INTROD

IN

ALBUM

ASTRON

AUC

VIND

1489

282

4
282

825
n8-3
4-3-33

BIBLIOTECA
DE
CIENCIAS NATURALES

Introductorium in astronomiaz Albumasaris abalachi octo continens libros partiales.

GABINETE DE HIST. NATURAL DE MADRID BIBLIOTECA
UNIVERSIDAD CENTRAL
2502
BIBLIOTECA DE CIENCIAS NATURALES
R. 2502

¶ Incipit liber introductorius in astronomiam Albumasar abalachi.

Pudsannos artium principijs que ars extrinseca prescribi solet librorũ in inicijs: non scripto vllo autentico q̃ ego mea lingua inuenerim: sed doctorum tantũ sua cuiusq̃ sentencia paratur. Apud arabes contra duo quidem primum nec aduertisse videntur vnq̃: tam ꝛ si particulariter vnq̃ ac sparsim assumãt: nostro tamẽ iudicio non parum necessarium. Scõm vero Cõmerticium quidez illis nec scripto dignum visum est tanq̃ egregium aliqõ inuente scripture cõmendarunt. Ab hoc igitur scõo genere huius operis auctor incipiens: septez inquit sunt omnis tractatus in inicijs Auctoris intentio: operis vtilitas: nomen auctoris: nomen libri: locus in ordine disciplinũ: species inter theoricam ꝛ practicam: partitiones libri. Que apud nos qñq̃ partito sufficiens operis videlicet tytulo: auctoris intentiõe finali causa: materia tractandi: et ordine que omnes fere tam tractatus q̃ materie omnis exordio ꝛ necessaria et sufficere videntur: suam tamẽ singul' reddit causam. Que cum ego prolixitatis exosus ꝛ quasi min' continentia: cum et hunc morem latinis cognoscerem preterire volens anio ipso potius tractatu exordiri pararem. Tu mihi studior oĩm specialis atq̃ inseparabil' comes: rerumq̃ ꝛ actuum per omnia consors vnice misi memores obuiasti dicens. Quanq̃ equidẽ nec tibi pro a more tuo mi Hermãne nec vlli ꝛsulto aliene lingue interpreti in rerum translationibus abcecij sentencia quandã nullatenus aduertenduz sit ita tamen alienum iter sequendum videtur ne precuras. Pristior nõ qui librum hunc in arabica lingua legerit si in latina non ab exordio suo qua primum legentis intuitus incidit inceptum videat non industriam sed ignorantiã putans: et operis forsitan integritatẽ detrimenti: ꝛ nos deuie digressionis arguat. Parui quidem est ipm etiaz laborẽ tuo potissimũ instinctu aggressus sim: vt si quid ex hoc nostro studio latine copie adiciatur: non mihi maius q̃ tibi merita rependatur. Cum tu quidez ꝛ laboris causa ꝛ operis iudex ꝛ vtriusq̃ testis certissimus existas: expertus quippe nihilominus: q̃ graue sit ex tam fluxo loquendi genere quod apud arabes est: latine modi congruũ aliquid cõmutari atq̃ in his maxime que tam artam rerum imitationẽ postulant. His habitis ne longius differatur ab ipsius verbis tractatus inicium sumamus. Intentionis inquit expositio rei sũmam breuiter ꝛ absolute ꝓponens: discentis animum attentum parat ꝛ docilem. Utilitatis promissio laborem alleuans interdũ animi quendam affectum adaptat. Auctoris nomen duabus de causis necessarium est. Tũ vt opus autenticũ reddat. Tum ne alij dum vagum et incerti sit nominis in incerto ascriptũ iniustaz parat gloriaz. Libri nomen intentionis testimonio

UNIVERSIDAD CENTRAL BIBLIOTECA MUSEO DE CIENCIAS NATURALES
BIBLIOTECA DEL MUSEO NACIONAL DE CIENCIAS NATURALES

accedit. Locus in ordine discendi animũ discentis: quo lecto quid legendũ
sit instituens ad disciplinarum intellectum non inconsulte dirigit. Scientie
genus partici omniumq; numerus: ⁊ ex ipso attentum iter reddit ⁊ docilez.
Quñ ergo inter oẽs huius artis scriptores nullus actenus inuentus est qui
vel cõtradicentibus responderet: vel approbantibus argumentũ daret: ad
huc nec nullus qui plenarie scriberet artem. Nostra quidem in hoc opere
intentio ⁊ illis resistere ⁊ his firmamentuz dare ⁊ integram diuino auxilio
artem tradere. Unde non hanc vtilitatem consequi manifestũ sit: ne qui
deinceps operam huic artificio dederint: quia diuersa ex diuersis operibus
aminicula necessaria sint vel desistant vel deficiant. Quoniam igitur opus
certis: ⁊ auctoris et libri nominibus confirmare necessariũ duximus hunc
tytulum pscribentes dicimus. Introductorium in astrologiaz Albumasar
abalachi. Qua de causa ⁊ post astronomiã in astrologiã p̃mo loco legend'
sit in theoricam scz hui' artis partem principal'r atq; general'r: editus octo
partitionũ numero descriptus: quaq; suis differentijs subdiuisa. Partitiõis
prime capitula quinq;. Primum de inuentione astrologie. Secundum de
siderum motus effectu. Tercium de effectus qualitate. Quartum de confir
matione astrologie. Quintum de vtilitate astrologie. Capl'm primũ.

Rimuz itaq: que causa: qua ratione hoẽm in terra positũ
ad celestis consilia decreta scrutanda primum excitauerit:
deinde prouexerit exponenduz videretur. Nec enim motu
quoq; inprouiso aut repẽtina quorumlibet impulsione tñ
iter arreptum: nec sine sũmo studioz impendio transcursuz
videtur. Partimur igitur omne siderum stellarũq; scientiã
gemina specie in motũ celestium ac motuũ effectus. Prima
quidẽ species mathemathica vniuersalis sapientia vocatur. Integrã eteni
perfecamq; tradit scientiam quantitatis et habitudinis circulorũ motuũq;
celestium in se eiusq; primum: deinde ad alios tamen vsq; ad terre globum
Terre siquidez corpus rotundũ globosum: circulus suprem' diuina virtute
perpetuo ambiens ceteros infra contentos suis cum speris die noctuq; ab
oriente per occidentẽ integro circuitu ꝛuertit. Unde ☉ per diuersas terraz
partes diuersis nationibus nũc eleuari simulq; occidere: alijs nunc ꝛuerso
sicq; alijs diez alijs interim noctez esse necesse est. Circulorum etenim inter
supremum ⁊ terrã motus alijs cum sũmo: alijs contra. Stellaris vero mot'
omne genus fere contra. Supernoz vero motuum quantitatis ⁊ qualitat'
pars humanis sensibus patuit. Unde omnes sciencie primordium partem
rationi tribus ex locis computo proportione ⁊ mẽsura: argumentũ necesse
materia infert vbi qui huic sapientie non concedãt: ⁊ sensu debiles: ⁊ rõnis
alienos esse: ꝛsequẽs sit. ¶ Hanc igitur vniuersalẽ sapientiaz Ptholome'
post hamũ quendã tradit i libro suo almagesti, postq; ⁊ ego ait Albumasar

in tabulis nostris maioribus in fine richene elchebir celestium discursus p secutus sum: nos quoqz. Secunda vero naturalis in suo quidē genere non minus vniuersalis stellarum corpor naturas et ꝓprietates in se primo tunc accidentiū inferioris mundi ducatū partim crebris quibusdā experimentꝭ: ptim naſali speculatione quadū insequtur. Ex eo siquidē qui varios stellarū discursus diuerse elementor in rebꝰ elementatis alēnationes solito certaqz lege ꝛsequunt. Id non sine aliquo naſali illarū in his motu fieri necessarū videtur argumentū. Est igitur huius scientie pars que per se cōstans partez minus manifestā ratio nature quodaz ductu consequtur: vt qui huic scientie ōdicant: nec multe eos in his expientie ꝛ rerū nec parū cōscius esse constet.

¶ Partꝭ igitur manifeste lumina principalꝭ vbi oīm celestium notabiliora sunt certa gerunt signa: ac primo loco ☉: nemo siquidem ignorat anni tpm legittimos successus elemēta mōi vsitatꝭ alterationibꝰ afficiētes ordinatos

⊙ per circuli quadrãtes itus atq; reditus ꝛsequi. Deinde per singulos etiaz dies atq; horas non nihil noui varijq; motus in rerum accidentib⁹ ⊙ sequi videm⁹. Quib⁹ siquidẽ oritur assentit: descẽdit occidit: aiantib⁹: graminib⁹ metallis per singulos mot⁹ aerẽ terraz aquã: ipsorũq; natas ⁊ stat⁹: frigore calore siccitate humore int̃ gñationis ⁊ corruptionis: augmẽti decremẽtiq; alternationes alterat. ¶ Usq; adeo quidẽ mot⁹ etiaz tam hoim q̃z ceteroꝝ aialium primum ⊙ iter sequant̃. ⊙ siquidez oriente surgere: et progrediunt̃ ascendente cursu addunt: descendẽte minuũt: occidente reuertunt̃. Ac tãq; mot⁹ absente duce gescunt: ad exituz illi⁹ iterũ exituri. In graminib⁹ quoq; ⊙ virtus manifesta quoꝝ gñationes incrementa maturitas ⊙ maxime cõmittant̃ apparet in quibusdaz manifesti⁹: vt in solsequio ⁊ elmofar herba q̃z arabes herba thelanciania latini necesse apiũ vocant. nã nec metalle naturã hanc euadunt. Quedam enim absentia ⊙ coagulant̃. quedam radijs confortant̃ cuius virt⁹ manifesta in eliodropia gẽma necnon quibusdã .v. noibus ac margarit⁹. In his igitur h⁹modi vis ⁊ effect⁹ solaris manifesti⁹.

¶ Post solē ☽ rerū testimonio accedit. Nōnullis enim vel de vulgo haut dubiū est lunares accessus ad ☉ & recessus ortū scz & occasus: incremēta ☽ et decrementa auraruz marium in animalibus et graminibus et metallis qualitatum et quantitatum motus comitari in menstruis animalis subest humoꝝ incremētis & decrementis marisqz cottidianis: seu per septimanas lunationis accessibus & recessibus. Nōnulli etiam numerosis obtinent experimentis ex diuersis ☽ mansionibus diuersa tempora varijs qualitatibū affici: vt ex hac veterozum ex illa nubium ex alia pluuiarum atqz id genus ¶ Post ☉ et ☽ stellarum oīum tunc quidam affectus certi sunt. preter qō vulgo nō adeo sunt vbi luminū virtus approbati: nequaq̄ tamen vel vulgo ignotum est qualitates temporum inter augmenta & decrementa stellaruz quadam in ☉ & ☽ participatione alterari: quorum motuum nisi hec participatio causa existeret: nec estas estate calidior nūqz fieret: nec hyems hyeme frigidior. Certum igitur est quibusqz nationibū per omnia climata rerum generationes & corruptiones temporum alterationibus moueri. Alterationum autē huiusmodi causam existere ☉ & ☽ stellarūqz aminicula. Primo quidez antecessorum longeue vite vigilisqz indaginis experimentis vsqz ad posterorum memoriaz reseruatis. Secūdo ex eis que cōstabat ad ea que minus paterent cognata rerum collatione ingenium puehente. Cum itaqz rationem quide m ingenium promptius concedat: experimentorum etiam causas in rerum indagine nō ineptas esse astruendum videtur. Habet enī omne artificium in suo genere de transactis ad ea que sequunt experimentorum fidem. Sic equidez agricola: sic pastor: sic naute suo quolibet officio ex quarundam stellarum locis horas comodas vel incomodas. Agricola quidez sementi et insitionibus pastor cōmiscendis gregum armentorumqz seribus: ad conceptus stabiles atqz partus sanos. Nauta nihilominus ventos amicos atqz inimicos preteritorum experimentis prouidet: quibus omnibus stabilis et seriose indaginis per elementorum motus temporum alterationes ☉ et ☽ atqz stellarum cursus experimenta fidem faciunt. In insitione siquidem ex hora temporumqz insitionis prenoscit agricola inter arborum genera: has incremento addere: illas fructus accellerare: alias fructibus indulgere: alias aliter atqz aliter. A quo si tanq̄z argumenti locū exquiramus experimentorum vsum nihil ambiens pretendit. Hanc secus obstetricū vaticinijs: quibus experimenta fidem gerunt. Presciunt siquidē experto primum vtrum ne grauida sit. Secundo sexū discernunt: deinde & ex pmogenitis quos partus virginales vocant. Utrū ne amplius ea mater paritura sit preuidentes ipsos etiam partus futuros prenumerāt. Habita nanqz suspitione pregnantis cum id experimento discernendam fuerit mā millarum capitella notant. Que si suffusa et amplexata videntur: ipsamqz

colore variato: oculis profundis: acie oculorum acuta: albugine plena atq; turgida: grauidam esse ratam habent. Ad sextum discernendum. Utrum pregnantis tractant quem si plenum rotundũ abilem durũ senserint: ipmq; colore mundo masculũ predicant: oblonguz laxum ineptuz ipsamq; colore maculato feminã testantib⁹ mãmillarum capitellis in masculo ad rubium in femina ad fuscum colorem ꝓtrahentibus. Alio quoq; modo accepta enĩ inter digitos lac pregnantis si spissum viscosumq; sentitur masculi signum rarum ⁊ liquidum femine. Item alio: lac nanq; pregnantis speculo ferreo superfusum sicq; ad radios ☉ equabiliter locatum. Si per horam confluit in similitudinem vnionis masculum fert: diffluens et expansum feminam: Pariente vero ꝗprimum proles supra terram decidit ad caput infantis respiciunt: q; si pilorum congeriem quasi cirritim videant masculũ deinde pariturum presciunt. Sicq; geminis cirris gemellos. Nam ⁊ domini fortune prospere signum apud illas: quotiens cum folliculo sano partus egreditur deinde future generationis numerum metientes folliculum infantis primo geniti vulue matris inherentem anteq̃m soluatur pertractant: in quo quot tanq̃m nodos seu quasi calculos inueniunt: tot partus futuros numerant: quibus non inuentis nihil deinde parituram prenoscunt: nihil in horũ aliquid dubitãtes nisi forte prius aborsu confusa fuerit. Ad hunc itaq; modũ cum vulgaribus ingenijs experimentorum vsus tante sit auctoritatis: tum apud medicos etiam experimentoꝝ certitudine firma cure sue prouidentia est. prouident hi quibus firmior eius artis experientia est inter naturalia ⁊ circa naturam: per anni tempora: terrarum climata: quoddam humorum genus in corporibus humanis. Ceteris autem cui ceterorum parti vsq; ad quantum preualeat: deinde quid cui salubre quid noxium ipsius etiam incõmoditatis corporee augmenta detrimenta statuz alterationes: iuxta q̃d cuiusq; naturaz eorum que nature contraria sunt passiuam vident non naturalium inter vtrumq; genus mediante collatione: certis terminis metiunt. Id autem est per ipsas alterationes elementorũ motus: alterationum motusq; causas vires stellarum: non motuum experto memorantes vim ☉ calorem: vim ☽ humorez: motus virorumq; stellarum et siderum cum his permixtionem. Hoc ergo artificioꝝ genus quanto vulgaribus dignius: tanto huic nostro ꝓpinquius. Est aũt medicine in parte dignior officium. Primo corporum materias elementorum scz naturas subtiliter perspicere: deinde in corporibus seruata proporcionabilitate cõmiscere: cõmixtionum demuz ex naturali necessitatis accessu atq; recessu accidentiũ motus tractare. ¶ Officium autẽ astrologie in parte scõdaria ex motu stellarum elementoꝝ mot⁹ temporumq; alterationes atq; tum mundi ipsius tũ partium eius: hic generaliter: hic specialiter metiri accidentium motus. Ut igitur medicus sensibilibus primũ experimentis instructus: deinde ad nature ꝓprietates ꝓuectus

speciesq hanc calidã hanc frigidã siccamq vel humidã morborũ huic vel illi ratum habet accomodã: sic astrnlogus ex sensibili quadam experimẽtorũ institutione ad naturales celestiũ corporũ prouectus. Solem calidaz: lunã humidaz: sicq stellarum ⁊ siderum cuiusq vim ⁊ naturã effectuum ratione certam habet. Itaq vulgaria quidem artificia particularia. Medicina vero ⁊ astrologia magis vniuersalis videre. eo q̃ sui quecq generis integritatem amplectit: nisi q̃ astrologiã tanto altiorẽ quanto materie dignioris est estimamus. Medicina siquidem in elementorũ naturis ⁊ in alterationibus corporũq ex eius compositione statu ⁊ accidentibus exercitat: astrologia vero in celestiũ corporũ motu ⁊ naturis atq per mundum inferiorẽ effectibus tota consumit. Medicus quidem elementorũ alterationibus operam dat. Astrologus stellaruz motus sequit elemẽtarie ad alterationis causas Sic igitur ⁊ omnibus artificijs siderum stellaruz scia. quantũ celestia terrenis prestant ⁊ genere nobilior ⁊ dignitate celsior inuenit. Que cum ita sint: quid terreat sapientem vel stellarum motus sectari vel motuuz effectus speculari vbi cum antecessorũ crebris experimentis philosophorũ acutis assertionibus stellarum motus iuxta naturas earundẽ mundi accidentia consequi ratum habeat. Quando ex celestium consilijs rerum generationes siue corruptiones imminere videat tanquã aliqua reuerentia retenta vel credere non audeat q̃ certũ habet vel enunciare vel palam monstrare potest Quemadmodũ enim elementorũ motus temporũq alterationes atq generalia mundi accidentia. celeste consiliũ palam sequunt Sic singulos etiam quorumlibet indiuiduorum per omnẽ mundũ inter generationes ⁊ corruptiones augmẽta ⁊ detrimenta omniũq alterationũ motus ex eadem origine ordinari familiar. toti ad partes cognatiõis ratio habet Que omnia experimentorũ primum fundamento posito: cognata collatrix studiosa indago tandem consecuta est: vt si quando vel his intercitat error non artis integritas: sed artificis ignorantia potius seu negligentia arguat. ¶ Restat enim artis professor quociens artificiũ susceperit vt stellarũ siderumq motibus locis per gradus ⁊ puncta naturis etiam ⁊ affectionibus omnino instructus accedat: nihil intermittens de rerum naturis qualitatibus ordinibus habitu locis temporibus: aptitudine stellarũ habitudini apportionata Quibus siquidem defuerit imperfectũ aliqua in parte labi nihil mirum est. Hic igit error vnde caueri possit insinuemus. Videt enim duabus de causis principaliter incidere: tum ex parua cognitione rerum habitudinis in quibus iudicanduz est quid rerum an siderum ascribat. Cum ex minus sana celestis consilij conceptione: vnde plerũq permixtio confusioq ducatuz accidit ne leuiter elegi possit quem pre ceteris sequamur. Que cum ita sint nec in hoc nec in alijs artificijs que ad prouidentiam pertinent qui omnia consequi non potest pars quam obtinuerit relinquenda est. Modice nãq

ſciētie non modica plerūq; fruges eſt maxime in euentuū prouidētia. Videmus aūt & medicos & alios id genus in ſuo quoſq; artificio nōnunq; decipi. Nec tamē ideo vel opem ipſorum recuſari vel artem diſplicere: quāq; aliorum artificum error quā aſtrologi in curia ad pniciez proclinior. Medici ſiquid ē fallacia mortis ſepe cauſa fit: ſubauū naute interitus aſtrologi errorē ad maximū ſepe in ſcientia reprehenſio conſequit. Cum igit ex artis huius & veritate maius cōmodum & fallacia minus incōmoduz ſequat. Nec diſplicere cuiq; artē conuenit: & profeſſoribus ſūmope ſtudendū ne ob culpā cuiuſq; ars innocēs infeſta reddat.

Capl'm ſecūdū. De ſiderū motus effectu.

Vnc aſtrorū effectus ſpeculari cōuenit premiſſo quod in omni tractatu fieri debet vt inter inicia diſponat id de quo agat. Sequimur a primordio tractatus ſtellarum ducatus p mundum inferiorē ad omnē rerū generationē & corruptionē ſuccedit ſpeculatio ſideree nature omniſq; habitus & affectionis. Cohercemur aūt quatuor terminis omniū rerū ſciētiam circūſtantibus. Prim' quidē quo querit inuentū ne eſt q; tractat nec ne. Secundus quid. Tercius quale ſit. Quartus quare. Omnis ergo inuentionis origo prima ſenſuū eſt: monit enim ſenſus opinionē. Vnde ad rōnem intellectu dicto fit aſcenſus. Eſt ergo vt docuimus inuētionis aſtrologie. prima cauſa viſus. ſecunda ratio conſecuta eſt vt hinc etiam ad alium quēdam celeſtis ſecreti intellectū artis perfectio conſcendat. ¶ Omnis vero philoſophie ſuperneq; indaginis auctoritate & ratione conſtat ſubſtantiā ſtellariū corporum nec ex aliquo elemētorū huius mundi effectā nec ex pluribus vel omnibus congeſtam. Si enim ex his elemētis eſſet eam elemētarie prolis neceſſitates cōſequerent: generatio corruptio augmētatio diminutio reſolutio ceterecq; id generis alterationis: que cum illic aliena ſint tam circulorū celeſtium q; ſtellariū corporū ſubſtantiā ex quinta quadā alia natura conſiſtere ratio concludit. ¶ Qualitas aūt eorum corporū in forma eſt. Sunt enim corpora ſperica perlucida naturali motu degentia. Quorum motuuz eaz neceſſariā intelligimus cauſam vt ſuperioris eſſentie motus inferiores naturas agendo miſceret. Que cōmixtio ad omnē generationē neceſſaria erat. vnde philoſoph' tandem intellexit inferiorē mundū ſupiori neceſſitate quadam ligatum qui naturali quodam motu voluit: habentē hūc trahere. Superior etenim mundus inferiorē perpetuo ambiēs cum ſibi alligatum trahat motus mundi materias agitans actus & paſſiones miſcet generationum omnium cauſas. ¶ Motus autē celeſtibus non niſi circularis aptus erat. Nec enim perfectus eſt niſi circularis qui cum cauſa principio quā fine careat: neſcio qua parte quietē admittat: alijs nāq; motibus cum ſic principium & finē habent quo cum pueniant ſiſtere neceſſe ſit. ¶ Inferioris autē mundi corporum duo ſunt motus alter rectus finem habens quo

cum perducant̃ sistant vt ignis ⁊ aeris sursum terre ⁊ aque deorsum. Alter vo circularis qui resolutiones atq; alterationes ex alteris ī altera rursusq; ex illis in hoc circumagant. Hunc itaq; motum ambientes mundi motus trahens in rerum generationes ⁊ corruptiones agit. Sunt enim generationes in elementis. i. potentialiter potentia resolutio vero ex alteris in altera genituram actu instaurat. verbi gratia. In ligno fumus potētia quē ignis in lignum agens actu ipso generat. haut secus generatio quidem ⁊ corruptio in elementis potentia quas motus siderum elementa alterando in in inuicem resoluens in rem ipsam producit. Omnium autem huius mundi corporum alterius in alterum actus bipartitus reperiť: aut amborum contactu: aut inter vtrūq; mediante aliquo. Contactu quidem vt ignis in materia exustionē facit: mediante vo alio tripartitus. Primus arbitrio vt cum mouet̃ alterū ab altero per mediū vtrūq; extremorū simul contingens: aut inter vtrūq; intercedēs. Secundo natura: vt cum ignis aquaz mediante calore calidam reddit. Tercius intrinseca proprietate quadam: vt scilicet lapis magnes ferrū trahit p mediū aeris interuallū: eo q lapidis id agēdi virtus inest ⁊ ferri natura eius actionis passiua qō nihilominꝰ fit vel alio corpore interposito vt lamia cuprea atq; id genus sed ⁊ ꝓtactu accidit q dū lapis ferrū trahit ⁊ materiā aliā plerūq; ferro cohereētē trahi: hicq; modus alterū in alterū nature proprietate quadā agendi in multis taz herbis q̃z lapidibus inueniť vt colofoniū ignis oleum. i. ebūtoꝝ olitē nouit. Hoc igiť modo celestis essentia in inferioris mūdi naturā agere oīno videt̃. Quoniā ⁊ illiꝰ nature nec huiusmōi virtus inest ⁊ huiꝰ natura eiusmodi virtutis receptiua ex quo actu ⁊ passiōe mūdi nā p mixtio fit generationū oīuz mat̃. Cum igiť astra generationis reꝝ causa sint: ea generationis eiusdē ducatū obtinere cōsequēs est. Sunt vero nōnulli qui quod ab alio quodq; propter aliud fit idem putant nec quicq; ab alio per distantiam interuallum fieri posse autumāt eē quos sunt huiusmōi motuum tres diuersitates. Primum q facit secūdū q faciēte fit: terciū q ex aliquo ꝓsequiť. Facere vo duobꝰ modis arbitrio ⁊ natura: arbitrio vt ire stare sedere. Natura vt ignē vrere. Fieri q̃z similiť arbitrio itez ⁊ necessitate: arbitrio vt lr̃az scribere. Necessitate vt materiā igne aduri qō vo propter aliud fit ab his diuersuz. Nec eniz faciēte alio fit: sed alio precedente nec quadā cognatrice consequiť verecūdia ruborē: timorē pallor. Musica modulamina animi corpisq; motꝰ consoni: ad hūc ergo modū celestia corpora cū sup hūc mundū motu naturali ferunt̃ consequunt̃ alligati sibi inferioris mūdi elemētoꝝ motꝰ naturales: generatiōes reꝝ ⁊ corruptiōes ꝓducētes: exēpli grā: Sole primi circuli quadrātē p agrāte elemēta calidis ⁊ humidis qualitatibꝰ tpari videmus. Sicq; terrā ⁊ arbores herbis ⁊ foliis vestiri: floribꝰ adornari: reꝝq; aliarū corruptiones aliaꝝ generationes atq; ad hunc modū: nō ex solis aliqua deliberatione sed diuinitꝰ iniūcto officio eūdi p circulū reꝝq; natura eiusmōi motibꝰ adapta est

Postremo philosophi sermonē subiungim⁹ quoniā circulus mouet causaz mouentē habere necesse est: quā nisi intelligamus ad infinita deducemur: circuli vero motus infinitus q̄propter virtutē mouentē infinitā esse cūqz infinitā ⁊ incorporeā. Sic igit causam omnis alterationis ⁊ corruptionis extraneā esse cōsequēs est.

Capitulū tercium De effectuū qualitate.

Quatuor sunt genera extra que nulla inferioris mūdi rerū species gb⁹ exponit⁷ facile pateat qd siderū vires de hui⁹ mundi accidētib⁹ eligerit: Sūt aūt hec: forma: materia: cōpositio: cōposituz. Utemur igit loquēdi apud phos visitato mō quo formā humanā dicūt eā qua oē hui⁹ speciei indiuiduū hoc dicit equina equ⁹. Materia vo seu natura q̄terna: terra: aqua aer: ignis. Cōpositio aūt elemētoz incorpib⁹ armonia. Cōpositū vo q hui⁹ modi cōpositione effugit qualia sūt oia animātiū germinū metalloqz corpora. In oib⁹ igit corpib⁹ his que sentim⁹ quatuor hec genera inueniūt. primū q cōpositū est: secūdū cōpositio. terciū natura. quartū species: his ita cōpositis cū phi sermonē subiungim⁹: oīs geniti genitricē eam antiquiorē eē genitūqz ad esse deph̄ēsionē ducere: verbi gra. Sustento sustinēs antiqui⁹ vt terra terrenis corpib⁹. Sic ergo cōpositis tūc materie antiquiores sint. Erūt quidē genera ⁊ spēs aīaliū germinū metalloz in natura potētia actu uero Tandē vt cōpositio successit Nec vero cōpositio nisi cōponente aliquo cūqz modo veticū ne cōpositū sui cōponēs aut sibi materia sit que cū ita sint est habere genitorē: omne genitū oēqz cōpositū cōpositorē discernentē inē genera ⁊ spēs omniū. Hinc ergo cōstat opificē genitorē ⁊ diuersitatis deinde sideris motibus nature ducatū cōmēdasse. Celestis siquidē motus virtutē cōpositiōis huiusmōi atqz differre cām eē ex antedictis collectū est: solo q in cōpositione indiuiduarū atqz differētijs specierū p̄potēte vtpote aīe corpisqz spāliter armonia cōciliāte. Cū igit omne cōpositū ex forma ⁊ materia constat. Forma tū prior quasi cōpositis adaptā sibi materiā exquirit vnde in phia forma quidē artifici: materia vo instrumētis compat. Ut enim diuersi artifices suis quiqz instrumētis opant nihil alienis egentes. Opus aūt nō instrumētis sed artifici ascribit sic diuerse forme nec hoc belua: auis q enim de natura homini aptum alienū est belue. Sicqz aliud belue aliud aui. Assumit eni humana forma de naturis calidum humidū sicqz de ceteris q subtilius aptumqz recipiende anime rationali motibusqz erecte standi sedendi atqz id genus. Forma vero calidum siccum vnguibus dentibus barbatibus atqz asperitati aptum: bestie forma frigidum siccum calci vngulis atqz tibijs idoneum. sicqz omnis forma q sibi de materia patiente congruum est trahit. Ita ergo omne compositum nō materie sed forme auctoritate principaliter ascribit. Hanc igitur vt cognitis omnibus que in rebus

compositis huiusmõi principia pariũt facile ĩtelligat quid aliũde obueniat
q̃ stellarũ virtuti relinqui necesse est. ¶ Primo materiarũ quatuor ꝓpriet-
tates tribus differẽtijs distinguim⁹. ¶ Prima est qualitatũ cõtrarietas vt
caloris ⁊ frigoris. ¶ Secũda est alteri⁹ in alterũ resolutio: vt terre in aquaz
aque in aerẽ: aeris ĩ ignẽ: ficq̃ ecõuerso. ¶ Tercia est augmẽti detrimẽtiq̃
receptio. Est enim aeris pars parte humidior: terre ꝑs ꝓte siccior. ¶ Forme
quoq̃ tres alie ꝓpriet ates ab his diuerse. ¶ Prima q̃ nulla forme inest cõ
trarietas nec homo in eo q̃ rõnalis mortalis est rõnali vel mortali constat
cõtrarius. ¶ Secũda q̃ nõ resoluit altera in alterã: vt homo nũquã fit asi-
nus. ¶ Tercia q̃ nec augeri nec detrimẽti capax: nec enĩ homo hoĩe magĩ
minusve rationalis vl' mortalis: his igit omnia oĩbus corporibus ex his in
esse principijs cognoscimus q̃ in rebus contrariũ resolutorium crescẽs de-
crescens reperit. vt homo nunc calidus nunc frigidus nunc ex calido in-
frigidũ trãsiens nũc magis nũc minus calidus vel frigidus ex materia est.
q̃ vero oppositum his in suo genere ex forma est: q̃ itaq̃ nec ex materia est
nec ex forma inest: tamen quia nihil est cuius ortuz legittima causa ⁊ ratio
nõ precedat nec preter hoc in inferiori mundi parte quicq̃ q̃ cause locum
optineat supstes id celestem potentiã cõsequi necesse est. Id aũt est ut ge-
neris a genere speciei a specie indiuidui ab indiuiduo diuisio ⁊ distãtia vt
anime corporisq̃ armonia aliaq̃ accidẽtia ĩnumera: vt sexus: discretio for
me: ⁊ habitudinis decor vel turpitudo stature ĩequalitas: varij colores: di
uersi mores: atq̃ id genus. Omne igit iudiuiduũ ex tribus principijs cõstat
proprietatib⁹ forme proprietatibus materie siderum effectu. Ea ergo que
fm effectuz adueniũt: diuersos eoꝝ ducatus sequunt: alios proprios alios
cõmunes: vt sol dux singularis vite generalis omniũ animãtium: mercuri⁹
hominis. Cum itaq̃ stelle rerum singularis ducatus cõcessum tamẽ in cõi
bus officijs aliarum participatione assumit vt hominis vnius generalem
substantiaz sol singulariter ducat specialem. Mercurius tamen in cõibus
perficiẽdis ceterarũ cõsilia assumit. Erit ergo solis in vno homine ꝓprius
ducatus substãcie animalis. Cõmunis vero cordis ⁊ cerebri. Mercurij sin
gularis ducatus substãtie humane cum participatione vero oris ⁊ lingue.
Luz cereris in participatione assumptis: saturno splen: ioui epar: marti san
guis: ficq̃ cetera ceteris cõcedũt sic in omnibus corporibus suas quiq̃ par
tes omnesq̃ proprietates ⁊ accidẽtia gemino ducatu vẽdicãt: que si ex di-
uerso ducatu nõ cõsisterẽt nec ex diuersis ea partibus qualitatibus ꝓpri-
tatibus aut accidẽtibus cõstare possibile esset. Nũc autẽ in rerũ ducatu est
stellarũ: alij genus: alij species: alij indiuiduũ tempoꝝ alijs atq̃ alijs quali
tatũ quãtitatũ ceteroꝝq̃ accidẽtiũ aliud atq̃ aliud cõcedat. Hinc est q̃ cõ
templacionũ etiã in indiuiduis ipsarũq̃ naturaliũ proprietatuz alias alijs
preesse videm⁹: q̃ nequaq̃ materialis formalisve potẽcie sed sideree virtutĩ

intelligit. Nō ꝯnaturalis sibi alicuius seminis origine sed archane cuiusdā proprietatis motu. Sūt enim qui putant nihil nisi ex nature sue seminis resolutione procreari contra quos est bipartita procreandi lex. Cum enī omne corpus ex quatuor elemētis compositū cōstat: aliud tamē ex genere sui semine origine sumpta in natura sua procreat vt homo ex homine in homine. Arbor ex ramunculo insita: arista ex grano recepto: aliud ex aliquo sui semine genereve suo: sed materie coeūtes pariūt gramina arbusta idq; gemus. Semme quoq; ceteraq; metalla que ex diuersis vaporibus congelanē Animaliū etiaz nōnulla tam ex aeris tam ex aquaticis ⁊ terreis: vt sunt musce: rane: pulices: atq; id generis que omnia elemētorum quosdam motus temporūq; vicissitudines nō ex aliquo genere sui in natura sua semine procreata sequunt.

Caplm quartū. De confirmatione astrologie.

Is ad hunc modū ordinatis nūc in astrologia rō danda simulq; cōtradicētib⁹ respondēdū videt. Sunt enī qui fidereis motib⁹ vim ⁊ efficatiā negāt decē sectis dissidētes. Prie gdez ssia in illū penit⁹ stellis ducatū eē ad vllos effectus: aut corruptiones rerū mundi sublunaris quib⁹ ois antiqua auctoritas rñdet. Ois siquidē sube gemino impulsu agitare motū naturalē in re altera cognatis vinculis ipsi alligata naturalē resolutionē faciat necesse est. Q; cū ita sit cū motū ei⁹ resolutois cām ipamq; eius cause effectū esse cōsequēs est: hoc eteni modo ignis motus naturalis in materia cognate receptionis: naturalē resolutionē facit exustionē dico. Est igit ignis gd exustionis cā: exustio vo huius cā effectus. Ad hūc itaq; modū corpa celestia cū mundū inferiorē gemina ambiant naturalē eoꝝ motuz in elemētis huius mundi naturaliter illis annexis circularis alterius in alteꝝ resolutio generationis omnis ⁊ corruptionis nam nature cōsequit cum itaq; motus celestis elemētarie resolutionis causa sit. Hec aūt resolutio effectuū ⁊ corruptionū eosdē etiā effectus ⁊ destructiones ꝓuios celestis motus cōsequi necesse est. Q; enī alteri⁹ corruptio idē alteri⁹ est generatio: ligni siquidez exustio carbonis effectus est: carbonis corruptio cinerē generat. vñ apud phos verbū vsitatū stellarū naturalis ꝓpetuus: nature effectus ꝓpetuus. ¶ Secū de secte opinio: stellas ducatū habere ad res generales atq; vniuersales: vt genera ⁊ spēs rerꝝ: vt temporū alterationes: vt elemētoꝝ resolutiones atq; id genus: nō autē ad indiuiduas res ve singulares earūve ꝓtes aut proprietates singulas. Contra quos q; in omni philosophia ventilatū est. Quoniā omne huius mūdi corpus ex quatuor elemētis cōpositū cōstat. In omni siquidē corpore sentiunt stellarū motus cum illis ꝓfuerint ⁊ his ꝓesse habēt. Cū enim motus celestes elemētarie resolutionis causa sint: resolutio vo generationū easdē generationes eoꝝ etiā motuū effectū eē cōsequēs est. Itē

quoniã nihil generibus aut specieb⁹ cõuenit q̃ indiuiduis alienũ sit cũ cõce
dũt aĩalis hoĩs ve substantiã proprietates ⁊ accidẽtia ducatuz necesse hũt
et socrij ⁊ tulij substantie habitudini colorum habitudo affectioni ducatuz
p̃bere. cum ad oĩm genera ⁊ spẽs ducatum erigant. ¶ Tercia secta subtilio
ris opinionis: vel argumẽto⁊ similitudine quadam omnẽ astrologie effica
ciam eripere laborat q̃ ex parte assumens stellis ad vtrumq̃libet effectum
negat. Id ergo cum assequi nequeat euenit vtroq̃: in festo tanti labore fa-
tigata deficiat. Nos enim exposita primuz opinione eorum quilibet negãt
eidem statim opinioni cõtradicẽtes vtrumlibet affirmabimus deinde stel-
larum etiam motus ad vtrumlibet ducere demonstrabimus. Aiunt enim
qui vtrumlibet assumẽtes astrologiam inanem reddere conant̃. Quoniaz
omnium huius mundi re⁊ tres modi sunt necessarij vt ignem esse calidum
impossibile vt eẽ frigidum: vtrumlibet vt hominẽ scribere. Nec stella⁊ effe-
ctus vnquã visibilis esse potest. Astrologie officiuz supuacuũ ⁊ inane. Huic
ppositioni cum nõnulli astrologo⁊ primi secundi ob minus firmam nisi co
gnitionẽ satis rñdere non possent cõclusionis in cõmodũ: diffugiẽtes indu
cti sunt: vt nihil vtrũlibet crederẽt. Sicq̃ dum minus fugerẽt in maius in-
ciderunt. Cumq̃ alterũ alteri causa esset: gemino aggere erroris cumulus
accreuit. Visum est igit̃ illiz duos tantũ eẽ modos necessariũ ⁊ impossibile
Quicquid enim vt aiunt sic vel futurũ est inter sic ⁊ nõ est. Sic vo ad esse nõ
autẽ ad non eẽ: eẽ igit̃ necessarium est ⁊ non eẽ impossibile: esse nanq̃ ⁊ nõ
eẽ contradictoria circa idẽ simul nunquã vera: sed alterũ semp verum alte
rum semp falsum. Q̃ ergo sic est necessariũ est q̃ nõ impossibile. vnde nihil
hominũ deliberationẽ relinquitur sed vel ex necessitate coactos facere vel
impossibilitate prohibitos non facere. ¶ Quib⁹ pb̃s obuiãs primũ verbosi
tate eo⁊ validis argumẽtis cõfutata argumẽtosaz vtrũlibet affirmationem
subiungẽs ait. Omne vtrũlibet aut necessariũ quidẽ aut impossibile ⁊ sequi
Qui⁹ in vtrũlibet cõfirmationẽ hec argumẽtatio prima: quoniã oĩs necessa
rij ⁊ impossibilis cognitio naturalis: trib⁹ tpib⁹ discerneẽ pñti pterito futuro
Ut ignẽ fumus ⁊ semp fuisse calidũ ⁊ eẽ ⁊ futurũ eẽ: nec frigidũ fuisse vnq̃z
nec vnq̃z futurũ. Accidẽtales vo nõ ita: scim⁹ enim hominẽ scripsisse vel scri
bere nõ vo scripturũ scimus: fieri nãq̃ potest scripturũ: fieriq̃ non scripturuz
id ergo nec impossibile nec necessariũ: fieri namq̃ põt ⁊ non fieri. Est igitur
vtrũlibet. ¶ Scõa argumentatio ẽ: necessariũ ⁊ impossibile in omni genere
⁊ specie equaliter sunt. Oẽs siquidẽ homĩes equalit̃ mortales totusq̃ ignis
e qualit̃ nõ frigidus: vtrũlibet vo nõ ita vt hõ ambulãs: homo nõ ambulãs.
Itẽ nec necessariũ nec impossibile alterat̃: vtrumlibz vo mobile vt de motu
ad quietez ⁊ ecõuerso. ¶ Tercia argumentatio est: qm̃ in his que pponunt
quisq̃z primuz cogitat ac consulit vtrum ne fauet aut vitet. Deinde quando
qualiter vbi atq̃z id genus. Omnia primum cogitatione atq̃z imaginatione

prescripta:tum demũ actu ipso deliberationẽ auctoris cõsequũt. Necessariũ aũt ⁊ impossibile nec cõsilij nec deliberationis egent. Nihil enim vllo studio adiciente. natura ipsa dat certũ ignẽ cremare nec vnq̃ frigere vtrũlibet esse cõsequẽs est. ¶ Quarta rõcinatio est q̃ omniũ necessario ⁊ impossibili vna tm̃ vis ⁊ simplex. Alteri quidẽ esse tm̃ alteri vero nũq̃ esse. Rebus autem q̃ plurimis vim geminã videmus vt esse vel nõ esse:⁊ ita esse aut nõ ita:vt aura nũc calida nũc frigida:nunc magis nũc minus est igit̃ vtrũlibet. Q̃ ergo philosophus diffinit. Omne vtrũlibet necessarium vel impossibile consequi huiusmodi est. Quoniã omne q̃ in arbitrio ⁊ deliberatione est vt ire ⁊ non ire:anteqũ fiat possibile est. Factum vero necessariũ:impossibile vero in pte altera similiter. Cum ergo cõstet vtrũlibet cõstabit etiã sidera tribus rerum modis ducatũ prebere necessario ⁊ impossibili vtrũlibet:vt enim omne hui⁹ mũdi corpus ex quatuor elemẽtis cõstat in omni siquidẽ vt deinde est inueniunt̃. Omne vero elemẽtum ⁊ ex altero ⁊ in alterũ resoluit̃ ⁊ augmenti atq̃ detrimẽti capax esse necesse. Etiã ipsa corpa hominibus esse resolutiua augmẽti atq̃ detrimẽti receptiua. Cum ergo sidera elementorũ motib⁹ presint ⁊ corporũ alterationes ducere cõsequẽs est:vt cum hec ex aia rõnali ⁊ naturis quatuor cõstet stellarũq̃ substãtia vt philosophus intellexit vna ex aia rõnali motuq̃ naturali legẽ habent sui generis aias cõfirmatas armonia sibi corporibus aptare in vtrorũq̃ genitoris instituto. Itaq̃ vis aie rõnalis arbitriũ ⁊ deliberatio. vis vo corporis ad vtrũq̃ procliua. Cum ergo sidera aie corporisq̃ armoniã moderent̃ tam necessariũ ⁊ impossibile q̃ vtrũlibet ducere cõsequẽs est. Vt postremũ hominis fatum vt ipsum volatibus ineptum vt nũc sanum nũc egrum:atq̃ idẽ q̃ astrologie officiũ maxime prestet. Nec enim astrologus prouidẽdũ assumit vtrũ ne moriat̃ homo certũ enim habet id esse in euitabile:sed vtrũ ne cras aut pridie. Cum igit̃ siderũ ducatus rerũ prouẽtus p̃cedant:ante quidẽ in sideribus potẽtia sũt. Post euentũ ad necessarij vel impossibilis terminos cõcedũt vt in igne anteq̃ vrat vrere quidẽ potẽtia. deinde necessariũ. Q̃ igit̃ vtrũlibet bipartitũ est in deliberatione anime rõnalis ⁊ in nature compositione per temporũ cõtinuationẽ mũdi vo elemẽta huius secũdi receptiua:cetera oia tã animãtiũ q̃ germinũ metallorũ ve corpora:ad hoc secũdũ spectãt: solus hõ vterq̃ aptus ex primo. i. deliberatione rõnalis aie corpisq̃ adapti motu secundũ vel cõsequet̃ vel euitat. Nam nec sidereis corporibus licet rõnalis aie deliberatio vel ad cõsequendũ aliqd q̃ egeant vel ad effundendũ q̃ timeant necessaria. ¶ Quarta secta gradus celsiorũ ex his videlicet qui vniuersalis sciẽtie operam dant:plane autumãt sidereis motib⁹ rerũ huius mũdi ĩ illos esse ducatus exceptis tẽporũ alterationibus quo cum incõsulte proferant nec secum ipsi stare vident̃. Quis siquidẽ vim sidereã tẽporũ alterationibus prostituere possit. dum eam eis que tẽporũ alterationes consequent̃ eripere

conantur dicunt absurdum est. Certum nanq; est nature conscius: tempor alterationes elementarie resolutionis vomitem esse et causam. Illam vero generationum omnium ⁊ corruptionū auctorē. Sic ergo sidereos motus a tpibus ad elementa: ab elementis ad rerum prouentus continuari necesse Preterea q̃ in omni pbia post primā illam hec celestis sapientie species visitata est: vniuersi quidem philosophorum sentencia prime illius oēm fructū in hac scōa reseruatū. Quid enim aiūt prodest, stellarum circuitus varioscq; discursus insequi nisi ad quid tendant. Quo ne ducāt assequamur vnde hꝰ modi honores recte assilari vident eis qui p̃ciosas radices ⁊ semina rerum q̃ species vtiles inutilesq; seruant bono quod habent vti nesciant. Qua de causa in modica eos in scia reprehensio ꝯsegtur. Quo cū due scientie ꝯtinue vnum totum componāt alteram seminant: alterā ignorant. ¶ Quinta secta eusdē ordinis de eis videlicet qui priori scientie studerent hanc ex toto in ficiantur: id in argumentum assumentes: quoniam nihil ratum cuius experimentorum vsus: fundamentum mihi sepius iteratum: idq; in sidereis motibus humane vite impossibile est. Nullam enim stellam vt nunc in hoc loco reperiri possibile est: ergo astrologie studium inefficax et inane. Contra quos q̃ antique solertie indago non hunc ope siderū vires experta est. Est enim celestis ducatus alter particularis manifestus: ⁊ alter vniuersal. Particularis quidē vt ☉ in calore: ☽ in humore: stellarūq; in cottidiana aurarū variatione. Uniuersalis vero vt in reuolutione annorum nati diuersitatus ducatus inter elementorū qualitates: earumq; temperiem: atq; mundi accidentia inter sanitatem ⁊ egritudinem: fortunasq; hominis que licet minus ꝯstantia potuit tñ pbs inter accsitia mundi hoīmq; negocia breuiori spacio experiri in varijs stellarum discursibus per signa ignea terrea aerea aq̃tica Sic enim agebant ⁊ in eorum parte qui stellarum motus secuti sunt. Nullꝰ quippe stellarum reditus ad .M. vel. d. annos expectabat: sed qui vite suo spacio stellarum loca obseruauerat: scripto posteris relinquebat. Trāsactis deinde aliquot annis: ips etas alia atq; alia stellarum loca reperiret inter vtrosq; q̃z locorum tam temporum terminos dimēsio habita est. Sic enim Ptholomeus acceptis stellarū locis atq; motibus tpe quodaz pariter cum inueniendi ratione ⁊ suo ipsi stellaz motus atq; loca rōnabilibus artificijs renouauit: ⁊ postere etati cum probata seq̃ndi deinceps viam parauit. Sic ergo plus Ptholomeꝰ aliorūue quilibet accepta stella in certo loco: circulo retrogradationis partem in loco notato circuli ex centris sicq; dimisso expectaret donec ad eadem pariter vtriusq; circuli loca redirēt: cum in tantū studium instauraret: nihil vnq̃z perfectum esset nec deprehensi esset diuersi stellarum circuli circulorumq; diuersitatis absides videlicet digressiones: retrogradationes atq; id genus. Ad hunc itaq; modū in nostra quoq; pte ex locorum per signa ipsarumq; stellariuz virium parte: ipsum ꝯtinuatione

rōnabili ordine ad totam scientiam pertinentū est. Cum etenim antecessorū experimenta nonnulla ad posterorum memoriaz scripta perduceret postea etas. Quocz tempore stellarum vires experiens paternumcz inuentum ad augens sequenti secundo memorūcz inuenta relinquens. Si quid vtriscz defuerat preparata via facile complendū relinquebat. ¶ Sexta secta suo ipsi erore in astrologie errorem seducitur. Sunt enim homines stellarum cōpoto dediti qui dum a via almagesti libri qua vniuersalis sapientie veritas integra continetur deuiantes ex particularibus stellarum collocationem sumpta ex alijs atcz stellarum alia atcz alia loca reperiūt erore proprio in geminam astrologie blasphemiam inducunt. Altera quippe q aiunt vera stellarū loca raro posse inueniri: propterea q vnde eorum collatio sumitur tam in medijs stellarum q̄z rectitudine secundarum atcz terciarum sequentiumue minutiaruz augmēta siue decrementa longo tempore non parum sub crescentia stellarum loca vel posse relinquet vel promouet. Altera vero astrologici veritatem iudicij non nisi ipsa stellariuz punctoz veritatez consequi. Hi ergo ꝓprie iusticie errorem arti innocue deputant quibus gemina ratiōe respondemus. Primo loco q astrologus ex stellarū proprietatibus signorum naturis: domiciliorum affectionibus: cōmunia rerum accidentia iudicat. Gradus autē singuli ad proprios magis singulariū rerum habitus specie punctorum seu gradus etiam integri error et non multum impedit. Secundo q iudicijs quidem ex eo q hec vel illa stellarum in hoc vel in illo circuli vel signi fuerit loco id vel illud de rerum accidentibus consequi. Eo vero loco certa veritate deprehensa trahere compotiste officium est. Unde cum astrologus pro locorum naturis stellarum affectus in rerum iudicijs sequitur: si interduz fallitur non astrologi sed astronomi culpa videtur. Q hinc nimirum accidit q hominum eius studij nonnulli generalis sapientie veritate omissa cum ad particularia diuertuntur contenti plurimūcz fiunt compoto quoli bet debilis radicijs: vnde ex longo tempore longum etiam erroris impendium accrescere consequens fit. Ut hanc stellarum collocationem sumpta vel per signorum loca certa: vel per coniunctiōes aliquarum determinata instrumentis veracibus: vel etiaz visu aliter esse deprehendat. ¶ Quapropter z ipsis astrologis iniungim? vt omissa vaga atcz incerta particularis compoti autoritate stellarum tam errantium q̄z stabilium loca integre sapiētie veritate qua almagesti certis dimensionibus atcz artificiosis instrumentis firmat q̄z studiosissime sequantur. ¶ Septima secta scientiam hanc ea de eā infestant q cum ipsi eius officio studuerint nō omnes statim qd affectant assequi valeant. Cuncz desperati desistant artis studio dediti inuidiose detrahentes eos q ipsorum inconstantie atcz imperitie defuerāt a studij efficacia elongant. Id igitur q obiciunt cum rationez approbandi non habeant: vacuis sermunculis respondere: z superuacuum est z indignū

videtur. ¶ Octaua secta medicorum non eorum medicorũ qui multaz eius artis experientiam habeant. Illi siquidez in arte sua non paruã astrologie necessitatem experti: eam ipsi studio sponte preferunt: sed plebei quidez medicine professores: quib⁹ vt Juliano verbo vtamur facilius quis medicinã adiuuat q̃z astrologiam concedat. Di ergo aggresti ducti nihil expetendũ preter opum sarcinas omnino annunciantes: dum astrologiaz degradare laborant omne studium lucrandi ⁊ conseruandi facultatibus postponunt Unde ꝓprio testimonio tribuunt tam artis sue ignaros q̃z ceteris omnibus scientijs alienos mentisq̃z inanes: more iumenti ad esum pro infortune voti deditos. Si enim in arte sua quam profitẽtur noti essent: nec astrologie sũmam opem ignorarent: quod Ypocras attestans in libro quodam. Post cetera que diximus inquit de aerea mutatione de astrologia sunt. Nec enĩ astrologia paruam in medicina obtinet partem: qua sentencia phisicorum artificio a ditos instruit temporum alterationes motusq̃z naturaruz. sidereos cursus cõsequi: vt precipuũ sit medicis astrologie fore participes quatinus artis sue fundamentũ ⁊ principium recognoscant: cui quantum astrologia prestet perpendi potest. Cum enim preuiderit astrologus cui medendum sit: ⁊ quare ac quantum: demum medicus vtiliter accedit. eiusdez siquidem prouidentia similiter et laborem inutilem precauet. adeo nanq̃z siderum virtus in medicina prepotẽs vt etiaz creticos dies quibus omnis egritudinis variatio deprehendit omnino ꝑ vendicet. vnde tam Ypocrati q̃z Galieno q̃z ceteris fere oĩbus philosophis compertum: astrologiaz plane phisice ducatum obtinere: vt qui astrologiam damnet phisicam necessario destruit. ¶ Nona secta vulgus est: qui quoniaz omnia sapientia alieni sunt astrologie dignitati detrahere presumunt. Nec enim apud eos beatum est nisi opib⁹ affluere: nec sapere nisi lucraturi: sicq̃z maior pecunie dignitas q̃z sapientie: qui nisi tam obscena comparatione abuterentur inter fortune lubrica ⁊ naturalis celerrimi bonum cum omnẽ sapientiã infestet: nec astrologiam nimirum preterit. Eiusmodi agnosce hoĩm genus nec responsione dignum esse quibus id primum occurrit. qm̃ compatio rei extra genus suũ inepta est. Q̃ ergo inĩ opes ⁊ scientias compationem faciant: qz nihil mirũ videri debet: cũ eiusmodi rerũ discretio intentionis eoz ꝓpria sit. Cum ergo fortunã sapie p̃ferant: nobis qd interfit exponendũ videt. ¶ Fortuna qdez ceca nec probũ nec improbũ nec vllam hoĩs dignitatẽ aut ordinẽ discernit sed se vel citius puersis moribꝰ aĩoq̃z ignobili quippe ad votũ eius pcliuiori cõcedit. Sapia noĩata nec enim iners ingeniũ animitue degenerẽ patiens vix sũmo studio curijs atq̃z vigilijs perpetuis consequendam prestat se i'la quidẽ in pte affectionis. Fortuna: sapia hic in ambitũ ꝓcedit ad hoc qd̃ est cum multis in rebus bestijs inferiores sum⁹ hoc solũ maxime excellimus q̃ sapim⁹. Quantum ergo homo a sapia recedit tantũ ab hoĩe alienatur: naſe

bestiarum proximatus. Quanto autē sapientiam sequitur tantum a brutis elongatus in homīs natura excellit. Multo ergo magis ea sapientie pars appetenda que hominem etiam supra hoīem efferens: supe nisi q̃ proximū reddit. Hanc autem astrorum cognitionez esse plane intelligendū: materie dignitas ⁊ ordo tribuit. ¶ Decima secta ceteris aliquanto iustiorez causam habere videtur. Ex eo siquidem q̃ plerosq̃ huius artis professores minus peritos in officio suo nonnunq̃ errare vident: artificis culpā arti imponunt qui certe minus culpandi viderentur: nisi tam ineptaz faceret translationē hoc itaq̃ remouendū: tantum culpe ipsa erroris causam exponere sufficiat Sunt enim nonnulli huius hoīm generis qui debilis ingenij tenuis intellectus cum sese huic arti addicunt tam tedij laboris q̃ ingenij inopia cōpetentibus: tum propter nomīs reuerentiam: tum emolimenti specie responsa negare non audeāt. plerūq̃ vel plus quesit promittētes falliuntur ⁊ fallūt Qui ergo rerum iura sano iudicio tractauerit: nequaq̃ huiusmodi erroris culpam arti innocue ascribendum censebit.

Capitulum quintum De vtilitate astronomie

HactenUs diuersos hoīm errores astrologiam calumniantes q̃ breuiter potui redarguisse opinor. Nunc quantā humanis necessitatibus frugez hoc artificium ferat asserendū videtur. Sic enim qui ōdicentes aiunt tam ⁊ si verax firmumq̃ astrologiocū artificium certa sez rerum prouentib⁹ iudicia tribuēs Quid tñ interest futura prescire anteq̃ fiant. Si enim bonuz futurum est quid additur prescientia q̃ diu non fit. Si vero malum et ante aduentū mali presciētia ledit: atq̃ hos quoq̃ domesticus error inuoluit vt tantos fructus prouidentie ignorent: cui tantū operam dare non desistunt nomenq̃ rei non rem ipsam dissilant. Omnis enim homo rationis cōpos naturaliter habet vt prouidentie rerum operaz det: quas si vtiles prescierit prouido consilio cōmodum plerūq̃ adauget. si aduersas prouida cautela noxā nōnunq̃ ibi minuit. ¶ Sūt igitur h⁹modi prouidentie tria gña. Primū experimentis q̃ vulgare est. Secundum temporū alteratione q̃ medicorū est. Tercium effectu siderū, q̃ astrologus ministrat. Omniū cōmunis cura vt euenturis bonis ac cōmodis reddant aduersis cautos. Vulgaris itaq̃ prouidentie non paruā vtilitatē videmus que cum sepius expto elementorū qualitates successusq̃ prenotarit: contrariorū ope anteq̃ supueniāt p̄munit vt contra frigus locis atq̃ vsib⁹ calid⁹ cuiusmodi cottidian⁹ est hoīb⁹ vsus: vt preuisa plerūq̃ morbosa ante pluuiaz ad tectoria ꝛfugiunt: vt pre audito nonnunq̃ hostium insultu ac superuētu: aut ad repellendos preparant aut saltē effugiunt. Habitaq̃ prouidentia nequaq̃ rem ipsam impellit aut mutat: sed cautela data rei vim quidez aut prohibet aut saltem alleuiat: hocq̃ genere omne vulgus vt nauta pastor agricola in suo quisq̃ officio fungitur

¶ Medicorum quoq; prouidentia non negligenda: vtilitas que est ex tpm alterationibus: naturarum motibus: humorũ in corporibus: generationes corruptiones. augmenta decrementa certis in terminis consequi prescribit naturalez preperat opem: que iam influentib⁹ obuians: supfluos imiuuens deficiẽtes augens: tpatos medio statu oseruans: dissolutõe repulsa naturã osolidat. Hinc est q̃ nerualib⁹ formacijs aduersus estiuas febriculas: hinc flebotomo: hinc ventosis contra sanguinis putredinez atq; apostematum molestias vtimur: atq; ad hũc modũ multa phisice puidentie in oseruanda sanitate vtilitas est. In egritudine quoq; prouidere inter vitam et mortem discretionis non minus est comodum. Que cum ita sint in his: tamen et in astrologica puidentia vt multo maior atq; certior apparet vtilitas. ¶ Astrologie vero prouidentie quinq; sunt spẽs. Prima quidẽ est que cum futuros rerum euentus pterminat poterit eorum noxa repelli poterit non repelli: vt bellum publicũ: generalis fames: vniuersal' terremot⁹: exustiões: eluuiones cõmunis hoim siue bestiarum pestilentia. Cuius prouidentia locus annoꝝ seculi reuolutiões. Hui⁹ igitur hec manifesta vtilitas qõ cum pscierit homo pestifer aliquod huiusmodi regimẽ seu puidentie toti⁹ futuri poterit aliqñ vel locoꝝ mutatiõe: vel aliqõ id genus in genio pestem curare: quẽ si penit⁹ effugere nequeat osulto saltem interim ⁊ consolato: preuisi superuentus tollerantia multo leuior est q̃ his quos inprouisus atq; repentinus terror pcutiens non solum osilii sed plerũq; mentis animeq; inanes reddit. Secunda species de priuatis prima eiusmodi rerum euentus pscribit quorũ noxa ex toto vitari potest vt egritudo vt hostis hisq; similia. Cuius prouidentie loc⁹ igenezia. Annilibus autez questionem talis fere vtilitatis qualis in vulgari medicorumq; prouidentia exposita est. ¶ Tercia species sunt rerum euent⁹ quos cum pscierimus partim vitare poterimus quales sunt egritudĩes que iam ex toto vitari nequeunt: prouiso tamẽ eorum tempore preparatur vt et minus sentiant ⁊ citius terminent sicq; de similibus incomodis. ¶ Quarta species rerũ euentus ineuitabiles: sed transitorios metitur vt de morbo: itẽ aut de carcere ineuitabili cuius magnum hoc proficuũ quidẽ cum ⁊ ipsum ⁊ terminum eius pscierimus ⁊ ad tollerandu id prepamur nec de termino eius desperam⁹. ¶ Quinte speciei sunt postremi rerum euentus generaliter ineuitabiles vt de morte hominis cuius prouidentie vtilitatem perdendaz relinquimus. Oim igitur cõmunis vtilitas q̃ subitorum ⁊ inprouisoꝝ casuũ occasionem phibeant. ¶ Est enim oĩs vehementis ⁊ in prouisis aduersitat[euentus terroris turbationis atq; tribulationis occisio vt eiusmodi cõfusio nõnunq̃ mortis repentine causa existat atq; euentuũ osequentia ipsis euentibus plerũq; sint grauiora. Hec ergo futurorũ prouidentia si euent⁹ ipsos prohibere nequit: saltem euentuũ osequentia pellit. Sidera nanq; cum ad euentus ducant: ducunt etiaz ad ingenium q̃ euentuũ noxam vel phibeat:

vel saltez alleniet. Utemur itaq; sermone vulgari intellectu ꝓpinquo in eos qui futurorum prouidentie non solum vtilitatem negant: verum etiam grauium curarum occasionē imponunt. Si enim vitande cure ⁊ deliberatiōis causa hominum futuroꝝ prescientiam negligere conuenit: eadem de causa nihil inquirendū: nihil penitus aggrediendus restat. Si enim iter instituas pergrandi cura: vie timor reditus expectatio sequuntur: sicq; in ceteris id genus quapropter nec sperandū vnq̃ aliquid cum spei cōmuniter accidentia sint cupiditas gaudium amor doloreq; vt in res conducit: vt sine omni prudentia ⁊ cōsilio nihil deliberatiue agente: fortune ad omnes casus exponas sicq; ratione cassa nihil hominum super bestie naturam relinquatur. Item in eosdem qui huic prouidentie fructū adeūt ex eo q̃ curas spei vel timoris afferāt. Si enim omne qd curam affert quodq; cum passiones consequuntur fugiendum est: nec voluptatum aliquid vnq̃ oblectamentum appetendus relinquitur. Si enim musici modulaminis dulcedinē intro conceperis vim passionis consequi necesse est. Ex eademq; de causa pocula nec sapida nec dapes lautas nec formosa mulierum corpora cultuq; venusta vel attingere vnq̃ licet nec cum vsus defuerit dolor consequatur necesse fiunt que de termino de victu quaq; spurcissima venere potius vtendum: que cum defuerit nec curas sui posse relinquat. ¶ Quod cum nature hominis insit vt ratione et consilio vel euitare studeat quod timet: vel assequi quod sperat sūme necessarium ⁊ astrologie prouidentiam opinor si euitandum prescieret timor cessat si assequendum gaudium certitudine accumulat. At vero si vel ineuitabile non assequendus illic tollerantia hic dolor tanq̃ consulto ⁊ cōsolato tanto leuior est quanto adhibitarum frustra facultatum penitētia accumularet.

¶ Secundus liber nouem habet capitula.

Primum de numero stellarum ⁊ inequalitate atq; nominibus numeroq; imaginum vniuersi celi. ¶ Secundum quare. 12. imagines inter omnes alias rerum ducatum obtinuerūt. ¶ Tercium quare he imagines numero. 12. sint. ¶ Quartum de compositione harum imaginum. ¶ Quintū quare ab airete inchoent. ¶ Sextum de tropicis firmis ⁊ bipartit⁊. ¶ Septimum de quadrantibus circuli causaq; mobilium ⁊ firmorum ⁊ bipartitorū: causaq; numeri signorū: ac quare ab ariete inchoent signoꝝ quoq; naturis ⁊ trigonis iuxta quidē Hermetē post abidemon. ¶ Octauū de signis masculinis ⁊ femineis. ¶ Nonū de signis diuturnis ⁊ nocturnis.

Capitulum primum. De numero stellarum ⁊ inequalitate atq; nominibus numeroq; imaginumq; vniuersi celi.

INter oēs antique anctoritatis viros qui Ptholomeo prin cipe celestis orbis dimensiones qualitates et habitudines prosecuti sunt plano constans est eum circuitū terre globū vndiqz versum ambientem medio conclusum cohercere: il lumqz ita constipatum siqz immotum celestis circuli quasi centrum existere. ¶ Qō qui perdiscere voluerit Almagestū legat. Inter supremum autem orbem terreqz globum me dios alios circulos stelliferos contineri que stelle cum innumere sint electe sunt ex omni in latitudine notabiliores. 1029. e quibus septem velociores cursusqz dissimilis ♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☽ suisqz circulis feruntur. Quapropter he erratice dicte sunt. At vero. 1022. stabiles quoniam omnes vnius motus eiusdemqz circuli singulos gradus centenis fere peragunt ānis. Oēs igitur he. 1022. per sex ordines disposite sunt. Que nanqz reliquis omnibus lucis sue quantitate notabiliores extiterūt. In primo resident ordine suntqz numero. 15. his minus lucide. In scō ordine. 45. infra has. In ordīe tercio 208. In quarto. 474. In quinto. 217. In sexto deinde. 49. e quibus preter has. 5. nebule similes vnde ⁊ nebecule dicuntur: due tenebrose quaruz vna oblonga tanqz caudata. ¶ Ad hunc modū ordinate omnes he. 1022. Demum. 48. imagines omne celum permeantes composite sunt quas greci latiniqz fabule diuersis nominibus assignauerunt. Arabes vero nihil in fabulas sperantes: nec de nominibus in se disceptantes rem ipsam amplectando: eas a via ☉ trēs eorū terminos inter vtrūqz polum disterminantes hoc ordine disponunt. Ex omnib⁹. 1022. stellis. 360. a via solis ad boream sumpte figure. 21. ostituunt. E quibus primo loco due sunt artas mediusqz draco tercius: quartus flāmiger quem zepheum dicunt quez arabes dīm solis: quinta casiopera: sexta corona: septimus hercules cum pelle leonis ⁊ clava quam formam greci eugonasin dicūt: arabes elgeciale rulxbachei. i. genu flexum: octauus ledens olor qui ⁊ vultur cadens: nona gallina: decimus quem arabes pastorem vocant artofilax seu boetes: vndecimus perseus almirazagul. i. deferens caput gorgotus: duodecimus auriga qui et ophuiltus: tredecim⁹ auguiteneus: decimusquart⁹ ipse angwis: quindecim⁹ orfercalim: sedecim⁹ agla qui ⁊ vultur volans: decimusseptim⁹ delfin: decimusoctau⁹ primus equus: decimusnonus scōs equ⁹: vigesim⁹ andromena: vigesimusprimus trigonus quem greci deltō vocant. His ordinat ipsa via ☉ circa medium limitem infra geminos terminales circulos. 346. stelle circunducte. 12. signa pducunt ♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍ ♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓ his vij s ☉ per medū sectis: tum hinc ad austrū relique. 316. segregate. 15. figura s p ficiunt: quarū prim⁹ est magn⁹ cet⁹: scōs gladio succinct⁹ orion: tercius nil⁹ eridanij fluui⁹ cui cauda q̄si cauda pisc: q̄rt⁹ lep⁹: qntus maior canis: sext⁹ minor canis: septim⁹ argosnauis: octau⁹ ara. 9. crater libri patris: decimus

vel saltez alleniet. Utemur itacz sermone vulgari intellectu ꝓpinquo in eos qui futurorum prouidentie non solum vtilitatem negant: verum etiam grauium curarum occasionē imponunt. Si enim vitande cure ⁊ deliberatiōis causa hominum futuroꝝ prescientiam negligere conuenit: eadem de causa nihil inquirendū: nihil penitus aggrediendus restat. Si enim iter instituas pergrandi cura: vie timor reditus expectatio sequuntur: sicqz in ceteris id genus quapropter nec sperandū vnq̃z aliquid cum spei cōmuniter accidentia sint cupiditas gaudium amor doloreqz vt in res conducit: vt sine omni prudentia ⁊ consilio nihil deliberatiue agente: fortune ad omnes casus exponas sicqz ratione cassa nihil hominum super bestie naturam relinquatur. Item in eosdem qui huic prouidentie fructū adeūt ex eo q̃ curas spei vel timoris afferāt. Si enim omne qd̄ curam affert quodqz cum passiones consequuntur fugiendum est: nec voluptatum aliquid vnq̃z oblectamentum appetendus relinquitur. Si enim musici modulaminis dulcedinē intro conceperis vim passionis consequi necesse est. Ex eademqz de causa pocula nec sapida nec dapes lautas nec formosa mulierum corpora cultuqz venusta vel attingere vnq̃z licet nec cum vsus defuerit dolor consequatur necesse fiunt que de termino de victu quacz spurcissima venere potius vtendum: que cum defuerit nec curaz sui posse relinquat. ¶ Quod cum nature hominis insit vt ratione et consilio vel euitare studeat quod timet: vel assequi quod sperat sūme necessarium ⁊ astrologie prouidentiam opinor si euitandum prescieret timor cessat si assequendum gaudium certitudine accumulat. At vero si vel ineuitabile non assequenduz illic tollerantia hic dolor tanq̃z consulto ⁊ cōsolato tanto leuior est quanto adhibitarum frustra facultatum penitētia accumularet.

¶ Secundus liber nouem habet capitula.

PRimum de numero stellarum ⁊ inequalitate atq̃z nominibus numeroqz imaginum vniuersi celi. ¶ Secundum quare. 12. imagines inter omnes alias rerum ducatum obtinuerūt. ¶ Tercium quare he imagines numero. 12. sint. ¶ Quartum de compositione harum imaginum. ¶ Quintū quare ab airete inchoent. ¶ Sextum de tropicis firmis ⁊ bipartitis. ¶ Septimum de quadrantibus circuli causaqz mobilium ⁊ firmorum ⁊ bipartitorū: causaqz numeri signorū: ac quare ab ariete inchoent signoꝝ quoqz naturis ⁊ trigonis iuxta quidē Hermetē post abidemon. ¶ Octauū de signis masculinis ⁊ femineis. ¶ Nonū de signis diuturnis ⁊ nocturnis.

Capitulum primum. De numero stellarum ⁊ inequalitate atq̃z nominibus numeroqz imaginumqz vniuersi celi.

INter oēs antique auctoritatis viros qui Ptholomeo principe celestis orbis dimensiones qualitates et habitudines prosecuti sunt plano constans est eum circuitū terre globū vndiq; versum ambientem medio conclusum cohercere: illumq; ita constipatum sicq; immotum celestis circuli quasi centrum existere. ¶ Qō qui perdiscere voluerit Almagestū legat. Inter supremum autem orbem terreq; globum medios alios circulos stelliferos contineri que stelle cum innumere sint electe sunt ex omni in latitudine notabiliores. 1029. e quibus septem velociores cursusq; dissimilis ♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☽ suisq; circulis feruntur. Quapropter he erratice dicte sunt. At vero. 1022. stabiles quoniam omnes vnius motus eiusdemq; circuli singulos gradus centenis fere peragunt ānis. Oēs igitur he. 1022. per sex ordines disposite sunt. Que nanq; reliquis omnibus lucis sue quantitate notabiliores extiterūt. In primo resident ordine suntq; numero. 15. his minus lucide. In scō ordine. 45. infra has. In ordīe tercio 208. In quarto. 474. In quinto. 217. In sexto deinde. 49. e quibus preter has. 5. nebule similes vnde ⁊ nebecule dicuntur: due tenebrose quaruz vna oblonga tanq̄ caudata. ¶ Ad hunc modū ordinate omnes he. 1022. Demum. 48. imagines omne celum permeantes composite sunt quas greci latiniq; fabule diuersis nominibus assignauerunt. Arabes vero nihil in fabulas sperantes: nec de nominibus in se disceptantes rem ipsam amplectando: eas a via ☉ trēs eorū terminos inter vtrūq; polum disterminantes hoc ordine disponunt. Ex omnib⁹. 1022. stellis. 360. a via solis ad boream sumpte figure. 21. ⁹stituunt. E quibus primo loco due sunt artas mediusq; draco tercius: quartus flāmiger quem zepheum dicunt quez arabes dīm solis: quinta casiopera: sexta corona: septimus hercules cum pelle leonis ⁊ clava quam formam greci eugonasin dicūt: arabes elgeciale rulxbachei. i. genu flexum: octauus ledens olor qui ⁊ vultur cadens: nona gallina: decimus quem arabes pastorem vocant artofilax seu boetes: vndecimus perseus almirazagul. i. deferens caput gorgotus: duodecimus auriga qui et ophuiltus: tredecim⁹ auguiteneus: decimusquart⁹ ipse angwis: quindecim⁹ orfercalim: sedecim⁹ agla qui ⁊ vultur volans: decimusseptim⁹ delfin: decimusoctau⁹ primus equus: decimusnonus scōs equ⁹: vigesim⁹ andromena: vigesimusprimus trigonus quem greci deltō vocant. His ordinat ipsa via ☉ circa medium limitem infra geminos terminales circulos. 346. stelle circunducte. 12. signa pducunt ♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍ ♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓ his vij s ☉ per medīū sectis: tum hinc ad austrū relique. 316. segregate. 15. figura s p⁹ficiunt: quarū prim⁹ est magn⁹ cet⁹: scōs gladio succinct⁹ orion: tercius nil⁹ eridanij fluui⁹ cui cauda q̄si cauda pisc: q̄rt⁹ lep⁹: qntus maior canis: sext⁹ minor canis: septim⁹ argosnauis: octau⁹ ara. 9. crater libri patris: decimus

appollineus corvus. 11. chiron centhaurus. 12. ydra. 13. thuribulum. 14. australe sextum. 15. piscis australis. Noim itaq; rationem formarum que effigies & fabu as vt Albumasar arato: sic nos & arato et ignio relinquim⁹ a quibus etiã q; stelle singulas componant imag ines exquiratur. ¶ Apud nos non tantopere necessarium qui celestis potentie ducatuz per inferioris mundi accidentia siderũq; nõ causas comenticias verũ effect⁹ necessarios insequimur: presertim cum imaginatio potius q̃ res ipsa celum huiusmodi formis impingat: illud tñ pretermittendum non est qõ in sequentib⁹ dicturi sumus qñ de signorũ proprietatibus tractabimus: quid harum imaginũ in singulis signoꝝ decanis oriatur: vnde que earum stelle quos signoꝝ grad⁹ occupent per astrolabiũ inuenit naturis & effectibus earũ alias tractandis.

Capl'm secundũ. Quare. 12. signa in zodiaco pre ceteris ducatũ obtineant

His admodũ hunc ordinatis ꝛsequens est vt qua ratiõe ex omni celo. 12. signa rerum ducatus pre ceteris obtineant exponamus Quanq̃ etenim vt dictum est. 48. imagines omne celum pficiant 12. tñ que celi terreq; medium ambiunt cõtractis aliarum virib⁹ adſ e iure ceteris potentia pstiterunt. Sunt enim qui dubitant q̃ ratio inter oẽs alias harum. 12. potentiam tanq̃ nihil agentibus ceteris prestiterunt quibus ita sufficienter respondere opinor q; nemo huius artis auctoruz vel ceterarũ vllam. Omnis in mundo officij prorsus ĩmunem vel autumat vel asserit: sed has. 12. vniuersales cõmunesq; rerum ducat⁹ obtinere cetera in singularibus quibusdã et priuatis rerum ꝓprietatibus acliues qõ pluribus diuersisq; rõnibus ꝛstat. ¶ Primo quidẽ loco qm̃ circulus signifer mundũ ambiens cottidiana ꝛuersione centrũ eius. i. terre globum medium circuit quẽ circuitum indies rerum generationes & corruptiones ꝛsequi videmus ceteris imaginibus in vtrãlibet partem ab hoc mundo semotis vel iure. 12 obtinere videnť ceteris iuxta circuitus sui moduz non prosus ĩmunibus in singularibus tñ: naz illis vniuersalis rerum cura ꝛcessit. Est enim vle quidẽ vt in cõmunibus generum specierumq; accidentibus. Singulare vero vt in singulorũ indiuiduorũ proprietatibus. ¶ Scõo loco qm̃ ☉ ortus & occasus rerum accidentia sequunť. ☉ autẽ iter per hec. 12. tantũ vie ☉ principatum ceterarũ celi partium virib⁹ eodẽ scripto cõmendarunt. ¶ Tercio quidem ☉ circulũ hunc pambulantez anni circul⁹ pagitur. Per anni vero tpa rerũ gñationes & corruptões cetericq; mot⁹ ppetuo ꝛtinuanť vt p singula etiam signa ☉ gressus seu status mũdi accidentiũ causas alternet. ¶ Quarto qm̃ & ☽ cetereq; vage eandem ☉ viam sequentes nec preter latitudines alias diuertentes per singula item signa tpm alterationibus rerumq; accĩtibus nõnihil adjiciunt. ¶ Quinto nullius aliarum imaginũ nisi ꝓportionabilis sibi signi: cui quodãmodo appendicia est ꝛsortio ꝓducente ducta⁹ apparet

Vis itaqz de causis hisqz rationibus cū circulus hic ex omni celo generales ducatus principalīt obtinuerit. Primuz equalibus. 12. intersticijs q̄ signa vocam⁹ ceteris nō ita sectis deinde. 360. quos gradus dicim⁹ equis ptibus diuisus est. Succedētibus alijs atqz alijs partiū sub diuisionib⁹ in arte necessarijs. Signum quippe. 30. graduū: gradus. 60. punctoꝝ. Punctuz. 60. secundoꝝ. secunda. 60. terciorū. sicqz per quarta quinta sexta vsqz ad decima ⁊ duodecima vel eo amplius quantitates generū alterius detrimētum alteri⁹ augmētū infinitū succrescit. Int̄ numeros eteni. 12. 30. 60. atqz. 360 facilime quaslibet sectiones admittunt. Ut trientē quadrantē quincuntē sextrantē ⁊ deinceps: que stellaris cursu cōputo: ꝑ hunc circulū insequēdo necessaria erant.

Capl'm terciū Quare he imagines numero. 12. sunt.

Unc quare nec plēs quā. 12. necessarie nec pauciores ad reꝝ ducatū sufficere videant exponēduz est. Ad quā ꝓio arati accedit auctoritas. Qui cū. 48. celi figuras describeret: int̄ cetera solis signa. 12. signa discernit. ¶ Preterea vt in ꝑbia legīt qm̄ quicquid in hoc mūdo nascitur et occidit ex. 4. elementis cōpositū cōstat trib⁹ intersticijs deductū principio medio fine que tria i ea quatuor ducta. 12. ꝓducūt quib⁹. 12. ea signa signoꝝqz numeris ducatū ꝑbēt. Cū igīt ei numero signoꝝ numeꝝ rndere cōueniret. 12. fore cōueniebat. Presūt siquidē hec signa. 4. elemētis eoꝝqz trib⁹ intersticijs signa quippe stellaꝝ sūt loca nō sua seorsū sub̄a gnationes rerū ⁊ corruptiones mouētia: sed oriēdo occidēdoqz sup mūdū inferiorē stellasqz discurrēntes recipiēdo: sic etiā elemēta non ꝑ se ipsa resoluunt̄ reꝝve gnationes aut corruptiones ꝓdūt sed tpoꝝ alterationes elemētoꝝ resolutiōes generationū cause cōsequent̄. Sic itaqz circuli signi mūdi. 4. elemētis eoꝝqz trib⁹ int̄sticijs vt re ⁊ numero cōuenire necesse erat q̄ exponē planius cōstabit: ꝑest enim aries igni: taur⁹ terre: gemini aeri: cancer aque: deinde initio repetito leo itē igni: virgo terre: libra aeri: scorpius aque. Itēqz repetito ordine: sagittarius igni: capricorn⁹ terre: aquarius aeri: pisces aque. Primus itaqz signoꝝ ordo elemētoꝝ primū sortīt int̄sticiū. i. geniture iniciū. Secūdus ordo secundū. i. vite mediū. Tercius terciū. Sūt g̃ de signis tria quidē ignea tria terrea: tria aerea: tria aquatica. Preest eni aries calido sicco vegitatio ad vitā ad icremētū atqz nutrimētū aiantiū ⁊ germinū apto: leo min⁹ tpato maturātiqz reꝝ status. Sagittari⁹ nociuo corrūpēti dissoluētiqz animātium atqz germinātiū cōpagē. Thaurus frigido sicco geniture amico vt agro fertili germinūqz ⁊ aiantiū nutrimētis. Virgo inutili ⁊ inepto vt sunt agri steriles ⁊ id genus. Capricorn⁹ nociuo ⁊ dissolutiuo quale est scenū ⁊ terra grauis. Gemini calido humido tpato suam reꝝ geniturā formentisqz adepto: quales sunt odores suaues ⁊ confortatiui. Libra grosso ⁊ turbulēto vt sunt

venti et vapores pingues. Aquarius graui ⁊ corrupto vt vaporibus fetidis grauicq; aere. Cancer humido frigido tempato dulci nihilominus rex natu re ⁊ nutrimētis idoneo quales sunt humores sustentatiui. Scorpius minus abili quales humores salsi animantiū germinūcq; nature inutiles. Pisces corrupto distemperato et dissoluto vt paludes lacume obscene. Quatuor ergo rex generationibus p̄sunt. 4. medio inē generationē ⁊ corruptionē: 4. corruptionē habentq; ita singula. 12. suas queq; vires ⁊ proprietates in diuersis rex accidētibus ex. 4. elemētorū tribus insticijs.

Capl'm quartū De cōpositione harū imaginū.

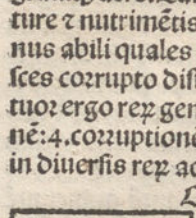

Dinceps signorū nām tractare cōuenit. Mirant enim nōnulli de his qui naturali scie opam dant. Cur inē signa naturali ordine intermisso post signū igneum nō statim aereū ſz terreū succedit: quibus huiusmōi rō nō inepte rndet qm̄ elemēta simpla: calor: frigor: siccitas: humor: ipsa quidem corpa nō sunt: sed vt omniū corporū sic horū que vulgo elemēta dicunt terre aque aeris ignis substātialis cōpaginis origo sunt quorū quodq; licz ex pluribus illorū congestum sit: singula tamē in singulis exuperāt sicut in igne cūq; calid⁹ siccus: calor tamē supat: sic in terra cūq; frigida sicca siccitas tamē sic in aqua frigus humor in aere ꝓponderat: Sunt igit elemētorū calor ⁊ frigus actiua: siccitas ⁊ humor passiua: actiuorū aūt vt cōtraria sunt. Calor quidē rex generationē agit: frigus corruptionē. Passiuorū vt ipsa opposita sunt: siccitas tamē magis est actionis receptiua. Luz igit elemētorū huiusmodi virtus sit ⁊ modus quare in signorum compositōe ab igne sumat iniciū omnibus rōnibus ostat. Primo quidē loco q̄ quoniā calor in igne superat: nec generatio motusve animātiuz nisi ex calore est vel iure extremitatū primā obtinuerit. Alterā aūt aqua in qua frigus preest. vt enim generationē vitāq; animalē calor aministrat sic contrariū ⁊ ei frigus genituram corrumpēs vite internicies est. Secūdo loco quia calor generationis elemētum frigus autē corruptionis primaq; in rebus generatio: postrema corruptio merito primā extremitatē ignis aqua secundā sortit. Tercio quoniā oēs aīalis vite passiones inē principiū ⁊ finem sunt actiua principij ⁊ finis extremitates passiua mediuz obtinere debuere locum. Quarto q̄ cum omnis in hoc mundo generationis celestia corpora causa existant: eis aūt corporibus in ordine elemētorū ignis primus: primum esse debuit elemētum calorīs: frigoris autē q̄ contrariū erat vltimū. Cum igit actiua calor ⁊ frigus extrema sint: passiua siccitatē scz ⁊ humorez in medio relinqui necesse erat. Quoniā vo vt in igne calor sic in terra siccitas habundet. Post signum igneum statim terreum succedere duabus de causis oportet. Prima est elemētorū cognatio. Est enim siccitas calorīs cognatione quadā cōsequēs. Scōa est ex vtriusq; principalitate vt eni inē acti/

ua calor fit inē passiua siccitas virtute qnadā pcellit. Cū igit in signorū ordine primū locū ignis: quartū aqua posideat post ignē aūt secūdo loco terrā succedat aeri terciū relinqui necesse est: his ergo de causis insignorū compositiōe primū est igneū: secundū terreū: terciū aereū: quartū aquaticum vnde est q̄ arietem calidum siccum. Thaurum frigidum siccum. Geminos calidum humidū. Cancrū frigidū humidū dicimus atq̄ adhūc modū per ordinem.

Capitulum quintum. Quare ab ariete inchoent.

Deinde quare signorū ordo ab ariete incipiat insinuandus est in qua pte eis rndet qui quoniā circulus nec principiū habet nec finē nō magis ab ariete q̄ vndūlibet inchoādū putāt. Primū igit exponem⁹ necessariū quidē aliqd circuli principiū fuisse deinde id ipm p̄ ceteris. Cū enī elemēta simpla corporum omniū principia sint cōposita partim generationē ptim corruptionē agūt. Generationū aūt ⁊ corruptionū spacia diuersa ex diuersis anni tpibus metimur. Quapropt ad tēporū cōtinuationē metiēdā que solis iter sequit a certo aliquo circuli loco ichoare necesse erat. Apti⁹ aūt a nullo alio q̄ a quo tpis fit iniciū elemēta generationū mouēt. Utrūq̄ siquidē actiuorū vtrilibet passiuorū pmixtū: generationē agit aut corruptionē: vt calor cū humore nature cōpaginē motū vitalē: generationē ⁊ incremētū. Idē cū sicco nature solutionē viteq̄ corruptionē ⁊ internicie. Itē frigus cū humore nature cōsentaneū cū sicco inimicū que oia nō sine legittima tēporū vicissitudine ꝯtinuāt. A solis eteniz in primū arietis punctū introitu. Tēpus ex calido ⁊ humido tempat ad omnē geniturā aptū inchoās psequētia tria signa arietis thauri geminorū cōtinuat vt diei incremēto terminato: sole ad principiū cancri migrante ex aerea temperie in igneā calidi ⁊ sicci naturā tpis fit alteratio primiq̄ quadrātis incremēto diei: decremētū eqlitate per ordinē rependens vsq̄ ad finē virginis succedit. Qua equinoctio transacto sole in libram trāseunte frigidū ⁊ siccum tēpus succedens noctis incrementum vsq̄ ad finez sagittarij pducit. Unde in capricornū descendente sole frigidum ⁊ humidū tempus consequēs hinc augmento hinc decremento diei noctis vicissitudinem ad equalitatem redactis in fine piscium equinoctium celebrat. Emersis itaq̄ sexaginta gradibus in tricentis. 65. diebus ac quadrante minus 360. parte diei vt visum est ptholomeo annum peragit quem solarem diximus duodecim mensium iuxta. 12. circuli signa. Nam ⁊ ad circuli cognationem quadripartita est. Est enim ver aeree qualitatis calidum humidum genituras pducēs nutrimēta pstans. Estas ignee nature calida sicca geniture minus apta rerum statum ad corruptionē inclinans. Autūpn⁹ frigida ⁊ siccus geniture inimicus. Hyems aquatica vernaliū partium fomentum

suntq; singulis tria interualla: principium: medium: finis: p singula circuli signa deducta. Ex signis siquidem in quibus temporis alteratio ft inicium sumit. Ex secūdis medium: ex tercijs finis: ergo necesse erat circulum certū habere principiū idq; pceteris quia caput eēt tēporis generationū momēta mouentis.

Capl'm sextū De tropicis firmis ⁊ bipartitis.

Consequēs est vt signa vnde tpm inēualla distinguunt certis noib⁹ atq; pprietatib⁹ discernam⁹. Cū enī quatuor circuli quadrātib⁹. 4. anni quadrātes ordine rñdēt vtq; circuli q̄drātes trinis signis sic ānī q̄drātes trinis inēuallis numerant singula singulis rñdē necessario videnī: sit enī tpis iniciū cū sol pricipiū quadrātis ingredit. Quapropt id signū tropicū vocat sequēs vo quo eiusdē tpis status firmat firmū: terciū biptitū cui⁹ prior medietas eius tpis est. Secūda ad sequētis qualitatē vergēs. Sunt igit aries cācer libra capricornus tropica. Thaurus leo scorpi⁹ aquarius firma. Gemini virgo sagittari⁹ pisces biptita.

Capl'm septimū De quadrātib⁹ circuliq; mobiliū ⁊ firmorū ⁊ biptitorū.

Locus hermetis snīe post abidemon de circuli quadrantibus signorū formis numero inicio nature trigonis. Cuius ipsius verba ad integritatē in medio adducimus. Quoniā scim⁹ inquit vniuersalē particionē particulari antiquiorē rerūq; principiū accedēs ⁊ crescēs. Finem autē recedētē ⁊ decrescētem res postulabat. Signorum primo numerū deīminare: deinde naturas tractare q̄ ne sine ratione fieret: certum omnium principium ante omnia necessariū erat. ¶ Primum igit omnē circulum equi distantib⁹ quatuor punctis equalit intersignamus. Quo facto prima occurrunt equinoctialia duo quorum altero in fine piscium transacto cum sol in primū arietis gradum descēdit: ascendēs in circulo incremētum diei pfert altero in fine virginis sol ad libram transiēs descēdit noctis incremētū pferēs. Quoniam ergo solis ascēsum lucisq; augmētum rerūq; accessus atq; incremēta descēsus aut recessus ⁊ decremēta sequi videmus ab ariete circuli principium instituimus. Consequent autē circulum p quatuor designata puncta tempora anni. 4. distinguimus p singula vo tempora tantum luminum coitus terne forme: terneq; vicissitudines opposite diuersitatis id autē est diei mutatio: digressionis alternatio: temporis alteratio: diei quidē mutatio: ab incremēto ad decremētū ⁊ ecōuero digressionis alternatio ab ascēsu ad descēsum ⁊ ecōuerso tpis alteratio a principio ad mediū: a medio ad finē. Itaq; forma inquā cū sol intrat tps in aliam qualitatē ꝛuertit tropica vocat. In quā vo eiusdē statū firmat: firma. Naz biptita est prior medietas eius tpis sequens sequentis. Quoniam itaq; singulos quadrantes. 4. terne forme

ter neqꝫ vicissitudines numerāt ex. 4. ternis. 12. cōsici necesse erat. ¶ Determinatio igit signoꝝ numero tū demū naturā tractare cōsequēs est. Q; vt ordine fiat cōuertimur ad quadrātiū circuli rōnē. Quoꝝ quoniā primus calid⁹ humidus: secūdus calidus siccus: terci⁹ frigidus siccus: quartus frigid⁹ humidus. In medij secūdi in. 15. leonis gradu fortissim⁹ calor maxīa siccitas sentit. Dephēsus est igit leo calidissim⁹ oīuz ⁊ siccissimus cuius naturā arietē ⁊ sagittariū idē trigonus socia cognationē astrigebat: nihil aūt calidius ⁊ siccius igne. Sūt igit aries leo sagittarius ignea. Quoniā vo vt tēpoꝝ. 4. primū calidū ⁊ humidū: postremū frigidū humiduz est. primus trigonus lz igneus sit: postremū. i. cancri scorpionis piscium trigonū aquaticā obtinere naturā cōueniēs erat. Ad hunc modū ariete ⁊ cancro eoꝝqꝫ trigonis pspectis: ad thauri ⁊ geminoꝝ naturā tractandā transimus. Quoniā ergo nihil calidū idēqꝫ frigidū nec duo eiusdē nature contigua eē possibile est. thauꝝ eiusqꝫ trigonū frigidū siccū esse cōsequēs erat. Quib⁹ ita dispartitis quartū: quarto relinqui necesse est. Sunt aūt nōnulli de huiusmodi artis studio q arietē calidum humidū potius fore debere ex huiusmodi rōcinatione assumūt. Cū enī postremū anni tēpus frigidū humidū sit postremū quoqꝫ diei quadratis necessitate cōsequi videt primi tempus anni cui⁹ caput est aries primiqꝫ quadrantis diei rōnē potius calidū humidū fore totius circuli caput. Contra quos duobus ex locis argumentamur. Primo quoniā ordo cōpositionis signoꝝ si a primo anni tpe inciperet ⁊ a primo diei quadrante id quidē ita cōueniret. Nos autē nō huic sed a medio secundi tēporis atqꝫ a medio die omnibus climatibus. Idē est quoqꝫ p oīuz signoꝝ motus idē sideree naſe ordo est inchoam⁹ a die nāqꝫ incipiēdū erat qui rex oīm mot⁹ agitat. Scōo q cū in vere humor exuperet si in ariete calorē min⁹ abūdare viderem⁹ id itaqꝫ ocedi posset. Q; cū alit sit q̄ dicta sunt inuicta relinquunt.

Capl'm octauū. De signis masculinis ⁊ femininis.

His itaqꝫ ptractatis: deinde signa masculina ⁊ feminina distīguēda. Cū enim quicqd in hoc mūdo sit maris ⁊ femine coitu conceptū nascit omniū vo generationū signoꝝ virtus principiū ⁊ causa existat necesse erat inter signa tāqꝫ sexuū huiusmodi diuersitatez distinguere. At vo quoniā actio masculi est: passio vo femine: atqꝫ inter elementa supioza duo ignis et aer actiua. inferioza vo duo passiua sunt: ignea atqꝫ aerea signa masculina: terrea vo ⁊ aquatica feminea fore cōueniebat. hac itaqꝫ rōne aries masculinū: taurus femineū: sicqꝫ gemini masculinū cancer femineū est: atqꝫ ad hunc modū p ordinē. Sunt vo nōnulli qui discretionē inter oriētia adhibent: vt oriens masculinū: secūdū femininū: terciū item masculinū ac quartū femineū dicāt sicqꝫ deinceps. Nos vo quoniam sexus discretio in rex natura nō accidētalis est eam non p accidētalē signoꝝ motum sed per naturalē ordinē deducimus.

Capm nonũ. De signis diurnis ⁊ nocturnis.

POstremo est signorꝫ inter diem ac noctẽ discretio cum enim signorꝫ ordo quottidiana cõuersione mundum ambiẽs diei noctisq; vicissitudines alternet: dies quoq; calide nor vo frigide fit nature: dies quoq; pcedat nor sequat: semp q; nullo medio vicissim cõtinuo sese comitent arietẽ diurnũ: thaurus nocturnũ: geminos itẽ diurnũ: cancrũ nocturnũ eẽ rõ postulabat sicq; deinceps p ordinẽ. Sunt aũt qui signa quatuor arietem cancrũ leonẽ sagittariũ diurna quatuor his opposita nocturna q̃tuor reliqua indifferenter putant. i. die diurna nocte nocturna. Qui quoniã quedam masculina diurna quedã feminea nocturna atq; idipsum sine oium ponũt ratione nec responsione dignũ vident.

Liber tercius nouẽ habet capitula.

PRimũ quare septẽ stelle cõmunes rerũ ducatus preceteris optineãt simulq; de singularũ effectu in quatuor elemẽtis. ¶ Secũdũ de terminis astrologie atq; astrologi. ¶ Terciũ de proprietate ducatus solis in temperie aerea ⁊ nature compositione ac stellarꝫ cũ solis pticipatione. ¶ Quartũ de proprietate ducatus lune in marium accessu ⁊ recessu. ¶ Quintum de causa accessus ⁊ recessus. ¶ Sextũ de augmẽto ⁊ decremẽto aquarꝫ. ¶ Septimũ accessum ⁊ recessuꝫ maris lune potẽtia: nõ maris nature: quatuor ex locis confirmãs. ¶ Octauũ de ducatu lune in maribus ⁊ forma eorꝫ que accedunt ⁊ recedunt ⁊ eorum que nõ necessarij effectu solis in mari. ¶ Nonũ de ducatu lune in animalibus, ⁊ germinib⁹ ⁊ metallis augmẽto atq; decremẽto.

Capitulũ primũ De stellis fixis ⁊ planetis.

TEx õmni fidex numero. 12. signa cõmunes rerũ ducatus p ceteris obtinere demonstratum est sic qua de causa ex omni stellarũ multitudine septẽ planetas generales rerum ducat⁹ preceteris sorciant exponẽdum videt. Sunt eniz, qui mirant cum tanta nature ⁊ affectus cognatione cetere his septẽ cõmunicẽt: mouent etenim de signis ad signa oriunt ⁊ occidũt sup mundũ inferiorẽ. Oriẽtales etiam fiunt ⁊ occidẽtales variarũ etiã hee complexionũ. Q̃ tãq̃ nihil agentibus ceteris has septẽ in rerum ducatu p ferat. Cuius antique auctoritatis vniuersa de stellarũ effectu ratio ita plane respondet. Cum enim quicquid in hoc mundo nascit ⁊ occidit signorum stellarũq; motũ tanq̃ efficientẽ causam sequat. Signorꝫ autẽ ordo vt in secundo libro approbatũ est elemẽtorꝫ nature prefit stellas per ea signa dispositas eisq; elemẽta generant preesse: consequẽs esse erat excepto q̃ interest quoniã hee septem cum p ea signa celerius varioq; discurrentes crebri⁹

eant atq̃ redeant ad rex motus ⁊ effectus promptiores erant. Unde his q̃ generalis rerum ducatus concessit illis pro modo suo priuatati rex officij nequaq̃ immunibus q̃ huic etiã cõstabat q̃ ipsarũ discurrẽtiũ quanto quelibet velociori motu ⁊ vario distrahit̃ tanto pluris in rex effectu officij repit̃. Unde est q̃ luna omniũ citissima inter oẽs rex effectib⁹ frequẽti⁹ sata git. Nam stelle firme ad priuatas stabilesq̃ vel tardas singulariũ rerũ pro prietates ducunt. Deinde q̃ cum celestis circulus cũ omnib⁹ stellis mũdus hunc ppetuo circuitũ ambiat de quibus stelle stabiles p eundẽ circulũ eodem fere motu tardo eadẽq̃ a terre globo distantia ferunt̃: septẽ v̄o multe diuersitatis multe velociores suo quecq̃ circulo suoq̃ motu diuerso quale est iter rectũ: nũc statio: nũc retrogradatio: ascẽsus. descẽsus. augmẽtũ: cursus ⁊ decremẽtũ atq̃ vt nũq̃ planetax huiusmõi cursus desisti: sic nũq̃ mũdus a generatione ⁊ corruptione rexq̃ alteratione cessat intellectũ est tantam mundi accidẽtiũ varietatẽ tante planetax motuũ diuersificati: merito magis appenditiua vt nõ iniuste cõmunẽ rex ducatũ priuilegio quodã obtinere videant̃ discreta singulox vt sibi cũ naturali elemento appropriata. Sol enĩ ⁊ mars ignee nature accliues: saturn⁹ ⁊ mercuri⁹ terree: iupiter ⁊ caput aeree: ven⁹ ⁊ luna atq̃ cauda aquatice. Est aũt ⁊ inť ipsos cõplices q̃dã discretio: q̃uis enĩ sol ⁊ mars ambo calidi ⁊ sicci solis tñ calor vitalis martis corruptiu⁹. Sic frigus ⁊ siccitas mercurij natura cõsentanea: saturni inimica: iouis quoq̃ tempies nature fomẽtũ capitis cõplexa nõ satis amica: ven⁹ etiã ⁊ luna geniture accõmoda: cauda minus apta.

Capl'm secundũ De terminis astrologie atq̃ astrologi.

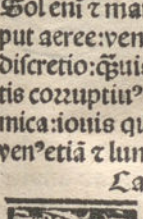

Is itaq̃ positis cũ hmõi celestiũ viriũ scie infinita fere materia videat̃ ⁊ artẽ determiare ⁊ artifici suos pscribere termios cõuenit vt ex vtroq̃ vtriusq̃ finis facili⁹ atq̃ certi⁹ intelligat̃. Q̃ vt rõne fiat ipsa primũ etiã noibus discernam⁹ hmõi nãq̃ scie astrologie doctum aũt astrologi nomẽ adornat. Est igit̃ astrologia scia viriũ stellaris mot⁹ ad tẽp⁹ definitũ atq̃ ad cõsequẽdũ illud. Est enĩ scia gen⁹ astrologie cetera differre ei⁹ ab alijs ei⁹ generis specieb⁹. nãq̃ stellaris mot⁹ vires cõmemoram⁹ cõtra eos est q̃ nullius rei extra se ducatũ aliquẽ cõcedũt vt vulgura ⁊ tonitru⁹ signa quidẽ pluuie nõ tamẽ ipsa pluuie sunt. Fumus ignis nõ ipse ignis est sicq̃ huiusmõi. Ad hunc itaq̃ modũ stellax motus ad rex effectus longe a se distãtiũ ducunt. Ideo v̄o ad definitũ tẽp⁹ atq̃ cõsequẽs illud dicim⁹ qm̃ callidus astrolog⁹ in primis rex puẽt⁹ in suo tpe spectat. deinde rex finẽ metit̃. ¶ Astrologus aũt cũ sideree potẽtie viriũq̃ stellariũ sapiẽs demonstrat̃. Cũ sideree stellarũq̃ motus singulos omniũ huius mundi accidẽtiũ dncatus p̃beant: humanũ tamẽ ingeniũ ⁊ studiũ haut ad omnẽ singulox integritatẽ cõsequendaz sufficiat stellax ducatus trib⁹ terminis discernam⁹. Primo q̃dẽ sũt res

siue actus in sidereo ducatu adeo subtiles ⁊ pfunde q̃ nec ipsos stellarum ducatus cõsequi nec quo d ucãt puenire humana facultas sufficiat. Secundo sidereos ducatus vsq̃ ad rez ipsam quidẽ cõsequimur sed ante quãtitatẽ emensaz ⁊ qualitates deprehensas deficim⁹. Tercio sunt res ⁊ act⁹ quos ⁊ ipsos ⁊ quantitates atq̃ qualitates eoꝝ celesti ducatu ꝯsequimur. Itaq̃ primi termini vt integra oim specierũ sub cũctis generib⁹ oimq̃ indiuiduorũ sub quacũq̃ diuisio vt arene maris numerus calculoꝝve ruris vt quotidiani mõmẽtaneive mensura incremẽti siue decermẽti singuloꝝ corpoꝝ vt omniũ motuũ atq̃ accidẽtiũ differẽtia p singula indiuidua que cũ eiusdez generis vnius etiã speciei sint, singula trib⁹ tũ intersticijs differũt vt cũ duo vel plura indiuidua albedinũ vel nigredinũ longitudine seu breuitate vultu simo vl aliquo oculoꝝ colore ⁊ figura oris amplitudine aut angustia anhelitus odore animi corpisve sanitate vel asperitate hisue filibus inimicoꝝ quoꝝ neq̃ generalis aliqua neq̃ specialis habet differentia. Singulis igit omniũ interuallis licet sidera ducatũ pbeant nõ tamẽ oia cõsequi humane facultatis est. ¶ Secũdi termini defect⁹ est vt numerus inter populos duarũ pluriũve ciuitatũ licz vtraq̃ pars a maiori sit ex stellarũ ducatu certũ habeamus vt numerus granoꝝ frumẽti p agrũ determinatũ vt desertoꝝ longitudinis atq̃ latitudinis insulã. In his igit hisq̃ filibus licet rõnẽ stellar ducatus habeamus ad quãtitatẽ eoꝝ ⁊ qualitates non tamẽ facultas nostra ad eas cõsequẽdas sufficit que oia q̃ nature humane possibilitatis est neq̃ vsus humani nec astrologi necessaria sunt. ¶ Tercij termini facultas est cert⁹ sideꝝ ducatus ad genera ⁊ species humane inuẽtionis ad anni tẽpoꝝ alterationes ad motus elemẽtoꝝ mũdi ⁊ resolutiones reꝝq̃ generationes ⁊ corruptiones quantitates ⁊ qualitates vsus humani multeq̃ filitudinis. Q̃ vt breue faciã dico stellarũ siderumq̃ diuersos motus ⁊ vires ad singula quidem reꝝ omniũ accidẽtia ducez. Verũ huiusmõi ducatus pars constãs in rebus humani intellectus ꝑs excedens in rebus adeo subtilibus ⁊ pfundi q̃ ad impossibilitatẽ humani secedãt. Que quoniaz hominẽ effugerũt nec indago eoꝝ astrologo necessaria ẽ. Verbi grã solis p circuli quadrãtes itus atq̃ reditus diuersa reducere tpa varijs elemẽta motib⁹ efficere constãs sed ⁊ per signa gradusve singulos solares gressus vsitatos tẽporũ motus cõsequi certũ est. Alienũ aũt ab hoibus intellectu vt quidez solis motũ seu ꝓpriũ seu circularẽ p secũdã vnã aut terciã aut decimã faciat tempoꝝ aut elemẽtoꝝ varietates aut aãliũ seu germinũ affectus cõsequit sicq̃ de ceteris stellis. ¶ Determinatis itaq̃ tam artis natura q̃ artificis officijs demũ. 6. ois hui⁹ artificij circũstãcie disponẽde sunt. Artis videlz initiũ radix: rami: argumẽtũ: fruct⁹: finis. Est igit artis iniciũ studiũ sciẽtie reꝝ prouẽtus: radix celestiũ motuũ scia. Rami ex celestiũ coꝝpoꝝ motib⁹ reꝝ iminẽtiũ motus iudicia. Argumẽtũ iudicioꝝ vsitatus effect⁹. Fructus reꝝ consequẽtiũ ꝓuidẽtia. Finis hmõi ꝓuidẽtie vtilitas.

Capitulum tercium. De proprietate ducatus solis in temperie aerea ⁊ nature compositione: ac stellarum cum solis participatione.

NUnc a sole incipientes ꝓprietates eius nature temperie ⁊ cõpositione stellarum quoq; participatione cum ☉ tractabim⁹. In qua parte primũ eis rñdendũ videt: qui nature temperiez rerũq; compositionez solari stellarũq; virtuti negantes ꝓpria quadã sub̃e sue vi coalescere putant. Nec minus ⁊ his qui ex causis quidẽ extrinsicis rerũ compositionẽ mutuant̃: veruntã solis virib⁹ stellarũ negant. ¶ Primũ igitur illis occurrit qm̃ nihil cõpositũ sine componente compositũ est. Impossibile vero aliqd a seipso componere. Si enĩ id ita esset non elemento aliqd in aliud resolueret̃ sed in se quodq; mutatum semp̃ maneret. Videm⁹ aũt ea ininuicẽ resolui: in reb⁹ siquidem cõpositis reperiunt̃. nec enim quicq; seipm resoluit. Item si res nõ aliunde mote seipsas gñarent: oueniret nempe vt ex quo res queq̃ nata esset deinde

finitura. Nihil enī est qō ꝓprie naſe ōrium ſeipm deſtruat. qō cum abſurdū
ſit patet gnationis atq; corruptiōis rerū alias extra ſe cauſas exiſtere reruz
naſe capaci aſſentaneoſ. Deinde dicā quidē ꝛſequens eſſe q; ☉ ſtellas cum
☉ naturarū temperiei rerūq; cōpoſitioni factor oīm deus tanq; efficientes
cauſas pſtiterit. Ut enī ignis ꝓpria virtute vrit cauſa exuſtiōis eſt: ſic diuinū
lumen ☉ lucis ⁊ caloris vlis auctor naſalis rerū cōpoſitionis diuinit' data
virtute efficiens cauſa exiſtit: qō effect' ipſe pbat. loca nanq; terrarū quib'
☉ plus equo vel accedit vel elongat oīno tam aiantium q; germinū ſterilia
manent verbi gra: loca terrarū ab eſtiuo ☉ tropico in ſeptentrionē .66. gra
dibus diſtātia cui numero toti ☉ digreſſione. i. gradib' fere .24. abiect' .90
fiunt: hec inquā loca longinq; ☉ digreſſione ꝓpetuo gelu ꝛcerta: omne tam
germinū q; aiantium alimentuz negant. Exquo nanq; ☉ in auſtralia ſigna
deſcēderit per ſex integros menſes: ex loca eius ortu carent: vnde tot' aqui
lonū virib' expoſita: tam eſtate q; hyeme inſolubilia rigent. qō ⁊ armenicuz
mare firmat: q; a ☉ tropico gradibus .21. remotū: adeo quidem eſt ventis
validis feruidū aurarūq; obſcuritate cecū q; nec nauī vnq; patiat q; quāq;
multo ꝓpinquius: brumalis tñ error intractabile reddit. i. boreales armenie
termini teſtant. Qui q;diu ☉ auſtralia ſigna graditur in vnū mole obruti p
integros ſex mēſes non apparēt: vt infra eos ſex menſes ⁊ multa eoꝝ aialia
frigore intollerabili pereāt: et pleraq; volatilia in nidis ſuis per integros q;
tuor menſes frigoris metu a medio mundi ꝛcluſa maneant: quanq; ab eq;
bili linea non multo plus .15. gradib' diſtant: aut ſec' ⁊ ſup mare a princi
pio Mvſq; ad caput ☽ abſentia ☉ ſuccedente frigoris flatu nauigiū negant
atq; idem qō ad boreā atq; auſtrū vero infra .20. ad equabilez lineā vicine
☉ vie intollerabili eſtu locis ciro exuſtis nec aialium nec germinū alimēta
relinquent. A quinto ſiquidē ꝗ gradu vſq; ad oppoſitū in ☽ ſolaris ſuper
ea loca greſſus continuo thauroruz eſt cuncta ſub terra feruent vt ſiccitate
ſteriles: harene inter quas nilus occultat: vt ethiopicū mare nec nauigium
patiens: nec aialium ferat vicino deſup ☉ ortu ſubtiliores eius aque partes
naſali tinctu hariente. Ut quidē reliquit ꝛcepto valido calor adeo denſum
atq; amarū vt effectū atq; intractabile maneat: vnde media inter ☉ acceſ'
atq; receſſus naſe cōpoſitis et alimentis tēperies apta relinquat. ¶ Ex his
itaq; patet q; ſi ☉ vſq; ad nonam ſperaz ſublimat' eſſet vel vſq; ad lunarem
orbem humiliatus vel inde frigore vel hinc calore nimio mundū ſtare non
poſſe. Quāobrem prouidus auctor oīm deus: ☉ tanq; vlem corporee vite
vomitē in media mundi regione mediū poſuit. Inuenit aūt ⁊ in ipſa habi
tabili bona terrarū loca put accedunt ad ☉ ⁊ recedunt multa diſſiliudine
variata vt ſate vel pte quo a ſolaruz circuitu ceteris remociores ſunt multa
niue validoq; frigore in ea terre pte ſupantur: qa humidū multū vult carnē
frigus aūt albedinez habitudine carnoſa calor albedinis capillis prolatus

anio inimici ingenio obtuso ceteris differunt. Ethiopes aũt siue mauri qm̃ eas terrarũ partes habitant sup quas fertur ☉ in ♈ ♉ ⁊ ♊ nimio calore ⁊ siccitate in naſa eoꝝ supante colore nigro capillis crispis habitudine tenui memoria debili animo leui ceteris distant. Medij vero vt q̃rti ⁊ quinti climatis ⁊ cõtigue hic in diuinationes vt que mediocri accessu ☉ atq; recessu fruunt̃ natura tpata: habitudine apta: pulcro colore: mobili animo: subtili ingenio: sana memoria ceteris presunt. q̃uis in his proprietatib⁹ general'r cõmunicassent. Sunt aũt ⁊ inter ipsas pro locorum diuersitatate speciales quedaz differentie vsq; adeo quo a singulis etiam ciuitatib⁹ ⁊ puincijs licet propinquis ⁊ ꝓtiguis nonnihil tam informis hoim q̃ moriib⁹ ⁊ habitu atq; vsu diuersitatis intersit tam pro ☉ accessu ⁊ recessu q̃ pro stellarũ stabilium natura ⁊ habitudine sup eos orientiũ. Q̃ aũt he ipse proprietates singulis annis inter augmenta ⁊ decrementa ceteraſq; alteritates variant̃ cum hic nec a ☉ quidẽ nec a stellis vllis esset, ꝓpio motu speciali intuitu compertum est huiusmodi variationũ ☉ nunc cum errantib⁹ nunc cum stabilib⁹ ꝓuent⁹ ipsaſq; ininuicez pmixtiones causas existere: vnde intellectũ est ☉ stellas in rerũ natura ⁊ componere: generũq; ⁊ specierum diuisione cõmunicare: nisi quidez principal'r ☉ rerum nature aiantium et vite germinũ metallorumq; generationibus p̃est. Stelle vero magis singularum prouinciarũ priuatis moribus atq; tenore cõmunicant: tpant vero aerea: nam aeris illuminatio luminũ est quorũ ortum accedendo: occasuz recedendo segtur. Vt vero ☉ aerez calefacit purgat attenuat: sic pro modo suo ☽ ⁊ stelle: vnde Ypocras in libro climatum. Nisi ☽ et stelle inquit nocturnã densitatem attenuarent elementa inpenetrabilis aeris pinguedine corpm oim vitam corrumpent. ¶ His itaq; de causis cum ☉ vl'is rerum omniũ necessitatuz solus sufficeret requirere: associauit creator deus stellas ministras officio solari secũdaria virtute cõmunicantes. ¶ Qm̃ igitur ☉ per. 12. signa gressus tpm alteratiõis causa est: tpm aũt alteratio elementarie resolutionis elementaris: demum resolutio generationũ oim ⁊ corruptionũ eundẽ solaris per ea signa gressũ oim causam esse ꝓsequens est: que certis tpibus discreta ☉ motũ cõmittant̃ Alia quidẽ annis alia mensurnis alia diurnis: vt in vere gramina herbe et arborũ folia atq; pleraq; aialia: in estate frumenti grana ⁊ arborũ fructus: in autumno vernalium: in hyeme estiuoꝝ generationũ corruptio que cum discretis tpibus continuent̃: discreta etiam ☉ loca cõsequunt̃. Q̃ ergo non oibus annis oia eadem q̃litate ⁊ q̃ntitate succedunt cum ☉ singulis ãnis p eadẽ loca redeat stellarũ cũ ☉ pticipatio causa est. Si enĩ solus per se cũcta ministraret: nec hyems hyemi: nec estas estati vnq; dissil'is foret. Que vero cottidiano successu per munduz aministrant̃ vt cottidiani hoim et aialium ꝓceptus partus incremẽta magis sibi vl'em totius mũdi superioris ambitũ alligant sibi hunc inferiorem naturali motu agitantis consequentur.

Capitulũ quartũ. De ꝓprietate ducatus lune in marium accessu ⁊ recessu.

POst aereeã solaris effectus temperiẽ ꝯsequens est lunaris in aquaꝝ motũ mariũq; alterius accessib⁹ atq; recessib⁹ ducat⁹ vt apud phos ꝯstat lumina duo q̃tuor elementoꝝ ordinem ita partiunt: vt ☉ ignẽ ⁊ aerẽ: ☽ terrã ⁊ aquã ducat. Duabus enim de causis ⁊ fortior ⁊ manifestior in hoc mundo luminũ q̃ stellarũ ducat⁹ est. Prima quidẽ ☉. ☉ quidẽ oim stellarũ maxim⁹. ☽ vero celestiuꝫ oim terreq; minima. Scõa q⁹ stellis quidẽ lumen inest non vt radij effectuq; earũ in motu magis. Luminibus aũt radij non parũ in hoc mundo effi aces que motu suo mundi supiorꝫ vires collectas inferiori mdo per radios transmittũt: nã ⁊ Ypocras celestiũ atq; inferioris mundi corpm mediatricẽ ☽ illoꝝ vires hꝭ mediando transferre asserit Vt ergo ☉ in nate ẽperie rerũq; cõpositione ꝑualere: sic ☽ in aquarũ motibus corpmq; statu ⁊ accidentibus germinib⁹ fructibus odorib⁹ idq; genus vis efficacior: quorũ enumerationẽ ab alterius mariũ accessib⁹ atq; recessibus

exordimur:quoq; vt diuersa fiant augmēta ⁊ decremēta ita diuersas diuersi nationib⁹ opiniones generant. Sunt enim qui a sepatione luminū vsq; ad opposit: onē accessū asserunt:hinc vsq; ad ꝓuentū recessū. Oibus vero certū singul⁹ etiam dieb⁹ ab ortu ☽ maris cui oritur accessū eam vsq; ad medium eius regionis celū indeq; recessū vsq; ad occasum eius sequi. Cuius indoꝫ psarumq; mari qua versus ethiopiaꝫ accedit necnon in emisperijs occeani insul⁹ cottidianis vsus. Alēna vero accessuū recessuū ꝓtinuo succedentium spacia h⁹modi sunt. Cuius nanq; maris bihonti ☽ primū emergit eius stati accessus incipiens eam vsq; ad celi cardineꝫ crescendo sequtur quā lineā vbi transcendit ad occasum vergens recessus succedens:eā q̄ad occūbat decrescendo comitat̄:vel cū occasum stati accessus iter incipiens vsq; ad cardinē terre crescit:a quo recedente ☽ recessus itez vsq; ad orientē succedit. Fiunt itaq; singul⁹ dieb⁹ gemini accessus geminiq; recessus tpibus prout diurn⁹ ☽ cursus varietas per diuersas marium ptes diuersis lunaris ambitus cardinibus subiectas. Cum enim vt terrā globosam maris fumosus orbis circūlusus ambit:sic lunares ambit⁹ cottidiani.i. ☽ ꝓcircueant:semp ☽ aliquib⁹ tam mariū q̄ terraꝫ partib⁹ in aliquo cardine est alijsq; piter in alio vt eaḋ hora vnoquoq; momento his in oriente illis in occasum alijs in celi sūmo alijs sit in cardine terre:vnde etiā eodē piter momento alijs accessū maris alijs recessū esse ꝓsequens est:non tñ oꝫbus vno modo: illis etiā qui mediū equoꝫis pelag⁹ interim nauigio sulcant accessus iniciū vno quodaꝫ vndarū feruore sentitur:qui fundit⁹ ebuliens valido aurarū impulsu pcellosas flat⁹ agitans omne pelag⁹ ꝓtristat:cuius relaxatione recessum sentiunt. Multo aliter hi qui litora interim habitant. Nec enim h⁹modi flat⁹ aut feruoꝫ sed aquarū tñ tumoꝫ ⁊ erundatio quedā vsq; ad eos puenit:tātaq; est inter ea loca hoꝫ motuū diuersitas vt nec ☽ h⁹modi causam motuū esse existiment nonnulli. Nec enim incipit accessus nisi in loco pfundo ⁊ amplo multas ac densas aquas ꝓtinenti fundi asperi ⁊ montuosi atq; lunari vie propinquo. Unde cum sup se orientis ☽ in naturali ꝓcitatu reperiunt ꝓtiguas primum impellit aquas:exijtq; paulatī aquarū impulsus quousq; extremis littoꝫib⁹ inundet:quo incipientis momento statim peruenire impossibile erat.

Capitulum quintum. De causa accessus ⁊ recessus.

Is habitis causas accessuū atq; recessuū scrutari conuenit. Dicim⁹ igitur q̄ nunq̄ h⁹modi accessus ⁊ recessus nisi trium rerū ꝓuentu gignitur loci videlicet nat̄a aquarū habitudine motu ☽. Loci nat̄a est vt aquarū locus pfundus long⁹ ⁊ lat⁹ vix tpis impendio transfretand⁹ montuosus asp et dur⁹ qua leui quolibet motu acrit̄ repcusse multe vnde tumidos fluct⁹ cōcipiant. Aquarū habitudo est tantas in h⁹modi loco longo ex temperie aquas esse ꝓfusas vt nec in fluxu fluminū nec ex collatiōe fontiū angeri ve

minui sentiat. Que quanto tpe ꝛdensate salebre calefacte densos vapores agitent qui terre vaporib⁹ pmixti agitandis vndis aspirent. Motus aut ☽ desup orientis atq; occident⁷ sepius repetit⁹ cognata virtute eiusmodi aqs trahit: qm tractum sponte sequens quousq; illa accedit: accedunt vsq; adeo quoad diffusi⁹ eferuentes loco suo minus ꝛtempte extremis inundent littoribus. Nec enī ante locus tener mollis plan⁹ ꝓpter aquarū discursuz: nec aq discurrentes vt flumina ⁊ amnes ꝓpter subtilitatē min⁹ densis vaporib⁹ aptant h⁹modi ꝛueniunt officio. Causa vero ab occasu vsq; ad ēre cardinē sicut ab oriente ad sūmum. i. cardinez ☽ accessus sequat triplex. Primo q; orientis ⁊ occidentis linee eq distantes sunt quantūcunq; ab ortu ad sūmū sumitur tm ab occidente ad terre cardinem illi eque distans est: sicq; totus oriental quadrās toti cedit orientali eq distat: estq; vterq; accedens. Scō q; mundi climate signorū per celi terreq; cardines ortus recti circuli ortib⁹ eqles sunt. Vt enī ortus atq; occasus sic ⁊ horū cardinuz linee eq distantes sunt. Vnde in quoto graduū numero signū qlibet oriat in totto oppositū eius accumbere necesse est. Tercio q; est ab orizonte semp ad celi mediū ☽ accessus: a medio vero circuli ad orientē recessus sequat: sicq; et occasus ☽ sil⁹ orizontē ⁊ terre cardo sil⁹ celi medium ꝛueniens est vt in orientali sic in occidentali qdrante accessū: sicq; in certis duob⁹ recessus ⁊ accessus lunares accessus ⁊ recessus cōmitari. Sunt aut quib⁹ nihilomin⁹ in quibusdā etiaz ags dulcib⁹ accessus h⁹modi atq; recessus videat vt apud quasdā ethiopie quasdā etiam gallie seu germanie ciuitates maritimas quos vicinia maris decipit. He siquidez atq; mari influentes ⁊ marinis vndis ꝛtigue cū maris accessu exundante repulse pleno alpheo illabant accedere vident. Est aut accessus quidem aq calidior ⁊ recessus frigidior. In accessu nanq; ex imis abissis ebulliunt in recessu forinsec⁹ expanse infrigidant. In accessu igitur aq ☽ cōmitant: in recessu vero et si non cōmitant ☽ natalitet vnde venerūt ad maria reuertunt. Statim vero q; natalitet ☽ tam sup terrā q; sub terra pcedenti accessui sequentē recessū tpis spacio coeqt: sed qm ☽ sup terrā arc⁹ nunq; sub ēraneo eqlis est: nec hi qui sup terraz fuerit accessus atq; recessus sub ēraneis vnq; eqles esse pnt. Quotiens g metiri placuerit horas accessus aut recessus emisperij supioris notandū erit prim⁹ grad⁹ cū quo orietur ☽ deinde cū quo occidit nec latitudine ei⁹ neglecta: deinde sumendū quantū interest ab ortus gradu vsq; ad gradū occasus per eius climatis ortū totūq; per qndenos grad⁹ diuidendū. Quota igitur diuisio fuerit tot erunt eqles hore totius tpis virtusq; spacij. Si qd vero. 15. min⁹ supstes fuerit ps hore est: totius itaq; numeri dimidiū alterutrū tpis spacium est natalis videlicet accessus siue recessus ☽ supius emisperiū obtinente. Sub ēra nanq; ꝛuerso ab occasus gradu ad ortus gradū subterrane⁹ arc⁹: accessus scz et recessus inferioris per spaciuz more sumitur: que qui certius dephendere studuerit:

latitudinem terre certam habeat: certumq; in ea latitudine signorũ ortum.

Capitulum sextum. De augmento ⁊ decremento aquarum.

Inter supradicta assertum est q̃ naturali quidez in accessus et recessus vtriusq; emisperij in sua quaq; pte more eq̃les sunt Nunc q̃ accidentaliter interduz nõnihil ineq̃litatis intercidit disserendũ. Videt enim ineq̃litas alterius emisperij accessũ ⁊ recessũ in equali tpis q̃ntitate metiat vterq; tñ vnius piter vterq; alterius siliter tpis spacio coequatur: vt quãto emisperij supioris accessus seq̃nte recessit lõgiores breuioresue more fiũt: tanto inferioris accessus supiori recessu longior fit vel breuior. Est enim hi more ineq̃litas inter augmenta ⁊ decrementa circa horã vnã plus minus ue vt si multa sit aquarũ abundantia accessus more supra numerũ recessus hora paruo plus vel minus accrescat ꝛio siliter. ¶ Tota igitur hec ineq̃litas octo ex locis sumitur. Primo quidẽ est ☽ a ☉ distãtia luminisq; augmentũ ⁊ decrementũ. Secũdo rectitudinis ☽ q̃ medio cursui additur ad mediũ eius adiectio ⁊ subtractio. Tercio loco ☽ in circulo ecentrico. Quarto loco in circulo digressionis. Quinto inter austrum ⁊ aquilonẽ. Sexto dies quos marinos vocant egiptij ⁊ occidentales dies augmenti ⁊ decremẽti aquarũ qui locus non lunaris proprietatis est. Septimo longitudo diei vel noctis aut breuitas qui locus solaris proprietatis. Octauo loco est quãtum ventorũ vis addicit. Sunt itaq; lunaris a ☉ destere. i. quatuor loca inter augmẽta ⁊ decrementa discreta. Primus ☽ cum ☉ conuentus. Secundus est primus tetragonus cum est diatõtos. Tercia est oppositio qua plurium luminũ fit Quartus est tetragonus. Est igitur in cõuentu luminũ maris accessus validus ⁊ spaciosus recessus esse: addit enim ☉ ꝛiunctus in his ☽ vicibus. Est enim ⁊ ☉ in accessu maris nõnulla vis: sicq; quotiens ☽ stellis humidis iungitur hora siquidẽ qua ☽ ☉ ꝛiuncta succumbit vt rerum vomitez rerum semina ꝛcipiens cõceptus vires statim in subiecti elementi motus .i. maris a tactu manifestius demonstrabat longe nanq; efficacior est ☽ cum ☉ q̃z cũ stellis naturali ☉ in ☽ priuilegio conuentus. Ab hac ergo cõuentus hora quantũ recedit ☽ vis accessus decrescit: recessus vero augetur vsq; ad primũ tetragonum: hic decremento finito versa vice accessus augmentũ vsq; ad plenilunium peruenit: hinc vsq; ad tetragonum decrementum: indeq; ad conuentum: item decrescentiam recessu accessus incrementum: excepto q̃ iter quod in oppositione id est plenilunio vis ☽ tanq̃z maturos conceptus primus edentis efficacior: sicq; in tetragono primo q̃z secundo. Vt igitur infra mundi conuersionez id est diem vnum cum diurno lune progressu gemini accessus geminiq; recessus: sic infra ☽ reditum id est mensem vnum geminaq; decrementa fiunt illic inter celi hic inter lune a sole cardines. Secundo loco prima luna collocanda est. Quo facto quamdiu rectitudo lune

medio eius adicitur vis accessus ꝑualet: q̃diu vero detrahitur vis recessus prepotens idq; victu rectitudinis quantitatez. Cum aũt nec additur quicq̃ nec detrahitur nec accessus nec recessus vis hac ex parte crescit vel decrescit Vi vero motus etiã in aquis dulcibus fluuijs ac fontib⁹ hos ☽ ducatus ꝑ cedente sequuntur. Tercio loco q̃ diu ☽ abside circuli sui ex parte. 200. gradibus destituerit vis accessus ꝑualet infra. 90. recessus. Quarto loco q̃diu ☽ in latitudine sua ascendit accessus vis augetur q̃diu descendit recessus. Quinto loco q̃diu signa borealia ☽ graditur borealium marium accessus angeť australium recessus: q̃diu vero in australib⁹ est cõmutata australiuz accessus prevalet: borealium autem recessus quantũ ad hoc genus attinet. Magis autẽ inter hec pariter post primum tetragonũ ☽ compoto addẽte atq; in inferiori circuli sui parte ab orizonte: maris enim gente in signis humidis cum stellis humidis atq; decentibus: his enĩ oib⁹ adunat(non solũ marium accessus abundant sed etiam amnes ac fontes accrescunt. Sexto loco sunt dies lunaci oĩm quos marinos appellamus. Est enim lunationis mensis dierum. 29. ac fere dimidij quibus quadripartito diuisis singulos quadrantes dies septem ac fere dimidij complent Igitur a. 27. mensis die vsq; ad quartã dimidium sequentis mensis dies diminutim nuncupantur: sequentes vero quatuor ⁊ dimidi⁹ augmentatiui: propterea quidẽ accessus detrimenta quedam in his vero augmenta sentiuntur atq; ad hunc motũ sequentes duo quadrãtes inter hos duos motus vsq; ad. 27. dies vicissim succedunt. Id igitur hoc modo egiptijs atq; occidentalibus compertum. Orientalibus oĩbus maris affectionũ peritis totum totis his quadrantib⁹ per augmenta ⁊ decrementa visum est hoc modo alterari: sed inter septem dies quos illi diminutiones dicunt vnũ vel duos detrimenti inter augmentationes totidem esse incrementi dies ostant tamen apud mensiticos inter hos lunationum quadrantes etiam aquarum dulcium inter augmenta et decrementa quidem altionum motus. Nonnulli vero de maritimis lunationum dies inter augmenta ⁊ decremẽta triptito numerantes primis. 7. aut. 10. dieb⁹ accessus incrementum vltimis. 10. decrementuz: medijs vero medium sentiri statum. Septimo loco est quantum ☉ etiam adminiculum huiusmodi motib⁹ viribus addit. Licet enim ☽ quidez propius sit accessuũ ⁊ recessuum ducatus: in augmentis tamen ⁊ decrementis eorum nonnihil tam ☉ q̃ stelle adijciunt. Compertum enim est per diuersa maria in quibus hi motus apparent certis anni temporibus inter dies ⁊ noctes horũ motuũ inter augmenta ⁊ decremẽta vim alterari q; a ☉ inter signa australia ⁊ borealia accidere videtur. q̃diu nanq; dies nocte longior est diuturn⁹ maris accessus nocturno prevalet: conuerso similiť horum itaq; motuum quoniã ad hoc genus attinet ad puncta equinoctialia vtriusq; equalitas: ad solsticialia vero alterius augmentum alterius decrementũ maximum sentitur.

¶ Est huius hor motuũ alterationis causa duplex. Prima est quantuz sol inter diei noctisve vicissitudines adicit. Cum enim dies nocte longior est sol diucius super terram aquas calefaciens caloris viribus eximis abyssis vndas euocat: vnde diuturnos aquarum motus nocturnis preualere necesse est. Secundo loco est quãtũ lune longior in superiori hemisperio mora tñ supaddidit cum enim nox die lõgior est luna nocte sup terraz quia diutius orientia signa retinet nocturnos motus diurnis more spacio prefi cit. Hinc igit vt p singulos dies bini recessus sicq per singulos menses bina vtrorũq augmenta: binaq decremẽta fieri supradictuz est sicut nunc, ꝛ per singulos annos eor motuũ totidem augmenta ꝛ decrementa fieri ap paret similitudine quadam illis concordantia: ut eniz nocturnus accessus luna super terram sole in sagittario existente eor cõuentus accessuum simi litudinuz imitari videt sic oppositionis accessum diurnus sole geminos lu na superius hemisperiũ occupante sicq ceteri de annuis ceteris mẽsurnis incremenmento nõ vero equalitate q̃z cõmetiri facile. Hec itaq testimo nia si quãdo oia cõueniant valida ꝛ spaciosissima aquar incremẽta conse quent atq omnia illor numero quãtitatis hor mẽsura succedit. Sũt igit hi. 7. ducatus naturales. Nã octau' accidẽtalis q̃z tũ videlz aquar motib' venti magni pmanz coacti pelagus omne cõcitãtes adiciũt. Uẽtor ergo omne pelagus agitantiũ duo sũt genera: alter quidẽ q alte maris vnde su pernũ ad motũ scopuloso fundo repcussum: vimq ad supa efferuẽtes ex imis vt supra dictũ est abissis in amnis eueniũt. Alterũ vo p auras coactuz terreq mariq quẽ desup irruẽs ac marino illi in equore cõueniẽs furibun dos pelagi mot' exagitãt. Primi ergo generis spẽs gemini tñ equoris cõ finea pmeãtes raro vsq ad litoria pueniunt. Secũdi vero flãma ex diuer sis locis spirantia inter terrar orbẽ puolant. alijs nãq loca principalia sũt alijs secundaria ac principalia sunt in. 4. mundi cardinibus. Secundaria vero inter. 4. hec media. In his igit quantũ huic attinet negocio id princi paliter attendendũ q cum lune motu ab ortu ad occasum maris recessus cõmittet: venti quidem orientales accedendi viribus fauent occidentales obsistentes recedendi vires promouent: sicq inter meridionales conseptẽ trionales quiq suis partibus aspirantes contrarijs obstant. Q ergo supra dictuz est naturale vtriusq hemisperij accessum consequenti recessui more spacio equũ esse id quidẽ ita est nisi quantũ ex accidenti vt dictũ est inequa litatis intercidat. Huius ergo accidẽtis duo sunt genera: alterum propriuz cuius quas descripsimus. 7. cause sunt: alterũ alienum q scilicet ventor vis adicit. Ex his igit. 8. locis omne accessuũ ꝛ recessuum augmentum atq de crementũ variat. de his aũt accessibus ꝛ recessibus sententia hec vniuersa lis q accessus quidẽ primus motus effectu lune naturali effectu sequitur. Recessus vero naturalis aquarum vnde ad maria exierant reditus. Cum

ergo accessus mora longius pducat augmēti fere quantitate sequentis recessus spaciū breuiat. Cōuerso similit accidit pterea nonnihil inequalitatis ex littorum interdum importunitate. Cum enim accessus exterius inundat littoribus si forte vel rupium concauis vel vallibus aut foueis altis influat parte relicta minus redire necesse est. Sic etiam qua contra fluuios mari influentes accessus nititur ex recentis aquis recessum preualere necesse est.

Capitulum septimum

His explanatis: nūc huiusmodi cām lune asserēdā opinor q̄ ratā relinquat si cōtradicētiū opinionē infirmem. Aiūt enim nature maris inesse nō aliq̄ lune potētia vt vno feruore quodā vndas exagitet: hisq̄ defluētib⁹ accessum fieri. Si enī desu per ambiēdo maris accessum agit. Cur nō amniū etiā ⁊ fontiū aquas eisdē de causis eisdē motib⁹ exagitat. Quib⁹ q̄tuor ex locis rndem⁹. Primo gdē q̄ si accessum maris nulla vis aliena sed ppie nature vigor amministraret nūq̄ aliqd in eqlitati assumēs eodē semp mō eodē tpe eadēq̄ spacij quātitate fieret. Nec enī ppriū nec op⁹ aliquod alie nū patiēs ab eodē nec suo habitu ad alterū aliqō vmq̄ recedet. Videm⁹ enī hec quātitate qualitate locis ⁊ tpibus semp alterari: alterationes vo lunares motus inane comitari. ¶ Secūdo vo loco q̄ cū aque diffluentes ad extrema discurrēt maiori nimirū q̄ qui continet loco opus est. Si ergo mare ex seipso in ampliora loca diffluit: qua iterū vi ad nō sufficientē locū sibi repellit. Id enī in natura nō est vt quare nequis aliquid sponte cōsistere velit ¶ Tercio loco q̄ cū aque natura deorsum sp atq̄ in pfundū tendat: quid est q̄ in accessu aquas nō deorsum sz cōtrario motu efferri in alterū atq̄ ad superiora cōscēdere videm⁹. Q̄ cū in natura aque nō sit: extrinsecā rei causam aliquā eē necesse erat: que preē lunā nulla alia reperit. ¶ Quartus locus rō nē obuiat eorū qua eisdē de causis eosdē mot⁹: etiā dulciū aquarū trāsire sibi videnī: In quo loco maris atq̄ dulcis aque differētia sufficit: sed ad maris aque cōflue dense salebre fluminū atq̄ id gen⁹ difflue subtiles dulces. Que cū ita sint nō oē q̄ alteris acciderit: alteri cōsequi necesse est.

Capl'm octauū.

Cum igit in natura maris tanta sit lune virtus: ꝯsequēs videt vt inē ipsa maria: eorūq̄ lunarē potētiā sequunt: a ceteris fiat discretio. vt enī apud phos cōstat luna quidē in nullo maris prius inefficax est sed eius vis ⁊ efficatia alias quidē manifesta magis alias minus nō equidē ipsius aliquo impedimēto sed maris habitu minus adapto. Est igit omnis mariū habitus triformis. Sunt enī mariū alia quorū nec accessus fit nec recessus: alia ī quibus quidē hi motus sed nō apparent. Alia vero in quibus ⁊ fiūt ⁊ apparent. Primorū itaq̄ duum generū trine species. In primo genere prime

speciei sunt aque ille que in primeuo confligi nec longi temporis condensa te nec salebre ficq; nec ventor eos motus incitantiuz feraces hoc officium proprie nulla impotentia recusarunt: vt lacus atq; paludes que ex aliqua eluuione in aliquo receptaculo in similitudine maris confuse hiemali tem pestate accrescũt estiuo tortore decrescũt. Secũde spẽi sunt mariũ intrantiũ a lune circuitu remota vt vsq; ad ea lune vis pertingere non possit. Tercie spẽi sacri quarum fundus mollis atq; labilis qui cum aquarũ impulsibus cedat nihil est q̃ eas repcussas in accessum cogitat q̃ circa pro mure toria ⁊ insulas frequent accidit. In secũdo genere prime speciei sunt maria quo rum littora seu tanta abinuicem latitudine distant sui in tñ ab hominũ ha bitationũ remota sunt vt licz accedãt ⁊ recedant nõ adest qui motus illos indicet. Secũde speciei sunt maria quor littora abinuicẽ latitudine distãt nec inhabitabilia sunt sed a deo sũt ⁊ in festa ⁊ sublimia prorsusq; planicie carentia vt lz certa moueant non habent quo effluant. Tercie speciei sunt aque alijs influentes hi nanq; accessus hora quib⁹ influũt accedũt. Tercij generis sunt maria primeui fluxus vix tẽporis impendio transfretando lu nari circulo propinqua quor fundus altus asper scopulos ⁊ littora piana ⁊ habitabilia vt fretum indicũ: pficũ: scintũ: gallicũ: hisq; similia que non p se sed lune quodã officio vt expositũ est ita mouent. Demonstratũ autẽ est inferioris mũdi corpor motus priuios celestiũ itus atq; reditus archanis quibusdam nature vinculis trahentes sequi vt int ipsa etiã terrestria corpa exemplis superi⁹ patefactũ est: ad hũc itaq; modũ ⁊ luna maria nature sue ꝯgrua ad equũ distantia archana quadã cognatiõe trahit. ¶ Habet aũt ⁊ sol in maris aliqd virtut: verbi grã indicũ ⁊ pficũ cõgruẽtia vnũ quidẽ ma re sunt: habẽt tamẽ ꝓprietates cõtrarias solares ambit⁹ sequaces. pficũ enĩ fretũ a principio virginis vsq; ad caput pisciũ vẽtis puium ꝓcellis turgiduz omni nauigio intractabile permanet. A pisce vero vsq; ad virginez contra sez quietũ cõpaciens. Vsq; adeo quidẽ in principio sagittarij validissimus feruor eius seuiat. In primo geminor cõtra potẽtissimũ quiescat. Indicũ cõtra q̃diu nãq; pficum feruor seuit. indicũ gescit cõtrario filr vsq; adeo in primo geminor. Indicũ maxime seuiat in principio sagittarij suauissimuz: Sic tanta est eorũ discrepantia vt perfici natura melancolici. Indici vero colerici iudicent quorum integram distantiam notissimi nautarum certis etiam terminis emersi sunt. Perficum enim frettum ex parte orientis ab in terfimo insularũ terses ⁊ argues inchoantes occidentem versus ad sabeos arabesq; terras perducunt vsq; intra portus aditi: inde ad egytũ ⁊ fiream fit comeatus. Indicũ aũt ex orientis parte ab vltimis indie finibus ince ptum. Indeq; causa profanem insulam circumfluens sicq; diuersas indie atq; ethiopie ꝓuincias abluẽs vsq; ad oriẽtalia. perfici freti littora ꝓtendit. Nec itaq; maria ꝓ diuerso littor habitu diuersas etiaz affectiones sentiunt

ad solaris ambitus diuersitatē spectātes. Cuius virtus nihilominꝰ in ceteris quoqꝫ maribus sentit̄ q̃ in tpe demōstrasse sufficiat.

Capl'm nonū. De ducatu lune in aīalibus ⁊ germinibus.

Actenus singularē lune virtutē in natura maris ⁊ aquarū quantum necessariū erat exequuti sumus. Deinceps ⁊ in ipsaꝫ inferioris mundi corporū varijs affectionibus lunaris ducatus sequendus est. Nec enī in elemētoꝫ tantū motibus verū in quottidianis etiā rerum vsibus lunaris virtutis frequēs ministeriū. ¶ Sūt nāqꝫ plurima reꝫ genera que quādiu luna crescit atqꝫ sup loca eoꝫ ascendit incrementis largius indulgent quādiu decrescit atqꝫ a locis eoꝫ descendit incrementa retrahunt. Idqꝫ in animalibus germinibus ⁊ metallis: sic enī crescenti luna in corporibus aīalium humores habundant: decrescente attenuant̄ vt etiā humani corporis vene illic pleniores hic laxiores reperies q̃ in egrotātibus clarius apparet. Qui enī prioris lunationis medietate decūbunt natura eoꝫ fortior morbo validius repugnat: in sequēti debilior leuiꝰ succūbit. Quottidianas etiā egrotantiū affectiones quottidiane oīno lune applicationes ad primū locū trigone tetragone opposite ⁊ reditus meciunt̄: ob quod priuilegiū hi dies inter ceteros certo noīe discreti sunt. Nam ⁊ naute in hos dies discernētes ventoꝫ nubiū ⁊ pluuiaꝫ modū deꝑhendūt. Inter hoc est ⁊ illud q̃ quociēs hoīes noctu sub luce lune cōuersant̄ pigricia ⁊ raritate quadam afficiunt ⁊ illud quoqꝫ q̃ animaliū carnes noctu lune exposite tam odorez, q̃ saporē quodāmodo immutāt. Quod quoqꝫ etiā aīalibꝰ frigidum ⁊ humidum est vt lac cerebrum medulla crescente luna habūdat decrescente attenuat̄: haut secus ⁊ album oui in prima lunationis medietate concepti atqꝫ editi habundantius cōmutat̄: eadē omnia tam die q̃ nocte inter circuli quadrante diuersis locis ascendendo ⁊ descendendo. Nōnulla quoqꝫ piscium genera per diuersas aquas in prima lunationis medietate de speluncis suis prodeunt in sequenti inclusa remanēt. Sic etiam ascendente luna ad superiora efferunt̄: descendēte ad yma merguntꝰ. Haut secus ⁊ vermes atqꝫ reptilia fere quoqꝫ ⁊ accipitres in prima lunatiōis medietate venatu acutiores ⁊ feruentiores sunt. Insitiones etiam lune crescētis atqꝫ ascendentis ⁊ incrementis indulgent ⁊ fructus accelerant minus vero decrescentis ⁊ descendentis. Plura autē germina vt licium luna exsiccat ⁊ adurit. Cuius quanta sit virtus in germinibus herbīs seminibus ⁊ radicibus apud eorum qui horum cultetur dediti sunt vsitatis experimentis probatissimum constat: sed nec metalla lunaris virtutis immunia sunt omnino que cognitores crescenti luna dignioza: decrescenti minus digna reperiunt. Suntqꝫ multa huiusmodi in rebus mūdi lunaris ducatus officia que vt omnia consequi impossibile sit numero enumerare singula: quicqꝫ frustra laborет.

Quarti libri capitula nouē.

PRimū de septē stellaꝝ natura iuxta ptholomeū. ¶ Secundū de earundē natura simulq; fortuna ⁊ infortunio iuxta quos dam plebeios astrologos. ¶ Terciū de eis q stellaꝝ natnrā fortunam ⁊ infortuniū ex coloribus eoꝝ mutuant. ¶ Quartum de inuentione fortune eaꝝ ⁊ infortonij in phica indagine. ¶ Quintum de discretione inē fortunatas ⁊ infortunas. ¶ Sextum de diuersitate habitus vtriusq; stellaꝝ generis transitu alterutetius alterius. ¶ Septimū de mutatione stellaꝝ ⁊ natura effectuq; in teporum motibus. ¶ Octauū de stellis masculinis ⁊ feminis. ¶ Nonū de diurnis ⁊ nocturnis.

Capl'm primū De septē stellaꝝ natura iuxta ptholomeū.

POst alexādrū macedonē grecie reges egypto. 275. ānis imperasse narrant: quoꝝ decē continuo succedētes oēs vno ptholomeus nomīe vocati sunt. Ex quibus vnus ex philadelphia ortus in egypto regnans astronomie librum almagesti greca ionica lingua scripsit: eidē nonnulli ⁊ astrologie tractatus 4. partiū asscribunt pluriq; vnicuiq; ex alijs q̄ nihil ita confirmare uel aliē esse nostra nihil interest excepto in meo libro stellaꝝ naturas differat min⁹ accurate reꝝ causas exequutus est. A sole siquidem incipiēs cum expto vt est calidum affirmat accedēdo namq; calorē affert: recedendo frigus relinquit. Lunam humidā q̄ terra vicina ascēdēte vapore eius efficiat. Saturnū frigidū siccum quoniā ⁊ a solis calore ⁊ terre vapore longe remotus sit. Martē calidum siccum prout calor igneus firmat: quoniā soli propinqui⁹ calore ascendēte feruet. Jouē tpatum quidē inē saturnū ⁊ martē medius sit Venerē etiam calidā humidam illud pro solis vicinia hinc pro terre vapore vsq; ad ipsum pueniēte: Mercuriū autē nunc siccum nunc humidum prout nunc ad solē ascendit nunc ad lune circulum deuergit. Quā nōnulli reꝝ naturam altius rimati tanti viri tam improuisam euētionē sine ammiratione transire nequeunt. Constat enim ex libris inūalloꝝ celestium corporoꝝ lune circulum quo terre proximus est a terre supficie. 128. miliariū milibus ac vere. 94. miliaribus distare singula miliaria ex ternis cubitoꝝ milibus. Philosophus autē mēsus est terre vapores a supficie eius nō plus q̄ 17 stadijs ex altari. Stadium vo qnadringētoꝝ cubitoꝝ que sunt duo miliaria ⁊ vnum stadium que cum ita sint que tanta lune terreq; vicinia que hic ait: naturam lune terre vaporibus infici. Si enim luna terre vapoꝝ capax esset consequi eaꝝ necesse foret que corpora vapoꝝ capacia consequūt illis sed infectis corruptio ⁊ dissolutio. Deinde cum martem suppositi solis ascēdēte calore feruere asserat opinari videt solē eandē vim supiori mūdo infere qua in inferiorē potētia vtit. Infert aūt sol inferiori mundo calorez

nis fm virtutē ignis sublunaris mundi elementū. Sic ergo ⁊ celestia corpora horū elementorū capacia esse cōsequēs est. Cur itaq; nec mars cōtinuo calorīs effectu nigrescit: nec saturnus in medicabili frigore pallescit aut hic incessabili flamma quādoq; nō cōburit aut ille ꝓpetuo gelu non interit: q̄ in corpibus harū virīū capacibus naturaliter consequi videmus. Sic igit venus quoq; nec ex terre vaporibus nec ex solis vicinia calorē trahit. sicq; nec saturnus frigidus siccus pro eo q̄ ab vtroq; longius distat cū ꝓpinquis cōtrariorū causa nō existāt. Similiter ⁊ iupiter si ex saturni frigore martisq; calore hincinde obuiantibus medio tempat. Et si quidē equalitates aliūde obuenientes naturā eius conficiūt. Ex accessibus eorū ⁊ recessib⁹ vnde trahunt alterū quoq; succūbere necesse est q̄ accidens in rebus horū capacib⁹ corruptio atq; solutio consequi solet. Eadez ratio nec mercurīū eis de causis quas exponā nūc siccum esse nec humidū. Si enī corpa stellarū has qualitates aliūde cōtraherēt eorū substantias eorū qualitates in sese capaces eē necesse foret. Sunt autem qualitates hee elemētarie ergo stellarū substantias ex his elementis compositas esse consequens esset q̄ inter primordia tractatus reprobatū est. Nec enim celestia corpora ex his elemētis composita duz ex alia quadā essentia simplici forma simplici effectu naturali motu horū accidētibus ducatū ꝓbeant.

Capl'm secundū de earūdem natura sil'q; fortuna ⁊ infortunio'.

QUoniā itaq; stellarū naturam fortunā ⁊ infortunam tractare ꝓposuimus primo loco minus aptam quorūdam sententiam exponi cōuenit: deinde q̄ contra fit postremo quidem noster intellectus iuxta philosophicā indaginē apparebit. Hic igit quoniā imperitos sequi nos oportet: quorū opinionē tractamus tam elementorū. 4. q̄ eorū in corpibus cōmixtionū naturas ⁊ ꝓprietates minus subtili ratiocinatione quadā ac sermone plebeio insequimur eorū ingenijs cōcordi. Aiunt enī omnē antiquā sniam sapientum in eo plane intellectu cōuenire q̄ pmniū videlz sublunaris mundi reruz sub his duobus generibus numerus comprehendat̄ que sunt fm elementa'. 4. atq; ex cōmixtione eorū composita opera suntq; elemēta ignis aqua aer terra. Cōmixtiones vō colera: sanguis: flegma: melancolica: deinde q̄ elemētis natura quidez inest ⁊ proprietas sua cuiq; non aūt color neq; sapor que in rebus elemētatis insunt. Nam color qui in igne videt non ignis est sed materie ardentis: cui⁹ natura calor proprietas adustio. Sic aer etiam cui⁹ natura humor ꝓprietas generatiua temperies sic color aque non equidem est aqua sed rei cōtinentis aquā cuius natura frigus ꝓprietas rerum elemētum. Terre quoq; cui videnī varij colores diuersorū eius vaporū sunt cuius natura siccitas ꝓprietas rerū sustentatio: de sapore non aliter cuius saporis ignis ⁊ aer manifesto immunes. Terre vō ⁊ aque loca diuersa diuersos mi

nistrant sapores atq; huiusmodi quorũdam quod non oim est opinio. In parte siquidẽ oes cõcordant:in parte dissident:in naturis quidẽ ⁊ proprietatibus conueniunt. Colores aũt ⁊ sapores alij elementis omnibus negãt alij quibusdam concedunt quor alia sub diuisio alij namq; aliud inter sapores ⁊ colores tollunt:alij elementor:alij simul.i.aliquibus:his vero illis vndeq; igiẽ aque ⁊ terre concedunt:aquam colore albam sapore dulcẽ asserentes:terram colore fustam sapore acidam. Quidã terre saporẽ dulcẽ eax ratione asserere videntq; nisi dulcis esset germinare nõ posset. Igni vo saporem negantes colorẽ rubeũ concedũt cui⁹rõnem tam ex hoc igne q̃ fulgens flammis minuant. Aeri vo vt saporẽ negant sic colorem tollunt q̃ cõtrarior capax sit nature albi nunc nigri nunc medior complexionux inde vt naturã ⁊ proprietatẽ sic colorẽ etiam ⁊ saporem suum cuiq; distribuer it: vt ergo colorem visu saporem gustu consequimur sic naturas earum.i.cal i dum siccũ frigidũ humidũ p̃ colorem ⁊ saporẽ deprehendimus:proprietatem uero per effectum cum res alie alias contingunt. Est itaq; colere,color igneus:sapor amarus natura calida sicca virtus exurere. Sanguinis color rubeus sapor dulcis natura calida humida virtus generatiua. Flegmatis color albus sapor insipidus:natura frigida humecta:virtus nutritiua. Melancolie color fustus:sapor salsus:natura frigida sicca:virt⁹ retẽtiua. Hec sunt que de elemẽtis eorq; cõmixtionib⁹ locuti ad stellar corpa trãseam⁹ quor naturas ex coloribus tantũ mutuant:nõ ex saporibus quos deprendere nequierint gustus impossibilitate. Stellar itaq; naturas caldei siccas frigidas humidas iuxta color diuersitates deꝑhendisse sibi videntq; iuxta q̃ putant rex naturas colores earũ se consecutos asserentes rerum ab alijs ad alias cognatione quadam ad intellectum sic peruenire a propinquis videlicet ad longius distantes. Sic igiẽ ab elemẽtis eorq; cõmixtionibus ad stellas progredientes naturas earum per colores iudicant. Cui⁹ enim stelle vt aiunt color huius vel illius elementi huiusq; vel illius cõplexionis est eam stellam eiusdem naturã sortiri minime est. Cuius vero stelle color complexionũ color diuersus cõmixtione facta cõmixte quoq; nature est:vt cum terre atq; melancolie color fuscus naturam frigidam siccam indicet vt saturni quoq; idem color eandem naturam eandemq; proprietatem atq; virtutem iudicet sic martis quoq; sic ⁊ solis naturas igueas cuius in sole approbatione etiax effectus vsualis precedit:veneris aũt color inter album ⁊ glaucũ medi⁹ eum habeat. Nullũ simplicẽ cõplexionis alicui⁹ calorẽ simul ⁊ vt ex colera ⁊ flegmate mixtus est sic naturã eius inter calidux ⁊ frigidũ tempatũ.i.calidax humidam rep̃sentat sic iouis etiam color albũ fil'ans naturã eius tp̃atam virtutex geniture congruã demonstrat: D vero

colorē albū cuz fusco maculet, p fusto frigida pro albo humida natura eiꝰ intelligit. Mercuriū aūt quia discolorē cernimus vt nūc viridem nunc griseum aliquid vel ab his diuersi dicimus, p varij colorīs receptiōe natureq; varie hac rōne stellarū naturis deprehensis discretione habita quasi siue calidas humidas seu frigidas humidas reperiūt. Quoniā hee qualitates geniture z nutrimētis accomode sunt fortunatas iudicarunt quas vero vl calidas siccas vel frigidas siccas pro eo q; hee qualitates corruptiue z intempate sunt infortuniis addixerūt quā autē varie nature ignorat eam p speram z beniuolis aduersam cū noxijs discernūt. Hac itaq; rōne saturnꝰ z mars in ptē noxiaz secesserūt. Iupiē venus z luna in partē meliorē. Mercurius vo promiscuus. Sol quoq; licet vt mars igneus quia gnāle caloris fomentū est interdum fortunatis accedit nōnūq; infortunijs.

Capl'm terciū de eis qui stellaz naturā fortunam z infortuniū colorībus eoz mutuant.

Is expositis nūc quid hoc modo deceptas opiniones infringat adhibendū est. Uident aūt oīno quadripharia rōne contaminari. Primo q; saturni tam terreo q̄z melācolico diuersus color potius plūbeus est. at iouis color si in glauco inficit quō albū trahit cū albū alioquolibet colore infectū albū esse desinat scz stellā martis. Ueneris aūt color manifeste subalbidus cū vo solē marte calidiorē eē nemo dubitat si coloz ad naturā spectat solē marte magis rubere necesse est. Q̄ aliter esse nec eoz visibꝰ ignotū est. Ne vo mercuriū p varijs coloribus varis afficiant naturis varietate coloz cuiꝰ nō naturas eius sed visus nostros causas esse distant. Qui qm̄ vt nō iuxta orizontē apparet varij terre vapores medij visus nostros incipiētes coloribꝰ suis inficiunt lunā deniq; nemo qui sano lumine fruat albaz iudicat. ¶ Secūdo loco qm̄ cōpatio diuersi generis nulla est nō ideo quidem hos colores corpa stellaz repñtāt: his qualitatibꝰ eaz naturas inficī necesse est cū enī id in huius mūdi corpibus accidat nec eniz sunt generis eiusdē quorum differētias nemo notus ignorat. ¶ Tercio loco quod nec celestiū nec terrestriū corpoz naturas vt putāt p colores eoz deprehendimꝰ cōplurima eiusdē colorīs diuerse tamē nature nouerimus vt ecce nix z cāna ambo q; dē z eque cādida sūt alteꝛ tñ calidū siccū. alteꝛ frigidū humidū. Sic apiū z aloe colorīs fere eiusdē natura tñ cōtrarie. Suntq; multa huiusmodi sed ecōuerso nōnulla quoz natura effectu potius q̄z colore innotuit. ¶ Quarto loco q; cum eas stellas fortunatas iudicēt que elementis cōueniūt ex quibus aliquid gignit ex oībus aūt rez generatio fiat singulasq; singulis cōuenire asserant oēs esse fortunatas consequēs est.

¶De inuentione fortune earũ ⁊ infortunij phica indagine Capitulũ.iiij.

NUnc qua discretione phica indago fortunatas et infortunia separet insinuari ordo postulat. Oĩs phie purior intellectus omniũ hoc mũdi rerũ vt primũ cuiusq; natura inter cõmodus ⁊ noxium pspexit: statim inter fortunã ⁊ infortunium ordinẽ distribuit: singulasq; ordinis sui generali noĩe appellendas censuit. Unde inter oĩa rerum genera qõcunq; geniture atq; tpamento elementorum cõmixtione corporũ cõpositioni vite spacio salute cõmodis: atq; dignitatib⁹ tam animi q̃ corporis accõmodum extiſtit iure melioris fortune vocabulo secerni debuit. Qt aũt oĩm horum detrimentus corruptionẽ ⁊ internicie intendebat: id etiã non ĩmerito in partem ĩriam cedere oueniebat. his intellectis memorandũ q̃ a pncipio tractatus explanatum credim⁹ motus ⁊ stellarum q̃litates motuũ effect⁹ per hunc mundũ illi natali quadã affectione alligatũ. Nunc aũt adijciendus septem stellas que oĩs hoc mũdi effect⁹ pncipale ministeriũ gerunt. q̃q̃ singulariter ⁊ vario discurrãt. Discursus vo hoc modi plures ac dissiles cuiusq; circlos cãs existere Quãq̃ etenim q̃libet errantiũ natãli motu suo nec tardans vnq̃ nec accellerans medio semp equaliter ferat: retineri tñ illam interdum ⁊ moueri necesse est in circulo retrogdationis in circulo ex centri atq; vtrũq; in signifero vtriusq; modũ ⁊ quantitatẽ ⁊ ptitiones dimetiente. Quibus ex causis tam motibus earum ymo etiam ⁊ diuersas ineq̃litates q̃ varias colorum dissiliitudines ppetuo alterari necesse est: quas ineq̃litates naturarũ quoq; ⁊ pprietatũ stellarũ infra varietatẽ osequi ratio habet. Natãs itaq; stellas phia determinat q̃ corpora sperica motu circulari mundũ ppetuo ambire describit. Proprietates vero ex hoc motuũ per hunc mundũ effectib⁹ mutuatas cũ partẽ rerũ geniture ⁊ aliment; accomda partẽ ad rem corruptõz ⁊ interniciem inclinem vident iure partẽ fortunatã partez infortunij noĩe notandaz inter hos censuit. Nec enĩ in essencia sua alterutrũ vnq̃ fortune genus ocipiunt: sed in nobis semp vtraq; repñtant. vnde est q̃ naturam ⁊ naturatũ discriminari necesse erat quoc alterc ex causa videlicet ex effectu deprhenderunt. Quicqd enĩ genituz est nũq̃ gignere nisi in nãa qdẽ erat non actu potentia sed speciales dre coeuntes in actu producũtur: sidereo desup ambitu ocitãte. ¶Hunc itaq; motũ siquidẽ hic mõs hoc modi casib⁹ subiacebat in effectu rem huius mundi: in alterutrã fortune partẽ ocedere necesse erat. homo siquidez ⁊ asinus in nãa aãlium indñter sunt neutrũ altero magz minusue aãal aut in materia rerũ aliud hoĩs corp⁹ aliud asini At vbi spẽales dre accesserunt ptinus alteruz bipes erecto adsidera vultu rõne ⁊ intellectu venturũ prodijt alterũ quadrupes pronum sensui irrõnali otentum. Tum in specieb⁹ singulares indiuiduoc pprietates accite singlãdenicq; mundi corpora effingunt. quoc tñ alijs vita stabilis: habit⁹ decens

forme dignitas accomode hiscq; similia. Alijs vero contraria ꝛtingunt genitrices concitantium motuum partem fortunatā; partem noxiam censeri consequens erat. Has ergo qualitates oēs celesti potentia tribus modis imitamur. Primo pro ipsius stelle cuiusq; motu. Secundo pro alterius in alteram effectu. Tercio pro receptiōe elementaria hꝰ modi actuū. Quicqd enim ex illis ꝛ his gignitur illorum actus consilio: horūq; passionis modo propria generatione respondet. Cum igitur ex hꝰ modi coitu apta pfectaq; generatio prodit ꝛ illam nimirū cōmode egisse: ꝛ hoc amice ꝛsensisse concipimus: eāq; partez fortunatā intelligimus. Infortunia vero que nata hoc abhorrēs atq; inuita patiens vel felicibꝰ aborsum patitur vel in infaustos partus erumpit. Est igitur hꝰ modi geniture trina ples. Prima in specierū diuisionē. Scōa in diuiduoꝝ. Tercia in eorundē proprijs ꝛ accidentibus.

De discretione inter fortunatas ꝛ infortunia Capitulum quintum.

Quoniam inter stellas quasdaz fortunatas: altera infortunia esse demonstratū est: nunc inter ipsas que fortuna sint discernendum est. Omnis rerū compositio ex elementoꝝ consensu quodā procedit quem consensum tpm temperies āministrat puios quarundā stellarū motus consequens. Quecūq; ergo stella ad hꝰ modi temperiem atq; generatione s rerū ꝛ vitam proprio motu ducit huic mundo vt est fortunata nuncupat. Que vero ad nature discessum generatiōis impedimentū ꝛ corruptionē declinat merito infortunium appellatur. Hac itaq; rōne vetusta imago in stellarū numero fortunatas infortunia calidas frigidas siccas humidas masculinas femineas diurnas nocturnas ceteraq; id generis tandē discernit. Hec enī in se aliquid hꝰ modi sunt quibꝰ mundi sunt: sed effectꝰ earū hꝰ modi apud nos constans est. Singularius quidē vt ♄ quotiens ducatus anni principatū sortitur sine ♂ aliaꝝue respectu per vniuersas boree vicinias hiemale frigꝰ exasperat vsq; adeo quo ad eorū regimen aialium pluraq; interimat et germinum plurima sicco frigore impediat: magisq; in circulo ex centri ascās. Australibꝰ ante locis estu ☉ feruidas in tantū infrigidat auras quoad hꝰ modi temperies eoꝝ ꝛ aialium vite: saluti viribus ꝛ germinum vbertati nō nihil adiciat. Similiter ♂ anni dñij principatū obtinens sine ♄ aliozumue respectu borealibꝰ hyemem mitigat: australibꝰ estatez exasperat. Interim vsq; quo nec illi frigoris temperie parum proficiat. in hoc estu intemperato plurimū afficiat. Ut autē supra dictum est solares quidem per circulū itus atq; reditus per anni tpa sequunt. Unde stellarū cum ☉ participatio causa est vt ♄ in quibusdā signis boreales flatus excitans hyemale frigus auget estiuū calorē minuit. ♂ contra in qbusdā signis amicis austrū indulget vt

vterq; nec sue parti parũ obsit ⁊ ōrie aliquantulũ prosit. ♃ aũt per anni tpa
☉ permixtus nec alijs impeditus elementa mundi ex calido ⁊ humido in
oẽm equã generationem rerum aliter anni ducatus principale consilium
gerens. ♀ etiaz ☉ permixta nec alijs impedita suis anni tpibus maximeq;
in hyeme aut vere annũ equa humectatiõe tempoꝝ vt ⁊ estatis ⁊ autumni
siccitatem releuet nec alter in anni dñio prepotens. ♄ quoq; ☉ permixtus
nec alijs interim respectus totum id tempus varijs qualitatibus veterisq;
diuersis exagit: nec alter annũ regens. ☽ vero primo lunationis quadrãte
calida ⁊ humida: secundo calida ⁊ sicca: tercio frigida ⁊ sicca: q̃rto frigida
⁊ humida. Singulis etenim lunationibus totum circulum perambulans
solaris anni diuisiones imitatur que cum anni dñio preficitur: aut per ãni
tempora ☉ miscetur: nec alijs impedita anni quadrantes: quadripartitis
lunationis qualitatibus ordinat. Nõnullis autem visum ☽ a coniunctiõe
vsq; ad oppositinoem calidam ⁊ humidaz: deinde frigidam ⁊ humidã: qui
⁊ annum lunaris dñij eodem modo per medium findunt. Quoniam ergo
♄ ⁊ ♂ in calore ⁊ frigore intemperate exuperant quarũ qualitatũ superãs
abundantia rerũ corruptionis atq; interitus causam nõ iniuste infortunia
iudicati sunt: quorum quia ♄ frigidus siccus vtraq; qualitate generatiuis
qualitatibus ōrius maius infortunium est. Licet enim quibusdam partib⁹
interdum ex eis temperies veniat: nequaq̃ id eorum virtutis sed obuiant⁊
accessus ☉ aut recessus. ☉ autem cum motu atq; virtutis eius elementorũ
temperies rerum compositio: generalis vite sustentatio effectu cõstet. His
tribus de causis fortunatus esse cõmemoratur. ☽ vero cum singulis luna
tionibus zodiacum perambulans: ãnuas ☉ virtutes quaternas in nature
temperies in rerum effectus ⁊ vires ipsius maris mutatione renouet. ipsa
quoq; nec ĩmerito fortunata est nisi q̃ ☉ prout fortior est ⁊ clarior fortuna
maior cognoscitur. ♃ autem virtus quoniã intemperie tempoꝝ mediocr⁊
necnon congruis geniture accomodis. ♀ vero proprietas item in tẽporis
temperie atq; humectatione salubri consumitur: ⁊ he due in partẽ fortune
concesserunt. ☿ quoq; effectus quoniam in leui temporum mutatione est
vt nequaq̃ a temperie mutet: ⁊ ipse in propria natura fortunatis aggregat̃
Excepto q̃ multa motuuz varietate inter directum ⁊ retrogradũ tardius:
celerius ꝛtinuo distract⁹ adeo varietat⁊ capax repitur vt leuiter quibusq;
alijs permixtus minus ꝓprie nisi potens in earũ affectus concedat. Unde
accidit vt ꝑmixtus cũ fortunat⁊ beniuol⁹ est: infortunijs noxius: cũ mascul⁹
masculus: cum feminis femina: cũ diurnis diurna: cũ nocturnis nocturna
inueniat̃ in quocunq; stella fuerit eius natura accedens: que cum omniuz
aliarũ respectu carens nec apud se impedit⁹ est fortunat⁹ repitur: excepto
quantũ natura signi in quo fuerit inter vtrãq; partem vel addit vel minuit

Cum igitur inter has tres fortunas discernere velim⁹ qm̄ ♀ ⁊ ☿ inferiores inuenimus: ac ♀ . 47 . gradibus. ☿ vero. 27 . a ☉ elongari cernimus: sicq; ☿ magis q̄ ♀ aduri. ♃ autem superiorem a ☉ . 180 . gradibus relinqui inter eas tres esse fortunas ♃ scz quia vt sūmus extitit maior attribuitur fortuna medio ♀ minor: infimo ☿ minima. Sic ergo vtroq; genere discreto. ♄ quidem maius infortuniū extitit. ♂ minus. In parte vero meliori sūma mōi fortuna ☉ est: post hunc ☽: deinde ♃ ♀ ☿. Ad hunc modum stellis inter vtrāq; fortunā discretis licet his quidem fortuna illis cōtrarium attribuat̄ Multa tñ in vtroq; genere diuersitas inuenitur: vt ♂ ⁊ ♄ quanq̄ caloze et frigoze exuperant: quibusdam interdum temperiem pariunt: fitq; illis ex infortunio fortuna. Sic igitur econtrario fortunate plerūq; put in circulis suis ascendunt: descendunt: stant retrogradantur adustioni casui ⁊ exicio incidunt: infortunij vicem ineunt. Q̄ ergo de stellarū fortuna ⁊ infortunio apparet non equidē ex natura earum est sed proprietate. Si enim ex nata esset ♂ effectus ☉ consequeretur: semper tñ infortunium in proprio statu infortunium est. Fortunate quoq; in suo quidē habitu beate licet vtrozūq; vt dictum est casualium affectionū multa variatio fiat. Exempli gr̄a ignis quidem natura calida sicca: proprietas exustio que si nature eius esset omne calidū siccum vrere necesse foze. Consequenter tñ proprietatē eius diuersi alij effectus: vna eademq; siquidem hoza ignis vrit calefacit siccat stringit firmat solū humectat: vel in diuersis vel in eodē etiā aliquo corpoze vel sil̄ vel ꝛtinuo que ab exustione diuersa sunt. Sic igitur ⁊ fortuna atq; infortunium nōnulla stellarū est sed proprietas quedaz ⁊ virtus: sicq; virtus generis diuersa alia plerūq; accidunt. Hec itaq; proprietas stellarū biptita est: altera siquidē verac̄ atq; imutabilis ducatus nec astrologo necessaria vt effect⁹ fortunate: fortuna infortunij ōrium. Idq; in diuisiōe specieꝝ sub generib⁹ indiuiduoꝝ sub specieb⁹ eorum cōpositionis q̄litas. Hec enī licet concepti spermatis aut sementis aut insitionis variationez habeat: non tñ variatio hec ad spēm ipsam transmutandaz sufficit vt ex hominis spermate in hoīe aliud q̄ homo fiat: aut equi in equo aliud q̄ equ⁹: sicq; de ceterc̄ tam animalibus q̄ germinib⁹ vel metallis. Nullū quippe fidereo ducatu spēm mutās sed in ipsis ⁊ circa ipsa qualitatē: quantitatē: status: habitus: affectionum oīmq; tam intro q̄ extrinsec⁹ accidentium: oīs variatio fidereos ducatus sequat̄. ¶ Altera proprietas astrologici artificij cui⁹ sunt diuerse stelle cuiusq; pro diuerso habitu atq; statu suo ducat⁹ ad diuersa singuloꝝ indiuiduorū accidentia vt sunt effectus corruptio corporis: status: quantitas: qualitas: habitudo: forma: color: animi habitus: sensus: cōmoditas extrinsecus accidentium casus: hisq; similia. In his enim nonnunq̄ accidit: fortunatos ledere: infortunio blandiri: pro modo status sui ⁊ affectionum per diuersa circula signozūq; loca rerū accidentib⁹ accomoda vel inepta: verbi gratia

♄ proprietas infortunium: qui tñ die super terraz orientalis directus tam in seipso q̃ in loco suo salu⁹ in vim fortunate concedit. Sic ergo fortunate contra tam suis q̃ locoꝝ incõmodis depauate. Itaq̃ stellarum ducatus biptitus reperitur inter proprium ⁊ accidẽs: vterq̃ tñ suo tpe in suo genere firmus: quoꝝ quin partita subdiuisio. ¶ Primo quidem loco boni maliue effectus proprie stelle virtutis in singulis tpibus vt in diuisione specierum indiuiduorum: vnde alteruz altero melius atq̃ dignius gignitur. ¶ Scdo eodez tempore in diuersis rebus effectus diuersi vt ♄ anni dñs simul alijs terrarũ partib⁹ intolerabile frigus infert: alijs blandã temperiez. ¶ Tercio diuersorũ effectus in diuersis tpibus vt in borealibus mundi partibus per signa borealia: in australib⁹ per australia. ¶ Quarto cum fortunato infortunij vicẽ suscipit aut infortuniũ fortunate. ¶ Quinto quantũ diuerse stelle motus rerum diuersitati adijciunt. Hec est igitur vtriusq̃ stellarũ discretio phica indagine deprehensa: his itaq̃ discretis nunc vtriusq̃ stellarũ generꝭ habitudinũ diuersitas indagãda. ¶ Quãuis enim vt dictum est alie fortunate alie sunt infortunate vtriusq̃ tñ generis in alterius proprietatẽ transformãdi duplex causa repitur. Una quantũ in ipsa stelle habitu ⁊ affectiõe Altera quantum loci qualitas adicit: sic tñ alie infortunio promtiores: alie fortune impensiores. ¶ Est itaq̃ ꝓprius cuiusq̃ habitus atq̃ affectio vt sit calida sicca frigida humida diurna nocturna orientalis occidẽtalis: inter hec ⁊ gradiendi mod⁹ cetereaq̃ eorũ que in ipsis sunt. Loci vero q̃litas vt domicilium principatus trigonus termin⁹ ceterecq̃ dignitates vel his õria Infortunium ergo si qñ ex vtroq̃ genere beatus fortunate vicem suscipit: vtriusq̃ vero meliori parte desertum vi propria noxium relinquitur magis corruptum: fortunate contra vtroq̃ genere damnate infortuniis officium gerunt: liberos beniuolentie effectus consequenter magisq̃ fortes: vt ♄ in naturali oriente trigoni dñs cardinẽ tenens tam in se saluus q̃ loco fortis nutriture infantꝭ: atq̃ vite non incõmodus vtroq̃ lesus vel coram meliori desertus nutrituraz negat. Idem questuum atq̃ possessionum dux prout dictũ est aduersus perditionẽ ⁊ damna paratus saluus ⁊ fortis cõmodus ⁊ etiam nutriture dux prout expositum saluus et nutriture et vite salubris corruptus contra. Item questuum dux salutis abundantiaz aggregat: corruptus detrimenta patitur. Sic ergo quoniam vtrunq̃ stellarum generis mundi rebus nunc amicum nunc aduersum reperitur: consequens videtur vt habitudinum genus h⁹modi alterati omnes ãministrantes exponam⁹. Dicamus igitur q̃ natura diei temperate calida est: noctis vero frigida humida. Stella quoq̃ orientalis quidẽ calida humida: occidentalis frigida sicca excepta ☽ cuius inter oriens ⁊ occidens alie sunt affectiones.

¶ Itaq; ♄ quanq; in frigore exuperet in quibusdã tamen locis temperie blanditur: fitq; illis q̃si fortunata: sicq; ĩ signis diurnis oriental' in aliqua dignitate sua quantumcunq; ex his cõmodũ legitur tantũ fortunate impẽdit Idemq; nocte ĩ signis nocturnis occidẽtal' in casu aut exicio suo plenũ infortunium est quantũcunq; ex his incõmodis cessauerit tantuz fortunio accedit. Hic itaq; licet inter vtrãq; partẽ fortune alternet infortunio tamen multo promptior. ♂ similiter q̃ in calore abũdat nocte in signis nocturnis magisq; frigidis humidis occidentalis in aliqua dignitate sua fortunato officio rerũ saluti accedit. contrarijs affectus pro more suo noxius est: z hic infortunio magis acliuis.

¶ ♃ etiam vt cũ natura sua temperate calida fortunatũ reddẽs diei naturã adaptat: die ĩ signis diurnis orientalis in dignitatib' suis plena fortuna est quantoq; liberior atq; beatior tãto comodior. Nocte in signis nocturnis occidentalis loco aduerso infortunij vicẽ patiẽ magisq; si partez cũ his incomodis et circuli loco aduerso teneat quale est octauũ sextum duodecimũ. Hec tamen stella quia fortune impensioruz est infortunio tardus atq; min' assentit.

¶Cum autem omnis rerum generatiōis pater existit vniuersal' ☉ ⁊ ipse quidez mundi fortuna est: interdum tñ calore interduz frigore inimico adeo ifortunijs accedit vt ⁊ animantium et germinū per plurima loca interitus atqz detrimēti causa existat. Est ergo fortunatus trigono et exagono: infortunium vero coniunctione et oppositione tetragono inter vtrūqz stellarum etenim cū ☉ coniunctio locis quoz talem circulum permeat simul est. Oppositio vero quib⁹ longissime recedit. Tetragonus locis que in parte anni contingit in parte longe relinquit. Medijs vero trigonū ⁊ exagonum cum quoniā die est de signis diurnis atqz in aliqua dignitate sua apprime beatus probatur: contrario contrarius: ⁊ fortuna maioz q̄z infortunium.

¶Sed ⁊ ♀ q̄z q̄z temperatus humoz temperatam reddens nec noctē accomodat: nocte ī signis nocturnis atqz in dignitatibus suis fortuna manifesta de quib⁹ quantum defuerit tantum fortuna minuitur vt contrarijs affecta etiam infortunij partez recedat: magisqz ī aduersis circuli locis cuius ad fortunam voluptates ⁊ prolem q̄z ad infortunia ducatur promptioz.

¶ ♃ vero prout diuersitatis capax est facile in vtranq; partem conuertitur. ☽ quoq; vt pro ☉ mutatiõe fortunata nocturnũq; lumẽ est: nocte in signis nocturnis in aliqua dignitate sua manifeste fortune est: ꝓtrario cõtra Estq; ⁊ hec fortune magꝭ assentanea. Ne igitur stellarum habitudines: locorumq; accidentia inter vtramq; fortunam augent mutant minuunt in his accedit quantum ⁊ permixtio stellarum adicit cuius alie magꝭ alie minꝰ capaces. ¶ Nã ♄ vt nate grosse motꝰ piger est aliquid boni ma-

liue ducit: in natali autem rerum primordijs rem imperpetuum firmat: vt licet postea alie misceatur parum mutetur. ♃ quoq; quoniaz motu piger a primordiali ducatu suo dum nubi fortis fuerit non facile: deinde permixtionem aliquaz mouetur. ♂ vero non adeo rigidus quanto celerior tanto eiusq; vires facilius admittat. ☉ autem vt temporum alterationes ducatũ gerat quibus alterandis stellarum permixtiones accedũt receptus earum vires inferiori mundo transfert. ♀ autem vt celerior est vel magis passiua vel multo facilius permixtis quibuslibet concedit. Nam ☿ vt cõmunem ⁊ quamlibet partez flectitur. ☽ deniq; vt cottidiani rerũ vsus vicem gerebat q̃ maxime diuersitatis opus erat: ideoq; vt citius omnium respectus ⁊ coniunctiones excipit ita omniũ affectibus facilius inficitur. Itaq; infortunia licet interdum beniuolorum vicem gerant non tamen fortunate dicuntur Hoc enim infortunij fortunam prorsus nec ipsius ĩmunem vel sine multo laboze adipisci vel sine multa animi vexatione tenere quisq; põt vt plerũq; eorum fortuna etiam infortunij fiat occasio. Sic fortunate licet interdum ledant non tamen infortunia dicantur. Hoc enim earum infortunium vel adeo graue est vel melioris specie ad tantũ vt ipsum quoq; plerũq; optatꝰ finis excipiat Draconis caput quoniaz ab eo ☽ ascendit ⁊ ipsum fortunatꝭ accedit cauda infortunijs a qua descendit: vtrunq; tamen vtrisq; varijs de causis permiscet quas vt de ceteris draconibus insequẽtibus exequemur.

Capitulũ sextũ de diuersitate habitus vtriusq; stellarũ generis trãsitu-

Nunc itaq; stellarũ naturas earũq; cõmutationes tractare cõuenit. Sciendũ enim q̃ stellarũ corpora nequaq̃ in seipsis quidem calida frigida vel humida sunt: sed earũ nature prout in ipsorũ ducatu apparet asscribit. ¶ Cõstat itaq; naturã singularũ stellarũ in geminis elementis: quorũ alterũ stabile ꝛ ĩ motũ nisi quantũ virtus eius inter augmẽta ꝛ decremẽta pro diuersis accidẽtibus variat. Alterũ vero diuersis actionib⁹ mobile vt saturn⁹ quidẽ quantũ ex ducatu eius compertũ est intempate frigidus intempatũ vero frigus siccum est. ¶ Sic itaq; dicimus saturni naturã frigidã siccam. In hac ergo natura frigus quidẽ vt actiuũ ĩmobile nisi quantũ interdum augeꝫ vel minuit. Siccitas vo interdũ cõmutat vt enim elementũ passiuũ est leuiter adeo variat vt plerũq; in aliã qualitatẽ transferat.

¶ Quotiẽs enim saturnus a medio absidis sue circulo ascendit in frigore sicco viget sicq; in signis quadrãtib⁹ circuli frigidis siccis que cũ omnia cõueniũt in vtraq; natura sua firm⁹ est. Nã in calidis siccis frigus quidem minuit siccitas iuuat. Descẽdẽte aũt vt diximus atq; in signis humidis siccitas minuit: hic si pariter ꝛ in quadrãte humido atq; in termino humide stelle si mulq; a sole in orizõte humido fuerit hic si inquã simul oia conueniant adeo siccitatẽ deficere necesse est ut humore succedente natura saturni frigida humida repiat. Viget igit in frigore humido quã diu a medio absidis sue descendit. Qui si pariter que dicta sunt conueniũt in humore superat qui est ad oppositũ absidis frigus ei⁹ debilitat ꝛ humor minuit: hic si pariter in quadrante calido sicco terminoq; stelle calide sicce fuerit in ipsa hora consumpto humore siccitas recuperatur vt natura eius frigida ꝛ sicca relinquat.

¶ Similiter mars cuz p effectu suo intempate calidus inuenia tur: nec vero calor intempatus nisi siccus natura eiꝰ calida ⁊ sic ca iudicaſ. In qua natura calo rũ quidẽ vt elementũ agens in motus nisi quãtũ inter augmẽ tũ ⁊ detrimentũ nõ variaſ. Sic cita vo vt ĩ saturno est interdũ cõmutaſ: vt enim calida loca sa turni frigꝰ ĩminuerit. Sic mar tis calorez frigida. Siccitatem vtriuscz sicca iuuãt humida mi nuunt ⁊ cõmutant. ¶ Iouis au tem natura ex calido tpato loc cognatis iuuaſ cõtrarijs i nter vtrũcz cõpationis terminuz variaſ tñ calore imutato. ¶ Sol quocz naturalik calidus siccus qui duz in circulo suo ascẽ dit calor sicco preualet ꝗd iu descendit calor humido quo vbi loca humi da accedũt humori addũt. Sicqz in pte cõtraria: nã de calidis ⁊ frigidis al ter a calido altera sicco fauent. ¶ Veneris etiã naturã calidã humidã que de iouis natura dicta sunt consequent.

¶ Mercurij vo natura ꝗdiu in circulo suo ascendit mixtũ sicca p ax frigida: descendente humi da cũ modico frigore: sicqz om niũ quatuor qualitatũ capax fa cile ad quaslibet pmixtiones va riaſ. ¶ Luna aũt vt in circuitu suo est. 4. solaris circuitus tem pora quadã mutatiõe renouat quõz in primo lunationis qua drante vernalis nature est: si in terim ex centri circulo suo ascẽ dit calor humori pualet si desce dit conuerso. In secundo qua drante cũ ascẽdit estiue nature calorẽ siccitas effrenat. Cũ des endit tempatũ reddit. In tercio ascendẽte siccitas frigori descendẽte frigus siccitati preualet. In quarto demũ ascendens frigus descendens hu morẽ prefert. ¶ His accedit quãtũ vt de ceteris dictũ est locoꝝ qualitates

adisciūt. Preterea superiorꝫ triū stellarū natura ex quo orientales fiunt vsqꝫ ad primā stationē sicca aqua vsqꝫ quo adustionē intrent frigida. Inferiorū duarū ex quo retrogradando orientales fiūt vsqꝫ ad directionez natura humida. Indeqꝫ vsqꝫ ad cōiunctionē solis calida. Aqua ex quo semel occidentales fiunt vsqꝫ ad retrogradationē sicca. Unde ad cōiūctionē solis frigida. Capitis aūt natura calida. Caude natura frigida.

Capl'm octauū de mutatione stellarꝫ ⁊ natura effectuqꝫ in tpm mot'.

Consequēs est vt inter stellas quarꝫ nata exposita est ser' ꝗqꝫ discretio fiat. Cū enī quicqd in hoc mūdo gignit' pmo seruū coitu cōceptū deinde in natura cōformatū maturo tandem partu in lucē prodeat. Cūqꝫ mūdi huius generationū stellarꝫ corpa primordiales cause existant ⁊ inter ipsas stellas sexus discretionē fieri cōueniebat. Cū aūt in sexus proprietate masculus quidē natura calida sicca foret virtus actiua: feminee vero natura frigida humida virtus passiua quoꝫ coitus. i. alterius actio cū alteri' compassione genitura temperiē misceret stellas nature calidas virtutis actiue masculas. humidas vero atqꝫ virtut' passiue femineas fore iudiciū tribuit Sic igit' sol mars iupiter masculi sunt. Saturnus cū sit frigidus siccus. Frigus aūt elementū actiuū atqꝫ siccitas de genere caloris ⁊ tpe in masculi ptē concessit quicqd caloris expers est ad masculos ducit natura imbecilles modice virilitatis quales sunt mares infrigidati desides ignaui steriles ac veneris impotentes. Mercuriū etiā habundās in eo siccitas de genere caloris masculis annumerāt q̄ quoniā tanta siccitas aliena caloris acutum reddit ad masculos ducit ingenij perspicacis alie prudentie neglectos veneris modice strenuitatis. Hec itaqꝫ siccitas quoniā elementū passiuū est leuiter ipse inter vtraqꝫ sexum alternat'. Unde venus ⁊ luna femine relinquunt'. Caput quoqꝫ ad masculos cauda ad feminas spectat. Hec itaqꝫ discretio licet naturaliter quidē huiusmodi fit contingit tamen diuersis occasionibus vt de natura dictū est inter stellas ⁊ sexuū alternatio. Orientales etenī masculi fingerūt occidētales femine leuitatis sunt siqꝫ circuli quadrantes ab ortu vsqꝫ ad summū atqꝫ ab occasu ad imum masculi reliqui finis vicem sustinent. his accedit quantum ⁊ signorꝫ atqꝫ domiciliorꝫ circuli inter vtrūqꝫ sexum adicit.

Capitulū nonū de diurnis ⁊ nocturnis.

Restat sic vt inter diurnas ac nocturnas stellas discernamus q̃ enī aliarū natura diei aliaq̃ noctis nature aptior inueniē id ipsum huiusmōi discretionē exigebat. Sic ergo saturnus quoniā vt dictū est natura eiꝰ die tempaē diurnus est. ¶ Iupiter quoq̃ put natura eius diurna est. ¶ Mars aūt cuiꝰ natura nocte mitigaē nocturnꝰ. ¶ Sol quoq̃ vt lumē diurnuz diurnus. ¶ Uenus aūt prout natura eius nocturna est ⁊ ipsa est. Unde est q̃ qm̄ est occidētalis qm̄ ea pars nocturnee atq̃ feminee nature impensior est fortuna repiē. Nā oriētalis atq̃ die sup terrā ⁊ ī signis masculis minor. ¶ Mercuriꝰ aūt qm̄ die calidus siccitas cognata calorīs improprie ducatu suo. Orientalis diurnus est occidentalis nocturnꝰ: hic fortior q̃ illic permix tis tamē stellis inter vtrūq̃ genꝰ cōcedēs. ¶ Luna demū vt lumen nocturnū nocturna. ¶ Caput quoq̃ diurnū cauda nocturna sicq̃ draconum stellarū capita ⁊ cauda. Itaq̃ stelle diurne oriētales quidē fortiores sunt nocturnis cōtra nocturne qui quāq̃ diurnꝰ fortior tamē occidentalis: directus enī occidētalis fit retrogradus orientalis.

Quinti libri capitula. 18.

Primū de stellaq̃ dignitatibꝰ ¶ Secūdū de stellarū domicilijs iuxta ceteros astrologos. ¶ Terciū de stellaq̃ domicilijs iuxta Ptolomeū. ¶ Quartū iuxta hermetē post abidemon. ¶ Quintum de stellaq̃ principatu iuxta ceteros astrologos. ¶ Sextū de stellaq̃ principatu iuxta ptolomeū. ¶ Septimū iuxta hermetē post abidemō. ¶ Octauū de stellaq̃ terminorū modis ⁊ diuersitate. ¶ Nonū de terminis egyptioq̃ ptholomei alioq̃q̃ ¶ Decimū de terminis indoq̃ ¶ Undecimū de terminis caldeoq̃. ¶ Duodecimū decanis eoq̃q̃ dñis iuxta persas babilones ⁊ egyptios. ¶ Terciū decimū decanis eoq̃q̃ dñis iuxta indos. ¶ Quartūdecimū de nouenis signoq̃ iuxta indos. ¶ Quintūdecimū de duodenarijs signoruz singuloq̃q̃ dñis. ¶ Sextūdecimū de gradibꝰ masculis ⁊ feminis. ¶ Septimūdecimuz de gradibꝰ lucidis ⁊ obscur⁄ rectis ⁊ obliquis. ¶ Decimūoctauū de puteis stellaq̃ ī signis necnō fortune addentibꝰ.

Primū capitulū de stellarū dignitatibus.

Septē stelle inē celū ⁊ terrā medie cū p̄ mediū celi orbē otinuo discursu mūdū ppetuo ambiētes oīs seculi p̄uijs motibꝰ vniuersos ducatꝰ gerāt ex illo orbe tāq̃ errario celestis potētie superna decreta varia infra circuitū collecta subiecto sibi mundo inferioq̃ eoq̃q̃ porrect⁄ lumīs sui radijs ministrare videē. Qm̄ igitē ī trāsactis hucusq̃ tribꝰ post primū libris singuloq̃ tā signoq̃. 12. q̃ stellaq̃. 7. suā seorsuz cuiusq̃ naturā ⁊ vtutē ppemodū executi sumꝰ. Consequēs videē vt deinceps eaq̃ stellaq̃ cū his signis naē ⁊ pprietat⁄ cōmunioz quādā ī rerū effectu societatē inseq̃mur. ¶ Stellaq̃ inē signa p̄cipales di

gnitates.5.sũt. circulo sex domiciliuz.ꝑncipat⁹:termin⁹:trigon⁹:decanus: gaudiũ:duo vo singulis cõtraria casus ⁊ exitũ:terciũ oium oppositũ exiliũ Post hoc diuersi gradus inter vtrũq; boni malive affectũ que nõ sine causa rõnabili oppinione aliqua. Unde indubitata nec ⁊ virtutis cognitione vetusta indago ita distribuit:longo nãq; tpe cõtinuos stellarũ per signa reditus summo studio ꝓsecuta cũ inter signa stellarũ hec natura vigere virtutẽ augeri ĩdq; illic contra cũ insignis integris cũ determinatio graduum nõ videt collectione inẽ signa ⁊ stellas habita dignitate alias ꝓ sili vtroq; distantia:alias ꝓ vtrozũq; natura ⁊ virtute cognata:alias ob aliã atq; aliã cõsensus aptitudinẽ distribuit. Idq; ita nimirũ q̃ cũ oẽs stelle in omni signo in rerũ effectu inter generationes varias cõmixtiones videt inẽ ipsas cõmixtiones ꝑ diuersa loca vario vtrozũq; affectu multã inequalitatẽ atq; dissimilitudinẽ inueniebãt.

Capl'm secundũ de stellarũ domiciliis.

DIgnitatũ itaq; distributiones a domiciliis exordiẽtes min⁹ aptã quozũdã sniam ĩ primis cõfutamus. Nemini quidẽ ambiguũ saturni domicilia capricornũ esse ⁊ aquariũ.: iouis sagittariũ ⁊ pisces:mart⁹ arietẽ ⁊ scorpionẽ : vener⁹ thaurum ⁊ librã:mercurij geminos ⁊ virginẽ:solis leonẽ:lune cancrum: sane vero nõ parua dissonãtia. ¶ Sunt enĩ q̃ turpilogo quodam stellaꝝ circuloꝝ qualitate atq; nature ꝓpriet atib⁹ abutentes asserant singulas stellas singulis dieb⁹ nihil medio suo cuiusq; cursu plus minusve vnq̃ isse quousq; soli ⁊ lune alligate ĩ huiusmodi cursu plus minusve vnq̃ isse. Cum sol. 15.leonis gradum:luna. 15.cancri obtinebat. Tum singule sua domicilia iuxta ligaminis sui longitudinẽ occuparũt. Erat enĩ vt aiũt mercurij ligamẽ graduũ.21.punctoꝝ.30.q̃ a loco solis ꝑ ordinẽ in.7.virginis gradib⁹ incidebat. A loco lune contra ordinẽ ĩ.24.geminoꝝ. Veneris aũt graduũ.47.punctoꝝ.11.quidẽ a sole ĩ librã a luna ĩ taurũ incidit. martis vero graduũ.78.vnde ad arietẽ ⁊ scorpionez puenit. Iouis graduum 120.vsq; ad sagittariũ ⁊ pisces porrectũ. Saturni.136.vsq; ad capricornũ ⁊ aquariũ hac itaq; de causa domicilioꝝ huiusmõi partitionẽ asserit⁹. Quibus ita facile obuiam⁹. Si enĩ hi ligaminũ grad⁹ stellarũ rectitudinis gradus sunt cõtra est quidẽ supioꝝ stellarũ rectitudinis gradus pauci sunt:ligaminũ vero q̃plures. Itẽ si ligaminũ gradus hi sunt quib⁹ a sole trãsact⁹ ipsas retrogradi ⁊ dirigi necesse est illud q̃ esse posset. Est aũt contra qdez ea curuus q̃ multo tamẽ tot gradus retrogradit̃. Mars uero multo plus sicuti aũt hi gradus sunt quantũ stelle a sole recedunt erit supiozũ omniuz 180. Si vo eaꝝ rectitudinis non plus q̃ hec est eas a sole recedere necesse est. Nec igit̃ hec domicilioꝝ ꝓticionẽ cãm eẽ. Sũt aũt ⁊ alij alias atq; alias eque ineptas causas rep̃sentent quos longi⁹ prosequi ociosum esset.

Capl'm terciū de stellarū domicilijs iuxta ptholomeū.

Hs repudiat' qō huic particioni carmē ptolome' tribuat exponēdū est. Septē vt ait stellarū p signa. 12. discurrentiū ducatus oēs huiusmodi generationes ⁊ corruptiones cōsequit. Inter quas ceteris vniuersalior lumē p vniuersuz orbē virtus ⁊ effectus cōstat ex quib' luna terre vicina cursu citissima plurima alterationis maxīe vo stellax ducatus apparet cuz nobis prime fuerit signox quoqz prima cancer ⁊ gemini. Sz gemini signū masculū in quo sol veris finē terminat: que duo id signū a natura lune separauerūt. Cancer aūt signū femineū estatis initiū humiduz sicqz luna' stella feminea humida ad initia rex ducēs. Quatuor itaqz de causis qm vt inter stellas luna citima sic cancer inter signa amboqz humida ambo feminea pariter ad initia rerū dncētia luna cancrū obtinuit. ¶ Sol aūt quomodo ortu suo mundū calefacit anni vero tempus calidius estas est cum p cancrū ⁊ virginē sequēs plurimū in leone vigeat: signo masculo calido sicco. Sol quoqz stella mascula calida sicca cūqz leo mediū estatis vt sol stellarū medi': his decanis ⁊ sol leonē occupauit. Amplius qm sol quidē lumē diurnū: luna vero nocturne mensura cōiunctione ⁊ oppositione rerū generationes mouent vitant sustentant: cōiunctionis aūt ⁊ oppositionis eorum in his duob' signis effectus manifestior cancer lune leo soli cōcessit. Cum igit hec duo signa estatē luminib' p ducatu eox ad generationes rerū ⁊ vite sustentationē concessit merito opposita eis hiemalia saturno cōtrar j affect' attributa sunt. sic itaqz post lumina ad vltimā stellā ex vltimis signis numero sumpto vel penultimo primo ioui penultima Sagitarius ⁊ pisces ordinata sunt apta q̄ in amica luminariū domiciliox figura post hec marti nec id inepte ī aduersa videlz figura ad lumniū domicilia: deinde vener' in exagono reliquo reliqua ⁊ qm ceteris bona cōtigerāt luminib' vero singula vt ptes mundi totū circulū p mediū pciunt: habet enī sol a principio leonis vsqz ad finē capricorni: luna a principio aquarij vsqz ad cancri finē in singulis medietatis sue signis dñis suis cōmunicans.

Capl'm quartū iuxta hermetē post abidemon.

Deinde hermetis sme locus q in libro suo ipm abidemō indū antiquissimū fore astrologie scriptorē inducēs cū ingt signorū. 12. inter stellas. 7. particionē idoneā exigat rem adhibito studio. 5. stellax binas cuiusqz figuras diuersas īuenim' vt qdē nūc orientales nūc occidētales fiunt nunc retrograde nūc directe: luminū vo singulas. Nec enī vnqz sol oriental' fit nec occidētalis. vnde quinqz stellarū bina cuiusqz domicilia fore binis adapta intellexim' luminū vo vt figure simplicis erāt singula. Idqz ideo qī in seipsis quedā ceteris stellis fortiora eēnt vt oē q simplici forma effectu est eadē natura subsistēs diuerse nec cōpage firmū est pter q apud veteres

luna solis stella nũcupata ē ex eo scz q̃ cũ ceterax nulla alieno lumīe egeat hic quãtũ lucet a sole mutuat oī fere virtute eiꝰ ex eodē fōte deriuata. Nec eni exinde qcq̃ effingit si non forma nec forma cōparet sine materia: estqz materia forme necessitas. Forma vo materie ornatꝰ. Sic g̃ cũ luna qdem tãq̃ materia solis fit. Sol vo tãq̃ forma lune cã erat vt iure luna solis stella vocaret cũ virtute sua vim solis ꝛsequēs: hac itaqz de cã tã domiciliũ lune cōtiguũ esse q̃ principatus eius statim post solarē ⁊ dies eiꝰ dicit illiꝰ cōtinuo sequi debuit: his ita p̃missis pticionē domicilioꝝ inter stellas ad nature aptitudinē distribuimꝰ. Quicqd eni est cognata natura iuuat: ꝗia ledit vt ignē aqua nō creat sed destruit. aliter aũt rebus nature sue cōgruis. Uniuersis itaqz totiꝰ mundi calor qm̃ solis est. Hic aũt calor in. 15. leonis gradu p vniuersuz orbē virtute plena atqz integra vi sentiat a leone ⁊ sole ī cipiētes, put ī natura sua singularit ⁊ integra cōueniebāt: leonē soli dedimꝰ. huic vo q̃ lune domiciliũ cōtiguũ erat sūpto inicio a. 15. leonis gradu atq̃ in vtrãq̃ partē singulis ptibꝰ. i. trigenis gradibꝰ ad singuloꝝ scz signorum quãtitatē deductis hinc ad. 15. cancri illinc ad. 15. virginis gradũ puentũ est. Alterutrũ itaq̃ lune obtinuit: his itaq̃ distributis stellã cuiꝰ circulꝰ luna ri, primꝰ erat amplectēs. A lune domiciliis gemīe hic inde ptes vt ante deducto qm̃ virginē ⁊ geminos designabāt ea mercurij domicilia dedicauimus. Postq̃ cũ veneris circulus, primus esset a domiciliis mercurij gemine ptes. Itē vt ante, pducta libzã ⁊ taurũ veneri assignauerũt. Inde p circuloꝝ ordinē, pducte ptes arietē ⁊ scorpionē marti reliqua reliquis vt sese sequit. Cuius particionis firmamētũ q̃ domicilia saturni qui maximũ mũdi infortuniũ ad rerũ corruptionē ducit opposita sunt domiciliis luminũ q̃ sũma mũdi fortuna ad rerũ generationes ducũt. Martis aũt vt aliquantulũ leuioris tetragona q̃ figura oppositionis infortunio aliquantulũ leuior esset. Iouis aũt vt fortunati trigona q̃ sũme amicitie figura erat. Ueneris exagona minoris amicitie vt ⁊ illa a fortuna iouis descēdat. Qm̃ vo mercurij corda fere. 19. graduũ est ipse minor fortuna venere eiꝰ domicilia luminis domiciliis cōtigua sũt ad quãtitatē partis fere. 12. ¶ Nōnulli vo cōtrarietate quadã stellaꝝ domicilia distribuũt. vt qm̃ lumia lucida sũt. Saturnꝰ obscurus eoꝝ domicilia opposita esse cōueniat sic iouialia mercurialibus quoꝝ alter ad corporis opes alter ad animi diuicias ducũt que qdē opposita esse nō ignoramus sic martia veneris: quorũz ille ad bella irazz ⁊ horrorem: hec ad uoluptates iocos ⁊ mansuetudinē spectat sic quoq̃ q̃ diuersi diuersas reddũt causan ad idē tamē omnes demum concurrunt. Illud accumulantes domicilioꝝ opposita stellarum exicia atq̃ q̃ solis qdem in omnibꝰ signis masculis: lune vo in oibꝰ femineis virtꝰ viget p q̃ forma simplici domicilia singula ceteris vo bina, p figuris binis. Alteꝝ ī hoc q̃ orientales ⁊ directe sũt alteꝝ in eo q̃ occidētales ⁊ retrograde acōmodum

Saturnus capricorno retrograd̃ādi atq; occidētales partē figere adept̃ intempatū frigus eius nature e ius signi augente. In aquario directi motus atq; orientalis ptis figure acōmodi naturā eius signi natura temperante sic iupiter meliori figure in sagitario deterior in piscibus: ita mars i scorpione aptior q̃ ariete. Venus aūt directi motus ⁊ occidētalis partis figure in tauro adapta sicq; mercurius in virgine alterius in ceteris. Unde stellarū domiciliorū due procedūt partes a luminib̃ eorūq; domicilijs sumpte que illa cum his vt stelle sunt cū luminib̃ archano quodā nexu ligant. Id aūt est vt a gradu solis vsq; ad. 15. leonis graduū equaliū in numero collecto: quātū luna de signo suo transiuit adijciat̃ totūq; a signo lune p grad̃ equales deducat̃. Eadē hora a lune gradu vsq; ad. 15. cancri gradū numero collecto quātū sol de signo suo transiuit adiciat̃ totuzq; a signo solis p grad̃ equales deducat̃ harū vtiq; partiū vtralibet i alterutrū cuiuscūq; stelle domiciliū incidunt: altera i alterū incidere necesse est q̃ i alterutrum eorū que lumina occuparunt ⁊ altera i alterū incidet.

Capl'm quintū de stellarū principatu iuxta ceteros astrologos.

Deinceps eam stellarū dignitatē quam nos principatum vocamus siue regnū alij siue ptātem seu quo alio noīe appellent prosequi ordo postulat. Nulli quippe quē admodum de domicilijs diximus ambiguuz scz q̃ principatus solis sit in. 19. arietis gradu: lune in tercio tauri. iouis in. 15. cancri. mercurij in. 15. virginis: saturni in. 21. libre martis in. 28. capricorni. veneris in. 27. pisciū. capitis i. 3. geminorū. caude in. 3. sagittarij. Casus aūt cuiusq; in opposito gradu oppositi signi. Cause vero apud diuersos dissone q̃ uel hec signa vel hos de signis gradus ceteris pretulerit. Nā ptholomeus de signis conatus ⁊ gradus preterit nec de signis idoneā reddit causam. Hermes aūt vterq; post abidemō ad purum examinat. Nos igit̃ vtriusq; doctrinā in mediū adducemus falsa quorundā opinionū inter inicia confutata. Sunt enī pluriq; hominū adeo impudentis amentie: vt anteq; rex disciplinam habeāt earū doctrinā tradere incipiant qui'dum vaniloquis audientiā tenent: necessario errore coacti in quaslibet opiniones iusticiā ꝛsolantes ⁊ ipsi deducunt̃ ⁊ stultū auditorē secū inducūt. Ex hoc hominū genere quidā astrologiam profitentes i subtilissimis rerū causis frustra fatigati omisso tāto labore ad primordialē causam simplex imperitie solatiū tandē confugerunt. Aiunt itaq; stellis principatuū eos esse gradus in quibus in prima celi ac sideruz creatione stellas. 7. conditor omniū deus primū locauerit: Cū enim ea corpora aliqua primū occupare loca necesse foret. Elegit auctor que natura

cognatione proxima erant. Unde motu suo progressas multꝫ postea seculꝫ non plus vel minus q̃ medium earum luminum inest quousq̃ luminibus alligate pro ligaminum quantitate domicilia sortirent. Quam opinionem quia partius alibi depssimus hic expeditius trãsire poterimus. ¶ Ait ergo si factor oim deus cui seculorum oim infinitas momentũ est. primo septem stellas in principatibus suis locatas: oẽs eodem modo atq̃ motu sese hre voluit. deinde transactis aliquot seculꝫ tanq̃ penitens iam voluntatis pme eas relicto munere primo pariter alterari maluit qui osequitur. an eius q̃ deinde factur esset impotens erat: aut quid nature aptius primũ nesciebat Cur aũt si luminibus cetere vt asseris alligate in retrogradu iter agent non similiter vt lumina ipsis alligata retrogradãtur. Si enim ideo luminibus alligate sunt quia motu variantur. quid ergo est quare lumina non eodem semper motu ferunt. Quid ergo primũ in principatib suis locatas asserit: contra omnes indos persas caldeos ꝛ grecos astrologos est: qui oẽs aliũ oim stellarum motus a capite ♈ inchoantes cum omni cuiusq̃ diuersitate a primordio hucusq̃ circumducent.

¶ De stellarum principatu iuxta Ptholomeum. Capitulum sextum.

Deinde ptholomeũ sentẽcia leuiter trãsacta ad seq̃ntia transibimus. qm̃ inuenimus inquit ☉ ab ♈ descendere atq̃ diem augere. contra vero in ♎ principatũ eius in altero casũ intelleximus. ♄ vero natura cum ☉ natura otraria existat. cõtra ☉ in ♎ principatuꝫ eius in opposito casum esse percepimus ☽ vero principatus in ♉ qm̃ causa ☉ in ♈ existente recedit primum in ♉ lucem incipit casus in opposito. ♃ aũt in ♋ cuius sunt venti temperati quos in ♋ plurimũ agit. ♂ in ♑ signo australi qdq̃ in opposito ♃ esset. ♀ in ♓ a quo humor vernalis. ꝛ ☿ in ♍ a quo siccitatꝫ iniciũ. Utq̃ ipse in natura sua temperate siccus erat. in oppositis vero singulorꝫ casus.

¶ Iuxta Hermetem post abidemon. Capitulum septimum.

Nunc hermetez vt consueuimus inducemus nullum verbum sermõis eius mutantes. Res inquit omnes quibus aliquod inicium est in pmordio qdez accedunt ꝛ crescũt medio statu vigent in fine decrescunt ꝛ recedunt qõ in omni tam aiantiũ specie constans est. Sic omnis stella in pncipio signi accedit et confortat in medio viget in fine diminuta recedit. sic cum primum orientalis fuerit: primumq̃ directe sic medio atq̃ fine. Sũt ergo generaliter stellarum vires in medijs signis. Est aũt alibi descriptum q̃ ♈ ♋ ♎ ♑ prout circuli quadrantem anniq̃ temporũ principia sunt precipue primatum inter signa sortiunt. vnde superiaꝫ stellarum principatus ab eis incepimus: quoniã ♈ ꝛ ♋ in parte accessus ꝛ augmẽti atq̃ altitudinis ☉ extiterunt. ♎ vero ꝛ ♑ in parte recessus ꝛ decremẽti atq̃ recessus ☉ in ♈

e

ꝛ ♋ fortunatarum principatus intelleximus: in ♎ ꝛ ♄ infortuniorum: nec enim duarum in vno signo principatus: vt nec vnum signum duarũ domicilium. ¶ Quoniã vero ☉ ab ♈ incipiens atq; ascendens incrementũ diei ꝑfert in ipso principatũ ☉ dedicauimus vim validissimã in medio notantes id est gradu. 15. Sed qm̃ omnis ☽ virtus solari continua est: ☽ principatũ in ♉ q; ♈ sequebatur ordinauimus. Cum autẽ luci tenebras contrarias ☉ q; lucem ♄ tenebras videremus. a solaris principatu opposito vt prioze duorum ♄ inchoauimus vi maxima in medio notata. Relinquitur ♄ ♂ secũdo infortunio: ♋ ♃ qui prius lumina proxima fortuna erat plena virtute in medijs. ¶ Deinde sunt inferiorum principatus. quoniam enim ♀ .47. gradibus a ☉ recedit. Eratq; ☽ signum humori impensus vt ♀ humidior ipsum genus ꝑelegit potius in trigono c̃q; ♄ vi maxima in. 15. eius gradu: vt ♀ in ♍. 15. virtus solidissima tanc̃q; de ♉ trigono. Cum enim a ☉ .27. gradibus recedat. ♉ autem ☽ preoccuparit. ♀ ♍ autumnalis nature sibi cognate obtinuit. Quemadmodum enim ipse nimium a ☉ recedit. sic ♍ ♈ magisc̃q; ♉ cognatur. causa ex hoc q; dies eorum c̃q; ortus per circulũ rectũ equales deinde q; vbi ♄ contra ☉ pro ducatu contrarie positus est. Sic ♀ contra ♀ locari debuit: quoz hoc ad seria intendit illa ad ludibria. ¶ Ad hunc modum inuentis principatuum signis: deinceps gradus ipsos determinare conuenit. Conuertimur igitur quo consueuimus vnde omniũ celi partitionũ series aptissime orditur. Id autem a ☉ est a medio die a medio celi a linea equabili ab ♈ principio. ☉ enim mundi lux ꝛ calor dies est in cuius medio ☉ vis integra huius ab ♈ capite ☉ ascendens incrementum prefert. Signorũ autem ortus cum toti mundo varietur in medio celi per totum mundum idem est qui equabilis lumine. Sic ergo cum ꝛ stellarum principatuum gradus vniuerso mundo idem sunt apte in his ordinandis a recto circulo atq; celi medio inchoam⁹. Scimus enim q; in recto circulo exquo primum ♈ punctum meridianaz lineam attigerit: primũ ♋ punctũ ab orizonte emergit. Unde memor antiquitas nascentis mundi oriens ♋ extitisse tradit. de quo nullus aptior geniture primordio c̃q; is ipse gradus in quo plena ꝛ integra ♃ virtute viget. Quoniam ergo qficunq; in circulo recto is gradus id est. 15. ♋ primo ab orizonte emergit. 18. ♈ per mediaz transit in. 19. ♈ gradum ☉ principatum firmauimus cuius in medio celi medio die vis integra. Scimus autem in celo nihil sine iudicio et consilio decretum. Hoc itaq; iudicium ꝛ consilium cum ♃ in medio mundi oriente locarit in ♈ per diametrum opponit quorum nature ininuicez vsq; hodie repugnant. Est enim stellaris principatus officium melioris ducatus eius signum certissimum. Cum ergo distãtie inter eos necessarie gradus certos

determinare vellemus distantie stellarum a ☉ gradus sumpsimus que distantia a stellis diuersarum affectionum causa est. Hanc autez. 12. gradū inuenimus infra quos omnis stella debilior eosq; gradus distantiam vocamus. Nos itaq; gradus cum ♂ loco adiceremus perductus est numer⁹ ad. 27. ♄. ♂ igitur in eo gradu principatum designauimus. Nam adiungere maluimus q̃ detrahere. Detractus enim is numerus in. 4. eius signi gradu locaret in loco videlicet remoto ☿ debili: essetq; ita ad oppositionez ♃ applicans applicationem corrumpens. Quapropter ☿ a ♃ separatum ☿ in cardine sibi apto locari potius erat. Cum autem ♀ principatus domicilium mercurialium oppositum esset ☿ inter ipsos ne aduersa figura contaminarentur distantie gradus adiecimus perductus est numer⁹ ad. 28. ☽ Quoniam vero cum infortunium in pauciorib⁹ q̃ fortunata est gradib⁹ accedens ledit ♀ circa ♂: ♃ propinquiorem locantes vt ipsum potius bearent q̃ ab ipso lederent principatum eius in. 27. ☽ gradu constituimus in loco fortune eius apto. Si enim distantie gradus detracti essent in locum ♂ nature sue contrarium incideret. ♀ autem incidit signum ☿ domicilium pricipatus eius existeret iure. 15. eius gradum q̃ fortissimus erat obtinuit apte quidem amica figura ♃ ligatus proutq; fortunatus erat. Siquidem enim aditum esset ad oppositionem ♀ appropinquaret. Si detractum in perfecto medij virtute nec ♃ necteretur. At vero cum ♄ principatus signū iouiali tetragonum existeret. Tetragonus autem dimidia oppositio dimidium distantie id est. 6. gradus adiecimus: vnde principatum eius in. 21. gradu ♎ terminauimus apto loco in cardine terre: qui numerus si detractus esset ipsum a cardine deiecisset: essetq; ♃ damnās non ♃ ipsum beans ☽ vero principatus cum in ♋ incidisset gradumq; ipsum determinare vellemus in primis nouilunij visione diuersa: quoniam id interdum infra. 12 gradus apparet nonnunq̃ in. 13. sub equabili linea per ortum recti circuli ea visio deprehenditur attamen principatū eius: a solari elongantes in ♉ 3. gradu sudauimus que visio eiusdem quantitatis reperitur cum dimidia latitudine sua australi. Si enim cum latitudine australi nouilunij visionē mutaremur: principatus eius in fine ♈ consisteret. Prohibitum aūt erat ne due stelle in vno signo principarentur: eratq; primum ♉ lune ducatus. Est autem a capite draconis ascensus lune vt in geminis altitudo ☉ Quapropter in geminos prout nature cognatio exigebat: capitis principatus incidit cuius ipsum gradum captantes id perspeximus q̃ omnis stella in media latitudine sua: quantum ad illud iter attinet in optimo statu est.

UNIVERSIDAD CENTRAL BIBLIOTECA FACULTAD DE CIENCIAS NATURALES

Unde qm ☽ in media latitudine sua a capite per vnius signi quantitatem distat capitis principatū in tercio ♊ gradu stabiliuim⁹. caude in opposito vbi per oia capiti opposita est. Hec est itaq; stellarū principatuū ordinatio cuius firmamentum q superior stellarum principatus cardines obtinent inferiores quoq; loca sibi apta qōq; fortunate aut infortunia sunt, put rex generatio est. primū a fortunat⁹ mota: deinde corruptio infortunij effect⁹ cōsequitur. Sunt alij qui vt nos distantia stellarum a ☉ vtimur nouilunij visionē adhibent. Siīr. 12. gradus numerantes q illic ☽ rerū generatiōes innouet. ♀ aūt ideo minus vno q̄ ♂ gradu locant: quia ꝛ anteq̄ ♂ appet ꝛ corpus eius corpore ♂ vno q̄ ♂.

De stellarum terminorum modis ꝛ diuersitate. Capitulum octauum.

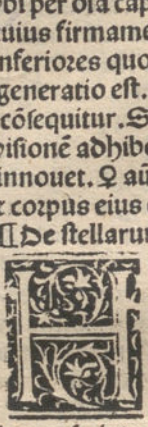

Is habitis terminor diuersitas distinguenda est quā qnq partitam inuenim⁹. Alij nanq; sunt egiptiorum termini. alij caldeor. alij ptholomei. alij aristotue. alij indor. quorum si certa ratio haberet nec ipsi quid incerti essent p̄ter q lōgeui experimenta studij distribuerunt. Inter ea vero que experimentum qō sepissime rectum inuenitur id iure obtinet. Qua de causa inter oēs diuersarum fere nationū astrologos frequentioris vsus egiptorum termini reperiuntur qui hi soli maiores stellarū annos integre numerent: signorūq; fine infortunia excipiant p̄ncipio maxime fortunatas primū itaq; dr̄a p̄notata singulos deinde ordinabimus. Aristotua quidez signor terminos inter septē stellas partitur rōnem adhibens nullam inter signa stellis dignitatē esse debere cū lumina prorsus īmunia fore oueniat. Ceteri vero oēs eos terminos inter quinq; tm̄ stellas distribuūt: eo q stell⁹ omnibus per domicilia sua cōmunicent lumina excipientes. Alij siquidez asserunt vtrunq; lumen in sua circuli medietate in singulis signis dn̄is suis cōmunicare. Alij ☉ in omnib⁹ signis mascul⁹. ☽ in omnib⁹ signis femineis cum dn̄is suis partem hr̄e: vtrūq; ratū. Quapropter his contenta luminib⁹ terminis supsederunt: que ratio egiptijs sufficiens visa est. Nam alij quidā alias ꝛ alias accumulantes aiunt: vel ideo luminis ꝓprijs carere terminis. Qō cum inter quinq; stellas oīs nature diuersitas expensa fuerit. De ipsis enim est calida ficca: frigida ficca vt ♂ ꝛ ♄. de eisdem calida et humida vt ♃. frigida ♀. pmiscuus ☿. Qm̄ itaq; ☉ marcie nature. ☽ venerie termis eor vt suis contenta remanserūt equa virtute per eos terminos ipsor eorū dn̄is. Quanq̄ ergo diuerse sint rationes in re tū omnium preter aristotuaz consensus: lumina terminis ꝓhibuit. Tam ꝛ si alia quedā in ea re generalr conuenientium special⁹ fit discordia q nulli eor alijs nec in stellarū ordine nec terminorū quantitate concordāt p̄ter q plures eorum signorum fines infortunijs tribuunt a fortunat⁹ maxime inchoantes q harū quidē iniciū illarum vero finez rerū intelligant. Inter que signor nihilomin⁹ principia

ꝛ fines discurrunt: quos qm̃ vt dictũ est egiptij per terminos suos maioris stellarũ aliquaꝝ numeri obseruatione p̃cedũt iure inter ceteros obtinuerẽt Quãq̃ ptholomeus inter egiptioꝝ ꝛ caldeoꝝ terminos conferens qui sibi rectissimi visi fuerint se inuenisse refert in vetustissimo volumine quodam magno tp̃is impendio partim distracto et interrupto: partim de assoY ex eo plurimũ annosa caligine obcecato: cuius auctoris nomen cũ diu lateqꝝ scitatus rescire nequiret: ne vage auctoritatis incomodum incurrent illos obmittens imitatiõe suos edidit: nec tm̃ vel hi vel alij neqꝝ vel ante vel post ptholomeũ egiptioꝝ terminis aut freq̃ntioris vsus: aut grauioris auctoritate inueniunt. Quos ꝓpter hoc primũ ordinabimꝰ: deinde ceteros non q̃ necessarios habeamus: sed ne illoꝝ nesciꝰ hos preferre videamur: si prius caldeoꝝ terminos excusauerimus indorum principijs tantum designatis.

¶ De terminis egiptiorum. Capitulum nonum.

QUemadmodũ ptholomeꝰ ꝛ p̃ter eum q̃plures veteris auctoritatis viri antiquas seculi hystorias memoriter retractantes narrant ab vniuersali diluuio q̃ vniuersam terrã operiens oĩ fere prioris seculi memoria deleta paucas admodũ animas supstites reliquit ex omnibꝰ mũdi nationibꝰ in caldea primũ siderei motus atqꝝ virtutis ꝛcepto studio sapia nata. deinde successu tp̃is adolescens paulatim in orbem deriuata est. Narrant quippe trãsacto diluuio quã primũ vndis ad prioꝛes alueos reuersis arida patuit Noe cum filijs supstite cum ex armenia temperatioꝛes auras sequeret vsqꝝ qua postea babilonia surrexit pueniſse: deinde renascẽte mundo nepotes eius ad hoc medio vndiqꝝ versum: penes tigrĩ vsqꝝ kastarũ ab eufrate vsqꝝ kufan tp̃is successu diffusos. Inter quos primũ vt aiunt vnus ex filijs suis Sem a vita memoria instructus: seu diuino proprij ingenij dono illustratꝰ sidereos cursus sequens effectꝰ mirari cepit. A quo sequentis etatis studiũ intantũ vsqꝝ accreuit quoad ex omni celo tam signifero circulo partium q̃ stellarũ infra discurrentium: primo sua cuiusqꝝ virtute formata: deinde cõmunione quadam pmiscentes vt ceteras stellarũ dignitates ita terminos a generatiõis inicio sũpta per annoꝝ reuolutiones stellaꝝ effectus ꝛtinuo mecientes deꝑhenderunt: a quibus crescẽte humano genere cetere postea mundi nationes eã sapiam mutuate adhibito studio pro ingenij facultate nõnihil emendarunt ꝛ plurimũ adauxerunt. Inter quas egiptijs nec aure subtilitas non parum accomodauit. Erant ergo caldeoꝝ termini ea rõne ordinati vt per singulos trigonos singulis modis deducerent. Quos cum ptholomeus in tetrastin suo quẽ arabes a tarba vocant eis modis ordinauerit subiungit: non tm̃ ex autentico precessorum aliquo sumptos. Quamobrem ꝛ nos supersedendum eis duximus.

¶ De terminis indorum. Capitulum decimum.

INdi vero, primi seculi partes siue ita primũ habuerint: siue caldeorꝫ inuentione postea recuperanꝫ, put rectius eis visũ est: stellarꝫ terminos aliter ordinantes oia masc'lina signa vno modo: oia femĩa vno alio partiunꝫ: a masculis a ♂: in femineis a ♀ inchoantes: masc'la in ♀: feminea in ♂ finientes. Sũt itaqꝫ de ♈ ♂ gd°. 5. ♄. 4. ♃. 8. ☿. 5. ♀. 7. de ♉ duo ♀ gradus. 5. ☿. 5. ♃. 8. ♄. 5. ♂. 5. Ut igitur ♈ diuisus est sic oia masc'la. vt ♉ sic oia feminea eodemqꝫ ordine diuidunꝫ.

¶ De terminis caldeorum. Capitulum vndecimum.

DEinde trigonorũ dños ordinauimus. Cum enim. 12. signa quatuor naãs repñtent per tria interualla deductas terna eiusdẽ nature necesse erat. Vel ſicẽ signifer tres limites terminabat circuli videlicet ♈ ♋ ⁊ ♎ sic inter eos ⁊ infra trigonũ diuidunꝫ. Cuius ⁊ alie rõnes in scõo libro exposite sunt. Ex hac itaqꝫ nature cognatione stellarũ dignitati aliquid accrescere ɔsequens erat. Dicimus ergo trigonis mascul' diurnis stelle mascule femineis ⁊ nocturnis feminee ⁊ nocturne q̃ maioris in ea cognatione testimonij atqꝫ aptioris: haizen hauhaliet in p̃mis locis: ergo ignei trigoni dominorꝫ die prim° ☉: scõs ♃: nocte cõuerso particeps nocte dieqꝫ ♄. Terrei trigoni die primus ♀: secundus ☽: nocte conuerso vtrũqꝫ particeps ♂: ☿ quoqꝫ tantũ in ♍. Aerei trigoni die primus ♄: deinde ☿: nocte econuerso particeps vtrunqꝫ ♃. Aquatici trigoni dominorum die prim° ♀: secũdus ♂: nocte ♂: ♀ precedit: ☽ vtrũqꝫ participe.

¶ De decanis eorumqꝫ dñis iuxta persas babilones ⁊ egiptios. Capit. xij.

SEquunꝫ decani quos arabes in lingua sua facies vocant: q̃s eorũqꝫ dños primũ prout perse caldei ⁊ egiptij vtunꝫ ordinabimus: deinde quid indica sentẽcia diuersitatis asserat exponemus. Sunt enĩ oia signa trinis affectionib° diuisa: singule partes denorũ graduũ. Ut ergo stelle ipsa signa equis quantitatibus discreta per circulorum ordinẽ partiuntur: ita ⁊ equas signorum partes eodem ordine prosequi debuerũt: igitur ab ♈ incipientibus primũ decanum signi dñs. ♂ occupat sequentem sequentis circuli stella ☉: terciũ tercij ♀: scõi signi primum ☿: quarti scz circuli proximum sequentis. Scõm ☽: tercium ♄: atqꝫ ad hunc modum per ordinem.

¶ De decanis eorumqꝫ dñis iuxta indos. Capitulum tredecimum.

TAm indis aliter visum est qui licet eandem partitionẽ faciant non tñ eundem ordinem in distributione sequunꝫ: tripartito siquidem omni signo secundã. 5. dño: terciam. 9. per ordinem signorum trigoni. Ut ♈ primam ♂: secundam ☉: terciam ♃ atqꝫ in hunc modum. Idqꝫ ita recte facere putant vt trinorũ

per trigonos signorum dñi trinis signorum partitionibus per ordinem imperent: prior tamen distributio plurium vsium celebrata obtinuit.

¶ De nouenarijs signorum. Capitulum decimumquartum.

Is ad hunc modũ ordinatis: deinde scõarie quedã stellarũ per circulum opes exponende: vel quib⁹ prime sunt nouene q̃s in recipientes noubhairat vocarũt. Qui post trimembrẽ signor diuisionẽ quam in trigoni dños distribuunt singula statim signa nouies secantes singulas partes trinis gradib⁹ et triente: ex punctis. 20. metiunt. Quas sectiones ideo recte facere videntur: qm̃ ab omni signo in nono eadem natura reperitur: distribuentes eas inter stellas signorum ordine. Vt de ♈ prima ♂: secunda ♀ tercia ☿ sicq̃ per ordinẽ quo ad nonã noni dñs ♃ obtineat. ♉ vero primã ♄: secundaz ♃: terciam ♂: quartã ☉ atq̃ deinceps in hunc modum: cuius dñij prompta h⁹ modi inuentio est. Ex omni siquidez trigono tropici signi per singula eius trigoni primas nouenas sortitur: scõas sequentis dñs sic deinceps per ordinem. Vt ignei trigoni ♂: terrei ♄: aerei ♀: aquatici ☽. Nõnulli vero nouenas has per ordines circulor distribuunt singula signa ab eor dñis inchoantes. Vt de ♈ primam ♂: secundam ☉. de ♉ primaz ♀: scõam ☿: terciam ☽: quartam ♄ atq̃ in hunc modu prior tñ obtinuit.

¶ De duodenarijs signorum. Capitulum quindecimum.

Post hoc et duodenarie signorũ tractande: dñicq̃ singulorum graduũ inueniendi. Vt enim circulus ipse per. 12. spacia diuisus erat: sic ipsa spacia singula totidem equis partibus subdiuidi conueniebat Intellecto singula signa oim hr̃e cognationem. Metiunt̃ itaq̃ singulas partes grad⁹ bini ꝛ dimidi⁹ id est pũcta. 150. singulaꝛ pmas ipor nec seq̃ntes sequẽti nõ per ordinem: cuius artificij h⁹ modi prompta est inuentio. Collectio enim quantũ interest a pncipio signor vsq̃ ad ipsum gradũ: cuius duodenariuz q̃rimus duodecies sumet̃. Tota ergo sũma ab ipsi⁹ signi pncipio per singla signa trigenis gradib⁹ deducta vbi steterit i eo signo illi⁹ grad⁹ duodenaria reperitur. ¶ Hermes aũt eiusq̃ sequaces primi singulorũ graduũ naturas ita distribuebant vt primus cuiusq̃ grad⁹ ipsius signi naturã traheret: scõs secundi: tercius tercij sicq̃ per ordinẽ. Vt duodecimo in. 12. terminato. 13 item ab ipso incipiat sicq̃ deinceps. Quo artificio Hermes in libris suis de diuersis tam natiq̃ questionum negocijs: plurima tradit negocia singulis gradibus cognatorum signorum dominos prestituẽs. Nec vero putandũ q̃ que signorum eedem sint stellarum duodenarie. Nam stella quelibet in quocunq̃ signo fuerit eius gradibus duodecies acceptꝫ tota sũma a signi principio deducta stellarum duodenariã designat.

¶De gradibus masculinis ⁊ feminis. Capitulum sedecimum.

Que cum ita sint ⁊ inter ipsos grad⁹ masculos ⁊ feminas esse consequens est ꝓponemus itaq; diuersoꝝ sentēcias: deinde eos qui frequentioris vsus sunt ordinabimus: firmius tñ vt oia ꝓuenerint. Nam discretionis h⁹modi ea nimirū vtilitas est q̃ cum vel in natali masculorū vel questione de masculis ꝓposita. Si stelle mascule in signis ⁊ gradibus masculis conuenerint ducatū firmant ficq; in parte altera. Ceterū igitur alij quidaz de signis mascul primos. 12. ⁊ dimidium masculos ponunt: deinde totidē in reliquos feminas. De signis vero femineis contra primos. 12. ⁊ dimidiuz feminas totidez seqntes masculos. Alij vero per duodenarios sexū discernunt primos de signis mascul masculos iudicantes: primos de feminis feminas. alternatim deinde per ordinē vsq; in finem. Nunc eos qui restant ordinabimus si prius ⁊ aliam graduum discretionem exposuerimus vt et illos post illos post hos continuati ordinemus.

¶De gradibus lucidis ⁊ obscuris. Capitulum decimumseptimum.

Iam eadem causa inter eosdem circuli gradus: alij quoq; lucidi iudicantur: alij obscuri: alij vero medij quadaz conditione vmbrosij: alij vacui. quorum ea quidem vtilitas q̃ lucidi quippe dignitati rerum accedunt obscuri contra medij inter vtrūq;.

¶De puteis stellarum. Capitulum decimumoctauum.

Postremo sunt varij per diuersa signa grad⁹ inter adminicla stellarū et obstacula versantes quorum qui obstant arabica lingua putei stellarū vocant quos nos ꝓcipicia dicere solem⁹ Qui vero fauent addentes fortune ex re nomen traxerunt. Precipicia quidem eiusmodi officij sunt vt quālibet stellam tulerint vim eius ĩminuant. Itaq; fortunatis quidez semper piculosa sunt. infortunijs nunq̃ salubria dum scz noxiam eoꝝ vim ĩminuāt Quorū veritas cū apꝗ plerosq; incerta sit nos omissis diuersoꝝ opiniōib⁹ que perse ⁊ egiptij tradunt ordinabimus dum scz fortune addentium rōne exposita vtrosq; continuo disponam⁹. Graduū nanq; fortune addentium eam vetustas rōnem experta est vt cum stelle pro locorum cōmoditate ad fortunā duxerunt. si vel ☽ vel pars fortune hos gradus possiderit aut eoꝝ vllus orientis gradus extiterit nati fortune addunt. E quib⁹ sunt quidam vt si stelle duces etiam ad nati casum inclinarint. Hi grad⁹ hoc modo adhibiti postmodū in subliuionem recuperant. Sunt ergo de ♂ tres. 15. 28 30. de ♃ duo. 3. 5. de ♏. 4. 7. de ♐. 4. 11. preter quos ⁊ alij per singula sig̃ discreti in quibus nihilominus antiqua experientia conuenit: q̃ quotiens vel ipsi orientium gradus existant aut die ☉: nocte ☽ gerunt in loco circuli accomodo. Nato sublimis dignitatū gradus vt regna vel regnis ꝓximos

pri ncipatus promittūt hec sunt stellaꝝ p omnē circulū dignitates incōmo da adminicula obstacula preter q̃ singulis ex pmixtione quoq̃ non nihil inter vtrūq̃ genus accedit que suis in locis vt particulatim incidit exequemur. Nec tñ ignorare nos quisq̃ existimet p̃ter hec indos alijs atq̃ alijs circuli partitionib⁹ stellarūq̃ dignitatib⁹ vti suo quidē artificio aptis quas quoniā nostro indicandi modo nec apte sunt nec necessarie si longius seq̃ remur dispendij initiū castigatū opus intimaret.

Incipit liber sextus.

PRimū de nā stellarū. ¶ Scōm queque forme ī singulis decanisoriūt vt eodē de ortu signoꝝ p circulū rectū. ¶ Terciū de respectu graduū circuli. ¶ Quartū de signis amicis. ¶ Quintū de signis natura cōgruis atq̃ distātia virtute ⁊ via. ¶ Sextū de signis appositione ⁊ exagono cōuenientib⁹ tetragono ¶ Septimum de signorum annis mensibus diebus et horis. ¶ De sigtoꝝ ductu sup diuersas terras. ¶ De signis ad motum ⁊ quietem ducentibus. ¶ De signis rōnabilib⁹ ¶ De signoꝝ dñis in particione tēporis ¶ De signis ad forme dignitatē ad largitatē ducentib⁹ ad cōiunctionis cōplemētū ad accipiendū ⁊ tenendū. ¶ De signis ad morbos eorūq̃ occasiones ducentib⁹. ¶ De signis ad honestatē mulieꝝ ducētibus. ¶ De signis ad honestatē ducentibus. ¶ De signis multe prolis pauce ⁊ sterilibus. ¶ De signis morboꝝ sectoꝝ acutis ⁊ iracundis. ¶ De signis ad votuꝝ qualitates ducentib⁹. ¶ De signis ad dolū fraudē perfidiā ducentib⁹ sollicitis etiā ⁊ obscuris. ¶ De signis int volatilia quadrupedia reptilia ⁊ aquatica discernentib⁹. ¶ De signoꝝ plagis. ¶ De cardinib⁹ circulis de quadrātibus de domicilijs. 12. omniūq̃ eoꝝ ducatu ⁊ causa. ¶ De quadrantibus circuli corpalibus ⁊ spiritalibus. ¶ De cōmixtione nature cardinuꝝ. ¶ De quadrantib⁹ ⁊ domicilioꝝ colorībus. ¶ De quadrantibus ascendentibus ⁊ descendentibus longis ⁊ breuib⁹. ¶ De partitione quaterne rerū. ¶ De quadrantib us diei ⁊ horis. ¶ De dñis dieꝝ ⁊ horarū.

Capl'm primū de natura stellarum.

PRimordio tractatus partim singulares nūc stellarū nunc signoꝝ naturas partim cōes vtrorūq̃ affectus secuti sumus. Deinceps vniuersalis in hoc quidē signo in sequenti stellarū ducatus insequimur ac primū occurrit vt formarū que p singulos signoꝝ ducatus oriunt rōnem exponam⁹. Vix enim in intellectu cōcepte ab oī sensu aliene sunt tam graui ammiratione hoīes in tantas opiniones agunt: vt uel maxīa astrologoꝝ pars cuꝝ de ortu harū formarū legerent nec vsq̃ ad ducatus earū peuenirēt in eam opinionē ducti vt rem existimarēt aut prius inefficacē aut forsan affectus ab hoīe intellectu alieni q̃q̃ psaꝝ astrologi hermes ⁊ ascalius. Indoꝝ q̃q̃

sumates in electorib⁹ libris suis ꝓprijs harũ formarꝫ qualitates atqꝫ vires solerti indagine exquisitas relinquerunt ducatu quidẽ earꝫ partim figere descriptione partim ꝓprietatẽ partim etiã qualitatũ expõne legentis ingenio atqꝫ intellectu cõmendato ptẽ aũt vt alti⁹ remota erat vt nec qũ scirent sic nec sciendũ tradiderint n õ quodã artificio celeste potentia experiente. Quorꝫ ducatus qũ huius negocij nõ sunt alia differim⁹. Nec tũ existimãdum eorꝫ qui huiusmodi rerũ sciam adepti posteris reliquerunt eam intẽtionẽ fuisse q̃ aliquã eiusmodi in celo esse intelligerent aut sic corporeum quid aut ita figuratũ aut his qualitatibus infectũ quo ad eiusmodi forme in ea essentia per singulos signorꝫ gradus decanos sup terre faciez orirent Verũ vt singula circuli loca signorumqꝫ singulos decanos varios rerꝫ euẽtus consequi vtqꝫ adeo quidẽ vt nonnulli signis ⁊ gradibus circuli rerum oẽm ducatũ negantes formas tum desup ferri asserent̃ que cognatos rerꝫ inferioris mundi figuras trahendo in varios casus agitent. Cũ hec inquã viderent eiusmodi affectib⁹ formas consentaneas per signorũ dixerunt vt affinioꝛe aliquo sermone distentis intellectum dirigerent celicꝫ secreta ab vmbrato sermone ⁊ minus occultarent ⁊ sapienti ingenio pleno intellectu designarent sicqꝫ inter eos ⁊ nominibus ⁊ descriptionibus varijs discerne runt partim quidem generi nostro affinibus partim inauditis atqꝫ imaginatione nostra alienis quod genus idcirco adhibuerũt vt inter inferioris ⁊ superioris mundi formas longe discernendũ iudicarent. Inuenim⁹ igit̃ inter oẽs huius artificij scriptores trinã celestiũ formarum diuersitatẽ de quibus partim dictũ est partim dicendũ restat preter q̃ nonnulli alias celo attribuũt ⁊ res ⁊ formas. Que quoniã huius negocij non sunt suis tractatibus relinquimus. De eis vero que assumimus primũ exponemus eas formas earũqꝫ loca in quibus perse caldei ⁊ egyptij cõueniũt deinde indicam inuentionẽ adhibemus. Postremo. 48. imaginũ quas alatus ⁊ ptolomeus describunt ortus ordinabimus. Que quoniã singule ex suis stellis cõponunt̃ quas motu suo circuli loca tpis impendio mutare necesse est a ptholomayca collatione progressu facta. Nos vt albumasar nostri tempo ris ortus eorꝫ metimur: terminũqꝫ subiungens alexandri videlicet Anno 1160. ⁊ nobis progrediẽdi modũ reliquit. Alij vero quas indi quasqꝫ per se tribuũt ab eisdem locis immote in eisdez semp decanis oriunt̃. Nec enim he stellate sunt vt isti sed supioris circuli quedã intersignia indice vero forme in singulis decanis oriunt̃ cetere partim in singulis partim in pluribus hoc apud nos priuilegium est vt sicut albumasar nihil de his formis a prima inuentione variat sic translatio nostra nec vnum de verbis eius cõmutet nec punctum vnũ addens vel minuens.

Capitulū secundū de naturis signor.

Est igitur aries natura igneus gustu amar⁹ stature por recte bicolor bifor mis augmentans diem vltra horas. 12. ortu minor. 30. gradib⁹. Orit in primo eius decano vt perse feruut femina cui nomē splendoris filia postē cauda piscis marini ac pūcipiū eridonij caputq ceruo tauri. i. forme ex ceruo ⁊ tauro cōgeste. Post hec cunocefalus manu sinistra candelaz dextra clauam gerēs. Juxta indos vir niger oculis rubeis grandi corpore fortis animosus ferox erectus iugib⁹ memor albo lintheo vestitus de 48. imaginib⁹. Post grecos ⁊ ptolomeū dorsum celphei ē arabes dīm solis vocant cluniscq eiusdem ⁊ genua atq sinistra manus mediūq dorsum andromade cluniscq ⁊ coxa finiscq ferni piscis secūdus quoq filum lini. i. intestinū ceti. ¶ In secūdo arietis decano iuxta persas mediuz marini medīū eridonij mediū ceruothauri nauis equus manu celū gerens femina caput suū pectens cum brachijs ferreis caput meduse curuusq harpes persei ē arabes nembus perse indos femina sindone ac pannis rubeis induta vna pede equi: ipsa forme equine cogitās ire quesitū pannos monilia prolem. Post grecos de. 48. stelliferis coxa cephei dīm solis tibie cum pedib⁹ caput persei finiscq manus dexter pedes andromade eridani⁹ caput arietis ⁊ cornua reliquūq lini cum pectore ceti. ¶ In tercio arietis decano iuxta persas iuuenis cui nomē falsus solio residēs cuz quo equus duplex ac posteriora solij geniti deficiendo deos acclamantis. pectus quoq piscis ⁊ caput postremū eridoni cauda ceruothauri: secundaq medietas frontis Juxta indos vir flaui colorīs crine rubeo: ferox manu torquens ligneum virgamq gregis rubeis indutus aptus artificio ferri gestiens id apte facere quia decanus iouis est vt indis placet nec preualet qz domiciliū martis Post grecos destellatis pectus persei cum manu sinistra qua meduse caput defert stellaq oblonga in capite arietis: venter quoq arietis ⁊ caput ceti.

¶ Thaurus nature terreus gustu acidus augmētās diē natura diminut⁹. Oriē in primo eius decano vt perse docent gladio succinctus orion sinistra manu gladiū dextra hastaz tenēs supra manū eius duo cādelabra ipm alloquentia ⁊ noīe orionē appellātia. Post hoc nauis eximia supra quā vir nudus residens subtus vero dimidiū corpus femine mortue deinde vir humero tenēs diminutus capite canino q genus parsarū lingua sax greca cynocephali latina antipites appellant. Juxta ndos femina circuita crispa honesta demonio similis prolem habens indutaz pannis partim adusta vnde solicite queritet pannos ⁊ ornamenta filo Post grecos mediū persei ⁊ clunis caputq q manu sinistra gerit femora atq ilia arietis locusq infectione arietis sinus atq spuma eridanij seu nili. ¶ In secūdo thauri decano iuxta persas nauis supra quā vir nudus in partem nauis tendens eleuata manu clauem gestans secūdaq medietas femine mortue dimidiūq corpus sincipitis manu dextra hastam ⁊ spiculam ferens sinistra clauem vtraq manu assignans. Juxta indos vir corpore ac vultu simili vxorē habens tauro similem digitans caput vngulas imitans robusto corpore ardenti stomacho edax atq impatiēs famis lintheo veteri indutus sollicitus domos ac terras incolere boues aratro iugare. Post hec forma defecti corporis dextra manu virgā tenēs sinistra sublime leuata Post grecos genua persei cū tibia ⁊ pede posteri or dorsuz tauri ⁊ venter arm⁹ cū dextro pede fluuius a principio vsq ppe finē. ¶ In tercio tauri decano iuxta psas finis ancipit deinde vir erectus angues tenens at duo plaustra sup quā vir iuuenis residēs duos equos plaustra trahentes agrū hūc p crura trahens manu sinistra. Juxta indos vir valde albis dentibus euersis labijs longis pedib⁹ ruffi coloris enīve rubeo corpe ex elephante ⁊ leone congesto turbati sensus maliuolus scamno insedens tapeto inuolutus niger horribilis cum quo equus borealis thauruscq prostratus Post grecos dexter persei pes ⁊ humer⁹ habenas trahēs manuscq sinistra cum fine freni pescq finister caput thauri ⁊ genua cū radice cornuū finis etiā sub orionis manu finiscq fluuij cum suo sinu.

¶ Gemini signū nature aereuz gustu dulce colozis celici directe stature: ozir in primo eiꝰ decano vt pfis placet cauda cinci pitis postq̃z virgā manu tenens eū quo ex parte austri duo currus post geminos equos iugales supra quos vir agitans resi det post hoc caput cerastis: iux̃ indos mulier formosa beniuola erecta solicita plez z ornamē ta que rez luendi ac pulchra artificij docta ozir cū ea speculum pluc dū: post grecos caput auri ge z a genu dextro vsq̃z ad pedē australi tauri cornu ozionis

humerus finister caput lepozis z manus.i.pars anterior. ¶ In scō gemi noz decano iuxta persas aureo vir canēs calamo. Perfica lingua ternuel les greca hercules dictꝰ idemq̃z nixus genu pariter z colub er arborē ascē dens fugiendo tamen velloni medium cerastis cum quo lupus manu signata. Iuxta nidos vir ethiopi similis coloze grisis caput plumbam vitta ligatus armis ligatus: ferrea tectus galea desuper vt sunt currit manu ar cum tenens z sagittas iocos z saltus parans cantans timpanū pcutiēs po ma ex orto rapiēs qui simul ozir cum eo multū odoziferi ligni: post grecos dextra aurige manus atq̃z altū posterioz tauri pedum simulq̃z ozionis caput humerus manus pectus baltheus genu cū pede lepozisq̃z pectus z clunis. ¶ In tercio decano iuxta persas aflon q̃ arabes musicū timpanistrā interpretant sup verticē eius pcera mirtus cū eo corde z calami aurei dein de canis latrans cum delphina z lince post hec ornamēta sutozis primaq̃z medietas minozis vrse cum cauda cerastis ariste radicez amplexa. Iuxta indos vir arma induenda querens arcum z pharetram gestans vna manu sagittam operosas telas z naufragia musice modulamina iocos z gaudia multifaria celebrare cogitans: post grecos pollutis humeris manus clunis et pes de cricastozis coxa et pes lepozis cauda canis erecta et pes dexter primusq̃z agricole nauis remus cum fine secundi.

¶ Cancer aquee nature gustu salsus oritur in primo decano vt persis visum est medietas minoris vrse cum qua forma perfecta romana lingua satirus ruptis panniculis inuolutus ꝓpinquus aflon musici timpanū percutiens simul lamina ferri cui⁹ caput eneum cum de tribus puellis prima virginib⁹ postq̃ caput scarabonis ⁊ cauda aspidis emẽbrata est. Juxta indos vir adolescens clare forme pãnis ornatis vestitus facie ac digitis aliquantulus tortis corpore ex equo ⁊ elephante composito pedibus fructuū generibus arborũq; frondibus circumpensus cuius mãsio in agro quo scandalū nascit̃ Post grecos facies calixto cum vtroq; geminoꝝ capite ⁊ manu deinde canis minor reliquum maioris atq; puppis argos cum remorum dñis ¶ In secundo cancri decano iuxta persas puella facunda tribus virginib⁹ quoddãq; nubi simili post hec anterior medietas canis cum dimidio auriū asini septentrionalis mediū scarabonis mediūq; zembrarū. Juxta indos puella placidi visus capite coronaz ex cedro atq; mirto rubeo manu virgam ligneã gestans altis vocibus de amore suo putandi ⁊ canendi laudisq; deoꝝ in templo clamitans Post grecos caput calixto cum posteriori cancri forcipe atq; fine puppis argos. ¶ In tercio decano cancri iuxta persas puella tercia de tribus virginibus secum deferẽs nunc accedens non recedens: canisq; posterior medietas cuz secunda medietate auriū asini pariter ⁊ secundus asinus australis deinde finis starabonis atq; caput zeambrarū. Juxta indos vir pedem habens tartuce pedem similem corrigiole seu ꝙ arabes tiniam lini dicunt colore tinctū supra cuius corpus anguis extentus ipse aurifrigijs ornatus cogitans nauigio pontum puolare auri negocio ⁊ argenti. Unde muliebria sumat ornamenta. Post grecos occiput vrse maioris cum manu dextra ⁊ pede tum caput asine quem colubrem dicimus velum nauis ⁊ deinceps.

¶ Leo natura igneus colericus oriť in primo eius decano vt p se scribunt cauda canis arcu iacientis forma leonis dimidia nauis cum remo ⁊ nauiculo caput idree caput equi caput asini. Juxta indos arbores expanse radicis ramis canē furiones ⁊ aucamina ferēs pariter ⁊ vir obscenis pannis indutus parētes lugere parans cum quo dominꝰ equi in partē boree respicientes vrse simul cuz quo ficce ⁊ sagitte caput canis resq; sil' cani Post grecos colluz vrse cum manu sinistra rictus leonis cū

manu collum asina mediumq; nauis. ¶ In scdo leonis decano iuxta persas idolum eleuata manu alta voce clamitans cum quo timpana saltoria decu primo pariter ⁊ cantilene multimode tamen plenus bacho senex cuz cratere ⁊ vitrea simulq; detibie decorn ibus campoli: deinde anathais ⁊ haraiben ac cauda porrigentis manum. Secūdaq; medietatis nauis cernis ydre medium equi medium asini. ¶ Juxta indos uir acuto naso capite coronā ex albo mirto arcum latronibus imitantē gestās callidus atrox feritate leoni similis: sindone leonum calorīs indutus Post grecos humeri maioris arctos cū manu dextra cum vi leonis ⁊ harmus medium colubri cum argos prora. ¶ Ju tercio leonis decano iuxta persas adolescens cui nomen seclos nimiū flagello agens plaustrum ducens desuper hominem sedentem sequitur paruulus manu sinistra taurum ⁊ vaccam trahens tum corpus medium ydre posterius asini posterius equi. Juxta indos vir forma ethiopi simul turpis obscenus multe pene grauis anxie ore carnem ⁊ pomum manu vreum tenens. Post grecos pectus maioris vrse mediū leonis parsq; colubri.

¶ Virgo signum fertile biparti tum triforme. Oritur in primo eiꝰ decano vt perse caldei ⁊ egy ptij omniũq; duoruz hermes ⁊ ascalius. A primeua etate docent puella cui perficuz nomen secdẽidos de darzama arabice interpretatũ ad re. nedefa. i. virgo munda puella dico virgo ĩmaculata: corpore decora: vultu venusta habitu modesta: crine prolixo manu geminas aristas tenens supra soliũ auleatũ residẽs: puerum nutriens aciũ re pascens in loco cui nomẽ hebrea puerũ dico a quibusdã nationibus nominatũ iheſũ significantibus eiza quez nos grece xp̃m dicimꝰ oriẽ cum ea virgine ut eidem solio insidens nec attingens pariter ⁊ stella ariste que finis est serpentis secundi deinde caput cerui caputq; leonis Juxta indos puella virgo sindone ac pannis antiquis induta in manu eiꝰ facies vtijro manuq; deprehẽsa stans in medio formose mirte volẽs ad domos parentum ⁊ amicorum ire vestimenta quesitũ ⁊ monilia: post grecos cuspis caude draconis cauda vrse cõpede clunis leonis pedes ⁊ cauda cũ cratere ad caput colubri parsq; colubri. ¶ In. 2. v. d. iuxta persas musicus timpanũ percutiens pariter ⁊ calamo canẽs postq̃ homo comete dñs cũ dimidio forme persica lingua albeze romana feton dicte est aut homo cui caput tauri in manu eius dimidius homo nudus post hoc dimidiũ fossoriũ ligneũ cuius caput ferreuz ⁊ cauda idre dimidiũ corui dimidiũ leonis. ¶ Juxta indos vir niger hirsutus triplici panno indutus corio serico lintheo rubeo incaustũ manu ferens sumptus ⁊ questus cõputare intendens post grecos ps caude draconis clunis vrse maioris finis oblonge quã ad de vba dicunt caput virginis ⁊ humerus sinister caput corui cum rostro ⁊ aliũ caudaq; centauri. ¶ In. 3. v. d. iuxta persas secunda medietas minotauri albeze: secundaq; medietas homiuis nudi. Secundaq; medietas fossorij cauda corui cauda leonis simul ⁊ arista atq; duo thauri cum dimidia clune pastoris Juxta indos mulier muta casta cãdida magnanimis lintheo tincta loco nondũ exsiccato vestita sollicita orandi causa tẽpla visitare maioris reliquũq; ad beba. Cũ virginis humerus dextra cũ parte pectoris corui spina clunis centauri cum coxa.

¶ ♎ signum tpatum ortu adductum: bicolor forme: stature directe. Oritur in ꝑmo eiꝰ decano vt ꝑse ferunt. vir iracũdus in finistra eiusꝰ manu stateram: in dextra agnus cum quo libri inscripti: ac tercia pars scie eiꝰ quorum noia carathimeme In semita eorum musicus equũ sedens timpanuz percutiens calamo canens: post hoc draconis caput primũqz eiꝰ quã perse maiorẽ vrsam vocant cum nauis canna. Iuxta indos vir manu modiũ ⁊ libram gestans ad for in tentoria sedens docte intendẽs menti appẽdere ⁊ mercari. Post grecos medium caude maioris vrse: mediũqz alui virginis cum manu sinistra qua aristaz gerit cauda corui parsqz caude colubri australis ⁊ asine dextram: humerus centauri parsqz pegasi. ¶ In scõo libre decano Iuxta persas vir agitarius cui persicũ nomen bredemik cum quo plaustrũ in quo vir manu flagellum tenens ⁊ canistrum rubeum: alteriusꝰ viri secum cum ostra mantice exumene colorate: tñ ꝯplures farmarij atqz confectinariorum: post hoc vir lectice insidens circa ipsum socij: deinde pusillus mediumqz nauis pars anterior centauri medie nauis mediumqz draconis cũ medio maioris vrse simul cum aqua fonte. Iuxta indos vir forme vulturẽ aukamie sitibundꝰ manu debilis per aera volitare volens cupiendo vxorẽ ⁊ prolem. Post grecos pars caude draconis: finis caude vrse maioris cum crure sinistro sedis virgineo atqz equus centauri: cum humero et pectore. ¶ In tercio libre decano. Iuxta persas posteriꝰ draconis cũ puppe nauis ac fine centauri vrseqz maioris: deinde cerebrum capitis: herme semotum a capite: deinde vir nudus arbedi nomine cubito suffultus manũ sinistram supra caput habens dextra ꝛcedens tũ cornua arbedi supra capita duorũ hoim quorum capita geminis cornibus onerata perplexis inuicem quorũ nomen estuarius: post has res quedam noie celũ. Iuxta indos vir equini vultus manticis honoratur manu arcũ gestans ⁊ sagittas vna iam sagitta imposita inter virgulta stans intentione venandi solus rerum euentus considerans. Post grecos pars caude draconis manus archadis cũ brachio genu dextro: finisqz habenarum virginisqz compede cẽtauri quoqz manus sinistra cum pede lupi.

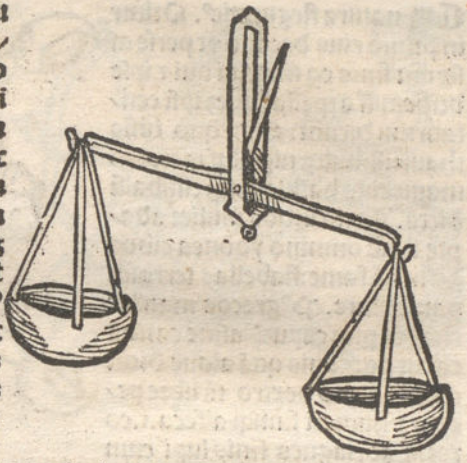

¶ M natura flegmatic⁹. Oritur in primo eius decano vt perse asserunt finis eq masculi qui ⁊ ipse bridemiss appellat quez ipsi centaurum dicunt. Cum quo finis thauri: simulqz nigellus iactor in manu eius hastile: resqz cimbalū dicta. Juxta indos mulier adapte state omnino ydonea cibos gestiens fame: flabellas terrasqz ambulare. P⁹ grecos man⁹archadis psqz caput ⁊ asine cauda caput gorgonis quā aloue dicūt cum brachio dextro tū libre pectus ⁊ humeri finisqz alfeca. i. corona adriagnes finis lupi cum cauda: caudaqz centauri. ¶ In scdo M decano. Juxta persas vir nud⁹ cui nomē affalius mediumqz masculi cum medio thauri. Juxta indos puella exul vultu placido nuda sine veste et pecunia pede cōpedi astricto: pelago fluctuans ⁊ tanq̄z littora captans. Post grecos lacertus vrse minoris cum parte caude draconis: atqz hastile gorgonis cum corona septentrionali cū crura libre ⁊ pede cum thela scorpionis dorsumqz lupi. ¶ In tercio M dec. Juxta psas pars anterior ingētis equi masculi cauda sup tergū reu oluta parsqz anterior thauri cum parte canis testi adoperti: quoniam trahentez habenas dicūt in manu eius gemini angues. Juxta indos canis furiosus siluestris ingens setis albicantibus generaqz venationum sandaletum habitantia respectu mutuo singula abinuicem diffugentia. Post grecos pect⁹ minoris arcos sinusqz draconis: tum euganeseos humerus ⁊ brachiū dextrum cum septentarij brachio dextro venter scorpionis: laterumqz nodus: postremo caput thuribuli igniferi.

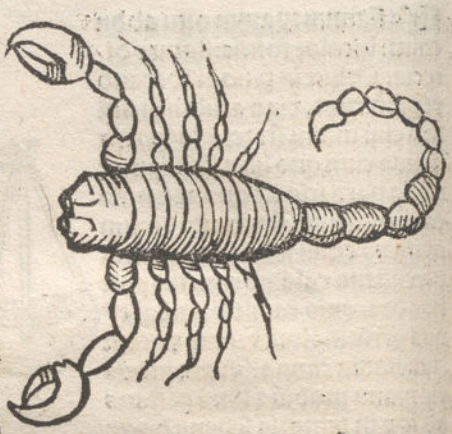

¶ Tbicorpor medio intercept⁹: Oritur in primo decano vt pſis visũ est. Forma viri ornati nudi capite diminuti acclamantis nauem supra cuius caput coru⁹ rostro ꝓpe nauis contiguo: deinde corpus canis testa adoperti desecti est caput ad caudã. Juxta indos centaurus a femore sursũ homo nudus: deiceps equus in manu eius arcus et spicula iam arcui imposita cũ valido clamore tendens ad locum cum rama spoliandi causa proprijs vsib⁹. Post grecos ceruis minoris vrse cũ parte draconis clunis alcide cũ parte dorsi caput etiam ac pars corporis agnos genentis humerus dextra clunis cum clune ⁊ pede sinistro: tum acule⁹ scorpij corpusq; thuribuli.

¶ In scõo ✠ decano. Juxta persas cerarasius perse⁹ sinistra manu catus fauces obtundens dextra capricorni cornua ꝑmens pede dextro: fero cani resistens in canis capite lepor: caputq; leonis pariter et dimidium corpus naute dimidiũq; nauis cum dimidio delphine mediocq; astrocome. Juxta indos mulier camelum sedens pilosa pãnis induta cuz karcan id est veste pilea inter manus eius cistella redimicula continens. Post grecos pect⁹ vrse minoris cum parte draconis ⁊ genu alcide: tum vultures duo: tũ angni tenentis caput cum humero ⁊ manu sinistra parsq; anguis finisq; nonarci cum parte qua manus sagittam tenet atq; ferro sagitte: ac pars seri australi.

¶ In tercio ✠ decano. Juxta persas canis in cuius ore manus pia casij finisq; feri canis cum lepore atq; cetero leonis corpore nauteq; reliquo: scõa medietas nauis et delphini cum cauda astroconis tum dimidium arctos ale ⁊ vrse maioris plaustrum nauis: tum draco ⁊ serpens inuicem perplexi. Juxta indos vir aurei coloris pilea tunica atq; arboris cortice amictus: in manu eius duo torques lignei ipse punicee lectice insidens. Post grecos corpus minoris vrse cum parte draconis: pars etiam oloris qui ⁊ vultur cadens: parsq; caude serpentis caput sagittarij humerus cum pede anterior ac parte serti australis.

¶ Ꝑ forma rotūdus imperfect⁹ nature duplicꝫ. Oritur in primo eius decano vt persarum opinio. Secūda medietas vrse maioris pariter ⁊ mulier aquatica quam bedas dicunt cum capite piscis ingentis: primumq; fontis aque nociue: primūq; fere dolore corpore suine capite canis quaz psesax vocant. Juxta indos vir niger hirsutus atrox corpore sus silueſtrꝫ dentib⁹ ad trabis mensuram longis vt spina acutis cū eo ligamina boum ⁊ iumentorū rethib⁹ piscari parans. Post grecos dimidium vrse minoris psq; draconis cum ceruice finisq; cigni ⁊ azelfage. i. tarcuta cum fine galline: ⁊ alarū parte: pars quoq; addita menti arctophilacis pastoris atq; ei⁹ equi

¶ In scdo decano Ꝑ Juxta persas mulier quaz ipsi albrahe romani ieulie dicunt lectica residens cum qua arbor vitis medium piscis ingentis cū medio fonte nociuo mediocq; feta dolosa: postremo dimidiū plaustrū. Juxta indos mulier nigris pannis ac sindone amicta habens de pecunia igne excocta: ferro laborata cum ea muscule ⁊ simie. Post grecos postremuz vrse minoris pars caude draconis medio ꝺtigua cum parte corporis qua pect⁹ sequetur. Tum ala galline cum collo ⁊ rostro tum telum tum corp⁹ aquile tum capricorni cornua cum fine sagittarij. ¶ In tercio Ꝑ decano. Juxta psas cauda piscis cui postremo fontis noxij postremoq; fere dolose ac scda medietate plaustri: tum dimidiū rei monstruose subhani qua mastar dicūt equabilis statere sine capite qd manu defert. Juxta indos mulier visu placida oculis nigris manus tenues habens opere laborans multiplici conficere sibi colores ornatos ex ferro. Post grecos clunis vrse minoris cū finu draconis: tum pes galline dexter cum ala sinistra. Delphinus etiam ⁊ brachia aquarij mediumq; capricorni cum cauda piscis.

¶ ♒ aereus aquosus. Oritur in
p̃mo eius decano vt psax tradit
doctrina abudius arabice an-
nameruz id est pantha caputq̃
trahentis equum cui nomen do
mus delos caputq̃ cẽtauri quẽ
asmeat dicũt: sinistra manu sup̃
caput suuz eleuata. Tũ iam ales
capite nigro pisces ex aquis ra-
piens. Juxta indos vir forme e-
thiopis: essẽcie aukanne: tapeto
circumdatus cum eo: vasa enea
ad extrahendum aurum vinum
z aquã. Post grecos cauda mi-
noris vse cum qua pes et man⁹
dextera cephei: pes galline sini-
ster finisq̃ ale sinistre: caput equi primi caput aquarij cum humero dextro
clunis capricorni cauda: postremum piscis australis. ¶ In secundo ♒ de.
Juxta persas medium corpus trahentis equum: sinistra arcum apprehen-
dens: dextra suem siluestrẽ quem z pede impellit: in cuius ore colubri: me-
dium centauri cum ala mergi capite nigri simul z draco. Juxta indos vir
vultus ac forme ethiopis equo simul manu arcum z spiculã gestãs pariter
z pixides margaritis plenas gẽmasq̃ preciosas: iacincto smaragdo atq̃ id
genus. Post grecos mediũ vse minoris cũ coxa z cluna cephei humeroq̃
dextro: deinde arcus secundus atq̃ ansa vrne in manu aquarij cum clune
medioq̃ corpore piscis austral'. ¶ In tercio ♒ decano Juxta persas alit(
eximia que gallina est postremumq̃ trahentis equum cum postremo cen-
tauri ac fine auis quã alaien dicunt. Juxta indos vir niger atrox dolosus
aure pilosa capite sertum ex frondibus pomis z resma gerens in pondere
pecunie laborãs vt loco transmutet. Post grecos coxa z humerus sinister
cephei atq̃ caput cum manu archite mentis parsq̃ vrne cum manu dextra
ac pede sinistro aquarij atq̃ capite piscis australis.

¶ X signũ duplex aqueuz. Orit in primo eius decano vt persax habet auctoritas dimidiumqz equum alat⁹ cui romanũ nomen pegeius: idēqz equus sedos: deinde caput ceruithauri quã psij attramur dicunt: in manib⁹ eius gemini colubri qõ Ptholomeo visum est caput scorpionis cũ geminis in ore colubris. Tũ principium fondionis arabice atãhaz id est cocodrilli quem alij amnẽ alij viam perustã dicunt. Juxta indos vir ornate vestitus domũ tendens ignem tenaci ferrea cõponens manu tres pisces ante se ponẽdo. Post grecos postremum vrse minoris cũ brachio sinistro cephei ac venter equi scõi cum principio piscis primi ⁊ pte vrne. ¶ In scõo X decẽ. Juxta persas medium ceruotauri in cuius manibus angues. Nam piscesi egiptio quem ptholomeus audit medium scorpionis angui ferri: visum deinde mediuz cocodrilli siue amnis aut vie peruste. Juxta indos mulier vultu venusta corpore candida mari nauigans pectori puppi astricto: cum ea cognati eius ⁊ noti ipsa portum desiderãs. Post grecos crus cephei cũ pede pesqz ipsius solii: manus andromade: caput casiapie postremuz equi scõi cum postremo piscẹ primi ac cauda ceti. ¶ In tercio X decano. Juxta psas postremũ thaurocerui agni tenentis prout sicheus estimat scorpionis colubri feri. Tum finis cocodrilli: tum amnis aut via perusta: tũ vniuersus sorbidul⁹: tum posteriora ante oculos eius inter man⁹ suas residãs. Juxta indos vir porrectis pedibus cum quo masculũ pregnans in vtero ethiopẽ habens in rupe stantez vociferantẽ primeni predonũ ⁊ ignis. Post grecos posteri⁹ solij pectus andromade elecilẽ tereballẽ pars fili linei cũ fine ceti.

Et sunt diuersarum nationum inuentiões celestium formarũ per omnem circulum supra terre faciem orientium quarum quedã sunt comenta que per vniuersum mõm virtus intimo nature intellectu cum longeua speculatione. Plurimuz vero diuinis celestiũ virtutũ siue humano generi familiarium siue humane necessitati deditorũ quasi faticinijs quibusdam innotuit q̃ gens persica atqz indica figmenta primuz edidit q̃ indies qui ad interiorez siderum efficaciam penetrent visu facile est. Nam q̃s ptholome⁹ ⁊ greci describunt spere consideratio vt primum ordinauit ita nunc per di/

uersos codices facile corrigit. Huiusmodi nancq; formas cum perse primũ in orbe significationes animaduerti sunt sapientie fonte in vtranq; partem deriuato: illinc indi superno ingenio arrepti altius conscendunt: hinc greci post egiptios infra in sidorea regione subsistentes discreta stellarum interualla fabulis suis adaptauerunt. Quapropter harum quidez ad sidereos motꝰ metiendos illarũ ad sidereas vires accipiendas cognitio necessaria.

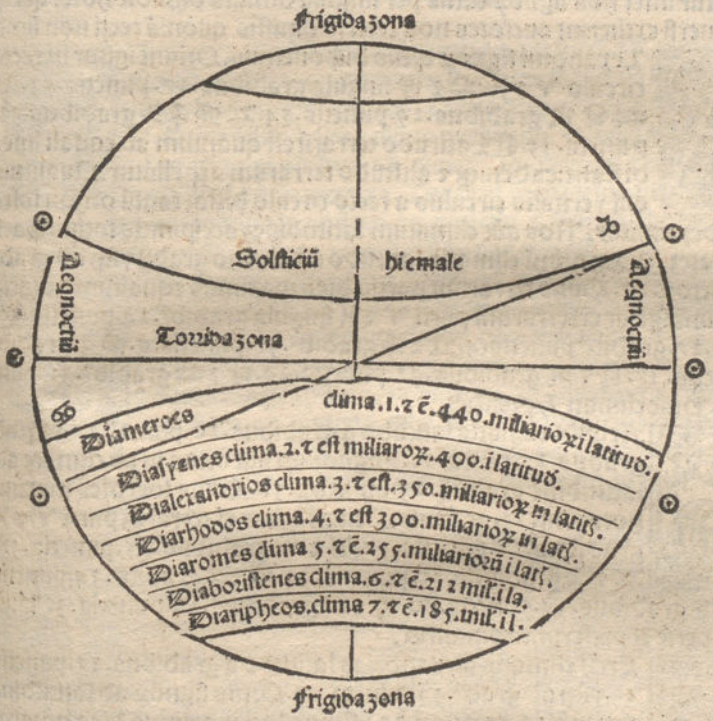

Quoniam deformis que per signorꝫ decanos oriuntur expeditum est. Nunc ipsorꝫ etiã signorꝫ ortus per diuersas terrarꝫ partes metiri cõsequens est. Cuius enim omnia signa equalis dimensionis sint non tantuz equos omni per terre connexa circuli obliquitas ortus patitur. Huiꝰ ortus igitur octo sunt principales inequalitates videlicet recti sub linea egnoctiali

ad climata septē. Zone habitabilis duo sunt circuli qui signiferum orbem inter secantes signorū ortus in equali quantitate metiuntur. Quorum alter orizon a quo signa in superius emisperiū emergunt atq; inferius occūbunt Alter vero meridianus qui celi terreq; cardines equali distantia signato. Signorū itaq; 12. in recto circulo per vtrūq; transitus id quaternis eandē ortus quantitatē seruant: b⁹. Nam per climata bina quidē eadez q̄ntitate oriuntur. Transitus enim per meridianū oīm idem qui recti circuli. Inter sunt igitur inter hos signorū ortus per singula climata dimidie hore. quorū cum diuersi extiterint auctores nos ceteris omissis quoniā recti non sunt.

Lexandini signorū ortus disponemus. Oriunt̄ igitur in recto circulo ♈ ⁊ ♓ : ♎ ⁊ ♍ singula gradibus. 27. punctis. 53. ♉ ♒ ♌ ♏ gradibus. 29. punctis. 54. ♊ ♋ ♐ ♑ gradibus. 32. punctis. 13. ¶ Latitudo terrarū est quantum ab equali linea distant: eademq; ⁊ altitudo terrarum appellatur. Quantum enī vernalis circulus a recto circulo distat tantū orizon infra polum deprimitur. Nos aūt climatum latitudinez accipimus totius spacij quantitatez. Itaq; primi climatis latitudo est ab vno gradu vsq; ad grad⁹ 20. punctorū. 27. Cuius terrarum partis dies maximus equalium horarū. 13. Oriunt̄ igitur ei terrarum parti ♈ ⁊ ♓ singula gradib⁹. 24. punctis. 20. ♉ ⁊ ♒. 27. gradib⁹ punctis. 4. ♊ ⁊ ♑ gradib⁹. 31. punctis. 6. ♋ ♐ gradib⁹ 33. punctis. 17. ♌ ⁊ ♏ gradibus. 32. punctis. 20. ♍ ⁊ ♎ gradib⁹. 31. punctis. 20. Huic climati ♄ presidet.

Ecundi climatis latitudo a gradibus. 20. puncto. 27. vsq; ad gradus. 27. pūcta. 12. Signorum aūt ortus in eo climate ad latitudinē graduū. 23. punctorū. 56. Cuius loci dies maxim⁹ horarum. 13. ac semis. Oriunt̄ igitur ei terrarum parti ♈ ⁊ ♓ gradibus. 22. punctis. 37. ♉ ⁊ ♒ gradibus. 25. punctis. 38. ♊ ⁊ ♑ gradibus. 30. punctis. 30. ♋ ⁊ ♐ gradib⁹. 34. punctis 2. ♌ ⁊ ♏ gradibus. 34. punctis. 10. ♍ ⁊ ♎ gradibus. 22. punctis. 3. Huic climati perse ♃ preferunt: romani ☉.

Ercij climatis alexandrias latitudo a gradibus. 27. punctis 12. vsq; ad grad⁹. 33. puncta. 49. Ortus signorū ad latitudinē graduū. 30. punctorū. 22. Cuius loci maximus dies horarum 14. Oriuntur ei loco ♈ ⁊ ♓ gradibus. 20. punctis. 54. ♉ ⁊ ♒ gradibus. 24. punctis. 12. ♊ ⁊ ♑ gradibus. 29. punctis. 55. ♋ ⁊ ♐ gradibus. 34. ⁊ punctis. 37. ♌ ⁊ ♏ gradibus. 35. punctis. 36. ♍ et ♎ gradibus. 34. punctis. 47. Hoc clima perse ♂ assignarunt romani ♀.

Quarti climatis latitudo a gradibus.33.punctis.49.vsq; ad gradus.38.punctis.46.Ortus signorum ad latitudinez graduum.36.punctis.6.Cuius dies maximus horarum.14.ac semis.Oriunt illic aries & pisces gradibus.19.punctis.12: Taurus & aquarius gradibus.22.punctis.46. Gemini & capricornus gradib9 29.punctis.17. Cancer & sagittarius gradibus.35.punctis.54.Leo & scorpio gradibus.37.punctis.3. Virgo & libra gradibus.36.punctis.27.Hoc clima iuxta persas solis est: iuxta romanos iouis.

Quinti climatis dracones latitudo a gradib9.38.punctis.46 vsq; ad gradus.42.punctis:58. Ortus signorum ad latitudinē graduū.40.punctis.46. Cuius dies maximus horarum 15.Oriunt illic aries & pisces gradibus.15.pūcta.32. Taur9 & aquarius gradibus.21.punctū.19. Gemini & capricornus gradibus.29.punctū:37. Cancer & sagittarius gradibus.35 punctis.53.Leo & scorpius gradibus.38.punctis.6.Virgo & libra gradibus.37.punctis.41.Hoc clima vtrorūq; sīa veneris est.

Sexti climatis latitudo a gdib9.42.punctū.58.vsq; ad grad9 47.ac puncta duo.Ortus signor ad latitudinē gradib9.45. & punctor.21.cuius maximus dies horarum.15.& semis. Oriunt illic aries & pisces gradibus.15.pūctis.55. Taurus & aquarius gradibus.19.punctis.53. Gemini & capricorn9 gradibus.27.punctis.56.Cancer & sagittarius gradib9.36. punctis:37.Leo & scorpius gradibus.39.punctis.54.Virgo & libra gradibus.39.punctis.45.Huius climatis dīm perse mercuriū putant: romani vero lunam estimant.

Septimi climatis latitudo a gradibus.47.punctis duobus vsq; ad gradus.63.Ortus aūt signorū in eodem climate ad latitudinē graduum.48.punctor.32.Cuius terrarū partis maximus horarū dies.16.Oriunt igit ei terraruz parti aries & pisces gradibus.14.punctis.33.Taurus & aquarius gradibus.18.punctis.41.Gemini & capricornus gradus27.punctis.18.Cancer & sagittarius gradib9.37.punctis.15.Leo & scorpius gradibus.41.punctis.6.Virgo & libra gradibus.41.punctis.6:Climatis hui9 dīm perse lunam memorant:romani martem.

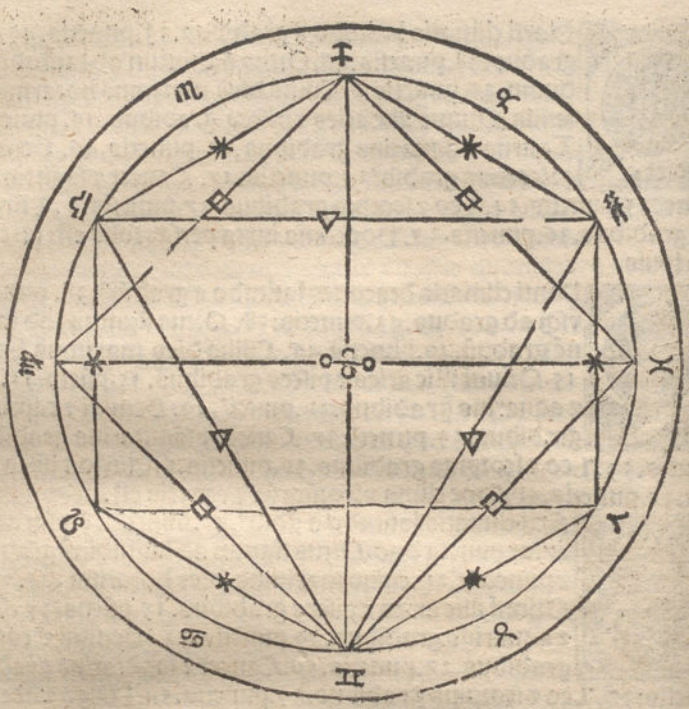

Pis habitis nunc per omnē signoꝝ circulus respectus metir conuenit. Signoꝝ quippe respectus vel geometrica sectione vel numerali graduū ꝓportione adinuicē respōdent. Secāt aūt geometrica sectione circulū corde vt equales quidā proportionales qualis est numeroꝝ ꝓportio multiplex ⁊ suppar ticularis armonicis nexibus cōgrua huiusmodi ergo consona ꝓportionabilitate astrologi graduū respectꝰ metiunt. Idq; triplici moderamine. Primo quidē vt graduū numerus circuli summā innueret. Secundo vt graduū numerus signoꝝ conficiat numerū totū circulū metientē Tercio vt graduū numerus cordā arcus metiat totū circulū metientis supra quā figura quelibet circulo contenta laterū ⁊ angulorꝝ fit equaliuꝝ ipsi

circulo ꝓportionalis. ¶ Septē sunt igit̄ huiusmodi signoꝝ respectus oppo
sitio trigoni duo. Tetragoni duo: exagoni duo. Oppositio est ꝑ diametrū
circuli. Trigonus trientē circulū resecat. Tetragonus quadrantē: exagon'
sexantem. In quibus omnibus triplex illud moderamen inuenitur. Naꝫ
oppositionis gradus t 180. circulū bis numerat. Item signorum numeruꝫ
complent qui bis sumptus. 12. efficit. Idemq; ꝫ circulum per mediū secāt
vt vtrimq; supra diametron figure semilitis contente equaliuꝫ adinuicem
sint ꝫ laterum ꝫ angulorum. Trigonalis corde arcus graduū. 120. circulo
subtriptus est. Idem ꝫ signorum quatuor que ter accepta. 12. complent su
pra corda trigonus equilaterus ꝫ equi angulus circulo contentus. Tetra
gonici lateris portioni graduū. 90. circulo quadruplus est. Eadē signoruꝫ
trium quaternumeratum qui in se ductū tetragonū reddit circulo conten
tū. Exagonice corde arcus graduū. 60. sexies acceptus circulū metit̄. Idē
signorum duum his sexies. 12. faciūt supra cordam. Exagonus circulo cō
tentus equi angulus ꝫ equilaterus. Omnis igit̄ circulus ipse multiplex est
ipi. n. arcus ꝫ corde inter sese partim multiplicium partim super particula
rium proportionabilitatē obseruant ut. 180. se equaliter. 120. duplus. 90.
triplus. 60. atq; adhunc modum angulis suis supra centrum siue supra cir
cumferentiū est duplum trigonalis obtusum exagonalis acutum basium
suarum que eiusdem circuli corde sunt proportionabilitatē seruātes. Mu
sici vero dimidium ꝫ trientem maiores numeros appellant eo q; duplam
ꝫ sesquialteram ꝓportionez reddant moderatissimas diapason ꝫ diapen
te consonātias. Hac igit̄ de causa circulus primo per mediū secari debuit
q; nihil alteri medietati conuenit q; alteri non conueniat cuius medietas
tetragonum reddit. Triens exagonū qui duplicatus trigonū circulum vi
delicet trientez conficit ad medietatis proportionē preter hos. Alij huius
modi sectionum circuli rationes ex ipsa stellarū habitudine mutuantur as
serentes ideo per diametrum sectum quoniam in oppositione solis stella
rum lumen est adeo quidem vt luna eosq; ad oppositionez lumine crescat
hec plena deinde decrescat. Tetragonum autem ex eo comentari sunt q;
stella queq; quociens a sede sua nonagenis gradibus distat motu variat̄.
Trigonum autem ex duabus stellis superioribus que quociens a sole cir
ca. 120. gradus distāt motu inter directū atq; retrogradū mutant̄. Exago
nū aūt latus dimidium diametros erat quantum veneris domicilia a lu
minū domicilijs distant his igitur de causis huiusmodi sectionibus circu
lum partimur vt quocūq; gradu oriēte quicūq; alius ī qualibet eius linea
fuerit in eius sic respectu ipsi proportionabilis vt oriente primo arietis

gradu in exagone eius est primus geminorum: in tetragono primus cancri: in trigono primus leonis: primus libre oppositus sicq; in parte altera in hor oppositione. Sicq; ergo hec signa mutuo ferunt. Nam cetera aduersa dicunt. Quoniã ergo in oppositione quidẽ contrarietas est. Tetragon' vero dimidia oppositio hec duo in partem inimicam recesserunt. Trigon' autem quia semper in eiusdem nature signũ incidit. Exagonus vero dimidij trigoni hec duo partim amice concesserunt. His obuiantes quidaz obiciunt. Si circulus in eos numeros secat qui ipsis numerant cũ ⁊ quincunx ⁊ occũs atq; decunx ⁊ deinceps de eodẽ circulo nõ secant. Quibus ita facile respondemus quoniã nulli preter ea que diximus triplex moderamen cõuenit. Quapropter ceteris repudiatis hec obtinuerũt.

Explicit quartũ de signis amicis.

D hunc modum sectionibus circuli perductis inter eas signor suor habitudines quasdã ppendimus vt sunt alia quidem amica: alia vero inimica. Tum alia directe orientia alia indirecte. Quod genus nihilomin' aliquid consequi solet. Ac pluraq; huiusmõi amica sunt que sese inuicẽ trigano aut exagono respiciũt. Quor ea discretio q̃ exagonus quidẽ affectione quadã fauet. Trigonus vero cũ summo studio succedit. Inimica sunt que sese oppositione aut tetragono respiciunt. Atq; hor ea dr̃a q̃ tetragonus tanq; inuidia quadam detrahit. Oppositio vero odio grauissimo ledit. ¶ Directe orientia dicunt que in rectũ extenta oriunt: suntq; a principio cancri vsq; ad finẽ sagittarij. Oblique orientia dicunt que torte recurua oriunt suntq; recurua capricorni vsq; ad finẽ geminor. vnde illa quidẽ plus. 30. gradib' ⁊ plus horis duabus hec minus oriunt. His accidit q̃ ea que oblique oriunt obediũt quodãmodo proportionalibus sibi directe orientibus dumtaxat amico respectu fruant vt gemini libre ⁊ leoni. thaur' cancro ⁊ virgini ac deinceps in hũc modũ.

De signis natura cõgruis atq; distantia virtute ⁊ via:

Deinde suntq; alie que signor cognatiões trinario distincte. ¶ Prima quidẽ est equa signor vtrũq; a medio celi circulo quem circulũ signor dicunt distantia. Pariterq; ortus equalitas vt alter vtriusq; finis alterius principio mediumq; medio equaliter oriat qualis est arietis cognatio cum piscibus thauri cũ aquario sicq; per ordinẽ a pũctis equinoctialib'. ¶ Secũda est pars binor virt'q̃ per se almukaurat. Ea vo sũt quor iter alterutri' finis alteri' principio mediũq; medio equales. Qualis est cognatio geminor cũ cancro thauri cum leone

sicq; per ordinē a punctis solsticialib⁹. Tercia est signoꝝ cū eodē dño societas qualis est arietis ⁊ scorpionis tauri ⁊ libre cancri ⁊ leonis atq; in hunc modum.

De signis oppositione ⁊ exagono cōuenientib⁹ tetragono.

EX his accidit vt licet interdū ortus occasione quadam opponant̄ quedā ī exagonū incidāt que nequaq; sese respiciūt nec tū hec oppositio noceat ⁊ hic exagon⁹ psit. Circa huiusmodi oppositionē sunt ex prima cognatione: gemini: capricorn⁹: cācer ⁊ sagittarius. Ex scōa aries ⁊ virgo: libra ⁊ pisces. Ex tercia aries ⁊ scorpi⁹. taurus ⁊ libra. Circa huiusmodi exagonū sunt ex prima cognatione aries ⁊ pisces: virgo ⁊ libra. Ex secunda gemini ⁊ cancer: capricorn⁹ ⁊ sagittari⁹. Ex tercia capricorn⁹ ⁊ ♋ ⁊ ♎ Hunc ⁊ illud ab ijciendū q; tetragonus qui in huiusmodi cognationes incidit minus noxius repit̄. In quo tetragono sunt ex prima cognatione taur⁹ ⁊ aq̄rius: leo ⁊ scorpi⁹. Ex secunda ♈ ⁊ ♌ ⁊ ♑. Ex tercia gemini ⁊ virgo ⁊ piscium.

De signoꝝ annis mensibus diebus ⁊ horis.

DEinceps signoꝝ annos menses dies horasq; ordinabimus. Quoꝝ numerus duobus modis reperit̄. Primo quidez vt p singulos per oriētia climatū singuli anni computent̄ per quina puncta singuli menses atq; in hunc modum dies ⁊ hore. Secūdo vt vnicuiq; signoꝝ minores anni ⁊ menses eius dñi annumerent̄. Dies aūt ⁊ hore duob⁹ modis reperiunt̄. Primo quidē vt minores anni eius dñi per. 12. multiplicent̄ suntq; menses quibus duplicatis adijciet̄ numerus eorūdē annoꝝ. Tota ergo sūma p. 10. diuisa quot colligunt̄ dies sunt si quid minus. 10. supstes fuerit parsq; est diei hi sunt ergo dies ⁊ hore eius signi. Secūdo modo vt minorib⁹ eius stelle annis in menses solutis in primis dimidiū auferat̄. Deinde reliquo numerus eorūdem annoꝝ detrahat̄. Residuū ergo p. 24. diuisum dies reddit. Siquidē min⁹ supfuerit hore sunt his itaq; modis signoꝝ anni mēses dies ⁊ hore inuenti p singula signa cōputant̄.

Aries	15	37	12	103	100	20
Taurus	8	20	100	1	16	100
Gemini	20	1	100	4	100	15
Cancer	25	62	12	5	5	100
Leo	19	67	12	3	24	100
Virgo	20	50	100	103	100	15

Libra	5	20	100	101	16	100
Scorpius	15	37	12	3	100	20
Sagittarius	12	30	100	2	12	100
Capricornus	30	65	12	5	15	100
Aquarius	30	75	100	106	6	100
Pisces	12	30	100	102	12	100

De signorꝫ ductu super diuersas terras.

ORbem terrarũ geographi nostri bipartito discriminat asiam equidẽ ab ortu solis inter vtrũq; occeanũ occidentez versus vsq; ad mediterraneũ mare deducũt: hic europam ⁊ affricaz ordiẽtes: europam equidẽ inter mare mediterraneũ ⁊ occeanũ borealem sub occasu gaditanis insulis terminant australem sub occasu achlantis monte includunt. ¶ Asie partes generali diuisione. 15. numerant: india: parthia: mesopothania: syri: post hec penthapolis maior: egyptus: sores: bactera: sithia minor: hircania: albania armenia. vtraq; capadocia: hibernia postremo minor asia. Quarũ specia/les diuisiones indie quidem pars orientalis ethiopia: parthie. 5. tigrie: ara tusia: assiria: media: persea: mesopotamie. 3. babilonia: chaldea: arabica: Quius partes due nabathea ⁊ saban. Sirie tres comagena fenicea. Quius partes due tiria ⁊ sindonia deinde palestina. Quiꝰ partes. 4. iudea samarea: galilea: philistina. ¶ Minoris asie. 10. bithinia vel migdonia: galacia: frigia: liccionia: karialidia vel meonia: panfilia: hisanria: cilicia: licia. ¶ Europe partes generalis diuisionis. x. scithia maior: Hermania cum misia: tracia: grecia: pannonia: histria: italia: gallia: hispania: harũ subdiuisiones sithie quidẽ. iij. alania: dacia: gothia: germanie due almania ⁊ theutonica: tracie. 2. norica ⁊ rethica: grecie. 4. dalmacia: epirꝰ: illiria ul'dardania anica cuiꝰ partes due boethia ⁊ polopensis: deinde thessalia cuiꝰ due partes pieria ⁊ archadia: deinde macedonia: achaia: lacedemonia: histrie tres partes maritinia ⁊ montona: in medio patria nostra carinthia. Italie. 4. tuscia: eruria: apulia: campania: Gallia. 3. belgica: rethia: aquitania. ¶ Affrice ptes. 7. mior libia: pitacuũ ul'zengis: carthago: numidia: getulia: mauritania occidentalisethiopia Minoris libie tres partes: sirenensis: pentapolis ⁊ tripolis. Mauritanie due sinsensis ⁊ tingertina. Inter has oẽs circiter diuerse alie nationes sparsim per orbem mansitat: vt sunt ieciofagi: pangisi: barbari: trogodice: schlaui: wandali: scoti: britones: alieq; id genꝰ diuisa per mediũ loca vt insulas' montana: palustria harenas. hisq; similia habitantes harum igit omniũ innumere alie sub diuisiones sunt suisq; nationibus determinare ac lingue sue vocabulis discrete. Omnibus eniz his

per diuersas linguas diuersa sunt vocabula. Quapropter ex arabicis nominibus eas latinis appellationibus aptare impossibile est nisi determinatione primum cognitas. Maxime cum nec ordine aliquo sed sparsis quibusdam comentis hic demõstrat. Nec enim vt albumasar aut nullus aliⁿ nisi sparsim ⁊ nominatim tantum eas inter signorum dominia distribuit. Quapropter nos hic premisimus vt ex noibus ⁊ situs atq; loca cognoscantur ac si minus adaptare possimus studiosus quislibet ⁊ hec amplectens ꝑ discendi viam habeat.

De signis ad motũ ⁊ quietẽ ducentibus.

Est igitur atietis de regionibⁿ quidẽ persea medea philistina de culturis vero prata pascua fabrice furtu pristine inquilines terme edifici quoq; lignis tecta.

¶ Thauri mauritania atq; hemedat. Deinde montane summaruꝫ spelunce. Post hec campi parum humecti atq; ager pascuus colles hortalicia nemora atq; loca boum ⁊ elephantum.

¶ Geminorum armenia maior comedia cum hiberia: et albania capadocia atq; ningen cum menchitia prouincia ac ciuitatis barca. deinde montes ⁊ deserta saltus quoq; venationum ⁊ amphiteatra.

¶ Cancri maior armedia atq; numedia comicat autem in aracusia ⁊ sithia sicq; in media atq; albumasar ait beledene balac: deinde lucus stagna paludes littora ripe virgulta.

Leonis parthi parsq; mesopotamie deinde valles cum rippis amnibus metalloq; loca. Tum regia palatia atq; oppida inuicta coelee quoq; & satum cum celsis & speluncis.

¶ Virginis indea & gallilea cum confinio eufratis atq; insula quadam persie. Deinde omnia sata genezea texternes cantoq; numorum et musicoq; mansiones.

¶ Libre roma cũ grecia istria & italia. Indeq; vsq; ad affricam & mesim: inde & barckan keremen atq; balach demde pedes montiũ culti locaq; pomifera forisceina locaq; venationũ asturcoq; & insidiarum.

¶ Scorpionis assiria nobothea tingis deinde vineta moreta hisq; similia post hec loca fetida carceres domus planctus & luctuũ cum cauernis scorpionũ.

¶ Sagittarij hisplen omnesq; agri allum' post hec loca eliebaelhei beida & ramrãia atq; loca ꝑteriti temporis plene petre boumq; loca & curruum.

¶ Capricorni ethiopia orientalis tingria cum media eius maris: mariaq; duo ad indiã & ethiopiã cum orientalibus italie & grecie partibus: deinde castra cũ portis atq; vbi rigat̃ cum portis aquã rigentibus & lacunis aquã recipientibus cũ qua naues applicant. Tũ loca canũ vulpiũ & ferarũ & serpentũ tum hospitalia pegrinoq; paupeq; & seruoq; postremo lares & ignitabula.

¶ Aquarij nigelloq; turcoq;q; regio versus montes & alkufam: egyptus cũ ethiopia occidẽtali. Deinde loca influa cũ fluuijs & canalib' puteis & pelago atq; salo loca altiliũ vinee cuz cupis metretis cistis & tabernis.

¶ Pisciũ india & mare rubrũ insule italie & grecie versus siriã cuz alexandria deinde maritima lacus & stagna cum suis littoribus atq; piscibus tum angulorũz habitacula cum templis pulpitis & cenobijs

Deinde signa que inter motū ⁊ quietē distinguenda: ad motū quippe ducunt quotiens dños suos hospitantur ♈ ♉ ♊: ad quietem vero ♋ ♌ ♍ quotiens dñis occupantur: sic ♎ ♏ ♐ ad motum reliqua ad quietem.

¶ De signis rationabilibus.

Post hec et ea que ad hominum speciem ducunt. Sunt autē ♊ ♍ ♎ ♒ primaq; medietas ♐. Quorū eiusmodi ordo ꝑ ♊ sumatibus ♍ ⁊ ♎ cum medio ♐ mediocribus: ♒ vulgo Est autem ⁊ aliter hoīm genus inter signa discretū. primoq; vanq; gradui preest igneus trigonus: scōo aerius ⁊ deinceps per ordinem.

¶ De signorum dominijs in partitione corporis.

Unc ipsum hominis corpus inter signorū dñia distinguendū habet de corpore hominis. ¶ ♈ caput cū facie atq; oculorū acie pariter ⁊ eorum accidentia cum accidentibus aurium ⁊ oculorum. ¶ ♉ collum ⁊ guttur cum suis accidētibus cuius sunt glandule ⁊ fistule: dorsi gibbus oculorū dolor atq; polip' cū oris fetore. ¶ ♊ sunt scapuli humeri cū brachijs ⁊ lacert' ⁊ manib' eorūq; occasiones. ¶ ♋ pectus pulmo ysophagus splen cū collis oculorū macule ⁊ obtalmie: ac quicquid pectora intrinsecus ledit. ¶ ♌ os stomachi supius qd nostri dicunt cor epar nerui lacerti ossa dorsum eorūq; accidentia. ¶ ♍ venter cum intestinis ⁊ lien vsq; ad podicē eorumq; incōmoditates. ¶ ♎ femora ⁊ ab vmblico deinceps vsq; ad clunem cū lumbis ⁊ renibus ⁊ renunculis eorumq; accidentibus. ¶ ♏ clunis inguē medulla spina cum podice ⁊ vesica simul ⁊ accidentia eorum vt secessus difficultas: qualis est yleos tenasinus stranguiria tum emorroides: calcul' apostema cancer ⁊ argenia. ¶ ♐ coxe: deinde macule membrorūq; superfluitas tum ⁊ ossium lesio: sectio casus inpreceps ferarum ⁊ serpentum morsus aut lesio quelibet. ¶ ♑ genua cum suis neruis tum oculorum lippitudo. ¶ ♒ crura vsq; ad talos: deinde venarum impedimāta ictericia quoq; ac melancolie incōmoditas. ¶ ♓ pedes cum suis neruis tum neruorū impedimenta podogra ⁊ tumor.

¶ De signis ad forme dignitatem ad largitatem ducentibus ad coniunctionis complementum.

Deinceps et ea distinguenda que tam animi q̄ corporis q̄ et extrinsecus accidentia cōmoda atq; incōmoda quedam designant. Sunt enim que ad forme dignitatē ⁊ decorē ducūt Quotiens autē ipsa nascentibus oriuntur: aut orientis dñm hospitantur siue ☽ vel almutez aleatale qui est dux principal' Sunt aūt ♊ ♍ ♎ ♏ ♐ ⁊ ♓ eadem queq; ad beniuolentiaz

mansuetudinem et amplitudinē animi ducunt. Ea vero que conferant et complent ♈ trigonus. Itaq; signa consumptiua quotiens nascentibus in circulo aduerse locata pariter ⁊ infortunijs impediunt prodigos ⁊ pfusos pariunt: ac forsan omni fortuna ⁊ questu phibent. Que si familiariter constiterint fortunatis ad vite questus impendunt: ⁊ immoderatos sumptos castigant. Ea vero que abundātia ministrant que ⁊ loci cōmoditate ⁊ fortunatis beantur opum abundantiaz ferunt. infortunijs cum loco aduerso corrupta opes noxe causas portendunt. Nam ea que tollunt fortunam ac cumulant corrupta. ¶ Sunt alia que gule ⁊ luxus vicia minantur vt ♈ ♉ ♋ ⁊ ♑ ⁊ ♓. Nam ♎ ⁊ ♐ modice preter hec sunt ⁊ gradus per signa stellaz pmixtionem inuenientes que in genesia discernitur ¶ Alia mulierū formā ⁊ habitum discriminant. ad forme quippe dignitatem habitūq; honestum ♉ ♋ ♏ ⁊ ♒. Contra ♍ ♈ ♌ ♎ ♑ bipartita medium obtinent. ¶ Alia multe prolis vt ♌ ♏ ♓ ♐ q; medietas. ♑ vero ♈ ⁊ ♎ plerūq; gemellos gerunt nonnunq; biformes siue bicolores siue bicipites aut androgenas. Pauce vero prolis ♈ ♉ ♎ ♐ ♒. Prorsus sterilia ♊ ♋ ♍ primumq; ♉ ¶ Alia membris sectis multeq; ⁊ acuminis. Sectis quidē membris ♈ ♉ ♋ ♓. Multe vero ire ⁊ acuminis ♈ ♋ ♏. ¶ Alia que vocū moderamia discriminant. Sunt enī alte vocis ♊ ♍ ♎. Mediocris ♈ ♉ ♋ ♐. Basse ♑ ♒. Sine voce ♌ trigonus. In eis enī si ☿ corrupt⁹ extiterit nati vocez ⁊ auditum debilitat ac mutum ⁊ surdum relinquit. ¶ Alia ac corporis incōmoditates ducunt apostemata: maculas: scabiem: ⁊ squalorē: simul ⁊ vocē atq; auditum negantia. Sunt autem oīno quinq; ♈ ♌ ♏ ♑ ♓ quotiens nascentibus aut ☽ gerunt aut partem fortune siue partem algaibz .i. oīm intrinseci. ¶ Sūt quedā p signa determinata loca que oculoz vicia parāt Primus inter pliades in ♉: secundus nubecule locus in ♋: duo inter stellas ♏: quintus sagitte locus in ♑: sextus ad spinam ♑: septim⁹ apud ansā in sagino preter hec nonnunq; et ♋ cum ♎ visui nociuus. ¶ Locus in ♉ gradibus. 13. punctis. 36. vsq; ad gradus. 14. puncta. 30. latitudine septentrionali a. 3. gradibus vsq; ad. 15. ¶ Locus in ♌ in gradu. 21: puncto. 8. latitudine septentrionali pūctoz. 42. ¶ In ♏ alter in. 20. gradu alter in. 21. puncto. 10. latitudine septentrionali graduum. 6. ¶ Locus in ♐ in gradu 15. puncto. 20. latitudine australi graduum. 6. punctoz. 20. ¶ Locus in ♑ in gradu. 22. latitudine septentrionali graduum. 39. punctorum. 15. Circa ansam in ♒ stelle quatuor gradibus. 20. punctis. 10. vsq; ad gradus. 24. puncta. 20. Sciendum igitur hos quidem gradus ⁊ puncta horum locoz extitisse in diebus Albumazar vt ipse asserit. i. alexandrini anno. M. 100. Hoc vero nostro tempore id est anno incarnationis domini. 1140. trinis gradibus minus senis punctis lege itineris sui promotos preter hec sunt ⁊ alia per signa et gradus oculorum corruptiua que locis suis exponemus.

¶Alia ad animi vicia trahunt: quales sunt dolus: sunt doli anxia: negcia: atrocitas: violentia ad ferocitatem dolos nequiciam ypocrisim ♑ ♐ ♉ ♓ ad anxiam ♏ ♉: intus est ♑ ♐ ♎ mediocria. ¶Alia volatilium quadrupedum et reptilium genera discriminant. Nam ♑ ♎ ♐ ♓ sunt volatilia scōi ac tercij decani de ♉. Illic enim est aquila cum cauda galline: quorū ea discretio ♀ ♉ volucres: ♓ altilia: ♈ ♉ ♑ secundeq medietatis ♐: primeq medietatis ♉ quadrupedia: quorum ea discretio ♀ ♈ ♐ ♉ quadrupedia cum vngulis: ♑ cum vnguib⁹: secunde medietatis ♐ cū calce: deinde ♑ ♏ ♉ reptilia: atq de his ♏ vermes. Nam aquea signa aquaticis p̄sunt quorum ♋ et ♏ cocleis atq reptilibus. ¶Alia arborum germinarumq genera. Nam ♊ ♑ ♎ ♒ proceres arbores: humiles et arbusta ♋ ♏ primeq ♓. Germina ♉ trigonus alit. ♉ quidē infitiones: ♑ Sata: ♉ olera ¶Alia aquas atq res ignitas. ♋ siquidē aque pluuiales. ♏ ♐ ♒ fluenta ♓ stagna. Omnia ignita ♈ ♐ ♑ ♏ ♒. ¶Ducum signorum plagas discernere conuenit. Igneus quidez trigonus orientis: vnde ♈ cor orientis: ♑ ad sinistram: ♐ ad dextram. Quamobrem ♈ subsolanus: ♑ eurus: ♐ vulturnus: Terre trigonus meridian⁹: vnde ♉ cor meridiei: ♉ ad sinistram: ♑ ad dextram. Qua de causa ♉ quidem austri ♉ notus: ♑ affricus australis. Aereus occidentalis: vnde ♎ cor occidentis: ♊ dextrum: ♒ sinistruz. Quapropter ♎ fauan ius: ♒ zephirus. Herminorū chorus. Aque⁹ septentrionalis: vnde ♋ cor septentrionis: ♓ dextrum: ♏ sinistrū: ergo ♋ boreas: ♏ circinus: ♓ aquilo.

¶De signis ad morbos eorumq occasiones ducentibus.

QUoniam naturales signor ducatus prout opus erat executi sumus: ⁊sequens est vt accidentales eorū ducatus deinceps inuestigemus. Ex quibus primum occurrit quaterni circuli partitio: tum duodena domiciliorū series. Cum enim circul⁹ supremus mundū ab oriente per occidentem ppetuo ambiat singulos dies reliquos omnes infra ⁊ētos integro circuitu reducit. Unde singul' horis singula signa per diuersas terrarū partes oriri simulq occidere alijs celi alijs terre cardinem figere necesse est. Inter que circuli quadrātes designant̄ singuli trinis interstiticijs domicilja nuncupat̄ subdiuisi: vt annus quadripartitus ipsaq signa. 12. erant. Sunt itaq duo a cardine terre q̄drantes vsq ad. 10. masculi accedentes orientales: dextri duo reliqui femine recedentes sinistri occidentales: nōnullis visum superterraneum emisperium dextrum esse: subterraneum sinistrum: sicq eosdez quadrantes per quatuor mundi partes ordināt. De his quadrantib⁹ p̄me partes dicuntur cardines: secunde succedentes: tercie remote. propterea ♀

prime rem firmant: secunde promittunt: tercie negant. Quorũ nomina numeralia per ordinem sumpta. Primum est oriens: qd̃ sequitur secundum: deinde tercium sicq̃ per ordinem vsq̃ ad. 12. Singula secundo loco a proprijs effectibus cognominata.

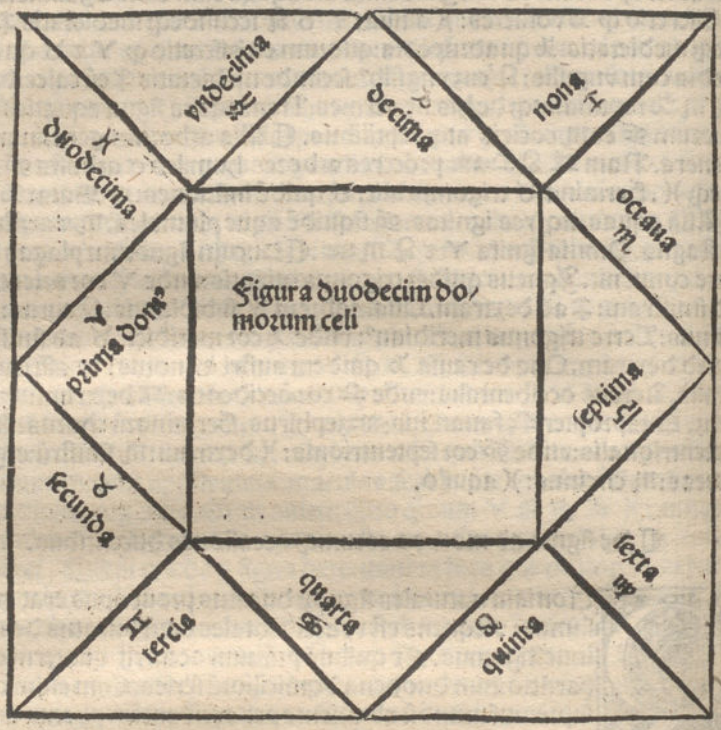

PRees igitur oriens vite corpori animo oimq̃ rerum origini ⁊ motui. ¶ Secunduz est domicilium substantie ad questus lucra possessiones mutua dandi ⁊ accipiendi officia ducens ¶ Terciuz ad fra res ⁊ sorores: ꝓpinquos ⁊ cognatos spectat consilij legum iudicij controuersiarum ⁊ disputationum: vie quoq̃ mandatorꝫ ⁊ nunciorum somniorꝫ ⁊ motuũ particeps

¶ Quarti sunt patres parentes gen⁹ radix aquositas campi ager ciuitates castra edificia res quoq; occulte ⁊ abscōdite loca subterranea thesauri rex finis.i.mortis mortuiq; reliquiarum ac serpentum ⁊ eorum que ingestione dicuntur tripliciq; aministrationis particeps vt sunt effossio combustio expoliatio ceteraq; id genus. ¶ Quintū domicilium prolis cuius sunt p̄terea procilene dona voluptates ⁊ delicie atq; fruct⁹ honores amicicie ⁊ spei particeps. ¶ Sexti sunt egritudines eorumq; occasiōes status et habitudines serui ancille nequicia iniusticia ipsumq; motus local⁹ particeps. ¶ Septimi sunt mulieres sponsalicia paranimphi atq; controuersie p̄ticipationes oppositiones respect⁹ atq; omne quod queritur vt fures fugitiui resq; perdite locus ⁊ persona quo iter instruitur. ¶ Octauū mortis mortem venena mortifera metus omneq; perditum ⁊ irrecuperabile hereditates quoq; ocia pigriciam desidiam fraudulentiam inertiam vecordiam desperationez atq; iracundiā designās. ¶ None sunt longe vie exilia deinde honestas iusticia veritas temperantia prudentia obseruātia religio leges templa ceremonie philpsophia theologia ceterecq; scientie diuinationes script̄e inuicia visiōes atq; res necesse. ¶ Decimi sunt dignitates regna principatus dominia potestates iudices eloquentia voces artificia opera matres conuentus cum regibus. ¶ Undecimi fortune spes amicicia gratia facultates ⁊ aminicula regūq; clientela ⁊ reditus. ¶ Duodecimi sunt inimici labor meror angustia pene inuidia detractio fraus dolus ypocrisis carceres captiui casus degradatio ignomia perditio:postremo iumenta ⁊ bestie. Hec igitur noīa hasq; proprietates domiciliorum artis scriptores ex stellarum circulorum ordine natura ⁊ proprietatibus recte mutuari videntur. ¶ Recte siquidez orienti rerum origo ⁊ vita comendatur propterea q̄ e tenebris in lucem prodiens ¶ Primum omniū ♄ assimilatur q̄ sūmus omnium similiter tanq̄ in lucez incipiens vite nostre desuper aduenientis primos conceptus incipit totius vite spacium expectans. Ut enim ea que gignūtur de abscondito erumpūt sic oriens de inferiorum in superius emisperium emergit. ¶ ♃ in ordine secundus cuius vt gemine fortune quoniā sunt opes viteq; sustentatio quoq; necessitas genituraz proximo sequitur loco:secundū post oriens substantie domicilium constitutum est. ¶ ♂ autez tercius prout ♄ cognatione fratrū ⁊ cognatorum ducatus obtinuerat iuxta ordinem ⁊ terciium vt eisdem perfectum erat fratruz domicilium extitit. ¶ ☉ vero cum menstruo coitu in ☽ more masculi in feminam agens actum generationum causa existat patr⁹ vicem gerit. Quoniam ergo ab oriente quartū ordinis lege eo:dem ducat⁹ exigebat domus parentum dicta est. ¶ ♀ autem in partez fortune post ♃ proxima cunq; post vite necessaria que ♃ sunt proxima in mundo hominis fortuna sit voluptas coitus proles ⁊ gaudia huiuscemodi ducatus rerum obtinuerit.igitur ⁊ quantum eiusdez ducatus esse ordo exigebat. ex q uib⁹

quoniam proles excellentius est seu q̃ ceterorꝫ conuentu editur domiciliũ appellatum est. ¶ Sextus ♃ quoniam vt angustioris circuli ac ☉ propinquior sepius retrogradatur crebrius aduritur egritudinum imbecillitatis: idq̃ genus incõmoditatum ducatus sortitur vt crebro itu ⁊ reditu laboris etiam ⁊ seruitutis officium gerat. Eodem igitur vt ordo cogebat ⁊ sextum spectans egritudinis quod grauius erat nomẽ obtinuit. ¶ Septima est ☽ cum in coniunctione ex ☉ more femine concipiens: in oppositiõe tanq̃ maturos partus edat vxor ⁊ oppositionis: idq̃ genus ducatum excepit que cũ ⁊ septimo series iniungeret vxoris nomine appellat̃. ¶ Itẽ iterato ordine ad ♄ reditu facto quoniam natura eius mortifera quam mors dolor angustie sequuntur. Octauum autem in occasum tendens in idem officium Ordo cogebat iure mortis nomẽ vendicauit. ¶ At cũ gemine sint omnino fortune altera scz presentis altera consequentis multaq̃ satior illa ♃ etiam q̃ ♀ fortuna maior. ♀ quidem huius seculi illius ♃ beatitudinẽ designare debuit: que quoniam longinque vite est nec nisi lege prudentia iusticia fortitudine temperantia ac celestium speculatione consequenda vt ♃ horum oim: sic ⁊ nonum ducatus obtinuit vnde iure vocabulũ duxit. ¶ Decimum regnis dicatũ est ad ♂ redeundo cuius sunt vires militie potẽtia seueritas bella cum nece. ¶ Undecimum fortune ad sũmam mundi fortunã rediẽs ¶ Duodecimuz inimicoruz quoniam ab oriente remotum quidem oriens firmat inficiatur q̃ que ♀ fortunam animi passiones consequi solent. ♃ rediens ad oriens qui quoniam vt orientis est genitura vita ⁊ metus: sic ♃ ⁊ anima rationalis est a prima varij discursus. ♃ in oriente gaudet nihil sui extra se querẽs. ☽ in tercio quoꝫ tercia via ☽ viatores. ♀ ĩ quito vt vtrũq̃ ♀ gaudet delicijs. ♂ in sexto vt ambo passiones malũt. ☉ in nono vt virtꝰ que est veritas ⁊ diuinitatis cõtemplatio. ♃ in vndecimo vt ambo fortunã gerunt. ♄ in duodecimo quorum extremi laborescz pene.

Quaterna est alia circuli quadrantium designatione quadraz diuina. Orientalis eque quadrans vt e tenebris in lucez pdit ãiatus incorporeus est Secundus cuius itinera sunt ⁊ mors inanimatus incorporeus. Tercius vt e luce in tenebras discedit corporeus inanimatus. Quartus secundo oppositus animatus corporeus.

Et ⁊ alie signorum nature quedam permixtio Signorum enim series quatuor elementorũ naturas partiatur aqueũ igneum aereum terreumue: solum oriens naturã nati singulariter videt sed cõmunio plurium conficiat. Et cum ♈ igneum nati fuerit oriens ♎ aereum oppositum. ♑ terreũ ♋ aquaticum quatuor cardines obtinentia: nature complexiones conficiunt.

Est ⁊ color per circuli quadrãtis discretio. Nam inter oriens ac terre cardinem color rubeus: hinc ad septimũ niger: inde ad decimũ viridis: quartus est albꝰ. ¶ Preterea ⁊ inter ipsa domicilia colorũ quedam est varietas. Est enim oriens ipm coloris subalbidi quez griseum dicunt. Semina extrinsecus viridis: tercium ⁊ vndecimuz glauci: cardines rubei: quintũ ⁊ nonum albi: sextum ⁊ octauum nigri: septimum obscuri.

Est ⁊ quantitatum per circuli quadrantis dimensio. Nam ab oriente vsqz ad oppositum breuitatis a septem vsqz ad oriens longitudinis mensura sumitur. Preterea duo quadrantes ab imo per oriens vsqz ad sũmum ascendentes ⁊ augmentantes duo reliqui contra.

Nunc exponendum videtur vt quaternarij numero ꝗpluriuz rerum partitiones nature seriem sequunt. Quatuor sunt mõi plage ventorum acies: anni tempora signoꝝ circuliqz partes omnes complexiones etates diei noctisqz quadrantes. E quibus prima oriens subsolanus cũ vtroqz socio. Ver ab oriente ad ♋ ab oriente ad sũmum signis adolescentia primus diei noctisqz quadrãs. Secunda meridies auster cum geminis complicibꝰ Estas a ♋ ad ♎ a sũmo ad occidens colera iuuentus: secundus vtriusqz quadrans. Tercia occidens fauonius cum socijs. Autumnus a ♎ ad ♑ a septimo ad quartum melancolia vtrũqz status: tercius vtriusqz quadrãs Quarta septentrio boreas cum fratribus hyems a ♑ ad ♈. A quarto ad oriens regina senium: quartus die noctisqz quadrans.

¶ De quadrantibus diei ⁊ horarum.

Demum celestis conuersationis quadrantium ⁊ horarum exponenda. Due sunt enim mundane lucis conuersiones nocturna atqz diuturna quaruz altera pars alterius. Est aũt ⁊ tocius accidentia partibus accidere. Vt ergo quadripartitus est annus sic ⁊ diem sic ⁊ noctem totius mutatione ẕterna mundi natura discriminant. Singulas aũt anni partitiones trina interualla subdistinguũt principiũ medium finis: que quater sumpta duodecim anni menses conficiunt. Sic igitur diei noctisqz quadrantiũ terna spacia duodecim horas diei totidẽqz noctis horas complẽt: fiuntqz simul omnes vigintiquatuor. itaqz tam diei ꝗ noctis vt ver aereus nature sanguinee: secundus estiue nature: tercius autumnalis: quartus frigidus ⁊ humidus.

REstat vt dierum atq; horarũ dños ordinemus. Vt enim ãni tempora quadrantium circuli temporũq; duodene subdiuisiones duodecim circuli partium erant: sic dies eorumq; subdiuise partes quas horas dñis stellarum dominij esse conueniebant. Vnde vt septez erant stelle circulũ percurrentes: sic anni dierum numerus per earum ordinem reuertens per septimanas diuisus est. In gemino ergo stellarum atq; dierum ordine vt inter dies ab eo rectissime exordium sumitur: quem primũ nascentis seculi diem indorum ⁊ persarum memor antiquitas docet: sic inter stellas ab ea cuius auctoritati diei minus iniunctum erat rectissime exordium sumptuz videtur. Sic ergo septem diebus ebdomade inter septez stellas distributis queq; sui diei prime hore singulariter dominat̃ ceteris persequentium numerum imparticipant assumentes partes quotiens ad prime dñm reditur ordine vt prima feria quam vulgus dominicum vocant diem: primaq; eius hora singulariter ☉ est: secunda cõmunior ☾: tercia ♀: quarta ☽: quinta ♄: sexta ♃: septima ♂: octaua ☉ sicq; deinceps vt transnumeratis. 12. horis sequentez diem ☽: tercium ♂ accipiat: atq; in hac prima diei hora ad ortũ ☉ incepta noctis ad occasum. Quod romani intelligentes singulos dies a dominis cognominauerunt: que nomina latina lingua ꝑpaucis cõmutat̃ hodie vsq; seruat.

¶ Incipit liber septimus.

SEptimi libri capitula nouez. ¶ Primum de proprietatib⁹ stellarum ⁊ habitu substantiali. ¶ Secundũ de affectione earum a ☉. ¶ Tercium demonstratus earũ per q̃drantes circuli ac domicilia pariter ⁊ quantitate corporũ stellariũ ¶ Quartum de constellationibus ac constructionib⁹ qualitatũ stellariũ simul q̃ que fortior q̃ debilior. ¶ Quintuz de respectuũ stellarum applicatione ⁊ separatiõe ceteriq; id genus habitudinib⁹. ¶ Sextum de fortuna stellarum fortitudine ⁊ debilitate atq; infortunio cum ⁊ corruptionibus ☽. ¶ Septimũ in extrahendis stellarum radijs iuxta ptholomeum. ¶ Octauum de annis firdariech stellarum simul ⁊ damnis earum maioribus medijs ⁊ minoribus. ¶ Nonũ de naturis stellarum septem ⁊ proprietatibus ducatuum per vniuersa rerũ genera.

¶ De proprietatibus stellarum ⁊ habitu substantiali.

Quemdamodũ inter inicia sexti libri dispositũ est cum ea particio vniuersales signoꝝ ducatus cõtineat: huius voluminis series vniuersos stellaꝝ ducatus ordine prosequeꝫ. Cum enĩ in predictis nature stellarũ ac substantialiũ quantitatũ differrẽtie exposite sint: ꝛsequens erat diuersas earũ habitudines ad diuersos rerum habitus ⁊ accidentia ducentes inuestigari. Suntq; itaq; diuerse sue cuiusq; proprie ac substãtiales habitudines ad ascensus in circulis suis vel descensus vel medium inter vtrũq; cum motus ac luminis augmentũ siue detrimentũ aut medium inter vtrũq; : tum septẽtrionalis tum australis ascensus siue descensus. Deinde incrementũ numero incremẽtũ computo siue detrimentum aut medium inter vtrũq;. Tum latitudinis quantitas tum nulla: postremo que tibi vicissitudo inter diem ⁊ noctem sihaizen aut extra. ¶ Ascensus stellarum in circulo centri est inter stellam ⁊ absidem eius circuli minus. 90. gradibus idq; ⁊ cursus ⁊ decrementũ altissima atq; tardissima in puncto absidis contra vero in oppositis nam medium in medio. Q circa gradus nonagenos inter eadẽ ad eundẽ modum ⁊ luminis quantitatẽ inter augmentũ ⁊ decrementũ intuentis visum metiẽ singulas inter circuloꝝ sublimationes ⁊ depressiones perpẽdẽs his accedit quantum ⁊ retrogradationis circuli per quadrantes suos inter huiusmodi motus adiciunt excepto q̃ non omnibus idem est motus. Nã superioꝝ stellarum lumen admodũ lune quantũ a sole recedunt augmentanẽ quantũ accedunt diminuunẽ. Incrementũ siue decrementũ numero viget. Inter duos ordines numerus ad rectitudines stellarum perpendiẽ quorum primus a. 10. vsq; ad grad⁹. 180. crescit. Secũdus a gradib⁹. 180 vsq; ad. 360. decrescit. Incremento computo q̃dũ rectitudo medio stelle addiẽ decrementũ q̃dũ detrahiẽ. Idq; in opis fine medio vero q̃dũ nec addiẽ quicq̃ nec detrahiẽ q̃ cum superioribus stellis accidit : dum pariter in viam solis fiunt. Erunt quidem aut in eodem puncto cum sole aut in opposito. Inferioribus autẽ quociẽs recto solis loco de medio vtriusq; dempto aut. 100. aut. 180. gradus relinqui contingit sine rectitudine pariter in eodẽ cum sole puncto reperiunẽ. Motus aũt augmentũ inferioribus quidem stellis q̃dũ plus medijs suis incedunt decrementũ q̃dũ minus medũ est equaliter. Inferioribus aũt q̃dũ plus sole currunt augmentuz est q̃dũ minus decrementũ: medium iter tum equaliter. ¶ Sciendũ vo quociens stella. 5. bicgzigit persarum aut indorum collocati in primo aut quarto sui circuli quadrante reperiunẽ tarde dicunẽ. In tercio aũt ⁊ secundo celeres quorum plus si alcdaget mecea scõm si alcdaget albana tractaẽ que in translatione zigil alchuarchim sufficienter exposuimus: Septentrionales sunt stelle a sui quecq; draconis capite vsq; ad caudam a cauda vsq; ad

caput australes. Quarũ maxima latitudo medio inter caput ⁊ caudaz. Ad ipsum vero caput ⁊ caudam nulla haiz stellarum. i. vicissitudo Auhailet est vt stelle mascule die superius nocte inferius hemisperiũ obtinentes pariter ⁊ signa mascula possideant. Femine contra preter martẽ quem nox tempe rat. Est enim ⁊ hoc quoddã virtutis earum adminiculũ.

De affectione eoꝝ a sole.

DEinde sunt quedam affectiones stellaruz ex sole accidentes singulis iuxta q̃ accedunt ad solem ⁊ recedunt. Unde est q̃ superiores stelle a coniunctione solis vsq̃ ad oppositionẽ de rtre dicunt. Inde adiunctionẽ sinistre. Inferiores vero a cõ iunctione solis retrograde vsq̃ ad primam stationẽ hinc ad coniunctionem directe dextre tamen ad alteraz sinistre. Luna vero a coniunctione vsq̃ ad oppositionẽ dextra inde ad coniunctionẽ sinistra: Sunt itaq̃ superioꝝ stellarũ affectiones huiusmõi. 16. Prima est coniunctio cum sole quam zamĩ dicunt in eodem puncto atq̃ altrinsecus infra puncta. 16. qm̃ quantitates circuli solaris punctoruz quidem ad minus. 32. ad maius. 33. quem infra terminũ quia stella in corde solis dicit ea coniunctio fortunata est hunc terminũ excedens ad secundã affectionẽ migrat que est adustio. In saturnoq̃ ioue vsq̃ ad decimuz peruenies his gradibus a sole elongatus tercia passio suscipit que est sub radijs tantum vnde iam liberari incipiunt ⁊ vigorem recuperare. hic enim iam maiorum eis annorum potentia redit ⁊ maioris duxturie q̃ in genezie tractatu explanauimus peruenit autem hec in saturno quidẽ ⁊ ioue vsq̃ ad. 15. a sole gradus. In marte vsq̃ ad. 18. a quibus terminis in quartã transeuntes deinceps orientales sunt ⁊ fortes. Que quãdiu infra tres primas affectiones morant: persica lingua kenezduria nuncupant. Ab his itaq̃ terminis quãq̃ he stelle orientales sunt non tamen videmus eas statim apparere. Nonnũq̃ enim vel ante per quedaz climata plerũq̃ vero longe post diuersas terrarum partes apparent. Sed hinc dicimus eas orientales esse ut ex utis iam solaris corporis viribus sole precedente relictas: ab his igit ut prediximus terminis in quarta iam affectione cor ⁊ anima orientis dicuntur apparentes libere ⁊ fortes: idq̃ vsq̃ ad. 60. a sole gradus quotta est exagoni quantitas. Ab hinc vero in quintã migrantes orientales debiles dicunt vsq̃ ad. 90. a sole gradus. quotta est tetragoni quantitas his peragratis non iam orientales dicunt. Deinceps eteniz exquo sol oritur he in quadrãtem occidentalem decedunt que sexta affectio est post orientalitatez dicta

vsq; ad primam stationem perueniens que quota fuerit tota est. 7. affectio Unde ad oppositionez. 8. Nona est oppositio persica lingua keuercum kabala: aqua ad secundam stationem. 10. que. 11. est. 12. est directio. Secūdus tetragonus. 13. que ad occidentem declinans dicit. Exquo nāq; sol occidit he a medio celi occidentem versus decedunt. Secundus exagon' 14. inde. 15. qua primum saturnus quidem ⁊ iupiter a sole gradibus. 22. accedunt. Mars vero. 18. sub radijs tantū melioi tantum a. 7. que in gradibus occidentis dicit vsq; ad. 15. a sole gradus perueniens. vnde. 16. sub radijs tantum melioi iam fortuna destituta iam enim vix minores annos tribuit ⁊ duxturiam. In saturno quidem ⁊ ioue vsq; ad. 6. a sole gradus. In marte vero ad. 10. Postrema est adustio vsq; ad coniunctionem que due persica l ngua kerierci tagib nuncupant. ¶ Inferioribus. 16. Prima est zamini quantitatis predicte deinde vsq; ad. 7. a sole gradus. Secunda orientem versus a sole retrogradando que adustio est nisi latitudo intercedat. Ueneri siquidem nonnūq; preter alias accidit vt ex eodem cum sole gradu videat: latitudine faciente: que tota quidem graduum. 8. punctorū 56. iuxta q; ptholomeo visum est. Sic itaq; nequaq; adusta dici potest venus immo apparens. dum a sole plus. 7. gradibus distet licet longitudine q; in eodem sunt gradu. Tercia vo est sub radijs tantuz a. 7. gradibus vsq; ad. 12. a sole qua iam vigorem recuperantes ⁊ maiorum annorum sunt ⁊ maioris duxturie: hinc orientales in quarta vsq; ad secundam stationem que quinta est. Sexta est directio vsq; ad. 21. a sole gradus octaua est adustio vsq; ad coniunctionez que nona est. Decima est adustio occidentalis vsq; ad gradus. 7. Undecima sub radijs tantū vsq; ad gradus a sole. 15. Duodecima est directio. Decimatercia prima statio. Decimaquarta retrogradatio vsq; ad. 15. a sole gradus. Decimaquinta sub radijs tātū ut ante Decimasexta adustio vsq; ad primam. ¶ Has itaq; stellas a coniunctione solis orient alis retrogradat. Post retrogradationē vere vsq; ad. 12. a sole gradus. Inde vsq; vltra solem. 15. gradibus. Inde ad coniunctionem ¶ Luna quoq; 16. a sole mutuat affectiones. Prima est zamini altrinsecus infra. 16. puncta cum sole. Secunda adustio usq; ad gradus. 6. infra quem terminū nullatenus videri potest. Transacto vero statim nonnūq; in recto circulo. Tercia sub radijs tantum vsq; ad gradus. 12. In quarta vsq; ad robedan q; est ad gradus a sole. 45. In quinta vsq; ad primum tetragonum. In sexta vsq; amphiarton q; est ad gradus a sole centum tri gintaquinq;. Hinc vsq; prope ad oppositionē. 12. gradibus. 7. Unde. 8. vsq; ad oppositionē. Nona ē oppositio. Decima ab oppōne vsq; ad grad' 12. hinc. 11. vsq; ad secunduz luminis quadratē vnde duodecima vsq; ad

secundū tetragonū:a quo. 13.vsq; ad secundū luminis quadrantē vsq; inde ad. 12.a sole gradus. 14.vnde. 15.sub radijs tantū.vsq; ad.6. gradus postrema est adustio vsq; ad primam. Harū igit affectionū diuersi sunt ducatus quos in locis suis exequemur.

Demonstratus eorum ex quadrantibus circuli ac domicilia pariter ⁊ quantitate.

NUnc etiā quid ex quadrantibus circuli stellis accidat exponi cōuenit. Quod quadripartitū reperit locus in cardine locus in ascendente locus in remoto locus in aduerso. Omnis aūt stella in quocūq; fuerit circuli loco certa altrinsecus quā titate corporis sui virtutē pretendit. Est itaq; solaris corporis virtus inter vtramq; partem ante ⁊ retro quindenorū gradium:lunaris duodenorū:saturni ⁊ iouialis nouenorū. Martis corpus int vtramq; partē octenis gradibus:veneris ⁊ mercurij altrinsecus.7:⁊ cetera

De constellationibus ac constructionibus qualitatū stellarum.

COnuentus stellarū quas constellationes dicunt pluribus ac diuersis modis fiunt. Conueniūt enim planete tum bini tum plures nunc corpore nunc radijs at cum in eisdem signis tuz in eisdem signorum partibus. Eorundem nūc singuli plures fixaruz etiam quibusq; iungunt:iungunt etiā capitibus ⁊ caudis draconū tam suorum q̄ alienorum iungunt etiam partibus per circulū. Coniūctionis quidē terminus infra gradus. 15.firmioris ducatus infra virtutē stellarū corporum graduū numeros vtralibet parte Cum eniz conuenientiū altera infra virtutē alterius corporis extiterit nec ulla in huius minus firmū ut saturnus cum luna in vno signo infra gradus 12.nec dum infra.9. Cum igit vtraq; intra alterius corporis virtutē si pariter in eodem nunc termino fuerint ducatus oratio firmius quanto conueniūt firmior quāto separant debilior quousq; de eodez signo exeant. Nam si in diuersis signis vltra eosdē termīos cōsistāt:nō tm cōiūcte dicunt ppter signorū diuersitatē sed altera infra alteri virtutē tenue coniunctim ducat signa. Fixis autem signis nulla per se corporum est virtus nisi quanta planetarum est eis conuenientiū alteram alterius naturaz ac propriā cuiusq; virtutē inficere ⁊ corrumpere vt cōiunctis.terci quidā affectus extrane p ducat. Idq; copiosa silitudīe approbāt.quē admodū limpha vino pmixta vt ipm infrigidet naturā eius inficiēs corrūpit sicq; ouerso mlt aq; his silia

Nos aũt q̃ licet id q̃ ita sit vt vtrũq̃ alterius attemperet:non tamen suam cuiusq̃ naturam prorsus interire vini calorem:aqueve humorẽ: licet nõ integrũ nec adeo calidum siccq̃ in ceteris confectionib⁹. ¶ Est ⁊ aliud q̃ hec inferiora corpora liquida permixtione quidẽ vbi alterũ alteri inserit sese ni mirũ inuicẽ inficiunt ⁊ corrumpunt. Celestia vero corpora cum iungunt qr longe abinficem distant nequaq̃ se ita corrumpunt sed in natura sua acvir tute propria virtutes suas vicino coiciunt se inuicẽ miscent. vnde motu cõi ac permixtione terciũ quẽdã affectũ vtriusq̃ naturę cognatũ gigni necesse est:signi natura lociq̃ circularis affectione pariter ⁊ stellarũ affectu cooperante quos effectus antiqtas per diuersos tractatus exequit. ¶ Sunt itaq̃ stellis coeũtibus gemine habitudines prima qualitatũ pmixtio:secũda alterius supra alterã potentia. Qualitates sunt calor frigor humor siccitas. Qualitatũ pmixtio quinq̃ partita. Prima in pprietate nature. Secunda ĩ ascensu ⁊ descensu p circulũ ex centro. Tercia in natura loci. Quarta in affectione ex sole. Quinta in accidenti ex quadrantibus circuli que in quarto libro exposuim⁹. ¶ Alter⁹ aũt sup alterã potentia triplex que nãq̃ absidi sue propior qui septentrionalis ascendens. Cuiq̃ septentrionalis latitudo maior ipsa obtinet atq̃ hic in coniunctione stellaruz tantũ speculari cõuenit. Cetera nãq̃ q̃ absidũ q̃ digressionũ circulis carent. Visum ergo est eis q̃ rõnabili speculatione celestiũ effectus indaganẽ. Saturni quidem ⁊ martis cõuentus qualitates eorum contrarie coeuntes temperiem conficiunt vtriq̃ siquidẽ gemine qualitates quarũ altera ĩmobilis altera facile mutabilis:vt saturn⁹ frigidus siccus:interdũ tamen frigid⁹ humid⁹: mars calidus siccus interdũ calidus humidus vt in quarto libro expositum est. Si ergo conuentus eor in signo igneo fuerit calor martis exuperat interreo frigus saturni vtrũq̃ siccitas valida. In aqueis ⁊ aereis siccitatem humor exuperat alteraq̃ martis calor alteraq̃ saturni frig⁹ moderat. ¶ Ad eundẽ modũ affectiones eorum a sole ordinant. Nãq̃ exquo a sole sepant vsq̃ ad primã stationẽ aeream nullam contrahunt vim vsq̃ ad oppositionem solis igneã vnde vsq̃ ad stationẽ terream. Aqua vsq̃ ad solẽ aqueam hunc ordinẽ ⁊ quadrãtes circuli qnantũ in ipsis est mutant. Quotiẽs igit ita iungunt vbi vtraq̃ qualitas temperet cõiunctionis ducatus ad finem beatũ spectat. Cũ vero vt altera tantũ min⁹. ¶ Triplex est igit vtriusq̃ qualitatis permixtio. Primo vt sit mars calidus humidus saturnus frigid⁹ siccus. Secũdo vt mars calidus siccus:saturnus frigidus humid⁹. Tercio vt mars calidus humidus saturnus frigid⁹ humid⁹. Cuiuslibet igit harũ triũ speciei cõmixtio fortunata :licet eni ⁊ ambo fuerint humidi: humor tamẽ martis calor est q̃ saturni frigus temperat:simplex aũt alterius tantum vt mars calidus siccus:saturn⁹ frigidus sicc⁹ q̃ cũ accidit intempata siccitas

alterius calorem alterius frigus ĩmoderate exasperat ut paxtpata coniunctio minus etiã fortuntaa fit. Omnẽ inde huius cõiunctionis fortunã siue in exordijs negocioꝝ seu genezia aut annalibus noxia eoꝝ natura contaminat vt nec sine labore ⁊ pena multaq; corporis difficultate crebris ⁊ grauibus animi passionib⁹ seruare queat ⁊ de cetero plerũq; grauior pena consequat. Oportet aũt ⁊ in hoc ⁊ in omni cõuentu vt ducatus certior fiat prepotentẽ qua rõne dictũ est dinoscere inter omnes vere hos qui apud solez fit conuentus singulari quodã priuilegio exceptus est. Omnẽ eteni stellam sibi coniunctã preter zamĩ adurens ⁊ corrumpit ⁊ debilitat. Ac stelle quas plurimũ adustio ledit sunt luna venus: vt enim ex frigido humore teneraz cõtraxere naturam ficco solis feruore nature sue prorsus inimico citius vel grauius ledunt: leuius aũt saturn⁹ ⁊ iupiter: leuissime vero mars ⁊ mercurius duz directus fit qui fere solaris nature sunt. vnde in eo conuentu aliaſ quidem fortiores leuius: alias minus fortes grauius corrumpi constans ẽ Sic ergo cum mars aut saturnus soli iungunt vterq; alteri grauis excepto q̃ illis adustio grauior q̃ illi corruptio. Magis aũt saturno: potest eniz cũ saturno vtraq; qualitate misceri cũ marte vero alteri tantũ. Cũ igit vtraq; qualitate sol saturno miscet ⁊ sol saturnũ leuiter adurit ⁊ saturnus solem leuiter corrumpit: altera tantũ graui⁹ excepto q̃ sol semper fortior est hoc si saturno ⁊ loci natura semper incõmoda fuerit qualis est ca sus locusve circuli versus etiã multo grauius corrumpit: mars aũt soli grauior. Miscetur nãq; sol marti vel altera tantum qualitate vel nulla. Inter oẽs autez mercurio vt consueto ac familiari solis adustio minus grauis minime dum directus fit qui dum sub radijs est ⁊ infortunatus sic paxillũ solem ledit ⁊ fortunatus parũ beat. Utranq; siquidẽ fortunã aliunde assumens ad solẽ transfert. Cum aũt iupiter aut venus siue luna soli iungit solez quidẽ beant ipsos tamen adustio ledit magis minus fortes preter zamĩ: lunã quoq; saturnus ⁊ mars coniunctione corrumpũt ea tamen discretione q̃ mars in prima lunationis medietate. Saturnus in scõa grauius leuius. Itẽ dum ipsa grauius dum illi. Cum autem saturnus ⁊ iupiter cõueniunt qui fortior fuerit obtinet. Sicq; inter martem ⁊ venerẽ ⁊ ceteraꝝ cõuentus. Nã quociens ⁊ plures cõueniũt fortissima obtinebit. Sunt tamẽ qui asserunt quotiẽs saturnus vtriq; in natura sua fortis conueniunt conuentũ aduersum. Ad quod multam similitudinẽ adducentes aiunt quociens due res etiam due res iungunt non mediũ aliquod tempari sed eandẽ naturã augeri vt flamma flamme limphe iuncta multaq; his similia. Sic igit aiunt he due stelle cum vtraq; infortunata fit coniuncte potius infortuniũ adaugent. Dicimus igit q̃ corpoꝝ que apud reperiunt alia sunt solida alia liquida vtrorũq; habitudines. prima est compositio: secũda confectio: tercia cõiunctio

quarta cõmixtio. ¶ Solidorꝫ igit vt alia spaciose quanti tatis sunt alia diminute. Ex spaciosis compositio terciã edidit figuram ut ex lignis edi ex diminutis vero confectio aliam quandã naturam vtriusq̃ cognatã gignit vt ex diuersis seminũ generibus medium quoddam: liquidorũ autem est alia natura permixtio alia insaciabilis affectus. In his quidem cõiunctio vt ex aqua ⁊ adipe in illis cõmixtio ut ex aqua ⁊ vino medium quoddam gignitur. Quociens igitur diuersis generibus coadunatis q̃ inuicem interserta alterum alterius naturam inficit ⁊ interficit ea commixtio siue confectio: tercium quoddam producens ex eisdem enim generibus neq̃ commixtio neq̃ confectio medium aliquod gignens. Ueruꝫ adiunctio siue aggregatio augmentans vt aqua aquis flamma flammis coeuntes ut semina seminibus: radices radicibus sui generis hisq̃ similia. Quorꝫ quoniam nihil in supernis accidit neq̃ enim sese contingunt nec inuicem interserunt vt ad aliquid agerent verum ex legittimo coitu cum contrarie qualitates misceant ex alterius frigore alterius calore sicq̃ conuerso tempari necesse est.

De applicatione respectuum stellaruꝫ ⁊ separatione ceteri sq̃ id genus habitudinibus.

Stellarum habitudines alij specialiter ordinantes numero variant sic enim albumasar cum alibi .25. scribat hic 17. nos autem tullij nostri memores nõ posito genere in eadem particione speciem numerare consuetuimus eas 18. generali complexioue enumerauimus specialiter vt mos est ordine subdiuidentes respectus: applicatio: separatio: parilitas: solitudo: alienatio: translatio: collatio: prohibitio: collectio: reditio: contradictio: impeditio: euasio: interceptio: compassio: remuneratio: receptio. ¶ Respectus stellarum est inter domicilia suprapositis figuris discriminata bipartitus. Sinister quidez ad terciũ quartum quintũ. Dexter ad. 10. 9. 8. Sextus per diametruꝫ opponit respectus quidem est de signo ad signum validissimus tamẽ de gradu ad gradum p gradus equales figurales, proportionaliũ arcium cõtinentes. ¶ Applicatio est leuis ad grauem dum grauis plurium sit graduũ. Est autem primo loco bipartita corpore uidelicet respectu: corpore quidẽ in eodem signo quã coniunctionẽ vel conuẽtum dicimus cuius virtus seorsum tractari debuit Applicationis respectiue quedã sunt spẽs quas vt de ipsa generaliter tractatũ fuerit loco suo exeq̃mur. Quociẽs eni ex domicilijs sese respiciẽtibus leuis ad grauẽ accedit non eque est coniũctio sed nature quedã cõmixtio

cõiunctione debilior. In vtrolibet igit genere q̃diu leuis ad grauem a ter
minis constitutis applicatio est exquo transierit sepatio. vis equidẽ appli
cationis cõiunctiue a. 15. gradibus respectiue a. 12. debilis tamẽ quousq̃
applicans in eundẽ terminũ peruenat aut infra dimidiũ vtriusq̃ corporis
virtutẽ. Quod genus ligon dicit a qua dum sepat in eius virtute est q̃diu
non applicat alij in eodem signo magisq̃ infra dimidiã eius corpis virtu
tem. licet eni vel ad plures vna quelibet accedat cui propior est ei accedat
dicit. Nam ligon si in fine signi fuerit dimidiũ eius virtutis sequentis signi
est. Nec aliter in principio signi excepto q̃ ea virtus non adeo valida pro
pter signoq̃ diuersitatẽ. Quotiens vero duobus in eodẽ puncto consisten
tib⁹ terci⁹ vndelibet applicat ei primũ ligari dicit in cuius pluribus extiterit
dignitatibus deinde secundũ. Sic etiã quociens due ex eodẽ puncto vni
applicant ea primũ ligat que plurimũ testimoniũ affert. Cũ secund⁹ in hoc
genere dñs termini precedit contingit nonnũq̃ vt solitarie alicuius in fine
signi corporis virtus in sequenti signo radijs alterius excipiat fitq̃ mixtio
debilis non tamen applicatio quousq̃ in respectu transitus fiat. Omnia q̃
dicta sunt in coniunctione quidem firmiora sunt magis aũt dum natura
lis fiat cõmixtio in vtroq̃ genere. ¶ Utriusq̃ ergo generis gemine sunt spe
cies in longum ⁊ latus. In longũ quidẽ nũc directe nũc retrograde in mo
dum quo exposuimus. Latitudinis triplex est subdiuisio prima quidem vt
sit coniunctio in eodem gradu eadem latitudine eadem parte q̃ genus al
terius eclipsim parat necesse est. Secunda est oppositio vt altera ad septẽ
trionẽ ascendente altera ad septentrionẽ descendente aut ecõuerso eadez
vtrũq̃ latitudine fitq̃ in austro. Tercia est sesquipartita inter binos exago
nos tetragonos trigonos altera ad septẽtrionẽ ascendẽte altera ad austr
descendente aut econuerso. Ea discretione adhibita ne extrema applican
tis latitudo minor fit presente alterius latitudine. Ad quam cũ peuenerit li
gatio est. ex quo transierit sepatio. Excepto q̃ nõ statim virtutẽ illi⁹ exiuit
q̃diu scz in eadem parte fuerit quousq̃ altera ascendente altera descendẽ
te incipiat vel cõuerso. ¶ Est ⁊ aliud generis artificiũ vt respicientiũ vide
licet stellarũ septẽtrionali latitudine loco suo adiecta latitudine vo austra
li loco suo detracta inter reperta loca duo longitudo colligat. Que si fue
rit graduũ aut. 60. aut. 90. aut. 120. exordio numeri a leuiori sumpto liga
tio est. Si min⁹ applicatio si magis sepatio: põt etiam vna q̃libet pariter al
teri longo alteri lato applicari. Unde dixim⁹ de fugitiuo si luna inquid io
ui longitudine: marti latitudine ligata repit q̃ marti consequendũ iudicat
quia ioui non ledendũ: firmius vero vni vtraq̃ applicatione ligari magis
ex aliqua recipientis dignitate. vnde applicationis respectui quatuor sunt
species donũ nature donũ virtutis donũ gemine nature donũ cõsilij donũ

nature est applicatio ex aliqua recipientis dignitate. Donũ virtutis est applicatio ex aliqua applicãtis dignitate. Donũ gemine nature est applicatio pariter ex vtriusq; dignitate. Donũ consilij q̃libet alia firmior amice figure natureq; cõmixtione firmissima cũ receptione. ¶ Parilitas ligationis vim imitat naturali quadã adequatione non respectu qua doctissimi astrologi in secretis rerum vsi reperiuntur. Vulgares vero nihil hꝰ modi intelligẽtes nec aduertisse videntur. Est aũt bipartita intra gradus signorum equaliter orientiuz: signorũq; equalium dierum qua rõne compos ⁊ consors inuenit stella in primo ♈ gradu: stelle in vltimo ♓ quarum altera ei que in fine ♍ altera eius in principio ♎: sic ea que in. 20. ♈ ei que in. 20. ♓: sicq; ei in. 20 ♍: similiter ea que in fine ♈ ei que in principio ♓: sicq; ei que in principio ♍: sicq; deinceps ad hunc modum. ¶ Solitudo est quotiens stella post separationem nulli in toto signo applicat. ¶ Alienatio est cum per totum signum omni respectu caret qõ sepius ☽ accidit. cunq; accidat ducenda est stella per terminorũ dños more applicationis tanq̃ ligata cuiq; in cuiusq; termino fuerit: sicq; per ordinem. Q̃ artificium ⁊ in solitudine nõnunq̃ adhibendum est videlicet non satis cõmixtis separata longius dimisse vires exuit necdum alij applicans. ¶ Translatio ab vna ad aliaz cuius due ꝑtes Altera vt eadem stella inter duas ab altera separata alteri applicet. altera vt dum leuis graui applicat grauis alteri applicet. ¶ Collectionis due sunt species quarum altera collectionem: altera translationez imitatur. Illa siquidem vt sint due auerse abinuicem vnam respicientes vel ei applicantes Illa vero quelibet circuli locum respiciat cui conferat. Hec autem vt inter oriens negocij q̃ dños abinuicem auersos aut separatos quelibet alio ex vno alium respiciens vel applicans cõferat. ¶ Prohibitio bipartita altera vt sint tres vel plures in eodẽ signo per diuersos gradus grauis in plurib̃ Hec ergo que media est altera, phibet ne graui applicet quousq; eam transeat. Altera vero ex parte respectus vt cum de duabus stellis in eodẽ signo altera applicet alteri: sic eidem pariter eminus alia respectu applicans que si in pauciorib̃us vel eq̃libus fuerit gradib̃ eam corpore accedens, phibet quousq; graduũ numero superet. ¶ Reditio quoq; ex duob̃ sumitur loc̃ Altero vt cum stelle sub radijs existenti applicatur. altero cum retrograde vtrũq; siquidem applicantis consilium reicit. Est igitur huiusmodi reditio tum salubrũ tum aduersa: ac salubrẽ quidem triplici modo perpenditur. Primo quidez vt sit applicationis receptio. Secundo vt vtraq; in cardine aut post cardinez applicansq; directa. Tercio vt licet recipiens remotus applicans solum in cardine sit aut post cardinem: hic itaq; recipiens quidem q̃ corruptus est ⁊ remotus. Rem quippe quantum in ipso est inficit: sed q̃ reddit ipsi qõ conferebat. Ille vero liber ⁊ fortis eripiens rem ad effectum producit. ¶ Aduersa vero duplici modo. Altero vt sit duplicans remotus

Alter aũt in cardine aut post cardinẽ. Hic ergo qñcunq; conferr̃ reddit̃ Ille vero debilis rem quidez alter parat: alter deinde inficit. altero vt sint ambo remoti vel adusti siue retrogradi: qõ cum acciderit res oĩno negar̃. ¶ Contradictio est vt cum stella stelle applicãs anteq; pueniat retrograda fit. Id eni est firmata negare. ¶ Impeditio est vt inter tres stellas quarũ grauior in quolibet gradibus: leuior in pluribus: leuissima in pauciorib̃ que dũ graui applicare paret: anterior illa retrogradatio grauem transeat Hic ergo applicantẽ impediri necesse est. ¶ Euasio est cum stella stelle applicat que anteq; perueniat illa insequens signum transiens alias vicinior respectu inficit. Id eni est prius cõsilium annullari. ¶ Interceptio triptita est primo quidẽ vt sit stella parans applicare stelle A qua in secundo signo stella que retrogradando anteq; illa perueniat huic iũgatur ficq; applicãs lumine intercipit. Secundo vt sit leuis graui applicans. illa vero grauiori anteq; transeat q; leuis ad ipsaz perueniat. Signum ergo est in re quesita aliud peruenire. Tercio autem applicet stella stelle equali negocij dño: aut ipsi equalis illi. ¶ Compassio est cum stelle in casu suo aut precipicio posite stella amica de aliqua dignitate eius applicat: aut ipsi illi q; sit conseq̃nter in proximo ad eundẽ modũ conuersio fiat idem q; remunerationẽ dicim̃ ¶ Receptio est cũ stella stelle applicat vt vel applicans in recipientis sit dignitatibus: aut recipiens in applicantis: firma quidẽ de domicilio aut principatu de ceteris debilis nisi pluribus simul: de quo genere est receptio ex respectu siue applicatione aut ex amica figura aut ex prima ⁊ scõa signorũ cognitione quas superius tractauimus. Sic etiam fortunate sese inuicẽ respiciunt: sic infortunia duo coniunctione tantũ aut amica figura. Est itaq; receptio quedã alia fortis: alia debilis: alia mediocris. Fortis quidez inter ☉ ⁊ ☽ omni ex loco preter oppositionem: que cum ex dignitatib̃ fortissima est: eiusdem generis est receptio apud ♃ ex ♄. Mediocris vero ex singulis dignitatib̃ de primis duobus generib̃: de ceteris vero debilis nisi plurib̃ simul vt dictum est: ex horum oppositionis remunitio sumitur.

¶ De fortuna stellarum fortitudine ⁊ debilitate atq; infortunio.

Ex his habitudinibus quaterna stellarum affectio pcedit: fortuna: infortuniũ: fortitudo: debilitas. Tum ⁊ ☽ impedimẽta Fortuna stellarum est vt sint fortunatis coniuncte aut amica figura respecte infortunijs auersis aut inter fortunas similiẽ medie aut zami aut in amico ☉ respectu siue ☽ felicis motus atq; lumine crescent̃: aut vt sint in dignitatibus suis aut gradibus lucidis recepte: aut saltim fiharzehe vt mascule in signis ac gradib̃ masculinis die sup terram: femine contra aut sint in dignitatib̃ fortunarũ Nam et fortunarum fortuna est esse in dignitatibus luminũ itaq; fortuna stellarũ triptita multiplex plenaria diminuta: multiplex quotiens ex huiusmodi comoditatib̃ plures conueniunt: vt ♃ in ♄ dupla qui si pariter ⁊ in

termino suo fuerit tripla: sicq; simul in oriente q̃drupla. Plenaria in domicilijs melioris figure vt ♄ in ♒: ♃ in ♐: ♂ in ♏: ☿ in ♉: ☽ in ♍: diminuta in alteris. ¶ Fortitudo stellarum est ascensus ad septentrionem: aut esse in septentrione. Ascensus in circulo ex centro motus augmentũ: tum vt sint in statione secunda: tum extra adustionẽ directe: tum vt cardine aut post cardinem. Superiorum quoq; stellarum vt sint orientales ⁊ in orientalib⁹ circuli quadrantibus. ☉ ibidem pariter ⁊ in signis masculinis preter ♎. Inferiorum aũt vt sint occidentales ⁊ in occidentalibus circuli quadrantib⁹. ¶ Debilitas stellarũ est casus exicium exilium magisq; cum solitudine applicatio ad retrogradã aut coruptam: prima statio retrogradatio sub radijs: tum vt sint in gradib⁹ obscuris nature recepte aut in oppositꝰ harzehe descendẽte ad austrũ aut esse in austro descendere in circulo excentri mot⁹ decremẽtum remotio ⁊ auersio. Tum via perusta a. 20. ♎ vsq; ad. 10. ♏: Superiorum quoq; trium vt sint occidentales et in occidentalibus circuli quadrantibus ibidem ☉ preter nonum sed in signis femineis. Inferiorum aũt vt orientales ⁊ in quadrantibus circuli orientalibus. ¶ Infortunium stellarum est vt sint infortunijs coniuncte aut oppositione eorum siue tetragono aut trigono vel exagono: aut sint termini infortuniorꝫ seu domicilijs aut supemineant infortunia vt ex. 10. aut. 11. a stelle loco eiusq; nec recepte infortunio. Tum vt ꝺiuncte ☉ aut in tetragono eius siue oppositõe peiusq; infra. 4. gradus. Tum vt capitibus draconum suorum aut caudis iungan ⁊ aut capiti draconis: aut caude idq; infra. 12. gradus. Sunt qui caput de natura augmentatiua iudicent: conuenientib⁹ itaq; fortunatis fortune addit: infortunijs iunctis infortunio. Caude vero natura diminutiua: minuit itaq; tam de fortuna q̃ de infortunio vtrolibet genere ꝺiuncto. ¶ Postremum est obsessionis infortunium. Est autem biptita. Primo quidez vt sit stella in quolibet signo vtrunq; vero in eodem signo infortunij aut corpus aut radij aut ab infortunio separata infortunio applicet. Secũdo vt sit stella in signo quolibet pariterq; infortuniorꝫ alterum in secundo alterum in. 12. qõ genus signi potius est. Si enĩ nec insit stella fueritq; vel oriens vel aliud quodlibet hoc modo affectum obsessa dicitur. Vtrolibet igitur in genere si vel ☉ vel fortunate respectus propius. 7. gradib⁹ interuenerit eripit magis proprium domicilium huiusmodi quasi obsessio si infortunata fuerit sũme fortunata. ¶ Impedimenta ☽ seu coruptiones singulares vndecim sunt. Prima est eclipsis validissima in signo radicali seu in trigono eius aut tetragono eius. Scõa sub radijs. Tercia inter ipsam ⁊ oppositionẽ ☉ minus 12. gradib⁹. Quarta cum est obsessa inter duos malos. Quinta vt sit cursu vacua. Sexta qñ est cũ cauda draconis. Septia cũ est in australibus signis magisq; descendẽs. Octaua in via pusta. Nona in fine signorꝫ. Decima cũ minus medio suo motu incedit. Vndecima in nono ab oriente.

¶ In extrahendis stellarum radijs iuxta Ptholomeum.

IN extrahendis stellarũ radijs multa diuersitas per diuersos tractatus inuenitur ẕ alibi. Nam hic ptholomeum elegimus cuius ipsa hec verba. Quotiens inquit trahendi fiũt stellarum radij discernendum primum est locus stelle inter circuli quadrantes qui si inter celi cardinem ⁊ oriens reperitur obseruatus assumetur: locus stelle ex circulo recto pariter et medium celi ex eodem circulo quo facto diminuet̃ is medij celi gradus de eo stelle gradu qõẕ remanserit diuidetur per ptes hore gradus stelle vnde hore stellarũẕ puncta colligunt̃ eaẕ est distantia stelle a medio celi. Q̃ si stella sit inter oriens ⁊ terre cardinem: sũmum recti circuli detrahet̃ de stelle gradu eiusdem circuli reliquoẕ seruato assumpte partes hore gradus stelle per senarium multiplicabũtur: productaẕ sũma de reseruato reliquo diminuetur: quodẕ remanserit diuidetur per partes hore oppositi gradus stelle: quotẕ colliguntur hore sunt horarum puncta ea est distantia stelle ab oriente. Si aũt inter quartum ⁊ septimuz assumes terre cardĩs circul⁹ diminuetur de loco stelle ex eodẽz circulo residuumẕ diuidetur per partes hore gradus opposite stelle: eaẕ est distantia stelle a cardine terre. Si enim inter septimum celiẕ sit cardinez vnum recti circuli detrahunt de loco stelle eiusdem circli reliquo notato partes hore oppositi gradus stelle senarius multiplicabit vnde pducta sũma de notato residuo dempta reliquũ per partes hore gradus stelle diuidetur: eaẕ est distantia stelle ab occidentis cardine. Ad hunc modum stelle a cardinibus distãtia deprehensa cum extrahendi fuerit radij stelle cuiuslibet figure in sinistraz quidẽ ad exagonum. 60. ad tetragonũ. 90. ad trigonum. 120. gradus adicientur. in dextra vero detrahẽtur. Cum hec itaẕ numero introitu facto in circulũ rectum quot gradus equales in signo suo designauerit assumen̄t deinde loco stelle per ortum climatis vt ante sinistram. Item ad exagonũ quidẽ. 60. ad tetragonum. 90. ad trigonum. 120. gradus addentur. in dexteram vero diminuen̄t. Cum quo numero in tabula climat̃ introitu facto quot gradus equales in signo suo demonstrauerit assumentur. Si ergo vtruṇẕ assumptus equalium graduum numerus in eundem gradum inciderit eum gradũ eius stelle radij ferunt. Si vero in diuersos collecta inter numeros differentia per senarium diuidetur: quantumẕ diuisio dederit multiplicabitur per horas distãtie stelle a cardine: productaẕ sũma duoꝝ locorum loco stelle per gradus equales in sinistra propinquiori. in dextra vero longiquiori adicitur. Quo ergo numerus puenerit eousẕ radij stelle pertingunt. Oppositionis deniẕ radij per diametrum oppositũ significat.

De annis firdariech stellarum simul & de annis earum maioribus medijs & minoribus.

Nni stellarum quinq partito reperiũtur. Alij quidẽ sunt firdariech stellarũ. Alij sunt magni stellarũ anni. Alij maiores: medij: minores. Alij quidem in iudicia seculi. Alij in vitam humanaz. Alij in rerum & tpm numeros tum ex vtute corpor stellarũ: tum ex varijs p circulos suos metis tum ex terminis cuiusq alijsq atq alijs per circulum proprietatibus certis dimensionibus assumpti quorum ratio plenius alibi tractatur. Nunc autem singuli in hunc ordinez numerantur.

Anni	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☊	☋
Firdarie	10	8	13	9	11	12	7	3	2
Maximi	1460	260	480	520	465	428	264		
		al' 115							
Maiores	120	82	76	108	57	79	57		
		al' 72					al' 66		
Medij	39 & di. 45		48	66 & di: 42 & di. 45 & di. 40 & dimidium					
	al' 69 & dimidium			al' 39 & dimidium					
Minores	19	8	20	29	30	12	15		

De naturis stellarum septem & proprietatibus ducatuum per vniuersa rerum genera.

Postremo est vniuersi stellarũ ducatus per diuersos rerũ mot' expositio quos in nullo singulari corpore simul omnes repiri impossibile est: sed partim in hoc ptim in illo: sparsim omnes complentur. Consequenter autem singulas tum ex naturali cuiusq virtute: tum ex varijs locorum affectionibus diuersos eorum motus comitantium.

¶ H quidem natura frigidus siccus nonunq̃ accidentaliter humidus obscurus asper grauis fetid⁹ vorax tenax: multe cogitatiõis firmeq̃ memorie nbi magni: alijs parui: eius est agricultura: habitatio terrarum ⁊ aquarum rerum dimensio ⁊ pondus: fundi partitio: multaq̃ interdum possessio: tum ⁊ manu altum pars artificiorum vt cementarij fossores carpentarij atq̃ id genus tum sũma ⁊ egestas nauigia longa via et difficilis longum exilium: etiam prouisus difficultatum ⁊ periculorum incursus: tum fraudes negcia doli proditio nora facinora abhoiatio solitudo deliberatio quoq̃ ⁊ intellectus: sermo certus ⁊ amicicia stabilis: longa puidentia: tum ⁊ regum consules: omnisq̃ malicia iniquitas ⁊ violentia captiuitas: cathene compedes carceres damnatio instantia ptinacia perfidia difficilis ira: nec tñ effrenis omnisq̃ boni odium ⁊ inuidia. Tum metus angustia dolor penitentia passiones dubitatio. Error in volucrum labor pena lesio funera luctusq̃ funebrij orphani vidui ⁊ orbi: hereditates resq̃ antique. Tum senex patres aui proaui eiusq̃ partis pentes. Tum serui mãcipia mercenarij eunuchi vulg⁹ atq̃ hominum genus infame steriles ignauum detractiuz: corporis partes auris dextra ⁊ splen omneq̃ melancolie genus. Tum malefici fures fossoresq̃ monumentorꝝ ⁊ spoliatores: omneq̃ magice omnisq̃ maleficij studiũ postremo longa cogitatio: rarus sermo: altus secretorũ intellectus: occulta profundorum atq̃ inexhausta sapientia.

¶ ♃ natura calidus humidus dulcis temperatus equus est eius virtus naturalis ac nutritiua corpora animantium soboliscq progenies magnates ⁊ prelati: corporis partes auris sinistra ⁊ epar: forme dignitas: animi nobilitas: sana sapientia ⁊ intellectus: visionum interpretatio: certitudo ⁊ veritas Tum iura leges templa cerimonie religio honestas fortitudo temperantia iudicia pacificentia: gratia vera fides humilitas ⁊ obedientia. Accidenter aliquando post deliberationem inconsultus rerum aggressus: ac difficultatum incursus. Tum pacientia deinde vindicta ⁊ victoria in omni contentione magnificentia dignitates regna principatus. Tum spes gaudiū mundicia ꝛtinentia parcitas beniuolentia amicicia liberalitas: animi ingenuitas. Tum facultates ⁊ suffragia: hominum societates: cohabitatio contubernium sermones quoq dignitates pmissio stabilis: depositio fidelis hilaris iocundus placidus indulgens veneri officio ⁊ sibi ⁊ suis vtilis malum fugiens ⁊ bonum appetens prouido consilio: graui sermone: ⁊ priuatis publicis rebus salubris ac fructuosus.

¶ Mars :natura calidus siccus acutus vehemens atrox:eius est adolescē tia vires epar cum ♃ nares cum ♀ corporisq; passiones calide: tum igni- tabula exustio cunctiq; repentini prouentus :reges violenti :inimici inhu- mani:peruersi iudices:iudicia castra regum:clientela iniquitas scelera pro ditio pugna cedes effrenis audacia:stulta securitas:elatio magna tumidi- tas iactantia:forme et glorie amor: dissensiones litigia seditiones contro- uersie predationes oppressiones insidia latrocinia:grauis ira:facil' offensa plage vulnera captiuitas discretio:fugiēdi difficultas:timor ac tremor: im prouisa festinatio perfidia contradictio turpiloquia:incautus amor: mani festa amicicia:promissus impensus piurus dolosus responsione:⁊ aggressu promptus atq; ingeniosus fallax inconstans exlex maledicus maleficus: malignus temporis incompositus omnia contaminans: varie cogitatiōis in reb⁹ cogitandis:in rerum cōmutatione consultu reditu:multi murmur[⁊ pene deformis inuerecundus incestus spureus ingratus:p̄gnanti grauis parturienti inimicus:partui periculosus nōnunq; abortus: causa eiusdem: ⁊ mediocre hominū genus. Tum et pecudum custodia iumentorūq; causa ⁊ procuratio. Tum ⁊ vulnerum ⁊ lesionū causa plurimumq; cirurgia omneq; ferarium omne cruentum artificiumq; mortiferum. Nam eiusdem mortis acerbum duo reliquum magis ♄ ☿ participe.

¶ Sol natura igneus tpat⁹: ei⁹ est o⁹s eox nitor ⁊ claritas vniuersalis vita caput animātis cū aīali spū atqz oculo dextro. Opinio quoqz ⁊ rō tuz mediuz zone habitabilis: reges et primates: cōcilia ⁊ cetus hoiuz: fortitudo: victoria: vindicta: honestas: magnificentia: habitudo bona existimatio: ambitio: multaqz auri cupiditas pspicuitas mundicia graue eloquiū vicinis nox⁹ remotis cōtra sicqz inē hec nūc cōmodus eiusqz hic sublimatio illic degradatio habet leges: iudicia: magistratus intelligētias tum patres ⁊ fratres nihil roganti negans. Postrema sunt valida maloz vltio regimen imperiale sūme diuinitatis contemplatio.

¶ Venus frigida ⁊ humida tēperata eius est muliex gen⁹ minoresqz sorores. Tum vestimēta omnisqz cultus ac redimicula cū aureisqz ⁊ argenteis ornamentis: tū frequēs balneū ⁊ ablutio forme q̄z aptitudo gracio sa cum multa facecia: amor musice gaudia loci oīsqz instrumētalis melodia cū ipis ctiā instrumentī atqz motib⁹ adaptis. Tū sponse cum sponsalib⁹: ac talamis cum triplici iure coniugij simul etiam odora dulcia ac suauia q̄qz ludi incesseris atqz alcis ocia preter studia: amor: lasciuia: dulces querele: effeminatio: indignatio: fallacia frequens mendaciuz ac periuria. Tum vina mella potusqz inebriabilis ipsaqz ebrietas: luxuria: fornicatio omneqz id genus tum naturalis vsus q̄z contra naturā in vtrolibet sexu tamqz legittimi q̄z illiciti cum ipsis oīum auctoribus simulqz omni prole illegali. Tum dilectio nati mutua hominū caritas pietas facilis crudelitas uoluntaria receptio valitudo corporis animi debilitas multa car-

nositas pinguedo cum adipe omnis voluptas diuicie ⁊ oblectamenta eo
rũq; studiosa inquisitio. Tum subtilia mirandaq; artificia vt egregie pictu
re atq; future cũ suis artificibus tum fora ⁊ tentoria odorumq; mercature.
Postremo sciẽtiarũ intentio. Tẗpla deinde legis obseruatio ius equabile.

¶ Mercurius promiscuus ad oẽm cõmixtionis assensuz facilis eius pueri
cia cum maiorib⁹ fratrib⁹ multoq; puerox amore. Tuz diuinitatis fides p
phetie sermone discipline doctores cũ discipulis ingeniũ: rõ: eloquentia: p
cepta eoxq; obseruatio: plena sapiẽtia: sana doctrina: salubris exhortatio
arguta deceptio; pbabiles inductiones necessarij silogismi: phie ac poetrie
studium: plurimũq; in mathematica: arismetrica: geometrie ⁊ astronomie
nec sine metrica ⁊ richmica. Tum diuinationũ sortilege quoq; cũ augurijs
⁊ auspicijs preterea grata ⁊ fructuosa facundia. Tum libri cõmenta scribe
eoxq; officiũ acuta ⁊ propterea officia diligens omniũ sc̃arum vsus ⁊ exer
citatio cũ eleganti nouitatis inuentione ac secretox intellectu soli diuinita
ti patentiũ rarũ gaudiũ rare delicie tenuis voluptas tum prouidum consi
liũ: fama: rumores: ambitio magis glorie caute deinde questiones tributa
ria eraria: appotetice questus cum multo sumptu ac falsitate. Mercature
parciens negociationes furta: fraudulentia: maliuolentia: ignauia: inimi
citie: timor: seruitus: dubij atq; inuoluti affectus obedientia cuz summa in
tentione ac mitti in alienos dolores cum passione fratruz amor propulsio

legis obseruatio verax causata ingrata vocis modulatio aptitudo in omne artificiū cnnctorqz perfectio confidenti omnium professione. Postremo suendi:radendi:pectendi:adapta manus cum suis instrumentis ⁊ artificibus. Nam ⁊ fontiū scaturigines amniū decursus aquarum deriuationes

¶ Luna frigida accidentalr interdū calida ad lumen lucens leuis ad oia faciens negocia:formam:gaudiū:famam affectans:eius sunt negociorum inicia reges ⁊ principatus substantia cum victualibus affectū consecutio intentio in scientias legem altorūqz contemplationē tum ⁊ carminū vires varij motus animi studiorqz in terrarū atqz aquarū computo ac dimensione debilis tamen sensus tenuis memoria preterea matrone coniugia grauide nutritura ⁊ nutrices matres auie maioresqz sorores nuncij mandata fugitiui mendaciū delatio assentatio omnibus motibus accomoda et accepta nihilomin? laus corpor saluti studiosa multū edax parum venerea. ¶ Nij ergo stellarum ducatus vt nunquā omnes simul in vno corpore inueniuntur sic nec ex vllo vno loco simplici ve stelle habitu per diuersa tempora colliguntur.

¶ Liber octauus. ꝰ. habet capitula. ¶ Primum de causa partiũ. ¶ Secundũ de diuisione. ¶ Tercium de partibus stellaruz. ¶ Quartũ de partibus signorum. ¶ Quintum de partibus. ¶ Sextum de conuentu partium ¶ Septimũ de ducibus partium. ¶ Octauũ de eorum inuicez inuentione.

Primũ capl'm de causa partium.

Omnes stellarũ ac sideree virtutis rõnem tocius tractatus series continet postreme particionis est alius quidẽ celestis potentie ducatus ac secundaria virtus non in ipsis quidem stellarũ aut siderũ corporibus sed principalibus ducibus consequenti necessitate sumpte. Omnis enim antiquitas in his tribus ducib⁹ uenit primo stellis: secũdo signis: tercio vtroꝗ partibus ꝑ circulũ ordinatis: quoꝗ primi duo animi ⁊ corporis vice prima tractant consilia. Tercius more accidentis prioꝗ in assensum succedit q̃q̃ nõnulli veterum primis omissis tercij tantũ auctoritatem per omnia negocia sequantur. Hermes tũ cunctiq̃ sequaces eius persarum babilonie atq̃ grecoꝗ astrologi in omni negocio primo stellam naturaliter ad id ducentẽ cum loco suo. Secundo domiciliũ eius negocij eiusq̃ dñm. Tercio partem negocio attinentũ cũ loco atq̃ dño suo consulũt eque vt de ceteris conuentũ eius cum stellis ⁊ respectum ductũq̃ ac transitum metientes. Unde manifesta videt partium causa si quibus stellaris ducatus ratio constans est idq̃ duobus modis. Primo quidem quoniam stellarum distantie quãtitatẽ ducatus earum inequalitas sequ ̃t vt promptius inter stellas eiusdẽ ducatus patet. Quemadmodũ inter solem ⁊ saturnũ quorum vel ducatus ad status ducatus patrum necessaria visa est ducuz distantie dimensio ad perpendẽdas eorum vires omni tempore in omni negocio que prima partium causa extitit. Secundo vero quoniã rerum modus quo sidera ducũt non simplici aliquo ducatu perpendit verũ ꝑmixtione duũ aut pluriũ idẽ designantiũ quidẽ genus frequenter in volucrũ atq̃ error consequit ne facile princeps eligi possit q̃ pre ceteris sequamur aut cum dñorum alter sit diurnus alter nocturnusq̃ sicq̃ alter mascul⁹ alter femina hisq̃ similia nec multo alter altero forcior hic itaq̃ negocij partem educi necessariũ est quem alter vtrius testimonia accesserit facile assequendũ ducem eligat quoniam ergo hec distantia collecta in quemlibet circuli locum incidat necesse est ex trib⁹ eas principijs oriri cõstãs ẽ quoꝗ duo naturalia firma terciũ mutabile ac prima quidẽ duo sũt inter que sumunt̃ eoꝗ primũ a quo terciũ a q̃ numer⁹ collect⁹ incipit vbi gra ab hac ad illã collect⁹ graduũ nũerus atq̃ in initio ab orientis gradu aut aliunde sumpto per trigenos gradus eductas vt steterit partis locum figit Q. aũt hic numerus ab oriente distat concipitur. Secundo vero quoniam oriens reruz inicijs preest iure sepius

ab ipso iniciandũ videt. Nam quidẽ interdũ aliunde vel ab alio videlicet domicilio aut loco stelle causa est q̃ ei negocio affini⁹ attinet quapropter ut dictũ est: terciũ hoc principiũ mutabile est. Quoniã vero stellarũ omniũ circuitus zodiaci axem ambit ficq̃z oriens quidẽ per zodiaci gradus computat. dicim⁹ enim vt stellã sic oriens in hoc vel in illo huius vel illius signi gradum deduceret non vero p̃ orientiũ gradus sunt enim de circulo vel recto vel verticali quorũ poli a zodiaci polis alterutra ex parte distant vt est recti circulo distantia sicut ptholomeo placet graduum. 23. punctoꝝ. 51.

Secundũ de diuisione.

Is itaq̃z positis he partes inter principia tractatus ⁊ numero ⁊ nominibus distinguende videnť. Omnes etenim quas persarum babylonie ⁊ egyptij auctoritas firmauit in libris eoꝝ. 97. inueniunť trina serie discrete. Ex prima serie sunt p̃tes stellarum. Ex secunda signoꝝ partes. Ex tercia diuerse ab vtrisq̃z necessarie tam in quibusdaz genezie atq̃z annaliũ locis nec non ⁊ questionibus plurisq̃z aliquoꝝq̃z negocioꝝ inicijs. ¶ Primi generis partes. 7. sunt numero singule singularũ stellarum quarũ ⁊ nominibus appellanť. ¶ Secundi generis partes. 80. numerabunť. Orientť tres prima vite secũda sustentatõis tercia sensus ⁊ rõnis. ¶ Scõi. iij. prima opum secunda mutuandi tercia inueniendi ¶ Tercij. iij. prima fratrũ: secũda numeri fratrũ: tertia mortis fratrũ. ¶ Quarti. 8. prima patrum: secũda mortis patrũ: tercia auoꝝ: quarta generis: quinta fundi iuxta hermetẽ. 6. iuxta ceteros persas. 7. agriculture. 8. finis. ¶ Quinti. 5. prima prolis: secũda hoze ⁊ numeri natoꝝ: tercia prolis maxime: quarta femine. Quinta discretionis vtrũ ne masculus sit an femina. ¶ Sexti. 4. prima egritudinis iuxta hermetẽ: secunda iuxta belitem: tercia seruoꝝ: quarta captiuoꝝ. ¶ Septimi. 16. prima cõiugioꝝ virorũ iuxta hermetem: secunda iuxta welitẽ: tercia qua viri feminas aliciunt: quarta euentus maris cum femina: quinta adulterij: sexta desponsationis femine iuxta hermetẽ: septima iuxta welitẽ octaua qua femine viros alliciũt: nona cõuentus femine cum viro: decima adulterij femine: vndecima castitatis: duodecima cõiugij vtriusq̃z sexus: decimatercia hoꝝ despousationis: decimaquarta pacti ⁊ modi nuptiarũ: decimaquinta agnatoꝝ: decimasexta cõtrauersiaꝝ ⁊ aduersarioꝝ. ¶ Octaui. 5 prima mortis: secunda stelle necessitatis: tercia anni timendi: quarta loci periculosi: quinta dolozis ⁊ angustie. ¶ Noni. 7. prima itineris: secunda nauigij: tercia religionis: quarta ingenij ⁊ prouidentie: quinta sciarũ ⁊ sapientie sexta memozie placitãdi ⁊ fabulaꝝ. septima rumoꝝ vtrũ ne veri sint an falsi ¶ Decimi. 12. prima ptãtis nati: secunda patrisq̃z discretionis: tercia consiliarium principũ ⁊ regũ: quarta victozie regis ⁊ facultates: quinta subite exaltationis: sexta nobilitatis: septima sequatiũ regis ⁊ militie: octaua regis

officij nati:nona opis manualis:decima mercature:vndecima opis debiti:duodecima matrū. ¶ Vndecimi. 11. prima diuiciarū:secūda amabilitatis:tercia noticie inter hoīes ⁊ precij:quarta deliberationis:quinta delicia rū:sexta spei.septima amicoꝝ.octaua penurie:nona habundantie:decima ingenuitatis animi:vndecima gratie ac bone existimationis. ¶ Duodecimi.3.p̄ma inimicoꝝ iuxta hermetē:secūda iuxta altos:tercia laboris ⁊ pene:Tercij generis ptes. 10.sunt numero prima est pars halgihel.secūda vicios corpis:tercia strēnuitatis ⁊ audacie.quarta feritatis ⁊ angustie in pūgna:quinta fraudis ⁊ doli:sexta loci negocij:septima impedimenti rerū iuxta egyptios:octaua iuxta persas:nona retributionis: decima veracis effectus. ¶ Fiunt igit̄ omnes vt predixim⁹.97.partim stellarū p se:partē domiciliorꝝ:partē absolute:ad rerū ntitatem assumpte.

De partibus stellarū Capl'm terciū.

Deinceps vt ppositum ordine cuncta prosequemur: atq; in primis primū genus assumentes oēs generaliter omnis negocij partes inter geminos eiusdē duces firmi. Cū igit̄ stelle due equaliter in naturali eiusdem rei ducatu cōueniunt fueritq; altera vt solet interdū vt a fortioris haizen a forciori incipiendū erit vt sol ⁊ saturnus cū equaliter ad patris ducatū ducunt suntq; eiusdem haizen ambo videlicet diurni: qz sol die fortior est die ab ipso fit iniciū. Quod si equaliter in ducatu conueniant fiuntq; alter diurnus alter nocturnus die a diurno nocte a nocturno inchoabim⁹ vtpote sol ⁊ luna cum equaliter infortune ducatu cōueniant die tamē a sole nocte a luna sūmit̄ recte iniciū ut ille diurna ille nocturna fortuna est. Luz vo die nocturne alteri altero fortioris fuerit ducatus ab ipso inchoabit̄. Quotiens vero ducatus signi est eiusq; dñi sepius a dño fit iniciū. ¶ Est enī ois signi ducatus ei⁹ dñi nō vero cōuertit̄ q; tamē si fortius ad rem duxerit interdū ⁊ ab ipso fit iniciū: deinde in cōmunionē assumit̄ oriens: aut alia vel circuli vel stellarū loca. Sic enī collectio inter primos duces nūero adiciūt gradus vel stelle aut loci cuiuslibet in signo fitq; tocius iniciū a principio signi vndiq; per gradus equales. Accidit interdū vt duz stella ad domiciliū assumet̄ alteri⁹ fit eiusdē rei domiciliū alterū cōputo: verbi gratia. Oriente cancro in quarto climate: leo quidē numero semp opuz domiciliū est. Lancri vero cōputo nōnūq; q; cū accidit pro eo negocio sumet̄: a luna vsq; ad sequentē in cancro quo oriens illic simul ⁊ secūdo dña est nō tamē vsq; ad solē dñm leonis. ¶ Prima est pars lune inter solē ⁊ lunā sumēda recte quidem cū sol cunctis celestibus clarior diurnū lumen generali mundi fortuna vniuersali vite atq; dñe rerū magnitudini ⁊ splēdori atq; summis dignitatibus gradibus prefit: luna vero lumē nocturnū proxima est post solem claritate ⁊ fortuna corporib⁹ eoꝝq; alimentis atq; incrementis generaliq;

rerũ nature ac necessitati ducatum prebens. Que cũ ita sint conueniente equidem die a sole ad lunam: nocte a luna ad solem sumitur collectoq; numero graduũ orientiũ totũq; a principio orientis inceptum ac per gradus equales deductum partis locum signi: vt si quando ambo lunam in eodẽ puncto reperiunt pars etiam in ipso orientis puncto consistat que quoniã lune est cuius quotidiana necessitas ⁊ vsus eadem ⁊ pars fortune appellat. Sequit aut secundaria vice omnino luminũ virtutem ac proprietatem ad animam ⁊ corpus multa virtutem: formam: fortunã: dignitates: opes: sapientiã: intellectum: cogitationes negocia: opera: rerumq; initia ducens Obtinuit ergo pro tanta virtutis elegantia vt ⁊ pars lune sit ⁊ oriens lune nec sine causa. Quociens enim transacto hore diei per partes hore ipsius diei multiplicabunt. Totaq; summa a loco lune deducat aut in ipm partis fortune locũ aut certe in primũ necesse est peruenire recta solis imitatione a cuius loco ea summa per locum climatis deducta ad orientis gradum peruenit. Igit vt luna prima ⁊ vniuersaliter in omni negocio consulitur ita pars eius pre ceteris oibus omni negocio accipit. ¶ Pars solis inter solem ⁊ lunam summit. Cum enim nulla stellarum inequalitas quantũ in ipsis est appareat solumq; lune huiusmodi altero manifeste pateat ad hoc nec vlla aliarum in rerum effectu ⁊ generationibus pars lunaris virtuti potentie merito pars solis tanq; vniuersalis rerum patris die a cõiuge luna ad solem: nocte a sole ad lunam summi debuit sũmeq; orientis gradib⁹ additis a principio orientis deductus numerus locũ signi: hec est itaq; ps q̃q̃ solis est cuius animi felicitas ⁊ amalgrab vocant partem celati q̃ est intrinseci bonum. Imitat autẽ partem fortune per omnia magis tantum intrinsecus spectans quemadmodu ⁊ illa plus extrinsecam amplectitur. Erat enim conueniens ut quemadmodum pars lune corporis accidentia designaret sic ps solis anime proprietates moderaret vtraq; in ore parentum vtrũq; cõmunicans ea se ratione habentes vt die quidem pars fortune ducatus virtute precedat nocte boni ad animam ⁊ corpus ad compagi nem vtriusq; ad nature secreta rerum altitudinem viuq; absconditam: lõgeq; remotam cum summa diuinitatis speculatione ac legum obseruatione. Cum ad honores ⁊ gloriam atq; auraru ⁊ temperiem ducens has non nulli cõmutant ita vt eam que lune est soli atrribuant que solis lune sed ratio que exposita est obtinuit. ¶ Pars saturni pars more sũmitur die a gradu saturni ad graduꝫ partis lune: nocte econuerso adiectisq; orientis gradibus a princicio incipit ducit igitur mutationem saturni ad alteram rerum prouidentiam ⁊ memoriam ad segnitiam ⁊ desidiam ⁊ tenacitatem ad perditam decessa degradata laborem: inopiam: agriculturam: edificia: nauigia: maleficia: carceres: catenas: metuꝫ senectã: motũq; mortis.

¶ Pars iouis pars moralitatis sumit die a parte solis ad locū iouis nocte conuerso adiectisq; orientis gradibus a principio inchoat ducit itaq; more iouis ad morū compositionē gratiam ⁊ honestatē: iusticiā: leges: honores: dignitates: prudentiā tempantiā: societatē amicitiā liberalitatē rerūq; finē ¶ Pars martis pars strennuitatis summit die a marte ad partē lune nocte; conuerso assumptisq; orientis gradib⁹ a principio instituit ducit ergo lege. Martis ad animositatē: maliciā: acumē: securitatē: violentiā: iniquitatem: flagitia: crudelitatē: cōtrouersias: pugnam: cedē: omneq; genus mortis acerbe. ¶ Pars ueneris pars amoris sumit die aperte fortune ad partem celate de nocte conuerso adiectisq; orientis gradibus a principio incipit ducit etiā more veneris ad uoluptates: delicias: iocos: cantilenas: amicitiā: gratiā aptitudinē: ad omnes iocū suaue dulce: omneq; veneri officij genus. ¶ Pars mercurij pars ingenij ⁊ memorie summit die aperte boni ad parrem fortune nocte conuerso adiectisq; orientis gradibus a principio incipit ducitq; more mercurij ad solertiā: intellectū: eloquentiā: deinceptiones mercaturā varia ingenia: omneq; studiū ⁊ artificiū ad hūc modus Partes stellarū hermes inueniendas tradidit quarū hi sunt generales ducatus singulares nāq; prout incidunt iudicioꝝ tractatibus reliquimus hic vniuersaliter de omnibus adijcientes vt sint stellarū ducatus pro locis ac diuersis actionibus omni tempore variant sic ⁊ partiū ducatus locorumq; mutationes in ducatus discretionē magnope seruari cōuenit.

De partibus signoꝝ Capl'm quartū.

Sequit vt deinceps partes ordinem⁹: dicem⁹ igit sumendi singulas diuersoꝝq; dissonantiā in sumēdo tum quid rectius fit postremo generales signoꝝ ducatus pmissis tuz paucis que antea necessaria sunt. Sunt enī nonnulli qui cum plures domcicilij vni⁹ partes inueniūt imperitie necessitate quadā insumēdū discordent. Quapropter id examinandi causa exponenduz erat. Cū ergo plures in hoc artificio minus perspicaces inuenianī nos hermetē ⁊ persas plurimuz seqūmur que singulas ex huius ducibus in eodem naturaliter ducatu consentientibus sūmunt qui cuz singula domicilia diuersis rebus varijsq; modis alios atq; alios ducatus prebere vident nullam vnam partem tante reruz diuersitati designande sufficere posse intellexerunt. Quapropter ⁊ singulis prout opus erat pluries adinuenerūt partes diuersa domicilioꝝ parciētes officia. Que cum generaliter quidē in ipsius domiciliū designatione communicent, habent tamē speciales suas ⁊ pprietates: verbi grā. Mors qdez genus: spēs vero naturalis acerba in natura expectata repētina hisq; similia. vnde mortis domicilio qñq; erant necessaria genere quidem cōmunicantes: specierum vero distantia distantes: nec tñ singulis oīm domicilioꝝ

officijs sue cuicq tribuuntur partes vt quantum cum specialis sit numerū et iniciorum nulla tñ seorsum mrm pars nulla iniciorum tradita reperitur seu q hic hmodi inter ea determinarūt coma vellent seu q speciali certitudie non inuenta generali officio relinqre mallent. Cum igitur has partes in da genus: singulariter quidem dare rōnem longum esset. verum partim data partim studiosi ingenij relinquimus.

Orient partium prima pars vite sumitur inter ♃ t ♄. ♄ enim t ♃ supremi stellarum ac grauissimi vt rerum statum firmant et producunt: humane quidem vite spacio magis accomodi reperiuntur: assumpto oriente participe q vite pest: die quidē a ♃ ad ♄ nocte ouerso. Ducit igitur ad vitam corporisq statū t anime: ac salua quidez ad vite impendium corporis salutez anime gaudia spectat: corrupta otra. ¶ Secunda pars sustentationis atq firmamēti: quomodo omne firmamentum ac stabilitas meliori fortioriq fortuna perficitur: nulla vero par ☉ et ☽ fortuna eque in anima corporisq natura potens quorum amica atq firma compages vite firmamentum est stabilitas: die quidē a parte ☽ ad partem ☉ nocte ouerso sumpta ab oriēte incipit ♀ parti cognata. Ducit autez ad nati formam t similitudinem partusq modū: salua quidez forme decorem corporis integritatē t valitudinē statum decentem: habitudinē gratiosam: ceteraq id genus comoda pficit itinerib q quoq salubris t vtilis: corrupta otra: que si duci paterna accliuis reperitur formā nati ad patris eiusve generis similitudinē effingit: si mrne ad matris eiusve cognationis exemplar. Quotiens itaq discernēdū fuerit firmumue maneat quodlibet an mutabile accepto primus oriente aut nati aut anni siue questionis eam partem amplectemur: que si fuerit in respectu dñi sui aut cum orientis dño aliorumue cardinum pariter t accedens rem imperpetuum firmat: remota contra. Sin aūt vt accedens pariter infortunata: firmat quidem sed detrimento t noxe: si fortunata fortune t gaudio Sin aūt vt remota simul t fortunata: mutabile quidē sed deinde fortunas consecutas infortunium si infortunata. ¶ Tercia sensus t rationis quoniā ☿ sunt ingenium memoria discretio eloquentia sapientia. ♂ vero acumen vigilantia leuitas: die quidē a ☿ ad ♂: nocte ecōuerso sumpta ab oriente incipit. Ducit igitur vterq mutatione ad sensum discretionem eloquentiaz t sapientiam sicq vel ipsa vel dñs eius cum orientis dño fuerit pariter cum aliquo loci testimonio. ☿ forti respecta copiose rationis sūmiq ingenij pro missum est: si ♂ multi acuminis t perspicacitatis.

Secundi partium prima opum exopum ducibus sumitur: die noctuq a dño scōi ad ḡ. scōi incipitq ab oriēte. Ducit aūt ad quest necessaria t victualia: salua quidez fructuosa: corrupta contra. Non enim vsq ad diuitiarū copias aspirat q̄ primor

ducum sunt. ¶ Secunda pars cambiendi die noctuq; a ♄ ad ♃ sumpta ab oriente incipit: hec itaq; si et ipsa et dñs eius ad opum ducatum accesserint simul corrupti plurima cambiendo disperdūt: salui contra. ¶ Tercia inueniendi die a ♃ ad ♀: nocte conuerso sumpta ab oriente inchoat: ducit ad casuales inuentiones eorq; que decidunt siue obmiscunt qui q̄q; in via aliq̄ue id genus suum loco. Si ergo potens fuerit simul cum ☉ vel ☽ aut in eorum amicō respectu pariter in cardine querenti rem casu vel obliuione perditaz inueniendam tribuit. Nam id quoq; hoc modo statuta multarum inuentionum promissum.

Tercij partium pars prima fratrum: qm̄ ♄ ⁊ ♃ primi stellaruz ⁊ continui atq; ♄ virtus retentiua: ♃ generatiua que duo primordia sunt omnis geniture. In omni vero generatiōe p̄mi et continui sunt fratres. Hermeti quidem eiusq; sequacibus die noctequ; a ♄ ad ♃ sumenda visa: ficq; ab oriente incipere: alijs nanq; potius a ♃ ad ♃: sed hermetis sentencia grauior. Recte quidez cum eorum vsq; adeo concepta sit fraterna societas vt apud veteres licet interdum ♃ ♄ filius: nonnunq̄; tamen et fratres memorentur ambo celi parte geniti. Ducum igitur cum domicilij sui domino ad status fraterni societates et amicicias negocia et amicicia que sunt dño suo signa multeplis occuparit: multos promittit fratres: pauce pauca. Sic itaq; fratrum numero deprehendendo sumetur quantum interest a parte vsq; ad domicilij dñm vel conuerso per singula signa singulos numerando biptito si interfuerit duplicato: quotq; interfluūt stelle per singula singulis anumeratis. ¶ Secūda numerū fratrum die noctuq; a ♃ ad ♄ ab oriente incipit hec itaq; cum premissa dñis suis inter signa multe pauceue prolis fratrum numerum discerunt. Numerus aūt per signa ⁊ stellas vel vsq; ad annos stellarum applicans: minores vel medios vel etiam maiores quibus etiaz respicientes iuxta annorum suorum numeros adijciunt. ¶ Tercia mortis fratrum ⁊ sororū die a ☉ ad gradum. 10. nocte conuerso sumpta ab oriēte Hec igitur vt mortem fratrum innuit: cum vel signorum circuitum vel per gradum dictum quorum prima adwara fm tecit vocant vsq; fratris ducē vel sororis peruenit vel conuerso hoc ad illum periculosum est.

Quarti partium prima pars patris: quoniaz ♄ antiquitas: ac masculina natura vnde patrī ducatum sortitur: similiter qm̄ omnis nati vite causa pater est. ☉ aūt vniuersalis animantiū vite auctor vnde ipse in patris ducatum concessit Die a ☉ ad ♄ nocte conuerso sumpta ab oriente incipit. Et si ♄ sub radijs extiterit vice eius succedit ♃ Sunt qui cū id accidit eaz inter ♂ ⁊ ♃ colligunt: sed hermetis auctoritas grauior: quoniā nec ☉ id ducatū

prohibet et ♃ patris grauitati ♂ cognatior. Hec itaq; cum hospicij sui dño ad patris statum fortunam ⁊ comoda spectat. Nam cum dño suo salua ac prospera patris honorem et fortunas accumulant in cõmuni contra: ficq; fortunati vitam producunt correpti decurtãt. Hec etiam cum dño suo ipsi nato quoq; regni ⁊ potentie dux est ¶ Secunda die mortis a ♄ ad ♃ nocte conuerso sumpta ab oriente incipit: ducit ad causas ⁊ occasiões mortis patris. Timenda quidẽ quotiens vel ipsam vel dñm eius anni patris consequent aut eius ducem alteruter ¶ Tercia auoꝝ die a dño ☉ ad ♄ nocte conuerso ab oriente inchoat. Q si ☉ interim ☊ graditur sumitur a primo ☊ ad ♄: si alterutrum ♄ domiciliorum a ☉ ad ♄ nec interest vtrũlibet. ♄ interim sub radijs fuerit aut extra. Hec ergo cum dño suo quotiens infortunia consequitur auorum noxas minatur cum fortunatis salubris ⁊ vtilis. ¶ Quarta ps genealogie sumitur die a ♄ ad ♂ nocte econuerso: adiectisq; ☿ de signo suo gradibus a principio inchoat. Hec itaq; si cardinem tenet domino suo respecta aut ☉ saltim medijue celi dño ceterumue cardinum dñis amica figura natum celsa nobilitate clarisq; natalibus predicat: quantumq; infra substiterit tñ degñet. ¶ Quinta hereditatũ hermetis die noctuq; a ♄ ad ☽ sumpta ab oriente incipit. Hec cũ dño suo salua ⁊ pspera amplitudine agri frugumq; abundantiam promittit: aduersa contra. ¶ Sexta hereditatum persarum die a ☿ ad ♃ nocte conuerso ab oriente inchoans eiusdẽ iudicij ¶ Septima agriculture die noctuq; a ♀ ad ♄ sumpta ab oriente inchoat: pspera itaq; ⁊ ipsa ⁊ dñis eius sementi atq; insitionibus fructus multiplicat aduersa contra. ¶ Octaua pars finis rerũ sumitur die noctuq; a ♄ ad dñm coniunctionis vel oppositionis iniciumq; ab oriente sumit que si cum dño suo in signo directi ortus incidit vitam actusq; nati ad beatũ finem pducit aduersi atq; in signis obliquis contra. Si autem variantur vt hoc in hoc signorum genere: ille in illo ad eundem ducatum ⁊ modũ variant: vt tamen locus partis postremum obtineat.

Quinti partium prima pars prolis sumitur vt Hermeti placet die a ♃ ad ♄ nocte conuerso: ficq; ab oriente deducta: quam hechil quidez die noctuq; a ♃ ad ♄ sumit. Obtinuit hermes q; die parti vite: nocte parti fratrum cognata aptior sit. Hec itaq; distinctim vtrũ ne habiturus prolem sit quispiam sterilis futurus. Si enim pariter cum domino suo in signa fecunda inciderit prolem promittit: in sterilibus negat. Sic ⁊ numerum filioꝝ disterminat inter signa multe pauceue prolis hac discretiõe habita: salua quidez datam prolem saluat: corrupta negat: ducit etiaz ad statũ prolis q̃q̃ apud parentes obtinet gr̃am. Sumpto deinde quantum interest a parte vsq; ad eius dñm aut conuerso q; interfuerũt signa tot partus narrabim' biptitis tñ duplicatis singulisq; per singulas stellas si que interfuerũt annumeratis

¶ Secunda pars hore nati numerumq; natorum vt sexus discretionis: qm ♃ humor temperatus. ♂ vero calor voluptarius: oisq; generationis causa voluptas calorē humori tēperans: die noctuq; a ♂ ad ♃ sumpta ab oriēte deducitur. Nec itaq; post premissa discretionem numerum natorꝫ metitur Quotiens enim deinde ♃ liber ⁊ fortis hanc partem vel corpore vel radijs consequitur: partez restaurat que si in signum masculinum inciderit plures masculos edit: in femineo plures feminas. Si ergo ad fecundam prolem ducit ⁊ ipsam ⁊ dñm eius consulemus: proq; loci comoditate narrabimus deinde partis annos minores vel medios vel etiaz minores pariter ⁊ cum respicientium additamentis. ¶ Tercia pars prolis masculeque quoniam ☽ infantia ♃ proles mascula sumitur: die noctuq; ad ☽ ad ♃: incipitq; ab oriente: hanc heckil a ☽ ad ♄ sumit. Obtinuit hermes prout ♃ geniture ♄ promptius est que cum dño suo prospera nato honores ⁊ diuitias parat aduersa contra. ¶ Quarta pars prolis feminee die noctuq; a ☽ ad ☊ cum proles femina ab oriente inchoans: hanc herchil nocte conuertit. obtinuit hermes prout vtraq; nocturna ☽ q; die noctuq; in ducatu fortior: que prospera natura adornans honesta nubia ditat: aduersa contra: he due ptes pro habitudine sua in fratrem et sororem vt alteri preferatur discernunt. ¶ Quinta pars sexum discernit aut nati aut nascituri aut cuiuslibet quesiti Sumpta nanq; die a domino ☽ ad ☽ nocte econuerso in signo masculino masculum: in femineo feminam iudicat.

Exti partium prima incomoditatis corporee atq; passionuz: hermetis: quoniaz omnis dolor superabundantiū qualitatū est merito ab infortunijs inquiritur die a ♄ ad ♂: nocte conuerso ab oriente incipiens. Corrupta ergo et dñs eius multe passionis grauiumq; morborꝫ causa est: salua salut. ¶ Scda pars egritudinis aliorum die noctuq; a ☋ ad ♂ ad eadem: omnia ducens preter cronicas. ¶ Tercia pars seruorum: quoniam omnis cursus ac seruicia ⁊ subiectiones infimarum stellarum sunt hermeti placet vt die noctuq; a ☋ ad ☽ sumatur ficq; ab oriēte incipiat ita vt cum dño suo prospera seruicijs copiosus questus consequendo spmittit: aduerso laborē inutilem ⁊ penam parte prospera dñs aduersus questus quidē: sed deinde penaz: conuerso contra: hoc in signo multe prolis multam subiectionem ⁊ seruitutem intendit in sterili raram: hanc herchil nocte conuertit ⁊ zedam/froch die a ☋: ad partem fortune nocte conuerso: legem hermes obtinuit. ¶ Quarta captiuitatis die a domino ☉ ad ☉ nocte a domino ☽ ad lunam sumpta ab oriente inchoat: hec libera fortunatis iuncta: familiariter consistens captiuitatem omnemq; huiusmodi angustiam vitat: corrupta penis ⁊ cruciatibus inuoluit.

Septimi partium prima desponsatiōis viri: qm̄ ♄ primacia ac nata mascula: ♀ feminea. Masculus vero prior femīa Hermes die noctuq; a ♄ ad ♀ sumēs ab oriente deducēs Hec itaq; cū dño suo viri coniugia tractat. Salua quidez honestē ⁊ egregijs thalamis ditans: corrupta contra: qm̄ ♃ fortis aut radios consequitur desponsationē cōstituit. ¶ Secunda welitis die noctuq; a ☉ ad ♀ sūpta ab oriēte incipit. Harum duarum prima pars qua viri feminas alliciunt. ¶ Tercia pars coitus viri similis. ¶ Huic similis est quarta pars adulterij atq; fornicationis viri. Omnium igitur simplex hec via. Libere siquidem ⁊ prospere suis queq; officijs vtiles ac salubres: aduerse contra. ¶ Quinta ⁊ sexta que in connubio femine sumitur. Hermes primam que viri connubio data est conuertens recte eiusdez etiam iudicia in huius sexū transfert. ¶ Septima eiusdem rei welitis die noctuq; a ☽ ad ♂ sumens ab oriente instituit quaz ceteri per se nocte conuertunt. ¶ Octaua ⁊ nona welis harū duarum prma pars qua femine viros alliciunt. Secunda pars coitus femine filis eiusdē ¶ Decia est pars adulterij atq; fornicatiōis femine: filr ⁊ harū oīm simplex consilium. Nam salue quidem suis queq; officijs comode: aduerse contra. ¶ Undecima pars castitatē femine die noctuq; a ☽ ad ♀ sumpta ab oriēte inchoat que signo firmo reperitur dño suo respecta: aut saltim fortunatis castam ac modestam parit biptito fortunata respecta ♀ quidem indulget incestam inde cohibet. In tropico fortunatē visa effreni ardore damnat: nisi quantum fortunate castigāt. Nam si pariter infortunijs eiusdē alienis incontinentem edit ac forsan inuerecundam stortum. ¶ Duodecima pars coniugij vtriusq; sexus sumitur die noctuq; a ♀ ad gradum cardinis occidentis: incipitq; ab oriente que si infortunijs iuncta reperitur ⁊ respecta infausti federis omnium cuius dño aduerse locato si pariter ♀ ♄ corrupta: aut sub radijs nunq̄ iunguntur. ¶ Terciadecima pars hore coniungendi die noctuq; a ☉ ad ☽ sumpta ab oriente inchoat: quā cum ♃ fortis corpore aut sub radijs consequitur coniugij dies instituitur eis dico quibus natale fundamentum consistit. ¶ Quartadecima pars ingenij atq; studij componendi coniugium: die noctuq; a ☉ ad ☽ sumpta a ♀ deducitur que pspera id studium ad optatum finem perducit: aduersa contra. ¶ Quintadecima pars natorum die noctuq; a ♄ ad ♀ sumpta ab oriente incipit que cū dño suo fortunata honestis clarisq; natis adornat: infelix cōtra. ¶ Sextadecia pars controuersie die a ♂ ad ♃ nocte conuerso sumpta ab oriente incipit. Que si in oriente aut cum dño eius reperitur: aut in aliquo cardine natum litigiosum portendū: ficq; pariter corrupta litigijs damna ⁊ suplicia minat. Si vero cum dño in oriente oratorio officio dignitates consecuturum.

Octaui partium primam partem mortis: quoniam ☽ corporũ conditionem ducit: octaua mortem: ♄ vero interitus: dolor angustia ⁊ luctus Hermes ex his tribus eliciens die noctuq; a ☽ ad gradum octaui sumptam: adiectisq; ♄ gradib⁹ a principijs ei⁹ signi instituit. Hec itaq; si ⁊ ipsa ⁊ dñs eius corrupti sunt beniuolarum respectu mortez acerbam minantur: liberi vero mitez: hanc alij inter ♂ ⁊ ♄ legunt Hermes obtinuit. ¶ Secunda ps stelle necantis: qm̃ orientis dñs animam ducit: ☽ corpus quo compages vita est solutio interitus: die a dño orient̃ ad ☽: nocte conuerso ab oriente inchoat: huius dñm si ☽ sola respiciens signum sectorum membrorum occupat piter corrupta necat: libera de memoris truncat. ¶ Tercia pars anni metuendi die noctuq; a ♄ ad dñm coniunctionis aut oppositionis sumpta ab oriente inchoat. Hec itaq; atq; dñs eius cum domino orientis corrupti natos frequentes morbos corporis lesiones opum damna minantur quã cum annus nati consequitur aut illa ad oriens eiusue dñm vel signorũ circuitum vel per gradũ ductum peuenit minarũ effectuz instaurat. ¶ Quarta pars loci metuendi die a ♄ ad ♂ nocte conuerso sumpta a ♃ signo incipit Hec cum orientis dño infelix in eo signo ducatus sui officiũ tractat. Itaq; cum vel annus nati ab oriente ad eam partem applicat: aut conuerso pars ad oriens eiusue dñm vt olibet applicationis genere peruenit crebris difficultatibus: hominẽ grauibusq; impedimentis inuoluit: huc si inforuna accedunt decrementi passionem: atq; supplicij mina ei presertim loco cum ei⁹ signi ducatus preest. ¶ Quinta pars angustie die a ♄ ad ♃ nocte conuerso sumpta ab oriente inchoat. Hec cum dño suo infelix: quotiens anno nati deprehenditur aut ipsa illum grauiter aduersat̃ nisi fortunate intercedant que si fortes fuerint deinde liberant. Hec si in natali cum orientis domino reperitur omnem vitam infaustam deducit.

Noni partium prima pars itineris die noctuq; a dño noni ad gradum noni sumpta ab oriẽte inchoans nati itinera metit̃ itinerumq; negocia. ¶ Secunda pars negocij die a ♄ ad 15 gradum ♋: nocte conuerso sumpta ab oriente inchoat. Hec cũ in signis aqueis nauigijs fecundos pat questus: corrupta metu et pericul'damnat in eo gradu cum ♄ reperitur ipse est orientis gradu vicem suscipit. ¶ Tercia pars religionis die a ☽ ad ♃ nocte conuerso sumpta ab oriente incipit. Hec cum dño suo orientis dño iuncta dumtaxat libero vitam nati religionez ⁊ honestatẽ ornat: corrupta contra ¶ Quarta pars prudentie die a ♄ ad ☽ nocte conuerso sumpta ab oriente inchoat. Ducit aũt assensum memoriam discretionem pronidentiam ꝓprie ♄ orientali sup terram sua recepta aut ☽ potenti amice respecta ¶ Quinta pars scientiarum: qm̃ ♄ firmamentũ ⁊ memoria: ♃ prudentia ⁊ intellectus

Mercurij ingeniũ scripture ⁊ eloquentie recte ex his tribus sumiť die a saturno ad iouem nocte cõuerso: atq; a mercurij signo deducta ad alterã sapient:ã artificia vari asq; scientias ducit magisq; salua ducibus: his fortib⁹ amice recepta. ¶ Sexta fame ⁊ historiarũ die a sole ad iouẽ nocte cõuersa sumpta ab.o.inchoat que in cardine mercurio aut veneri aut oriẽtis dño respecta: historiarũ atq; rumoꝝ capacitatẽ acuit memoriã firmat ꝓnuncia tionẽ expedit. ¶ Septia rumoꝝ inter verũ ⁊ falsum discretiõis die noctuq; a mercurio ad lunã ab.o.inchoãs que cum in cardine aut signo firmo seu directi oꝝ tus reperiť verũ indicat ꝓminus aliter.

Decimi partiũ prima principatus ⁊ potentias nati qm̃ sol lumẽ diurnũ nati vite honori atq; potẽtie ꝑest: luna vero nocturnũ: secunda virtute solẽ sequens. Ex his atq; principatib⁹ eoꝝ sũmiť die quidẽ a sole ad principatũ nocte a luna ad eius principatũ sicq; ad oriẽtẽ deduciť: hec ergo si in sũmo aut cũ stellis fortib⁹ familiariter consistentibus reperiť nato principatũ grauẽq; potentiam ꝓmittit. Q; si die sol nocte luna principatus sui gradum occupauerit cum gradu oriente ducatũ obtineret simul itaq; si familiariter constiterint suiq; officij ꝓticipes honoris ⁊ potentie promissuꝫ. ¶ Secũda regis die a marte ad lunã nocte cõuerso sumpta ab.o.inchoat hec cum dño salus orientis atq; decimi domini ꝓmixta aut regẽ magnũ parat aut virum reginee auctoritatis ⁊ reuerentie. ¶ Tercia consiliũ regis atq; primatũ curie: quoniã mercurius in dãdo ⁊ accipiendo scripturis eloquẽtie ⁊ consilijs preest. Martis aũt vis mine iniurie terror atq; tormenta die a mercurio ad martem nocte conuerso sumpta ab.o.inchoat prospera igiť ⁊ dñs eius ⁊ ipsa cum orientis dño uato eiusmodi officia atq; dignitates offerunt. ¶ Quarta regis ⁊ facultatum atq; victorie eius die a sole ad saturnũ nocte cõuerso sũpta ab.o.inchoat. Q; s. sub radijs fit iupiter vicem suscipit hec quoq; nato regi honor ⁊ dux est magisq; duci dño ꝓmixta atq; oriẽtis in eius signo si pariter oriẽtis domino testimonium fuerit cuncta optata demum consequenda promittit. ¶ Quinta subite exaltationis die a saturno ad partem fortune nocte conuerso ab.o.inchoat que si tam orienti q̃ fortunatis accõmoda existerit natũ subito eleuat. ¶ Sexta auctoritatis magniq; nomis die noctuq; a mercurio ad solẽ ab.o.inchoans graui auctoritate ⁊ amplitudine natũ predicat. Q; si cum stella. 10. participe reperiť diuicias amplamq; potentiã machinať. ¶ Septima curie regis ⁊ milicie die a marte ad saturnũ nocte conuerso sumpta ab.o.incipit si cũ dño suo orientis dño miscet natũ curie regis inserit. ¶ Octaua regis atq; operis nati quoniã saturni labor lune offi

cia die noctuqz a saturno ad lunam sumpta ab.o.incipit que prospera cuz dño suo regnuz ⁊ potentiã parat sicqz pariter in geminis aut virgine egregia opera celsaqz artificia. ¶ Nona mercature aut manualis operis die a mercurio ad venerem nocte conuerso ab.o.inchoat ducit igit̃ cum domino suo ad artificiũ officia pulchrior natiqz operis vt sunt artificia ⁊ id genus cum lanifica preciosa vestiũqz ⁊ ornamentoꝝ apparatus his similia. Tum etiam gemmarũ ⁊ specierũ diuersorumqz genera mercatura. Qꝫ cuz dño suo orientis dño permixta subtili manuũ aptitudini questus ⁊ honores promittit. ¶ Decima mercature iuxta alios persas aperte solis ad partem lune nocte conuerso ab.o.inchoat hec cum premissa in respectu mercurij cum receptione natum mercature officio additum sicqz pariter prospere mercaturis copiosos questus aduerse contra. ¶ Undecimi ineuitabilis operis die a sole ad iouez nocte ab.o.inchoat que orientis dño permixta nato necessitati operando imponit atqz in patiente ocij animi. Sic igitur prospera questus aduersa damna parat.

Undecimi partiũ. ¶ Prima pars diuiciarũ potestatis ⁊ quoniam partes luminũ originis sue rationi ceteris omnib⁹ virtute preeminent recte die aparte fortune ad partem boni nocte conuerso sumpta ab.o.inchoat: hec cum fortunatis in loco suo recepta magisqz in. 10. aut. 11. infortunijs auersis nato perpetue fortune diuiciarũ ⁊ honoris fundamentũ. ¶ Secunda gratie atqz honoris recte vt prima atqz ex eisdem luminũ partibus sumpta si cum fortunatis aut in earum domicilijs seu principatu siue trigono reperit̃ natum amabilem ⁊ dilectũ multa replet gratum infortunijs vero eisdem ex partibus odiosum. ¶ Tercia reuerentie ⁊ auctoritatis die aparte fortune ad solez nocte conuerso sumpta ab.o.inchoat que si soli atqz iouj recepta aut ceteris fortunatis pariter ⁊ dño orientis amice respicienti⁹ natum summa reuerentia ⁊ auctoritate tam coram principibus q̃z pro populo predicit de quibus quantũ defuerit tantum infra subsistet. ¶ Quarta deliberationis die aparte fortune ad iouem nocte conuerso sumpta ab.o. inchoat que cum orientis dño aut in eius respectu salua natum rõnabili deliberatione in rerum dispositione ad summaz auctoritatem ⁊ honorem effert potiusqz fortunatis respecta: infortunijs vero sine orientis dño contra. ¶ Quinta voluptatum ⁊ deliciarum die aparte fortune ad partem futurorum nec conuerso ab oriente incipit quam si locus saluus tenet consecuturũ desideria ⁊ supaturum sed aduersos subcubiturũ tradit. ¶ Sexta spei die a saturno ad venerem nocte conuerso sumpta ab oriente inchoat hec cũ dño suo felix in loco suo prospero omnẽ spem ꝓducit aduersa cõtra

¶ Septima amicitie quoniã oẽ frequens officiũ ꝑsertiz lune ⁊ mercurij q̃ inter amicos plurimũ variãt die noctuq̃ a luna ad mercuriuz sũpta ab.o. inchoat hec cuz dño suo ⁊ re ⁊ loco salua pariter in signis tropicis q̃plurimos sociat amicos. Siq̃ pariter ⁊ ipsa ⁊ dñs eius felices his amicitijs nõ solum honestatẽ verũ amplissimas etiã vtilitates pollicẽt siq̃ deinde simul ⁊ recepti eas amicitias ⁊ societates internis ꝓpetuis beniuolentie vinculis ¶ Octaua necessitatis die noctuq̃ aparte celati ad mercuriũ ab.o. inchoãs ducit ad mutuã amicoꝝ ac socioꝝ beniuolentiã ac caritatẽ huius atq̃ oriẽtis dñi alter in alterius exitio aut casu siue in signis inimicis nato grauem penuriã ac difficilẽ egestatez minant. ¶ Nona habitudinis die noctuq̃ a luna ad mercuriũ ab.o. inchoans hec cũ dño suo partim fortune oriẽtisq̃ dño per mixta natũ opum habundantia ac deliciaꝝ affluentia beat. ¶ Decima ingenuitas animi ⁊ libertatis die a mercurio ad solẽ nocte conuerso ab.o. inchoans que si fortunatis iuncta aut respecta maximeq̃ ioui aut soli amice ligata reperit ⁊ ipsa ⁊ dñs eius insignis ingenuis egregiũ natuz ingenio nobili animo celsa amplaq̃ ingenuitate predit: infortunijs impedita contra. ¶ Undecima gratie ⁊ familiaritatis die a ioue ad venerẽ nocte cõuerso ab.o. inchoans hec cũ dño suo fortunatis maximeq̃ ioui iuncta vel respecta natũ amabilẽ ⁊ in omni officio gratiosum reddit: infortunijs retẽta contra.

DUodecimi partiũ. Prima pars inimicoꝝ iuxta quosdaz die noctuq̃ a saturno ad martẽ sumpta ab.o. inchoat. Secũda pars inimicoꝝ ꝓm hermetẽ die noctuq̃ a dño domꝰ inimicorum in gradũ domus inimicoꝝ ab oriente inchoans he due in tetragono aut oppositione dñoꝝ suoꝝ aut dñi orientis nato plurimos irritant inimicos. Tercia laboris ⁊ pene die noctuq̃ apar e celati ad partẽ fortune natuz grauibus ⁊ inutilibus damnat laboribus.

NUnc ea q̃ extra stellarũ atq̃ domiciliorꝝ ordinẽ seorsuz necessitate quadã adhibite tractãt exequi ordo postulat. Equibꝰ prima ꝑs halhileg cuiꝰ inuentioni primũ discriminari ꝓuenit vtrũ cõiũctionẽ an oppositionẽ natꝰ sequat. Quo facto vtralibet ꝓcesserit ab eius gradu atq̃ pũcto vsq̃ ad gradũ ⁊ punctũ lune sumpta adiectis oriẽtis gradibꝰ a principio inchoabit hec igit ⁊ ipa halhileg ꝑ gradũ ductũ ⁊ ꝑ signoꝝ circuitũ ꝓducet. Siq̃z vt ad vtrãlibet stellaꝝ applicãt ex natura ⁊ effectu afficit aput infortunia q̃ dẽ difficultatibꝰ atq̃ incõmodis vñ nõnullis ex eis q̃ artificio opaz dabãt cũ hac ignorata diuersoꝝ inuita ꝑ diuersos terminos casuũ iõ plerũq̃ constaret: nec tñ ceteris circũspectis singuloꝝ cãm reꝑhenderent: hanc tandez aduerterunt siq̃z per ordinẽ ꝓducentes vsitatis ceterarũ exꝑimentis huic

primã post alhileg per motus ac spei loca ⁊ tempa auctoritatẽ intellexerũt
¶ Secũda corrupti ac morbidi corporis die a parte fortune ad martẽ nocte cõuerso sumpta ab or incipit hec cũ orientis dño si alhibetu aut ĩ signo humido natũ grosse habitudinis ac morbidũ edit. Si vero preter orientis dñm cum marte aut mercurio tenere habitudinis : nec minus corrumpit
¶ Tercia milicie die a saturno ad lunã nocte cõuerso sũpta ab.o. inchoat quod parti regis partiq; opis nati ac sensus ⁊ prudentie cõueniẽs eẽt hec in exagono martis aut iouis aut infortunioꝝ domicilijs fortib⁹ recepta natuz feritate graui belli cãm indicat. ¶ Quarta audacie in die a dño ascñtis in ☽ nocte conuerso ab oriente inchoat: hec si in aspectu ♂ vel ♃ fuerit animositatem audaciamq; tribuet. ¶ Quinta fraudis doli astucie omniumq; id genus mercurialiũ virtutũ que qm̃ anime sunt parsq; celati p̃ ceteris ad aiam faciẽs sumit die a mercurio ad partẽ celati nocte cõuerso sicq; ab.o. inchoat hec orientis dño pmixta natũ eiusmodi virtutib⁹ instituit. Itaq; prospera quidez cõmoda: aduersa contra. ¶ Sexta loci negocij quoniã in oĩ negocio plurimũ infortunata meciunt. Mercurio autẽ in dñij negocio participatio ex his trib⁹ sumit die noctuq; a saturno ad martẽ sicq; a mercurio inchoat. Que si die marte nocte saturno libera repit negocij prouentum indicat ⁊ effectũ contra corrupta. Adhibet principaliter atq; singulariter eis negocijs quoꝝ genus indiscretũ nomenq; ignotum vt fit in tacitis questionib⁹: nam incertis suis eiusq; ducib⁹ pticipat ¶ Septima necessitat ⁊ obstaculi iuxta egiptios die noctuq; a marte ad gradũ part fratrũ ab.o. inchoans. ¶ Octaua iuxta persas die noctuq; a pte amoris ad mercuriuz he due cũ infortunijs proprie cũ saturno pariterq; uel ipso vel dño eius orientis dño pmixto natum in negocijs suis inuoluerit atq; impediunt graui busq; passionibus vacuo laboze damnosisq; decremẽtis afficiũt. ¶ Nona remunerationis die a marte ad solem nocte conuerso ab.o. incipiens hec in cardine aut accedenti cum orientis dño natum dapsilem multeq; remunerationis predicat aliter in gratum. ¶ Decima veracis operis die a mercurio ad martẽ nocte conuerso sumpta ab.o. inchoalis hec accedens ⁊ prospera natum in omni actu suo fidelem re ctũ veracem ipsiq; omnia recte p uentura iudicat accedens aũt ⁊ aduersa recte prouẽtura sed damnose, remota vo vel in stgno mobili nec etiã explicaturũ aliqd omni igit sua eiusq; officia ⁊ ducatus p diuersos tracratus in genezia annalibus questionibus operum atq; negocioꝝ institutionibus prout incidũt diuersi autozes exequent: nec enim vniuersos ducatus oĩm vnũ aliquid volumẽ otinet. Quapropter ⁊ nos generales tantũ hic. Nam singulas locoꝝ ⁊ cõstellationum varietas indicat nec in tantũ vsq; a rõne theorice digredi fas erat excepto quantũ restat quod vt locus exigit expeditũ. Non longe abhinc tractatus finẽ cõcludet. Hic albumasar vt pluriq; faciunt seu multitudinis causa seu

vt minus diligentibus satis faciat omniũ partiũ numerũ a primordio reite rans omniũ inuentionez ternãq; originẽ denuo instaurat. Quod ne nimia beniuolentia nimiã pararet prolixitatẽ. Nos tãq; nil faciens transeunduz duximus: cũ nil quippe alius nec aliter q̃ dictũ est oportet. Nam si minus iudicaẽ exemplari in singula sua lecto industrie concessurũ oppinor. Quapropter ad sequentta transeamus.

De conuentu partium.

His itaq; dispositis de conuentu partiũ exponendũ aliquod videẽ duobus enĩ modis accidit plerasq; in eisdem conueni re locis: aut ex eo q̃ eodẽ modo atq; ex eisdem principijs sũ munẽ: aut q̃ licet diuersa habeant principia eiusdẽ tamẽ nu meri atq; termini in eadem incidũt loca atq; he quidẽ locis cõmunicent proprios tamen non relinquunt ducatus. Vergratia pars veneris psq; vite in idem punctũ incidũt: huic si venus testaẽ in parte vite ad mẽbroꝝ perfectionẽ corporis salutẽ z fortunã in propria veparte ad amorẽ delicias z voluptatẽ spectat atqz in hunc modũ.

De ducibus partium.

Nunc duces partiũ generales sequemur. Nam spãles p quaꝝ cũqz dignitatũ quibus incidunt officio in eis libris quibꝰ artificiũ instituiẽ altius indagamur. Primũ itaqz signo partis circuliqz loco notato cõsequenter pspiciendũ est singularive ducatu fruaẽ an plurali habere nãqz potest duces post vnuz duos vel tres non plures vnũ quidẽ vt pars itineris cum domicilio itineris incidit ipsum tñ eius signi dominum sicqz per cetera duos cum alibi alterum scilicet itineris dominũ alteꝝ signi cui incidit: habet aũt z alter duos cũ inter duos sumpta in alterutrius domiciliũ incidit quorũ prior dñs eius. Nam extra utriusqz domicilia vsqz ad tres peruenit duos scilicet inter qnos sũmiẽ terciũqz dñm eius partis igiẽ virtus integra est cũ eamꝰ vnũ sequiẽ ducẽ ipsius respectu iuuaẽ. Ea vero que duos aut vtriusqz aut eius saltem cuius domiciliũ possidet. Nam ea que tres aut omniũ aut saltem plurimũ z forciorum. Non tamen eque virtutis vt vterqz vel omnibus respecta sed proximi. Quibus quantũ defuerit tante debilior qõ vt respiciũt si aut in casu suo fuerint aut retrogradi: hisqz similibꝰ impediti partis ducatum debilitant infectũq; relinquunt. Respectus itaqz si amicus est optata libere spondet. Inimicus vero rei dono passiones miscet accedunt z stelle naturaliter ad partium ducatũ spectantes: vt parti operuz si dñi sui respectus defuerit accedet iupiter parti despõsationis venꝰ: seruicij mercuriꝰ: sicqz p cetera. Q̃ si respiciũt dũtaxat fortunati z recepti atq; in cardine partis effectũ parãt lz nec duz integre neqz id si nõ alienũ amminiculo homis quidẽ nõduz in aliqua sua dignitate sint: ignoti vero si extra. Si vero

aut infelices aut incorrupti sint aut nō recepti aut remoti rem quidē similant nec tamē perficiunt. Igit impediēs si saturnus est ideoqz retrograd' inimicos impedimēto ptendit: mars cōtrouersias: mercuri' infelix mercaturā aut scripta: luna aliquos rumores: ven' mulierū genus: sol iura principiū: iupiter iudiciū vl legē: caput vo de magnatib' aliqō: cauda de vulgo

De eox inuicē inuentione.

Postremo inter hos oēs hos duces alioz ex alijs loca deprehendēda. Est enī oīno quaterna oīm partiū substantiū post est dux a quo numeri sumit iniciū: secūdus ad quē: terci' est locus a quo: quartus est in quē incidit. Sunt igit oēs hij ea adinuicē cōstituti vt tribus determinatis duoqz ducib'. Si forte orientis gradus ignorat sumet quantū aūt est a tercio ad quartū a secundo duce cōtrario deducet. Unde ad primi locum puenire necesse est. Cū aūt ex tribus alijs secūdū insequimur sumet itē quantum interest a tercio duce ad quartū deductūqz a primo p ordinem ad secundi gradū peruenit. Exempli causa sole primo duce. 18. gradus arietis tenente luna. Secūdo. 20. leonis. Tercio geminis oriētis gradu. 15. Quarto p̄tis fortune loco in. 18. libre gradu. Itaqz si ex reliquis oriētis gradū inuestigamus summim' a sole ad lunā fiuntqz. 123. gradus. Totū igit a gradu partis contra signoz ordinē deducimus. vnde in. 15. geminoz pueniere necesse sit. Si vo ex reliquis solē legimus ab orient' gradu ad partis locum fiuntqz. 123. gradus qō a gradu lude contra ordinē deducti ad. 17. arietis gradū pueniunt. Nam si lunā ex religs indagamur sūmim' itē ab orientis gradu ad part' locū fiuntqz. 123. gradus. Totū igit a gradu solis p ordinem deductū ad. 20. leonis gradū peruenit.

Opus introductorij in astronomiā albumazaris abalachi explicit feliciter Erhardi ratdolt mira imprimendi arte: qua nuper venetijs nunc auguste vindelicoz excellit noiatissimus. 7. Idus Februarij. 1489.

BIBLIOTECA DE CIENCIAS NATURALES
UNIVERSIDAD CENTRAL MUSEO BIBLIOTECA CIENCIAS NATURALES